

61502

**SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EL DOKUMALARI VE ÖRGÜLERİ EĞİTİMİ
ANA BİLİM DALI**

**KONYA
DERBENT-KÜÇÜK MUHSİNE-BAŞARAKAVAK
HALILARI
CİLT I**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM MURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

**TEZ DANIŞMANI
Yrd.Doç.Firdevs TIRMAN**

61502

**Hazırlayan
Perihan TUNÇ**

KONYA-1997

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Konya ili Derbent ilçesi Küçük Muhsine köyü ve Başarakavak kasabaları El Dokusu Haliların gözlenebilir tüm özelliklerini incelemek, belgelemek ve tanıtmaktır.

Araştırma kapsamına bu yörelerde dokunduğu tespit edilen halilardan 24 adedi seçilerek alınmıştır.

Araştırmacı tarafından geliştirilen gözlem fişlerine bulgular kaydedilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre bu haliların, desen, renk ve teknik özelliklerine ulaşarak bulgular değerlendirilmiştir.

İncelenen örneklerin kullanıldığı yerlere göre çeşitlilik gösterdiği ve boyutlarının cinslerine göre farklılığı görülmüştür.

Bu yörelerde sarma tezgah kullanıldığı, doğal yün ipliği çoğulukla yöre halkı tarafından elyaf haline getirilerek halı dokumada kullanıldığı tespit edilmiştir.

El Dokusu Haliların tamamının bu yörelerde Gördes düğüm tekniği kullanılarak dokunduğu elde edilen bilgiler arasındadır.

Haliların tamamında kırmızı rengin kullanıldığı, ana, ara, zıt ve nötr renklerin birbiriyle çok çeşitli ve uyum içinde kullanıldığı görülmüştür. Bu halılarda kırk renk tonu tespit edilmiştir.

Örneklerde bitkisel, geometrik ve nesneli bezemelerin sıkça kullanıldığı, az da olsa konu olarak figürlü ve yazılı bezemelerin de tercih edildiği görülmüştür.

Her halinin kendine özgü bir kompozisyon ile düzenlendiği elde edilen bulgular arasındadır.

Bu yöre hallarının ortalama kaliteleri 26x29'dur. Bu ortalama ile Türkiye Standartları içinde orta kaliteli halilar kategorisinde değerlendirilebilir.

Yerleşim birimlerinin birbirine oldukça yakın olması halı dokumacılığına da yansımıştır. Bu nedenle üç yörenin halları da birbirinden önemli bir farklılıkla ayırmamaktadır.

Derbent yoresi hallarında önemli sayılabilecek halı hataları gözlenirken, bu yöre hallarına dış pazarda talep azalmıştır. Eski ve yeni kıyaslandığında, eski Derbent hallarının orjinalligi günümüz Derbent hallarında oldukça bozulmuştur.

Ekonomik nedenlerden dolayı Küçük Muhsine halıcılığı orjinalitesini korumasına rağmen, önemli sorunlar yaşamakta ve yok olmak üzeredir.

Başarakavak yöresinde ise halıcılık tam anlamıyla ölmüştür.

İnceleme yöresinde, halıcılığın önemini yitirdiği ve yok olmaya yüz tuttuğu gözlenmiştir.

SUMMARY

The aim of this research is to examine to, confirm and to introduce all observable peculiarities of hand weaved carpets in Küçük Muhsine village and Başarakavak town of Derbent county of Konya province.

This research involves 24 pieces of selected carpets that have been fixed to be weaved around this area.

The findings through the observation were registered on the observation cards developed by the observer.

According to the datas gained in the result of the observation, the findings have been utilized by obtaining design, color and technical peculiarities of these carpets.

It has been seen that these examined samples vary according to the places where they are used; and their dimensions vary according to their species.

It has been fixed that the spiral (sarma) loom and the natural wool string, changed into fibres by townspeople, is generally used in weaving in this region.

That the all hand weaved carpets in this region were weaved by using Gördes knot technic is one of the obtained findings.

It has been seen that red colour is used on all these carpets; basic, interval, opposite and neutral colours are used variously and in harmony. 40 Colour tones, used on these carpets, were fixed.

It has been seen that natural geometrical and objected (nesneli) bezemes are often used; figured and written bezemes are rarely selected in the samples as subject.

That every carpet is arranged in its own peculiar composition is one of the findings.

The average quality of this region's carpets is 26x29. These carpets can be evaluated in medium quality carpet categoryin Turkey standards with this average quality.

Due to the fact that the villages are very close to each other, the carpets of three counties have no special peculiarity different from the other.

As the important faults are seen in the carpets of Derbent, the demand to these carpets decreased in foreign markets. If we compare the past and the present, the originality of the old Derbent carpets can not be seen in the present carpets.

Because of economical problems, weaving in Küçük Muhsine has serious problems and about to die; although, the carpets of this village still protects its originality.

Weaving in Başarakavak is completely died.

That the hand weaving has lost its importance and about to die is observed in the observation area.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

<i>ÖZET</i>	i
<i>SUMMARY</i>	iii
<i>İÇİNDEKİLER</i>	v
<i>ÇİZELGELER LİSTESİ</i>	viii
<i>FOTOĞRAFLAR LİSTESİ</i>	ix
<i>ÖRNEKLER LİSTESİ</i>	xi
<i>ŞEKİLLER LİSTESİ</i>	xii
<i>TABLOLAR LİSTESİ</i>	xiii
<i>ÖNSÖZ</i>	xv
<i>1. GİRİŞ</i>	1
1.1. Amaç ve Kapsam.....	3
<i>2. ARAŞTIRMA ÖZETLERİ</i>	6
<i>3. MATERİYAL VE METOD</i>	9
3.1. Materyal.....	9
3.2. Metod.....	10
<i>4. TANIMLAR</i>	13
<i>5. DOKUMA SANATI VE TARİHİ GELİŞİMİ</i>	17
5.1. Dokuma Sanatı.....	17
5.1.1. Dokumanın Tanımı.....	17
5.1.2. Dokumacılığın Tanımı.....	18
5.1.3. Dokumacılığın Sınıflandırılması.....	19
5.1.3.1. Çarpana Dokumalar.....	19
5.1.3.2. Kirkilikli Dokumalar.....	19
5.1.3.3. Mekikli Dokumalar.....	21
5.2. Dokumanın Tarihi Gelişimi.....	22
<i>6. TÜRK HALİ SANATI VE TARİHİ GELİŞİMİ</i>	26
6.1. Türk Hali Sanatı.....	26
6.1.1. Halının Tanımı.....	28
6.1.2. Halının Sınıflandırılması.....	30

6.1.2.1. Üretim Yöntemlerine Göre Halilar.....	30
6.1.2.2. Yapımında Kullanılan Malzemelere Göre Halilar.....	30
6.1.2.3. Kalitelerine Göre Halilar.....	31
6.1.2.4. Kullanıldıkları Yerlere Göre Halilar.....	31
6.1.2.5. Desenli Olup Olmadıklarına Göre Halilar.....	33
6.1.3. Hali Yapımında Kullanılan Araçlar.....	36
6.1.3.1. Tezgah ve Tezgah Çeşitleri.....	36
6.1.3.2. Avadanlıklar.....	39
6.1.4. Hali Yapımında Kullanılan Gereçler.....	42
6.1.4.1. İp ve İp Çeşitleri.....	42
6.1.4.2. Boya ve Boya Çeşitleri.....	44
6.1.5. Hali Yapımında Kullanılan Teknikler.....	48
6.1.5.1. Gördes (Türk) Düğümü.....	48
6.1.5.2. Sine (İran) Düğümü.....	48
6.1.5.3. Hekim Düğümü.....	49
6.1.5.4. Tek Arış Üzerine Yapılan Düğüm.....	50
6.1.6. Hali Yapımında Kullanılan Bezemeler.....	50
6.1.6.1. Bitkisel Bezemeler.....	50
6.1.6.2. Figürlü Bezemeler.....	52
6.1.6.3. Geometrik Bezemeler.....	52
6.1.6.4. Nesneli Bezemeler.....	53
6.1.6.5. Semboller.....	54
6.1.6.6. Yazılı Bezemeler.....	55
6.1.7. Türk Hali Sanatının Tarihi Gelişimi.....	56
7. DERBENT - KÜÇÜK MUHSİNE VE BAŞARAKAVAK HALILARI.....	62
7.1. Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yörelerinin Tarihi, Coğrafi ve Sosyal Konumu.....	62
7.1.1. Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yörelerinin Tarihi Konumu.....	62
7.1.2. Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yörelerinin Coğrafi konumu.....	64
7.1.3. Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yörelerinin	

Sosyal Konumu.....	73
7.2. Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yörelerinde Halicilik.....	76
7.2.1. Derbent İlçesinde Halicilik.....	76
7.2.2. Küçük Muhsine Köyünde Halicilik.....	83
7.2.3. Başarakavak Kasabasında Halicilik.....	86
8. DERBENT, KÜÇÜK MUHSİNE VE BAŞARAKAVAK YÖRELERİİNDE DOKUNAN HALİ ÖRNEKLERİ.....	87
9. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA.....	174
10. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	206
10.1. Sonuç.....	206
10.2. Öneriler.....	211
KAYNAKÇA.....	214
EKLER.....	222
Ek 1. Gözlem Formu Örneği	223

ÇİZELGELER LİSTESİ***Sayfa***

Çizelge No: 1. Konya İli Derbent İlçesi, Küçük Muhsine Köyü ve Başarakavak Kasabasına Ait Ulaşılabilen ve İncelenen Örnek Sayıları.....	9
---	---

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Sayfa

Fotoğraf No: 1. Derbent İlçesi'nin Genel Görünüşü.....	66
Fotoğraf No: 2. Derbent İlçesi'nin Genel Görünüşü.....	67
Fotoğraf No: 3. Derbent İlçesi'nin Genel Görünüşü.....	67
Fotoğraf No: 4. Küçük Muhsine Köyü'nün Genel Görünüşü.....	69
Fotoğraf No: 5. Küçük Muhsine Köyü'nün Genel Görünüşü.....	70
Fotoğraf No: 6. Başarakavak Kasabası'nın Genel Görünüşü.....	72
Fotoğraf No: 7. Başarakavak Kasabası'nın Genel Görünüşü.....	72
Fotoğraf No: 8. Başarakavak Kasabası'nın Genel Görünüşü.....	73
Fotoğraf No: 9. Küçük Muhsine'nin 1876 Yılında Genel Görünüşü.....	76
Fotoğraf No:10. Derbent Yatak Halısı.....	77
Fotoğraf No:11. Çubuklu Kilim.....	78
Fotoğraf No:12. Derbent'te Dokunan Battaniye.....	79
Fotoğraf No:13. Derbent'te Kullanılan Tezgahlar.....	80
Fotoğraf No:14. Derbent'te Kullanılan Kirmanlar.....	81
Fotoğraf No:15. Derbent'te Kullanılan Kırkit ve Makaslar.....	82
Fotoğraf No:16. Küçük Muhsine'de Kullanılan Tezgahlar.....	83
Fotoğraf No:17. Küçük Muhsine'de Kullanılan Kök Boya.....	84
Fotoğraf No:18. Örnek 1'e Ait Genel Fotoğraf.....	88
Fotoğraf No:19. Örnek 2'ye Ait Genel Fotoğraf.....	91
Fotoğraf No:20. Örnek 3'e Ait Genel Fotoğraf.....	95
Fotoğraf No:21. Örnek 4'e Ait Genel Fotoğraf.....	99
Fotoğraf No:22. Örnek 5'e Ait Genel Fotoğraf.....	102
Fotoğraf No:23. Örnek 6'ya Ait Genel Fotoğraf.....	105
Fotoğraf No:24. Örnek 7'ye Ait Genel Fotoğraf.....	108
Fotoğraf No:25 . Örnek 8'e Ait Genel Fotoğraf.....	111
Fotoğraf No:26. Örnek 9'a Ait Genel Fotoğraf.....	114
Fotoğraf No:27a. Örnek 10'a Ait Genel Fotoğraf.....	117
Fotoğraf No:27b. Örnek 10'a Ait Detay Fotoğraf.....	118
Fotoğraf No:28a. Örnek 11'e Ait Genel Fotoğraf.....	121

Fotoğraf No:28b. Örnek 11'e Ait Detay Fotoğraf.....	122
Fotoğraf No:29a. Örnek 12'ye Ait Genel Fotoğraf.....	124
Fotoğraf No:29b. Örnek 12'ye Ait Detay Fotoğraf.....	125
Fotoğraf No:30a. Örnek 13'e Ait Genel Fotoğraf.....	128
Fotoğraf No:30b. Örnek 13'e Ait Detay Fotoğraf.....	129
Fotoğraf No:31. Örnek 14'e Ait Genel Fotoğraf.....	133
Fotoğraf No:32a. Örnek 15'e Ait Genel Fotoğraf.....	136
Fotoğraf No:32b. Örnek 15'ye Ait Detay Fotoğraf.....	137
Fotoğraf No:33. Örnek 16'ya Ait Genel Fotoğraf.....	140
Fotoğraf No:34a. Örnek 17'ye Ait Genel Fotoğraf.....	143
Fotoğraf No:34b. Örnek 17'ye Ait Detay Fotoğraf.....	144
Fotoğraf No:35. Örnek 18'e Ait Genel Fotoğraf.....	147
Fotoğraf No:36. Örnek 19'a Ait Genel Fotoğraf.....	151
Fotoğraf No:37a. Örnek 20'ye Ait Genel Fotoğraf.....	154
Fotoğraf No:37b. Örnek 20'e Ait Detay Fotoğraf.....	155
Fotoğraf No:38a. Örnek 21'e Ait Genel Fotoğraf.....	158
Fotoğraf No:38b. Örnek 21'e Ait Detay Fotoğraf.....	159
Fotoğraf No:39a. Örnek 22'ye Ait Genel Fotoğraf.....	162
Fotoğraf No:39b. Örnek 22'ye Ait DetayFotoğraf.....	163
Fotoğraf No:40a. Örnek 23'e Ait Genel Fotoğraf.....	166
Fotoğraf No:40b. Örnek 23'e Ait Detay Fotoğraf.....	167
Fotoğraf No:41a. Örnek 24'e Ait Genel Fotoğraf.....	170
Fotoğraf No:41b. Örnek 24'e Ait Genel Fotoğraf.....	171

ÖRNEKLER LİSTESİ

Sayfa

Örnek No:1. Derbent İlçesi'ne Ait Yolluk Halısı.....	88
Örnek No:2. Derbent İlçesi'ne Ait Sedir Halısı.....	91
Örnek No:3. Derbent İlçesi'ne Ait Seccade Halısı.....	95
Örnek No:4. Derbent İlçesi'ne Ait Sedir Halısı.....	99
Örnek No:5. Derbent İlçesi'ne Ait Sedir Halısı.....	102
Örnek No:6. Derbent İlçesi'ne Ait Sedir Halısı.....	105
Örnek No:7. Derbent İlçesi'ne Ait Heybe Halısı.....	108
Örnek No:8. Derbent İlçesi'ne Ait Taban Halısı.....	111
Örnek No:9. Derbent İlçesi'ne Ait Seccade Halısı.....	114
Örnek No:10. Küçük Muhsine Köyü'ne Ait Taban Halısı.....	117
Örnek No:11. Küçük Muhsine Köyü'ne Ait Yastık Halısı.....	121
Örnek No:12. Küçük Muhsine Köyü'ne Ait Yastık Halısı.....	124
Örnek No:13. Küçük Muhsine Köyü'ne Ait Taban Halısı.....	128
Örnek No:14. Küçük Muhsine Köyü'ne Ait Heybe Halısı.....	133
Örnek No:15. Küçük Muhsine Köyü'ne Ait Seccade Halısı.....	136
Örnek No:16. Küçük Muhsine Köyü'ne Ait Heybe Halısı.....	140
Örnek No:17. Küçük Muhsine Köyü'ne Ait Duvar Halısı.....	143
Örnek No:18. Küçük Muhsine Köyü'ne Ait Seccade Halısı.....	147
Örnek No:19. Küçük Muhsine Köyü'ne Ait Seccade Halısı.....	151
Örnek No:20. Başarakavak Kasabası'na Ait Yastık Halısı.....	154
Örnek No:21. Başarakavak Kasabası'na Ait Taban Halısı.....	158
Örnek No:22. Başarakavak Kasabası'na Ait Seccade Halısı.....	162
Örnek No:23. Başarakavak Kasabası'na Ait Seccade Halısı.....	166
Örnek No:24. Başarakavak Kasabası'na Ait Seccade Halısı.....	170

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil No: 1. Köşe Göbekli Halıların Bölümleri.....	34
Şekil No: 2. Mihraplı (Seccade) Halıların Bölümleri.....	35
Şekil No: 3. Yer Tezgahı.....	36
Şekil No: 4. Germe Tezgah.....	37
Şekil No: 5. Sarma Tezgah.....	38
Şekil No: 6. Hali Dokumada Kullanılan Çeşitli Kırkitler.....	40
Şekil No: 7. Hali Dokumada Kullanılan Çeşitli Makaslar.....	40
Şekil No: 8. Bıçak.....	41
Şekil No: 9. Mekik.....	41
Şekil No:10. Gördes (Türk) Düğümlü.....	48
Şekil No:11. Sine (İran) Düğümlü.....	49
Şekil No:12. Hekim Düğümlü.....	49
Şekil No:13. Tek Arış Üzerine Yapılan Düğüm.....	50
Şekil No:14. Bitkisel Bezeme Örnekleri.....	51
Şekil No:15. Figürlü Bezeme Örnekleri.....	52
Şekil No:16. Geometrik Bezeme Örnekleri.....	53
Şekil No:17. Nesneli Bezeme Örnekleri.....	53
Şekil No:18. Sembolik Motif Örnekleri.....	54
Şekil No:19. Yazılı Bezeme Örnekleri.....	55
Şekil No:20. Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yörelerinin Haritası.....	64

TABLOLAR LİSTESİ***Sayfa***

Tablo 1a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarının Kullanıldıkları Yerlere Göre Çeşitleri.....	175
Tablo 1b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarının Kullanıldıkları Yerlere Göre Çeşitlerinin Dağılımları.....	176
Tablo 2a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarının Tarihlendirilmeleri.....	178
Tablo 2b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarının Tarihlendirilmelerinin Dağılımları.....	179
Tablo 3a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarının Bugünkü Durumları.....	180
Tablo 3b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarının Bugünkü Durumlarının Dağılımları.....	181
Tablo 4a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarının Boyutları.....	183
Tablo 4b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarının Boyutlarının Dağılımları.....	184
Tablo 5a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarının Hav Yükseklikleri ve Saçak Uzunlukları.....	185
Tablo 5b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarının Hav Yükseklikleri ve Saçak Uzunluklarının Dağılımları.....	186
Tablo 6a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarının Kaliteleri.....	188
Tablo 6b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarının Kalitelerinin Dağılımları.....	189
Tablo 7a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarda Kullanılan İplikler.....	190
Tablo 7b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halılarda Kullanılan İpliklerin Dağılımları.....	191

Tablo 8a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halalarında Kullanılan Boyalar.....	193
Tablo 8b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halalarında Kullanılan Boyaların Dağılımları.....	194
Tablo 9a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halalarında Kullanılan Renkler.....	195
Tablo 9b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halalarında Kullanılan Renklerin Dağılımları.....	196
Tablo10a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halalarında Kullanılan Konular.....	200
Tablo10b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halalarında Kullanılan Konuların Dağılımları.....	201
Tablo11a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halalarında Görülen Kompozisyon Düzenlemeleri.....	204
Tablo11b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halalarında Görülen Kompozisyon Düzenlemelerinin Dağılımları.....	205

ÖNSÖZ

El Sanatlarını diğer bütün sanat dallarından ayıran özellik, üretilen sanat eserlerinin sadece göze, kulağa hitap etmesi değil aynı zamanda bir ihtiyacıca cevap vermesi, fonksiyonel olmasıdır.

Birbirinden farklı ortamlarda, farklı zaman dilimleri içinde dünyanın her yerinde doğan, büyüyen, gelişen ve güncellliğini hiç bir zaman yitirmeyen Dokuma Sanatı, tarih silsilesi içinde abideleşmiş eserler vermiştir.

Dünyaca ünlü Türk Halı Sanatı ise, geçmişten günümüze dek yaşatılmış, teknik, malzeme ve desen olarak her zaman tam anlamıyla sanat olma özelliğini korumuştur.

Usta-çırak ilişkisi içinde anadan kızı, kayıinvalideden geline aktarılarak günümüze degen ulaşan Türk Halıcılığı özellikle çeşitli yörelerde sorunlar yaşamaktadır.

Kaybolmaya yüz tutmuş, dejenerasyona uğramış, orjinalligidenden uzaklaşmış geleneksel el sanatlarımızın tanıtılması, yaşatılması, korunması ve geliştirilmesine hizmet etmek için yapılacak her türlü araştırma ve çabaya katkıda bulunmak amacıyla, yok olmak üzere olan Konya ili Derbent ilçesi, Küçük Muhsine köyü ve Başarakavak kasabası halıcılığı araştırma konusu olarak seçilmiştir.

Sanat, sanatçı ve sanat eserlerinin yaşatılması şüphesiz ilgili alana karşı oluşan duygusal bağlarla da ilgilidir.

Araştırma konusunun seçilmesinde, çocukluk anıları içinde kalan, üzerinde sofralar kurulan, düğünler bayramlar yaşanan, kapı eşiklerinden baş sedirlere kadar her yere serilen, ayrınlıklara ölümlere sahne olan, aile

sanatçlarının birer birer yok olup miras olarak bir sonraki nesile bırakılan kırmızı zeminli halilar etkili olmuştur.

Araştırmamın planlanıp yürütülmесinde beni ilgi ve desteği ile yönlendiren ve güveni için Danışmanım Sn.Yrd.Doç. Firdevs TIRMAN'a, çalışmalarımın her aşamasında destek ve yardımları için Arş.Gör. Gülizar ÇELEBİLİK, Uzman Ahmet AYTAÇ ve Arş.Gör. Nurgül (ÇOBAN) KILINÇ'a,

Çizim aşamasını benim için kolaylaştıran sevgili öğrencilerim Özlem ve Pınar KARADERE'ye,

Son aşamaya gelinceye kadar desteği ile yanımда olan Nilgün ERDOĞAN'a,

Beni bilgilendiren Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak halkına, hali sahiplerine, tüm mesai arkadaşımı,

Sonsuz sabrı, maddi ve manevi katkıları için eşim Ali TUNÇ'a teşekkür ediyorum.

Konya - Haziran 1997

Öğr.Gör. Perihan TUNÇ

Kiliminden, cicimine, zilisinden, sumağına kadar sayısız dokuma çeşidinden söz edilir Anadolu'da. Her biri kendi içinde incelenmeye kalkışılırsa her biri bir derya olur çıkar insanın karşısına. Anadolu'da dokuma yapan kadının ne eğitimi vardır, ne desen kağıdı, ne kalemi. O desenini gönlünde çizer, ilmek ilmek elinde dokur. Hayvanını haliya dokur, koç boynuzu olur, keklik tırnağı olur, kendisini dokur eli belinde kız olur, çeyizini dokur sandık olur, tarağını dokur saç bağı olur, uğurunu dokur muska olur. Her bir desen isimlenir bulanık su olur, kertikli su olur, göl olur, gülçe olur.

Her dokumacı kadarda desen çıkar tezgahta. Sınırlamak mümkün olmaz. Aynı çiçeği Edirne'deki başka Kars'taki başka gözlerle görür, başka ellerle dokur. Aynı çiçek Anadoluda ki dokumacı kadar motif olur.

Dr. Mehmet Önder bir anısını anlatır;

Alman araştırmacı Prof. Dr. Kurt Erdman Konya Alaeddin Camii'ne geldiğinde içeri girer ve kulaklarını tıkar. Bu kadar gürültüye dayanamıyorum diyerek dışarıya fırlar. Bir müddet sonra içeriye girdiğinde sorarlar. Siz hangi gürültüden bahsediyorsunuz ?

- Duymuyormusunuz Milas bağırıyor ben buradayım, Bergama haykırmada benide gör, Hereke çağırıyor bende varım.

Renkleri ile konuşur, güler, desenleri ile gülümser, konuşur, ilmeğiyle ağlar, Anadolu halısı.

Anadolu'da yüzyıllardır halının öyküsü yazılmıştır. Oysa her Anadolu halısı kendi destanını yazmıştır.

1. GİRİŞ

Anadolu'da ilmek halidadır, kilimdedir
Çiçek nakış nakış yazmadadır, yemenidedir
Ali al, moru mor emek, hep yeşildedir
Sevgi eldedir gözdedir gönüldedir.....

Sınırsız sayıda uygarlıkların beşiği olan Anadolu'da tek bir şehir, kasaba yada köy yoktur ki, sanatçısı olmasın. Genciyle yaşlısı ile kadınıyla erkeği ile sanatla yoğrulmuş olmasın.

Duyguludur Anadolu insanı, o kadar duyguludur ki; doğayı içinde hisseder duyguları sazından sözünden dökülür. Türkü olur, ağıt olur, gazel olur, ninni olur. İçlidir Anadolu insanı öylesine içlidir ki hisseder acayı kederi, içinde hapseder, sevincini neşesini paylaşır. Elindeki oyaları toprağındaki çiçekleri gibi açar pıtrak olur, çığdem olur hercai olur. Özlem doludur Anadolu insanı, uzak dağlar arasında gurbet şarkları söyler. Özlem, bazen anne babaya bazen sılaya bazen dosta bazen yaredir. Toprakla doğayla iç içedir Anadolu insanı, doğayla savaşır, doğayla bütünsüz, doğayla barışır. Emek verir doğaya geceler gündüzler boyunca emeği yeşilde yaşar, yeşilde toplar. Koyunu kuzusu ile yaşar Anadolu insanı, o denli büyüktür ki sevgisi kinalı kuzum diye sever beşikteki yavrusunu. Sanatçıdır Anadolu insanı, o kadar sanatçıdır ki; testisinde, heybesinde beşiğinde, sepetinde, yazmasında, yemenisinde, çorabında, oyasında, bastonunda, kavalında elleri konuşur elleri türkü söyler.

Bir Anadolu halası ise bir destan gibidir. Tezgahını ağaçtan, ipini koyunundan kuzusundan, boyasını toprağından alır. İlhamını tabiatın kendisinden.

Anadolu dokumaları içinde hali özel bir yere sahiptir. Köklü geçmişi, zengin çeşidi ile hali hak ettiği yerededir.

koymak, desen kataloğu oluşturarak belgelemek ve sanatsal olan bu çalışmaları bilimsel bir yaklaşımla değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yüzlerce yıldan beri süregelen o yöreneye mal olmuş, desen, renk, teknik gibi özellikleri gelecek kuşaklara taşımak ve kültür mirasımızı bu yönyle aktarmak araştırmanın bir başka amacıdır.

Anadolu'da dokuma yaygılarda kullanılan motifler kuşaktan kuşağa geçer. Anonimleşir. Çoğu zaman çıkış noktası tespit edilemez. Özgünülığını koruyan bu yöreneye ait yaygın motifleri ait olduğu yere belgelemek kuşkusuz yapılabilecek en önemli çalışmalarlardan biridir.

Bu alanda yapılabilecek Anadolu halı atlasına mütevazi bir katkıda bulunmak araştırmanın amaçları arasında sayılabilir.

İlgili yörelerde dokunan halıların her bir türü (örneğin sadece Derbent Sedir Halıları veya Keçi Muhsine Yastıkları gibi) bir yüksek lisans tezini aşacak materyale sahiptir. Daha sonra yapılacak araştırmalara kaynak olabilecek bu materyalleri tanıtmak yine araştırmanın amaçlarındandır.

Bu araştırma on bölümden oluşmaktadır. Girişte Anadolu Halılarına genel bir bakışla degenilmektedir. Araştırma özetlerinde ulaşılabilen ve halı ile ilgili yayınlar taranarak özetlenmektedir. Tanımların yer aldığı dördüncü bölümde araştırma içinde yer alan terimler tanımlanmaktadır.

Dokuma Sanatı, dokumacılığın tanımı ve dokumacılığın sınıflandırılması ve dokumacılığın tarihi hakkında genel bilgiler araştırmanın beşinci bölümünde verilmektedir.

Altıncı bölüm genel olarak Türk Halı Sanatı'nın incelendiği bölümdür. Bu bölümde halının tanımı ve sınıflandırılması yapılarak halı yapımında kullanılan araç ve gereçler tanıtılmaya çalışılmıştır. Halida

kullanılan teknikler tanıtılarak çizimleri verilmektedir. Anadolu halılarında görülen bezeme bu bölüm kapsamı içindedir. Aynı bölümde Türk Hali Sanatı'nın tarihi de kısaca özetlenmektedir.

Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yöreleri, bu yörelerin tarihi, coğrafik ve sosyal durumları yedinci bölümde tanıtılmaya çalışılmaktadır. Aynı bölümde bu yörede halıcılıkta incelenerek aktarılmaktadır.

Sekizinci bölüm bu yöre halılarından seçilen ve gözlem fişleri ile birlikte fotoğrafların sunulduğu örnekler bölümündür. Bu bölümde ilgili yöre halılarının gözlenebilir tüm özellikleri irdelenmeye çalışılmaktadır.

Dokuzuncu bölümde araştırma bulgularına ulaşımakta ve tablolar oluşturularak toplanan veriler ışığında ortalama ve yüzde hesapları yapılmaktadır.

Araştırma onuncu bölümde sonuçlanarak veriler değerlendirilmekte ve yorumlanmaktadır. Sonuç bölümünde öneriler sunulmaktadır.

Araştırmmanın bitiminde, yararlanılan literatür, kaynakça bölümünde yer almaktadır.

2. ARAŞTIRMA ÖZETLERİ

Araştırma kapsamına giren konuların açıklanmasında literatür taraması yapılmış ve bulunabilen araştırmalar yayın sırasına göre özetlenmeye çalışılmıştır.

Işıksaçan (1964) Batı Anadolu'nun başlıca halı merkezlerinde imal edilen haliların desen ve kaliteleri üzerine araştırmaların yapıldığı doktara tezinde halı hakkında genel bilgiler verilirken Uşak, Simav, Kula, Demirci gibi halı merkezlerinde dokunan halilar desen ve kaliteleri açısından araştırılmıştır.

Diyarbekirli (1972) "Hun Sanatı" isimli eserinde Hun Sanatını bütün yönleri ile araştırılmıştır. O döneme ait sanat eserleri tanıtılırken bu eserleri renk, desen, uslup gibi konularda irdelemiştir.

Durul, Aslanapa (1973) "Selçuklu Halıları" isimli eserlerinde başlangıcından XVI. yüzyıl ortalarına kadar Türk Halı Sanatı araştırılmıştır.

İgeme (1984) İhracatı geliştirme merkezi tarafından Şubat 1984'te yapılan yayınında el halilarının dış piyasa araştırması üzerinde durulmuştur.

Aslanapa (1987) "Türk Halı Sanatı'nın Bin Yılı" isimli eserinde bilinen en eski düğümlü halıdan başlayarak Türk Halı Sanatı'nın sistematik bir şekilde günümüze getirmiştir. Bu eserde Türk Halı Sanatı renk, motif, kompozisyon ve teknik açılardan irdelenmiştir.

Gürtanın, Yazıcıoğlu, Canıklı (1988) Değişik düğümleme sistemleri kullanılarak farklı hav yüksekliklerinde üretilmiş el dokusu haliların rezilyans (yaylanması) özelliklerini inceledikleri araştırmalarında, Türk düğümünün farklı ve üstün yönlerini ortaya koymaktadır.

Barıṣta (1988) “Türk El Sanatları” isimli eserinde Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı İmparatorluk Dönemi el sanatlarının genel özelliklerini ve uslup, uygulanan teknikler ve yenilikler kapsamına giren alanlarda incelemiştir.

Gönül (1988) “Eski Türk Halalarında Motif Çeşitleri ve Özellikleri” isimli makalesinde Türk Halıları’nda görülen ortak motifler ve anımları hakkında bilgiler vermektedir.

Alişar (1989) “Her Yönüyle Konya Derbenti” isimli eserinde Derbent yöreni ile ilgili konumu, tarihi, coğrafyası, geçim kaynakları, kültürü, folkloru ve etnografyası, edebiyatı gibi konuları içeren bilgiler vermiştir. Bu eserde, Derbent dokumacılığı hakkında bugüne kadar bir araştırmanın yapılmadığından sözetsmektedir.

Özel (1990) “Halıcılık” adlı eserinde halıcılık konusunda detaylı bilgiler vererek Anadolu halalarını yörelerine göre kullanılan iplikler ve kalitelerine göre sınıflamıştır.

Acar (1991) “Türk Düz Dokuma Yaygınlar” isimli eserinde kilim, cicim, sumak ve zili hakkında geniş bilgiler vermektedir. Dokuma yaygınların desen, renk, motif özelliklerini dokundukları tezgahlar ve hazırlanması gibi konular araştırılmıştır.

Tezcan, İnci, Suyunu (1991) “İpek Halılarda Doğal Boyar Maddeler” isimli araştırmalarında, Türk halı ve kilimlerinde genellikle kullanılan boyar madde ve elde edildikleri bitkisel ve hayvansal kaynakları incelemiştir.

Yetkin (1992) “Türk Hali Sanatı” isimli eserinde kronolojik ve sistematik olarak Türk halalarını incelemiştir.

Özbek (1994) "Halıcılık Sektörünün Türkiye Ekonomisindeki Yeri" isimli araştırmasında bir sektör olarak Türkiye'de halıcılığı genel bir bakışla değerlendirmiş ülke ekonomisindeki yeri ve önemini incelemiştir.

3. MATERİYAL VE METOD

3.1. Materyal

Araştırmayı evrenini Konya ili Derbent ilçesi, Küçük Muhsine köyü ve Başarakavak kasabası halıları oluşturmaktadır.

Bu yörelerin karakteristik özelliğini taşıyan ve bu yörelerde dokunduğu tespit edilen ilgili yörelerin halı sanatının, gözlenebilen tüm özelliklerini (desen, renk, kompozisyon, teknik, araç, cins) üzerinde taşıyan örneklerin seçilmesine özen gösterilmiştir.

Çizelge No:1 Konya İli Derbent İlçesi, Küçük Muhsine Köyü Ve Başarakavak Kasabasına Ait Ulaşılabilen Ve İncelenen Örnek Sayıları

<i>Yöre Adı</i>	<i>Ulaşılabilen Örnek Sayısı</i>	<i>İncelenen Örnek Sayısı</i>
Derbent İlçesi	30	9
Küçük Muhsine Köyü	44	10
Başarakavak Kasabası	5	5

Konya ilinde dokumacılık sanatının görüldüğü pek çok yöre bulunmaktadır. Ancak Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yöreleri halılarını içeren bir araştırmayı yapılmamış olması bu yörelerin halılarının seçilmesinde etkili olmuştur.

Bulunan halılarda yöre halılarının genel özelliklerini taşıması yönünden irdelenmiş ve bu özellikleri taşıyan halilar seçilmiş ve incelemeye tabi tutulmuştur.

Konya ili Derbent ilçesinden 9, Küçük Muhsine köyünden 10, Başarakavak kasabasından 5 halı seçilmiş ve araştırmancın örneklemiini oluşturmuştur (Bkz. Çizelge No:1).

Araştırmancın materyalini, araştırmancın örneklemiini oluşturan Konya ili Derbent ilçesi, Küçük Muhsine köyü ve Başarakavak kasabasında dokunan 24 halidan ve koleksiyon sahiplerinden gözlem formıyla elde edilen bilgiler oluşturmuştur. Konu ile ilgili literatür bilgileri Konya ve Ankara ili kütüphanelerinden elde edilmiştir.

3.2. Metod

Araştırma ile ilgili veriler çeşitli kütüphanelerde yapılan literatür taraması sonucu, koleksiyon sahipleri, halı dokuyucuları, yörede yaşayan ve yöre hakkında bilgi sahibi olan kaynak kişiler ve Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarından alınan bilgilerden oluşmuştur.

Bu araştırma; Konya ili Derbent ilçesi, Küçük Muhsine köyü ve Başarakavak kasabası halılarının genel ve birbirine benzer özelliklerini tespit niteliği taşımaktadır. Bu nedenle bu yörelerin geleneksel özelliklerini yansıtan, taban, sedir, yolluk, heybe, divan ve duvar halalarından örnekler seçilmiştir.

Araştırma kapsamında yer alan halılara ait gözlenebilir tüm bilgiler tespit edilerek araştırmacı tarafından geliştirilen gözlem formuna kaydedilmiştir.

Gözlem formlarının hazırlanmasında gerekli tüm bilgiler halıların özellikleri incelenerek koleksiyon sahipleri ve halı dokuyucuları ile karşılıklı görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Halılarda kullanılan renk, araç, gereç, teknikler, motif ve kompozisyonlarla ilgili bilgiler S.U. Mesleki

Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölüm Başkanı Yrd. Doç. Firdevs TIRMAN, Uygulamalı Resim Eğitimi Bölüm Başkanı Yrd. Doç. Hafize PEKTAŞ, El Dokumaları ve Örgüleri Ana Sanat Dalı Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Şengül KÜÇÜKKAYTAN, Yrd. Doç. Ayşe ÖZKAN ve Uzman Ahmet AYTAÇ ile yapılan görüşmeler sonucu oluşturulmuştur.

Incelenen her örneğe ait genel fotoğraf ve slayt çekimi yapılmış ve fotoğraflar gözlem formlarında verilmiştir.

Ölçüler metre üzerinden cm. ölçüsü ile alınmıştır. Örneklerin çizimleri 5x5 hali desen kağıdına raport gösterecek şekilde ve Cilt 2'de sunulmuştur.

Konya ili Derbent ilçesi, Küçük Muhsine köyü ve Başarakavak kasabasında dokunan halılardan seçilen ve araştırma kapsamında yer alan örneklerin gözlenebilir tüm özellikleri gözlem formlarından yararlanılarak döküm tablolarına aktarılmıştır.

Incelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yöreleri hallarının kullanıldığı yerlere göre çeşitleri ve dağılımları (Tablo No: 1a,b), tarihlendirmeleri ve dağılımları (Tablo No: 2a,b), bugünkü durumları ve dağılımları (Tablo No: 3a,b), boyutları ve dağılımları (Tablo No: 4a,b), saçak uzunlukları ve hav yükseklikleri ve dağılımları (Tablo No: 5a,b), kalite ve dağılımları (Tablo No: 6a,b), kullanılan ip çeşitleri ve dağılımları (Tablo No: 7a,b), kullanılan boyalı çeşitleri ve dağılımları (Tablo No: 8a,b), kullanılan renkler ve dağılımları (Tablo No: 9a,b), kullanılan konular ve dağılımları (Tablo No: 10a,b), kompozisyon düzenlemeleri ve dağılımları (Tablo No: 11a,b) ile ilgili veriler toplanarak döküm tablolarında gösterilmiştir.

Tablolardan gerekli görülenlerde, elde edilen veriler sonucu yüzde ve ortalama hesapları alınarak araştırma bulgularına ulaşılmıştır.

Yüzde Hesapları;

$$f \times 100$$

$$\% = \frac{f \times 100}{n}$$

Ortalama Hesapları;

$$\bar{x} = \frac{\sum n}{n} \text{ formüllerine göre hesaplanmıştır.}$$

4. TANIMLAR

Atınlık: Seccadelerin baş konacak kısmında bulunan ucu sivri üçgen şeklindeki bölümdür.

Argaç: Dokumalarda boyuna olan çözgү ipliklerinin arasından enine geçirilerek kullanılan iplik, atkı olarakta tanımlanır.

Ariş: Kumaş yada her tür yaygının ana iskeletini oluşturan ve arasından atkiların geçirilmesi, yada üzerine düğümlerin atılması için geçirilmiş paralel ipliklerdir (Sözen, Tanyeli, 1994:25).

Ayaklık: Dokuma seccadelerin ayak gelecek kısmına yerleştirilen banttır.

Bezayağı: Basit dokuma teknigi. Bu teknik atkı iplikleri, çözgү ipliklerinin arasından bir alt bir üst gelecek şekilde geçirilir.

Bıçak: Havlı yüzü dokumalarda ilmeleri düğümledikten sonra iplerin kesildiği tahta saplı metal kesici alettir.

Bordür: Sınır belirleyici çizgisel öge (Sözen, Tanyeli 1994:45). Kapı ve pencere gibi mimari kısımların, panoların, halıların etrafını kuşatan çerçeve mahiyetinde süslü yada süssüz, düz yada çıkıntılı, dar ve uzun parçalar denir (Turani 1980:25).

Cengel: İçe yada dışa dönük kanca motifi.

Citi: Halının başlangıcında ve bitişinde, halının kilim örgüsünün sökülmemesi için zincir şeklinde yapılan başlangıç örgüsüdür.

Desen: Dokumalar ile halı, kilim gibi yaygıları süsleyen ögelerin tümüdür (Sözen, Tanyeli 1994:66).

Dokuma: Hayvansal, bitkisel ve kimyasal tellerin örgüsü ile oluşan giyim, döşeme ve benzerinde kullanılan kumaş (İslimyeli 1973:162). İki veya daha çok iplik grubunun çeşitli düzenlerde birbirleri arasından (üstünden, altından) geçerek birbirleri ile kenetlenmesi işlemi ve bu kenetlenme sonucu oluşan mamüllerdir (Aytaç 1982:247).

Etlik: El dokusu halıların yan kenarlarını oluşturan ince çerçevedir.

Göbek: Geniş anlamda orta kısım. Her türlü süslemede orta yerde bulunan kısım (İslimyeli 1973:247). Bahçe, halı, kilim, tavan gibi her türlü yüzey üzerinde yer alan bezeme ögesidir (Sözen, Tanyeli 1994:92).

Göl: Yaygının ortasındaki eşkenardörtgen motifidir (Acar 1991:113).

Güçü: Dokuma tezgahlarında iplikleri aşağı yukarı kaldırıp indiren ilmekli ipliklerin bağlı bulunduğu çerçevedir (İslimyeli 1973:271).

Hav: Her tür dokuma üzerindeki ince tüyler. Halı, kadife, havlu gibi yüzeylerde görülür (Sözen, Tanyeli 1994:102).

İğ: İpligin sarıldığı, ucu çengelli gövde ile ağırlık veren gövdeye geçirilmiş yuvarlak bir tahta olmak üzere iki kısımdan oluşan büküm aleti. Büüküm makinelerindeki ipligin sarıldığı alete de iğ denir (Aytaç 1982:249).

İtme: Halı düğümü, çözgülü ipliklerinin her çifti üzerine bağlanarak halayı oluşturan yün ipliklerden her biridir (Sözen, Tanyeli 1994:112).

Kalite: Bir halının 10 cm.'lik enindeki ve 10 cm.'lik boyundaki ilmek sayısidır. Halının tersinden üst, alt ve orta kısımlarından 10 cm.'lik alandaki ilmek sayıları ölçülecek alınan ortalama halının kalitesini verir.

Kirkit: Her tür yaygının yapımı sırasında çö zgüler arasından enine geçen atkıları ve düğümleri dövere k sıkıştırmaya yarayan ahşap, metal yada kemikten yapılmış ucu dişli saphı araç. Kilkit de denir (Sözen, Tanyeli 1994:132).

Kirman: Uzun bir çubuğa (+) şeklinde çapraz olarak geçirilmiş iki tahtadan ibaret iplik bükme aletidir (Aytaç 1982:251).

Kompozisyon: Duygu, düşünce, konu, obje ve motiflerin bir bütün içinde birleştirerek sunulması.

Köşe: Yazı levhalarının, naklışların, dokuma yaygılarının ve halıların orta zemin köşelerine yapılan süslemendir.

Kök Boya: Endüstriyel tekniklerle üretilmemiş, çeşitli bitkisel ve hayvansal kaynaklardan elde edilmiş boyaların genel adı (Sözen, Tanyeli 1994:136).

Kurgan: Kale. Eski Türkler'de kubbe biçimini mezar höyük (İslimyeli 1973:461).

Levent: Çögülerin alta ve üste sarıldığı kalın sıriklar. Bazı bölgelerde levent aacı yada bazı denir (Acar 1991:115).

Mekik: Atkıların çö zgüler arasındaki boşluktan (ağızlıktan) kolayca geçmesini sağlayan ipligin üzerine sarıldığı iki ucu sivrice silindir biçimli ve çoğunlukla ahşap alet. Daha çok çul ve bez dokumalarda kullanılır (Acar 1991:115).

Mihrap: Namaz kılmak amacıyla dokunmuş yaygıların orta zemininde cami mihraplarına yada kemerli bir kapıya benzer bölümdür (Acar 1991:115).

Motif: Bezeme ve süslemelerde bütünü oluşturan parçalardan her birine verilen addır. Türkçe örge sözcüğünde kullanılmaktadır (Sözen, Tanyeli 1994:166).

Saçak: Dokuma yaylarının kenarlarında bırakılan püsküllü kısımdır.

Seccade: Üzerinde namaz kılmak için dokunan boy ve desenli yaygı. Namazlağ adı da verilir.

Sedef: Dokuma yaygılarda ana bordürün iç ve dış kısımlarında kullanılan ince su. Çubuk olarak isimlendirilir.

Su: İnce ve uzun şerit biçiminde bezeme (Sözen, Tanyeli 1994:221).

Tezgah: Üzerinde dokuma yapılan çoğulukla ahşap yada metal araçtır.

Toprakçalık: Halinin karşılıklı iki kenarı boyunca uzanan 5-10 cm. genişliğinde desensiz düz örgüdür (Sözen, Tanyeli 1994:238).

Varan-Gelen: El tezgahlarında, gücü ağacından daha ilerdeki çözgülerin arasında duran, aşağı yukarı hareket ederek çözgüler arasındaki açıklığı artırıp eksilten uzunca ağaç. Çapraz çubuğu, gelen-varan ve kargı da denir (Aytaç 1982:257).

Yastık: Çoğunlukla içi saman doldurulmuş sedirlerin arkalarına dayanan dar uzun halı, kilim, sumak, cicim, zili dokuma veya örtülerdir (Acar 1991:117).

5. DOKUMA SANATI VE TARİHİ GELİŞİMİ

5.1. Dokuma Sanatı

İnsanların beslenme, barınma gibi temel ihtiyaçlarından doğan el sanatları zaman içinde kişisel zevk ve isteklerle yaşadıkları mekanları ve kişisel süslenme unsurlarını oluşturan ürünler olmuştur (Arlı 1992:23).

Çok eski çağlardan beri gıda ve konut gibi giyim de, insan soyunun devamında önemli bir yer tutmuştur. Dokumacılık insanların giyinme ihtiyaçlarının karşılanması ve dış etkenlerden korunması, yaşadıkları çevrenin istenilen şekilde döşemesini sağlamak üzere yapılan en eski sanat dallarından biridir.

Dokumacılık sanatının başlama tarihi ve yeri kesin olarak bilinmemektedir. Bilinen, insanların yaşamalarını ve yaptıklarını önce resimlerle sonra da yazı ile ifade etmeye başlamasından çok eski olmasıdır. Dünyanın çeşitli yerlerinde bunu belgeleyen pek çok tarihi eser bulunmaktadır (Kaya, Ergenekon 1989:3-4).

5.1.1. Dokumanın Tanımı

Dokuma; basit anlamda ipliklerin çeşitli şekillerde birbiri içinden geçirilerek oluşturulan yüzey olarak tanımlanabilirse de çeşitli kaynaklarda farklı tanımlar yer almaktadır. Bunlarda biri, atkı ve çözgү ipliklerinin dikey açı yapacak şekilde birbirinin altından ve üstten geçirilmesi ile ortaya çıkarılan üründür.

Diğer bir tanımla dokuma, dokuma tezgahlarında çözgү denilen yanyana duran ipliklerin, gücü ve nire denilen araçlarla, bir kısmının yukarıya kaldırılması diğer kısmının aşağıya çekilmesi suretiyle açılan

aralıktan ki bu aralığa ağızlık denir, mekik yardımıyla atkı denilen ipliklerin geçirilmesi ile oluşturulan düz yüzeylerdir (Kaya, Ergenekon 1989:3).

Çetin Aytaç ise El Dokumacılığı isimli eserinde dokumaya şu tanımı getirmektedir; “İki veya daha çok iplik grubunun çeşitli düzenlerde birbirileri arasından (üstünden altından) gereklilikle birbirileriyle kenetlenmesi işlemine ve bu kenetlenme sonucu oluşan mamüllere dokuma denir”(Aytaç 1982:1).

Dokuma için pek çok tanım yapılabılır. Bu tanımlarla vurgulanan en belirgin özellik dokumanın yapılabilmesi için iplik veya iplik gruplarının temel malzeme olduğu ve bu ipliklerin tezgah adı verilen çeşitli araçlar yardımı ile birbirinin arasından geçmesi gerekliliğidir.

5.1.2. Dokumacılığın Tanımı

Dokumacılık bir halk sanatıdır. Halk sanatları insanların hayatı ihtiyaçlarını karşılayacak faaliyetlerle başlar. En iptidadi şekil olarak hammaddeyi pek çok olmakla beraber başlıca yün, keten, ipek ve pamuğun bükülüp dokunmasıyla meydana gelmiş zamanla ihtiyaca göre değişmiş ve her milletin kültür ve refah seviyesine göre yükselmiştir (Gürçay 1970:53).

Dokumacılığın ne zaman başladığına dair kesin hiç bir veri bulunmamakla beraber, çeşitli kaynaklar dokumacılığın pirinin Şit Aleyhisselam olduğunu ve ilk dokuma giysiyi onun giydiğinden söz etmektedirler (Elçin 1963:5). İnsanların giymek, örtünmek, ısınmak ve barınaklarında kullanmak üzere çeşitli bitkilerden ve liflerden yararlanarak gerçekleştirdikleri ilkel biçimlerde başlayan bugün bir endüstri olarak yerini bulan dokumacılıktan bir el sanatı ve endüstri kolu olarak söz etmek mümkündür.

5.1.3. Dokumacılığın Sınıflandırılması

Dokuma; yapımında kullanılan araçlara göre çarpana, kirkitli, mekikli ve mekiksiz dokumalar olmak üzere 4 grupta toplanabilir (Kaya, Ergenekon 1989:3).

5.1.3.1. Çarpana Dokumalar

Kolan Dokuma, çarpana denilen kartlar yardımıyla dokunan çarpana dokuma adıyla anılan basit dokumalardır. Bir başka deyişle; deri, levha, karton, fildisi v.b. malzemeden dörtgen veya çokgen şeklinde kesilmiş ve köşelerine birer delik delinmiş dokuma aracına çarpana denir. Çarpana deliklerinden birer iplik geçirilip bu levhaların 90 derece veya 180 derece dödürülmesiyle araya atkı atılmasıyla elde edilen şerit halindeki dokumalara çarpana dokuma denir (Aytaç 1982:20).

5.1.3.2. Kirkitli Dokumalar

Sili, cicim, kilim, sumak gibi düz dokumaların ve halının dokumasında çözgüler arasından ve dokumanın enine geçirilien atkıları ve düğümleri döverecek sıkıştırmaya yarayan ağaç ve hayvan kemiklerinden, hayvan dişlerinden veya demirden yapılmış el gibi yada çatal gibi dişli alete kirkit, bu aletin kullanılmasıyla dokunan el dokumalarında kirkitli dokumalar denir (Aytaç 1982:35).

Kilim, Türk düz dokuma yaygılarına genel olarak denmesine rağmen, çözgülü ipliklerinin atkı iplikleri tarafından dokuma esnasında tamamen kapatıldığı dokumalardır. Desenli, çizgili olabilen ve çeşitli farklılıklarla kendi içinde de çeşitlenebilen atkı yüzü ve en yaygın oarak tanınan, bilinen ve kullanılan dokuma yaygilardır.

Belkis Acar'a göre kilimin tanımı şöyledir; "Düğümlü halı dışındaki havaşız düz dokuma yaygılar arasında en tanınmış olan çözgülerin atkılar tarafından tamamen gizlendiği atkı yüzlü dokumalardır. Kilim deyimi her ne kadar çok geniş anlamda bütün havaşız düz dokuma yaygıları içine alır şekilde genel olarak kullanılıyorsa da cicim, zili, sumak gibi düz dokuma yaygılar apayrı tekniklerle dokunmuş yaygılardır. Motiflerin bulunduğu belirli alanlar içinde o desenin rengindeki bir iplik atkı yüzlü dokuma şeklinde çözgülerin bir altından, bir üstünden geçerek bir başka renkteki motifin sınırına kadar gider ve buradan geri döner. Böylece aynı renkteki atkılar kendi desen alanlarında gidip gelerek motifleri meydana getirirler" (Acar 1992:45).

Desen iplığının dönme aşamasında ilikler oluşur. Bu iliklerin yok edilme yöntemleri ise kilim türlerini meydana getirir. İlikli kilim, iliksiz kilim gibi.

Cicim (cecim); Atkı yüzlü dokuma yaygılarının bir türüdür. Atkı ve çözgü iplikleri bez ayağı türünde dokunurken araya desen iplikleri geçirilerek kirkitle sıkıştırılır. Yüzeyde kabarıklık oluşturan bu kabartma desenli dokumalara cicim veya cecim denir.

Zili (Sili); Bir tür cicim olarak tanımlanabilir. Türk düz dokuma yaygılarının bir türüdür. Kabartma desen bez ayağı dokuma üzerine desen ipliklerinin üç üst bir alt şeklinde düzenli sıkıştırmasıyla elde edilen zilde yüzey tamamen doldurulur.

Sumak; Atkı ipliklerinin çift çözgü ipliklerine alternatif şekillerde desen özelliğine göre sarıldığı dokuma türüdür.

Hali; çözgü (veya arış) iplikleri üzerine ayrı bir desen ipliği ile değişik şekillerde düğüm atılarak aralarından bir kaç sıra atkı (veya argaç) ipliği geçirilip sıkıştırılarak aynı yükseklikte veya farklı yüksekliklerde

kabartmalı olarak kesilmiş havlı yüzlü dokumalara halı denir (Aytaç 1982:86).

5.1.3.3. Mekikli Dokumalar

Dokuma yapıılırken atıkların çözgüler arasındaki açıklıktan (ağızlıktan) kolayca geçmesini sağlayan, atkı iplığının üzerine sarıldığı iki ucu sıvriçe çoğulukla ağaçtan yapılan alete mekik denir.

Mekikli dokuma dediğimiz dokuma grubu asıl dokuma olarak kabul edilmekte olup yanyana sıralanmış çözgü ipliklerinin gruplar halinde “gücü” denilen çerçevelerle yukarıya kaldırılıp indirilmesiyle arada oluşan ve ağızlık denen açıklıktan mekik aracılığı ile atkı ipliklerinin geçirilmesiyle oluşan dokumalardır (Aytaç 1982:146).

Yapılan dokuma çeşitleri arasında, çuval, şal, şalvarlık, peçete, uçkur, peştemal, peşkir, çevre, çarşaf, sofa, yatak, minder örtüleri, iç çamaşırlık bezleri sayılabilir.

Köklü bir geçmişi olan ve yurdun hemen her yerinde yapılan dokumaları başlıklar altında sınırlamak nerede ise imkansız gibidir. İç çamaşırlarından giysiye, örtüden çarşafa kadar pek çok ihtiyaca cevap veren bu dokuma türü Türk El Sanatları'nın başlıcalarındadır.

Sonsuz türde yapılan dokumalar kabaca incelendiğinde koyunun beslenmesinden, yünün eğrilemesi, iplığın boyanması, basit ama sihirli sayılabilecek teknik çözümlerle dokumanın oluşturulması zor ve zaman alıcı işlemlerin sonucunda ürüne dönüşür. Toplumda geleneğe bağlı eğitim gerektirirler (Uğurlu 1987:7).

5.2. Dokumanın Tarihi Gelişimi

İnsanoğlu yeryüzünde yaşamaya başladığı andan itibaren temel ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmış ve her geçen gün araç gereçlerini ve yöntemlerini geliştirme çabası içinde olmuştur.

İnsanoğlunun örtünme, giyinme ve barınma ihtiyacı dokumacılığın başlangıcı sayılabilir.

Pek çok bölgelerde yapılan kazılarda dokumacılığa ait buluntulara rastlanmıştır. Çetin Aytaç'ın El Dokumacılığı adlı eserinde bu buluntuların en eski örneklerinin Neolitik Çağa ait olduğunu yazar. İplik yapımında kullanılan iğ, kemik ve bağırsakların en eski örneklerinin bu çağdan kalma olduğunu söyler.

Yün kullanmayı ve yünden ip elde etmeyi öğrenen insanoğlu dokumacılıkta da bu lifleri kullanarak gerçek dokumaları oluşturmuşlardır (Aytaç 1982:5).

Dokuma işlemi iplik eğirmenin bulunmasından önce ve sepet örgüsüne dayalı olarak uygulanmaya başlanmıştır. Eski Mısır'da dokuma malzemesi olarak pamuk, ipek, yün ve keten lifleri kullanılmıştır. İ.O.3000'lerde Hindistan'da pamuk liflerinden yararlanılmıştır. Aynı dönemde Çin'de ise ipek üretilmiştir (Ana Biritanica C. 7:395).

İpliklerin, kumaşların boyanması ve basma teknikleri de eski dönemlere dayanır. İ.O.2.yy. Roma'da boyanmış kumaş örnekleri Hindistan'da dokunmuş basma türleri, Mısır'da İ.O.4.yy. ait yün ve keten halillarına rastlanmıştır (Ana Biritanica C. 7:395).

O yıllarda ele geçen bu buluntular dokumacılığın hayli ilerlemiş olduğunu göstermektedir. Yine o dönemlerde İran'da dokunmuş görkemli

yer ve duvar halilərinə da buluntularda rastlanmıştır (Ana Biritanica C. 7:395).

Orta çağın başlarında bazı Türk boyları halı, kilim, ve keçe, kumaş, havlu yapımında oldukça usta idiler. Pazırık ve Noin Ula kurganlarından çıkan bir çok eser bugün Moskova ve Petersburg (Leningrad) müzelerinde sergilenmektedir. Arkeologlar tarafından araştırmalarla ortaya çıkan yaklaşık 220 kadar Hunlar'a ait kurganda süslü keçe yaygılar, eşyalar, süsler, koşum takımları, eyer, eyer altı örtüler çeşitli dokumalar bulunmuştur (Diyarbekirli 1972:75). Hint Türk İmparatorluğunda baskılı ve boyalı muslinler üretilmiştir. 1130'larda Yunanistan'dan ve Anadolu'dan Paleromo'ya giden dokuma ustaları altın işli ipek kumaşlar ürettiler. XV. yy. sonlarında İtalya'da yün dokuma sanayisinde 16 bin işçi çalışıyordu (Ana Biritanica C. 7:395).

Fransa'da ipekli dokumacılık 1480'de başlamıştır. İngiliz dokumacılığı XIII. ve XIV. yy. temel olarak ipek ve yün kumaşların üretimine yönelik gelişmiştir (Ana Biritanica C. 7:395).

Dokuma tekniklerinin hızla gelişmesine karşın dokuma sanayisi 18.yy.değin küçük aile işletmelerine dayalıdır (Ana Britanicca C. 7:395).

Türklerde dokumacılık bugün başlıbasına bir endüstri alanıdır. Bu endüstrileşme hareketinden önce ise bütün alanlarda olduğu gibi dokumacılık alanında da Orta Asya'dan gelip Türklerden önceki Anadolu uygarlıklarıyla yoğunla ve binlerce yıl yaratıcı gücünden hiç birsey yitirmeden kuşaklar boyunca yenilenen geleneksel el sanatları niteliğinde bir dokumacılık vardı. Bu dokumacılık sanatı Türklerin Sanat anlayışlarını yansıtında en yaygın ve en uygun alanlardan biri olmuştur (Aytaç 1982:3).

Türklerde dokumacılığın çok eski çağlardan beri gelişmiş olduğu yapılan tarihsel ve arkeolojik kazılardan anlaşılmaktadır. Orta Asya'nın

çeşitli yörelerinde yapılan arkeolojik araştırmalar sırasında çıkan kumaşlardan ipliklerin Çin'den geldiği öne sürülmektede yünlü ve özellikle üzeri yün ipliği ile aplike edilmiş keçe parçalarının Türklerle ait olduğuna kesin gözüyle bakılır. Kurganlardan çıkan eğer takılarının üzerindeki kolan, kuşak ve kordonlarda çarpana dokumacılığın varlığını gösterir (Büyük Larousse C. 7:3287).

Hazar Denizi bölgesi etnografa çalışmaları ile tanınan V.M. Sibisoyev post örtünmeden ilk çıkan dünya insanının Türkler olduğunu kaydeder. At ve koyunu ehlilleştirdiklerini, yün eğirip giysiler yaptıklarını, oturdukları mekanı eşyalandırdıklarını tespit etmiştir (Durul 1977:10).

Ayrıca çadır yapımı ve donanımında kullanılan dokumalar Türk dokuma sanatında önemli bir yer tutar. Türkler Anadolu'ya geldiklerinde geçmişi çok eskilere dayanan gelişmiş bir dokumacılık sanatıyla karşılaşmışlardır. Çatalhöyük'te yapılan kazılardan ele geçen bulgular Anadolu'da dokumacılık tarihinin M.Ö. 6000'e dekin uzandığını gösterir. Buradan çıkan kumaş parçaları dünyada bulunmuş en eski dokuma örnekleridir. Orta Asya'dan gelenlerin deneyimleriyle birleşen bu birikim sonucu XI.yy.'da dokumacılığın Anadolu'nun her yöresinde büyük bir gelişim gösterdiği bilinmektedir (Büyük Larousse C. 7:3287).

Anadolu'nun bir çok yöresinde bulunan halı ve kilimler Türk El Dokumacılığı'nın seçkin örneklerini oluşturur. Selçuklular döneminde Türk El dokuma ürünlerinin başka ülkelere satıldığı bilinmektedir. Osmanlı devletinin kuruluş ve yükselme dönemlerinde Selçuklu Sanatı mirası da değerlendirerek Dokumacılıkta büyük bir ilerleme kaydedilmiştir (Büyük Larousse C. 7:3287).

Dokumacılık bilindiği gibi pek çok alanda kullanılan sayısız ürünler ortaya koymuştur. Giysi, örtü, yaygı ve bunların alternatif çeşitleriyle

binlerce yıllık geçmişe sahip olan sayısız ve eşsiz örnekler dünyanın çeşitli müzelerinde sergilenmektedir.

6. TÜRK HALİ SANATI VE TARİHİ GELİŞİMİ

6.1. Türk Halı Sanatı

Geleneğe bağlı Türk El Sanatları'nda işleme, örme ve dokuma büyük bir süreklilik ve devamlılık göstermektedir. Bu süreklilik ve devamlılık tarih seyri içinde göcebe ve yerleşik hayatı kendine has bir düzenle oluşarak günümüze kadar gelmiştir (Durul 1987:5).

Bu sanat dalları içinde özel bir yere sahip olan ve Dokumacılık Sanatının bir kolunu oluşturan Türk Halı Sanatı geçmişten günümüze uygulana gelen ve eşsiz ürünler veren bir sanattır.

Günlük yaşamımızda önemli bir yer tutan döşemenin bir unsuru olarak kullanılmasının yanısıra çeşitli şekillerde kullanılan Halı, Anadolu evinin özel eşyalarından biridir.

El emeği oluşu, doğal malzemeden üretilmesi, desen ve renklerinin kendine has özelliği ve dokusundan dolayı bulunduğu yere rahatlık ve konfor sağlar.

Güzel ve kaliteli bir halı adeta bir tablo gibidir. Görünümü ve gösterisi ile göze de hitap eder. Ayrıca kullanıldıkça sıklaşan ve parlaklışan halilar zamanla maddi olarakda değerlerinden birşey yitirmedikleri gibi değer kazanırlar.

Anadolu'da hemen her yörede halilar yöre halkı tarafından dokunur. Kullanılan araç gereçler ve iplikler de genellikle yöre halkı tarafından üretilir. Bu nedenle herbiri kendi yöresine has özellikler taşır. Türk Halıları ülke içinde olduğu kadar dış pazarlarda da yoğun talebi olan eserlerdir.

Aylarca hatta hayat boyunca süren bir uğraş ile elde edilen halilar, kuşaktan kuşağa saklanır ve değerleri gittikçe artar. Bu haliları ortaya çıkaran, yaratan dokumacılar çoğulukla anonimdir (Ayyıldız 1985:10).

Halı dokumacılığı yüzlerce yılın gelişmesi ve toplumsal işin sonucu olurken tecrübe ve bilgide ister. Halının karakterini birde yörenin hammaddeleri belirler. Ama bunun önemini asırlarca büyükler tarafından aktarılan tecrübeler ve teknikler sağlar (Ayyıldız 1985:10).

Türk halili hakkında pek çok eser yazılmıştır. Bu eserlerde ortak konu tartışmasız her halinin bir sanat eseri, bir tablo olduğunu Anadolu insanı duygularını, düşüncelerini, yazamadıklarını, söyleyemediklerini halı üzerine adeta bir mektup, bir resim gibi aktarmıştır (Önder 1973:96).

Türk Halili genellikle çift düğümlü olarak dokunurlar. Desenleri gelenekseldir ve kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. Her motif kendine özgü anlamlar yükülüdür. Her halı adeta bir kitap, bir şiir gibi okunabilirde. Dünyanın hiç bir ülkesinde halı bu denli çeşitlilik arzetmez. Zira büyük bir çoğunluğu Anadolu kadını tarafından üretilen halı için desen çizimi yapılmaz. Dokuyucu bunun için birikimini ve yaratıcılığını kullanır.

Halının genellikle Türklerin yaşadığı bölgelerde başlamış ve daha sonra yayılarak gelişmiş olduğu bilinmektedir. Bugün dünyanın pek çok yerinde halı yapılıyorsa da zerafet, incelik ve nitelik yönünden Türk halili doğu ve batı halilalarından ayrılır. Köklü bir geçmişe sahip olan doğal boyaların kullanılması, renginin atınaması ve renklerin uzun yıllar sonra bile parlaklığını koruması Türk halilalarını diğer halılardan hep üstün kılmıştır. Türk kültürü içinde oluşan motifler daima özgünlüğünü korur. Türk insanının duygularını, düşünce sevinç ve kederlerini kendi yaşam biçimleri ile içiçe geçmiş yüzlerce yıllık geçmişlerini bu motiflerde halılarda görmek mümkündür. Köy ve kasabalarımızda yapılan halilar iyi bir boş zaman uğraşısı olmasının yanısıra hem aile hemde ülke ekonomisine gelir

sağlamaktadır. Dün olduğu gibi bugünde ülkemizde modernleşerek halı sektörü canlılığını korumaktadır. Türk halili Dünya halilleri arasında her zaman özel bir yere sahip olmuştur (Ayyıldız 1985:11-13).

Halı diğer dösemelerle kıyaslandığında ekonomik oluşu, sert dösemelere göre güvenlikli oluşu, gürültünün yayılmasını önlemesi, çevresel konforu sağlaması nedeni ile her zaman tercih sebebidir (Özbek 1994:9).

Yüzlerce yıllık geçmişi olan Türk halı sanatı bugünde önemini korumakla beraber 19. yy. sonra halıcılıkta çeşitli sebeplerle gerilemeler görülmüştür. Buna dış piyasanın isteğine göre halı dokunması, zaman zaman artan ekonomik sıkıntılar nedeniyle maliyetin artması, sipariş halı yaptırıldığı için dokuyucuların ticari kazanca yönelik olarak çalışması ve kontrolsüzlük nedeni ile kalitenin düşmesi, gibi nedenler örnek gösterilebilir.

Daha öncede söz edildiği gibi tüm dünyaca bilinen Türk halilleri arasında Milas, Hereke, Bünyan, Ladik, Uşak, Konya, Yağcıbedir, Kula, Bergama, Kars, Sivas, Taşpinar, Kayseri, Yahyalı, Demirci, Gördes halilleri Türk halı sanatının eşsiz örneklerini veren yörenlerden sadece birkaçıdır (İşiksawan 1964:8).

6.1.1. Halının Tanımı

Halı konusunda yazılan kaynaklarda pek çok tanım yapılmıştır. Türk dilinde “k” harfinin “hi” ya, “hi” harfininde takım diyalektiklerle “h”ya çevrilmiş olduğu görülmektedir. Bu değişme yüzünden eski kali kelimesi halı olmuştur. Batı Türkçesinde birtakım sert sesler yumuşamıştır. Rus lugatçısı meşhur Radloff eserinin ikinci cildinde “kali” kelimesinin geline verilen mihir-çeyiz anlamına geldiğini açıklamaktadır (Atalay 1945:11).

Bugün halının kali kelimesinin zaman içinde halıya dönüştüğü pek çok eserde belirtilmektedir. Halı hakkında yapılan tanımlardan bazıları şöyledir;

“Pamuk, kıl ve ipek ipliklerinin halının boyuna yanyana dizilmesinden meydana gelen çözgү iskeletinin her çift teline yün, floş ve ipek ipliğiinden ilme bağlanıp üzerine atkı atılıp sıkıştırılarak aynı yükseklikte, yada yer yer farklı yüksekliklerde kabartmalı olarak kesilmiş havlı yüzlü dokumalara halı denir” (Özel 1989:9).

“Çözgү denilen birden fazla katlanmış ve bükülmüş ipliklerin yanyana dizilmesinden oluşan çapraz iskeletin her çift teline yün, ipek ve floş ipliklerden ilme yapılarak sıra oluşturması ve en az bir sıra enine atkı atılıp sıkıştırılarak aynı yükseklikte veya yer yer farklı yükseklikte kabartmalı olarak kesilmiş havlı yüzlü dokumalara halı denir” (Aytaç 1997:1).

“Yere, duvara yada mobilya üzerine yaymak için kullanılan yün veya ipektен yapılmış kısa tüylü örme veya dokuma yaygı” (Özbek 1994:7).

“Çözgү (veya arış) iplikleri üzerine ayrı bir desen ipliği ile değişik şekillerde düğüm atılarak aralarından birkaç sıra atkı (veya argaç) ipliği geçirilip sıkıştırılarak aynı yükseklikte veya yer yer farklı yükseklikte kabartmalı olarak kesilmiş havlı yüzlü dokumalara halı denir” (Aytaç 1982:86).

“Yün, pamuk yada ipekli iplikten çeşitli düğüm teknikleri kullanılarak üretilen yaygı” (Ana Britanicca cilt; 10:295).

Degisik yazarlar tarafından yapılan tanımlardan yola çıkılarak halının şu şekilde tanımı yapılabilir;

Tezgahta çözgү iplikleri arasına atkı ipliklerinin sıkıştırılarak ve alternatif şekillerde düğümlenmesiyle oluşturulan havlı yüzlü dokumalara halı denir.

6.1.2. Halının Sınıflandırılması

Halıları çeşitli şekillerde sınıflandırmak mümkündür (Aytaç 1982:122-123).

6.1.2.1. Üretim Yöntemlerine Göre Halılar

-El Halıları: Yüzeyi oluşturan ilmelerin herbirinin tek tek insanlar tarafından el ile düğümlenmesi ile oluşan halılardır.

-Makine Halıları: Yüzeyi oluşturan ilmelerin ve dokuyu oluşturan çözgү ve atkı ipliklerinin makinalar tarafından gerilerek dokunduğu halılardır.

6.1.2.2. Yapımında Kullanılan Malzemelere Göre Halılar (Aytaç 1982: 123)

-Yün Halıları: Halının çözgү, atkı veya ilme ipliklerinin tamamen yün kullanılarak dokunduğu halılar.

-Yün ve pamuk Halıları: Sadece ilmelerinde yün, çözgү ve atkı ipliklerinde pamuk kullanılan halılar.

-İpek Halıları: Çözgү, atkı ve ilme iplikleri ipektan dokunmuş halılar.

-Çeşitli değerli taşlar ve ilmelerinde sim ve sırma kullanılarak dokunmuş halılar: İlmelerin bazıları sim ve sırmadan mamül ve aralarına kıymetli taşlar yerleştirilerek dokunan halılardır (Aytaç 1982:123).

6.1.2.3. Kalitelerine Göre Halilar (Özel, 1990:17-19) (İGEME 1984:3)

Bir el dokuması halının kalitesini 10 santimetre karelilik alanın kapsadığı ilme, çözgü ve sıra sayısı belirler.

-*İnce Kaliteli Halilar*: Desimetre karedede 1600 ilmeden başlayarak 10000'e kadar ilmesi bulunan 10 cm'lik endeki eşli çözgü sayısı 40-100 arasında olan halilar bu grupta yer alır. Türk El haliciliği içinde bunun en belirgin örnekleri; Hereke yün ve Kayseri ipek halilarıdır.

-*Orta Kaliteli Halilar*: Desimetre karelerinde 858 ile 1500 ilme bulunan 10 cm'lik boyda 33 ve 50 sıra arasında değişen ve 10 cm'lik ende eşli çözgü sayısı 26 ile 38 arasında olan halilar bu gruptadır. Örnek olarak Milas ve Bergama haliları verilebilir.

-*Kaba Kaliteli Halilar*: Desimetre karedede 480-616 arası, ilme bulunan 10 cm yükseklikte sıra sayıları 24-28 arasında değişen ve 10 cm'lik endeki çözgü sayıları 18-24 arasında olan halilardır. Türk El Haliları içinde; Demirci ve Uşak kaba haliları örnek verilebilir.

6.1.2.4. Kullanıldıkları Yerlere Göre Halilar

Geleneksel Anadolu Kültüründe halı bir evin vazgeçilmez ana eşyalarından biridir. Fonksiyonel olarak bir evin hemen her yerinde kullanılmış ve halen kullanılmaktadır. Değişik kaynaklarda değişik tanımlara rastlanmaktadır (Özbel, 1949:7-9, Aytaç 1982:123, Özel 1990:11, Aytaç 1997:1).

-*Taban (Yarım Taban-Kelle) Halilar*: Büyüklükleri 4m.'den başlayarak 12m.'yi geçebilen temel yer döşemesinde kullanılan dikdörtgen halilardır.

-Sedir Halıları: Dikdörtgen olarak dokunan sedir ve divan üzerinde kullanılan halılardır.

-Yatak Halıları: İki yüzlü olarak yazılık ve kişilik olarak kullanılan bazı yörelerde “döşek” halisinde denilen ve hav yükseklikleri 2.5-5 cm. arasında değişen halılardır.

-Seccade Halıları: Anadolu’da Namazlağ adı verilen bu halılar saf seccade yada tek kişilik mihraplı olarak dokunurlar. Boyutları yörelere göre farklılıklar gösterir. Bazen 4 metre kareden küçük halalarada bu ad verilir.

-Paspas Halıları: Kare şeklindeki sandalye üzeri veya paspas olarak dokunan halılardır. Ara halıları da denir. Eskiden mangal altları ve ocak önlerinde ve evin boş kalan bölümlerini doldurmak için kullanılan halı türündür.

-Minder Halıları: Bir kişinin oturacağı büyülükte kare şeklinde dokunan halılardır.

-Duvar Halıları: Süsleme amacıyla duvara asılan halılardır.

-Karyola Halıları: Karyola üzerini örtmek amacıyla kullanılan halılardır.

-Yol Halıları: Yolluk adı da verilen bu halılar ince ve uzun olarak eskiden Sofa-Mabeyn, bugün antre ve koridorlarda kullanılan enleri 50-120 cm. arasında boyları çeşitli uzunluklarda olabilen halılardır.

-Yastık Halıları: Sedir ve divanlarda duvar önüne gelecek şekilde veya doğrudan yerde duvar önlerinde kullanılan ön yüzü halı olarak arka yüzü kilim veya kumaşla kaplanan içleri bitki sapları ile doldurularak kullanılan, ebatları genellikle 50x100 cm. civarında olan halılardır.

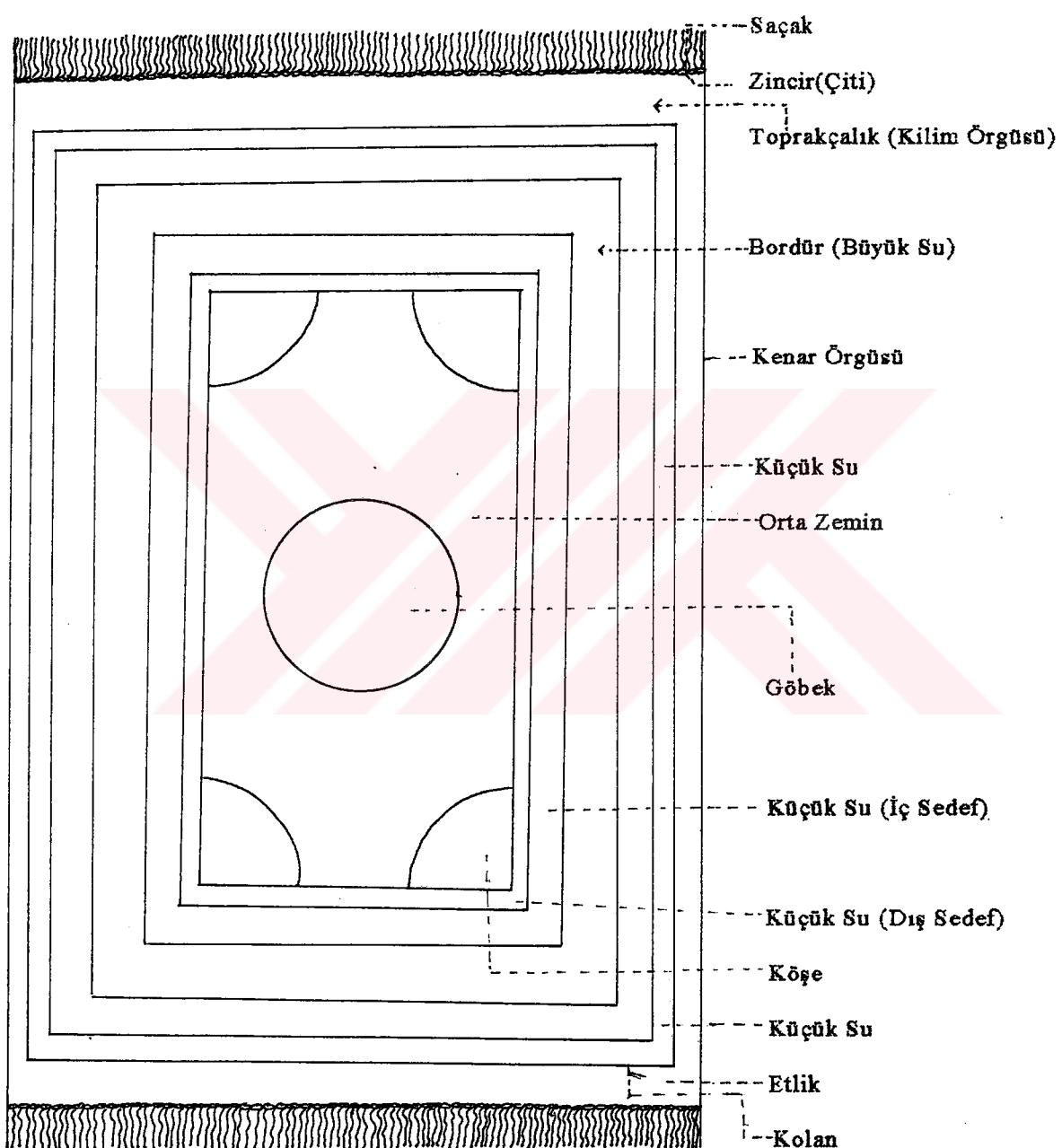
-Heybe Halıları: Ön yüzü halı arka yüzü kilim olarak dokunan çeşitli ebatlarda ancak küçük yüzeyli ve gözlü olarak dokunan halılar bu şekilde isimlendirilir. Geçmişte hayvan üzerinde eşya taşımak, bugünse çanta işlevli olmak üzere kullanılırlar.

6.1.2.5. Desenli Olup Olmadıklarına Göre Halılar

-Desensiz Halılar: Geçmişte Anadolu'da sık olarak kullanılmayan bu halılar günümüzde özel sipariş olarak istek ve ihtiyaca göre dokunmaktadır. Yüzeylerinde genellikle desen bulunmamış düz olarak dokundukları gibi bazende bir kaç renk kullanılarak desensiz olarak dokunurlar. Bu halılarda belli bir motif kullanılmamış çizgili yada geometrik biçimler kullanılır. Desensiz halılar kategorisinde değerlendirilirler.

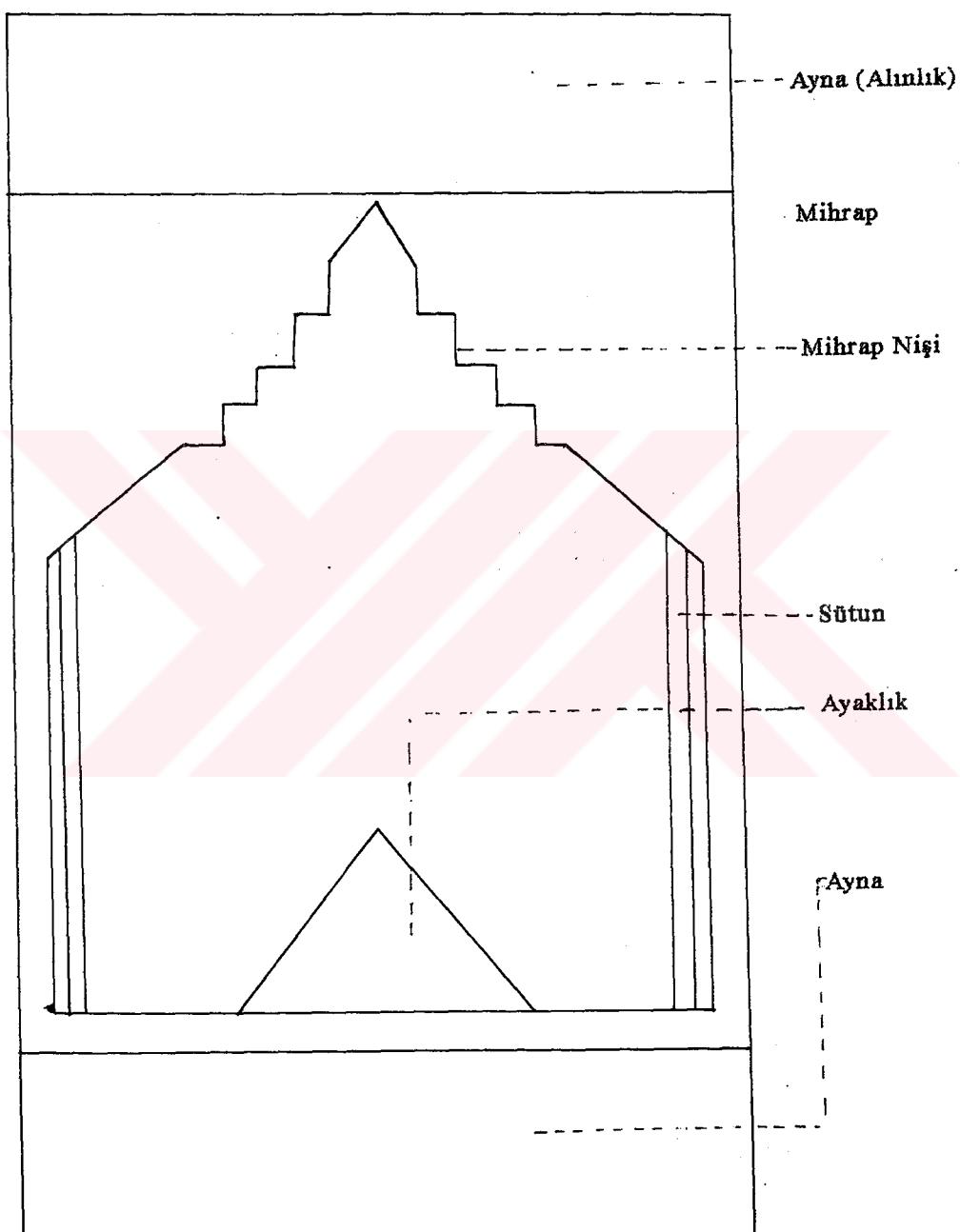
-Desentli Halılar: Yüzeyleri desenli olarak dokunurlar. Buna göre çeşitli şekillerde adlandırılırlar.

-Köşe Göbekli Halılar: (Bkz. Şekil No:1)

Şekil No: 1. Köşe Göbekli Halıların Bölümleri (Aytaç 1982:125)

-*Mihraplı (Seccade) Halılar*: (Bkz. Şekil No:2)

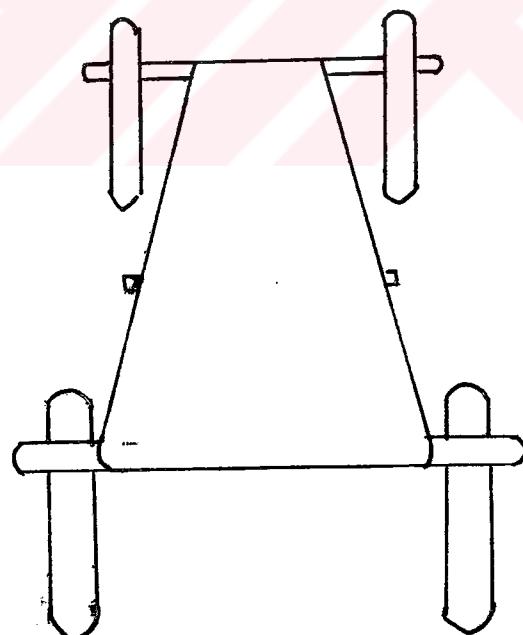
Sekil No: 2. Mihraplı (Seccade) Halıların Bölümleri

6.1.3. Hali Yapımında Kullanılan Araçlar

6.1.3.1. Tezgah ve Tezgah Çeşitleri

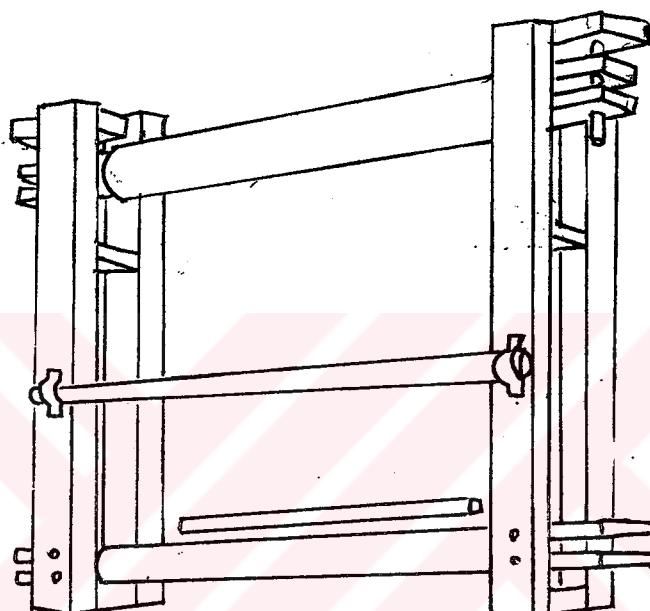
Üst ve alt merdane, sağ ve sol yan tahtası ve gücü ağacından oluşan, çeşitli boyutlarda olabilen dokuma aracına “dokuma tezgahı ” adı verilir (Gülal 1991:21).

-Yer Tezgahları: Genellikle göçebeler tarafından kullanılan tezgahlardır.Çoğunlukla yan dayanakları olmayan, bu tezgahlar toprağın oyularak dört kenarına kazık çakılmasıyla elde edilen tezgahlardır (Bkz. Şekil No:3).

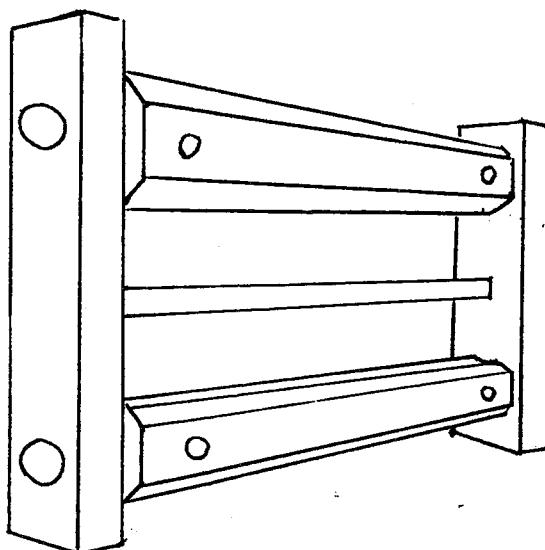
Sekil No: 3. Yer Tezgahı (Özel 1990:29)

-Germe Tezgah (Dikey Tezgah-Istar): Çözgünün üzerinde çözüldüğü bu nedenle halı hatalarının az olduğu bir tezgah türüdür. Taşınabilir ve kolay kurulabilir ozlliginden dolayı çok yer kaplamazlar. Ahşap ve Metal olarak çeşitleri vardır (Bkz. Şekil No:4).

Şekil No: 4. Germe Tezgah (Özel 1990:28)

-Sarma Tezgahlar: “Gelişmiş dikey tezgahların halicilikta kullanılanına Sarma Tezgah denir. Bu tezgahlarda halı sarılarak dokunduğundan bu adı almıştır” (Aytaç 1982:126) (Bkz. Şekil No:5).

Sekil No:5. Sarma Tezgah (Özel 1990:23)

Sarma Tezgahın Bölümleri;

-Ahşap Aksam:

-Levent: Alt ve üst olarak adlandırılırlar. Yuvarlak olabildiği gibi sekiz köşelide olabilirler. Halida çözgü ipliklerini tutmaya yarar. Halinin dokunan bölümü alt levente sarılır.

-Yan Ağaçlar: Yan tahtası veya yan mesnetlerde denir. Tezgahın ayakta durmasını sağlar ve leventlerin hareketini sağlar. Ayrıca çözgü ipliklerinin gergin durmasında yan ağaçlar sayesinde olur. Sağ ve sol olmak üzere bir tezgahta iki adet yan ağaç bulunur.

-Güçlü Ağacı: Çözgü ipliklerinin çapraz düzenini korur. Halinin kalitesine göre çözgülerini eşit aralıklarla dengeler. Çözgü ipliklerini varan gelen vasıtasyyla ayırır.

-*Varangelen (Varge)*: Aşağı ve yukarı hareket ederek çözgү ipliklerinin her sırada yer değiştirerek açılmasını sağlar.

-*Takoz*: Leventin dönmesini durdurur ve kol demirine desteklik yapar (Aytaç 1982:127).

-Metal Aksam:

-*Gerdirme Makinası*: Halının gerdirilmesini sağlar. Bu iş için eğri demir, doğru demir, kol demiri (köstek) birbiri ile bağlantılı olarak çalışırlar.

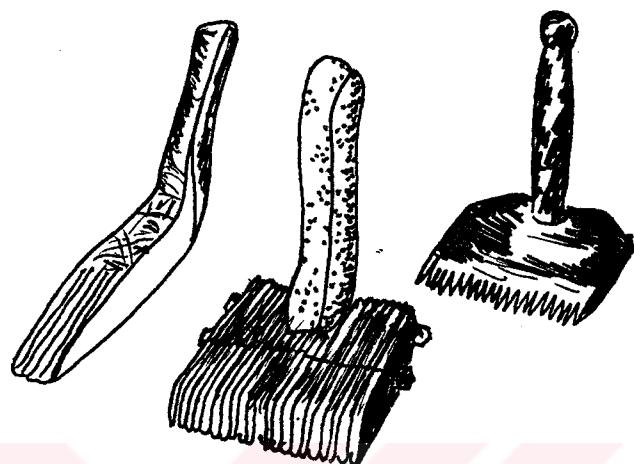
-*Çubuk Demiri*: Çözgünün alt ve üst uçlarına takılır. bunlar yasasıyla çözgү iplikleri alt ve üst levente bağlanır. Görevi halının alt ve üst bölümlerini tutmaktadır.

-*Çengel (Kanca)*: Gerdirme makinası ile köstek arasında gerekli durumlarda ek olarak görev yapan parçaya bu ad verilir.

Sarma tezgahlarda çözgү tezgah üzerinde gerilmez. Çözgү aleti adı verilen bir başka aparat üzerinde çözgү hazırlanarak tezgaha gerilir.

6.1.3.2. Avadanlıklar

-*Kirkit*: Halida atkı (geçki) sıralarının ve ilmelerin sıkıtırılmasında kullanılan ağaç yada sert demirden yapılmış dişli araçlara kirkit adı verilir (Bkz. Şekil No:6).

Sekil No:6 Hali Dokumada Kullanılan Çeşitli Kirkitler (Özel 1990:31)

-*Makas*: Hali yapımında istenilen ilme yüksekliğini sağlamak üzere farklı kalınlıklarda ayarlanabilen ayarlı makaslar kullanılır (Bkz. Şekil No:7).

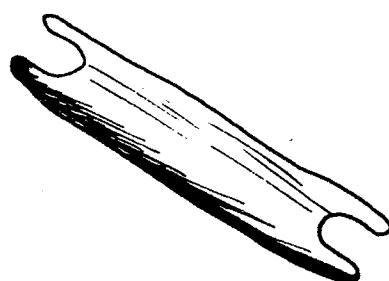
Sekil No:7. Hali Dokumada Kullanılan Çeşitli Makaslar (Özel 1990:32)

-**Bıçak:** İlmenin düğümlenmesinden sonra fazla ipliğin kesilmesini sağlayan alete hali bıçağı yada çakı adı verilir. (Bkz. Şekil No:8)

Sekil No:8. Bıçak (Özel 1990:32)

-**Mekik:** İlme sıraları arasında kullanılan ince ve kalın atıkları birbirine dolanmadan geçirmeye yarayan atkı ipliklerinin sarıldığı araçlara denir (Bkz. Şekil No:9).

Sekil No:9. Mekik

6.1.4. Hali Yapımında Kullanılan Gereçler

6.1.4.1. İp ve İp Çeşitleri

Hali dokumada halının boyunda kullanılan çözgü ipliginin yanısıra enini oluşturan sıralarda ince ve kalın atkı ipliği kullanılır. Kalın atkı ipliği çözgü aralarından geçirilerek çözgülerin dayanıklılığını sağlar. Varangelen vasıtasiyla çaprazlanan çözgü ipliklerinden, çözgülerini enine bağlamak üzere kullanılan ince atkı iplikleri geçirilir. Halinin hav kısmını oluşturan ipliklere ilme ipi denir. Hali yüzeyinde havlı görüntüyü veren bu ipliklerdir.

Türk El Dokumacılığında çeşitli iplikler kullanılır.

-*Yün İplikler*: Hammaddesi koyun yününden sağlanan ipliklerdir. Yün koyundan kırılmak suretiyle elde edilir. Yıkılır ve eğrilir. Elyaf haline getirilen iplikler hali dokumada çözgü, atkı ve ilme ipliklerinde kullanılır. Geçmişte ve günümüzde el ile eğrilerek elde edildikleri gibi bugün çoğunlukla fabrikasyon olarak üretilerek hali dokuma da kullanmaktadır.

“Anadolu’da koyunlar soğuk bölgelerde senede bir ve sıcak bölgelerde senede iki defa kırkılır. İlk baharda yapılan ilk kırılmada elde edilen yünlere yapağı da denir. Bu yünlerin uzun elyafi sert ve sariya kaçan renkleri vardır. Elastikiyetleri az olmakla beraber bu yünün elyafı olması ve daha fazla dayanıklı bulunması dolayısıyla hali işlerinde tercihen kullanılır. Son baharda yapılan ikinci kırılmada elde edilen yünler temiz ve elyafi kısadır. Fakat elastikiyetleri fazla olduğundan yünde aranılan vasıflar bakımından daha fazla tutunur. Yapağların gerek kırkma işlemleri gerekse yıkamasındaki yöntemler sayesinde istenilen parlaklık temin edildiği gibi istenilen mukavemette olanlarda içlerinden ayrılır” (Özbel 1949:10).

Önemli üretim merkezleri, Ege Bölgesi ve Kayseri'dir (İGEME 1988).

Anadolu'da dokunan halıların pek çoğunda yün kullanılmaktadır. Yünle dokunmuş halılar basınca dayanıklı olduklarından ve basınç etkisi geçtikten sonra eski hallerine donebilmeleri ve parlaklıklarını kaybetmemeleri sebebiyle tercih edilirler (Gürtanın, Yazıcıoğlu, Canikli 1988:260).

-Pamuk İplikler: "Ebegümecigiller familyasından Gossypium türlerine ve bunların ekonomik açıdan değerli liflerine verilen isimdir. Elle yada makinalar yardımıyla toplanan ürün çırçırlama işleminden geçirilerek lifler tohumlarından ayrılır, yıkanır. Açma ve taraklama işlemleriyle tellerin birbirlerinden ayrılması sağlanır. Gevşek bir yığın oluşturulan taraklanmış lifler uzatma ve düzeltme işlemlerinden sonra bükülerek ip haline getirilir (Ana Britannica Cilt; 17:371-372).

Bugün pek çok yöre halklarımızda atkı ve çözgülerde pamuk ipliği kullanılmaktadır.

-İpek İplikler: İpek böceği kozasından vurularak elde edilen doğal elyafa ipek adı verilir. İpek halının atkısında, çözgüsünde ve ilmek olarak dokunuşunda kullanılır. Daha çok süsleme unsuru olarak üretilen bu halilar, bazen taban halisi olarakta kullanılır. Daha çok ihraç malı olarak üretilmekte dirler. Bükümlü ipek halinin çözgüsünde, az bükümlü ipekte kalın ve ince atkısında kullanılır. Bazen ipek halılarda sim kullanıldığıda görülmektedir (Gülal 1991:65-66).

Hali dokumacılığında günümüzde daha çok yün, pamuk ve ipek kullanılmakta ise de Örcün Barışta "Türk El Sanatları" isimli eserinde hali dokumacılığında kullanılan ipeklerden bahsederek şu açıklamayı yapmaktadır; "Halılarda en çok kullanılan malzeme koyun yünüdür. Bir grupta ipek görünümünü veren, parlak, yumuşak keçi tüyünden elde edilmiş yün farkedilmektedir. Diğer bir grupta ise XVII. yy. dan sonra yün, çözgü ve atkı aralarına keten iplik katıldığı görülmektedir. Halıyı muntazam

dokumaya elverişli olan keten iplik aynı zamanda dayanıklılık sağlamaktadır” (Barışta 1994:12).

Başka bir yenilik ipek, yün, pamuk iplığine altın ve gümüş bükümlü metal iplığın katılmasıdır. XVII. yy.’dan başlayarak izleyebildiğimiz metal iplikte kullanılmış haliların en zengin örnekleri XIX. yy. olarak tarihlenmektedir. Bu halılardan bir grubu ipek iplik keten, elyaf ve metal iplik bileşimleri ile ayırt edilmektedir (Barışta 1979:108-109).

Zengin Anadolu Halı Dokumacılığında pek çok elyafın kullanıldığı ve bu haliların örneklerini günümüze kadar ulaşmış olduğu bilinmektedir.

6.1.4.2. Boya ve Çeşitleri

Boya, renklendirici pigmentleri içeren katı yada sıvı bir taşıyıcı maddeden oluşan örtücü malzemedir (Sözen, Tanyeli 1994:45).

Kök boyası ise, hammaddesi bitkisel, hayvansal kaynaklardan elde edilen, endüstriyel teknikler kullanılmadan üretilen boyalar olarak tanımlanır.

Anadolu’da kök boyası adı verilen boyalar 19. yy. kadar kullanılmıştır. 1882 yılında ülkemizde kullanılmaya başlayan anilin ve sunni boyalar yaygınlaşarak günümüzde de kullanım oranı hayli genişlemiştir. Halicilikta kullanılan boyaları şu şekilde sınıflamak mümkündür;

-Organik Boyalar:

-Doğal Organik Boyalar

-Bitkisel Boyalar

-Hayvansal Boyalar

- Sunni Organik Boyalar
- Sentezit Boyalar
- İnorganik Boyalar (Aytaç 1982:11-17).

-Organik Boyalar:

-Doğal Organik Boyalar

-Bitkisel Boyalar: Bitkilerin kök, kabuk, yaprak, çiçek ve tohum gibi bölümlerinden doğal yollarla elde edilen boyalardır.

Ülkemiz boyacı bitkileri bakımından oldukça zengindir. Avrupa'ya Cehri adı verilen kök boyanın yüzlerce yıl önce ihraç edildiği ve önemli bir gelir kaynağı olduğu bilinmektedir (Aydoğ 1967:10).

Bitkisel boyaların kullanılmasıyla dokunmuş halilar bir süre sonra parlaklıklarını yitirirler. Bu onların değerine değer katar ve dokumayı ilk halinden çok daha iyi bir duruma getirir. Ayrıca hammaddesinin ülke içinde yetişiyor olması bitkisel boyaların kullanımı ve gelişimi açısından önemli bir husustur (Aydoğ 1967:11).

Halının kalitesini artıran, zaman geçtikçe özelliğinden bir şey kaybetmeyen kendine özgü doğal renkleriyle dokumaya değer kazandıran bitkisel boyacılığı canlandırma ve geliştirme çalışmaları günümüzde hızlanmıştır.

Ülkemizde yetişen ve boyacı elde edilmesinde kullanılan bitkilere ve elde edilen renklere şu örnekler verilebilir;

Kök Boya: Bitkisel kökenli boyar maddeler içinde en önemlilerindendir. Bunun nedeni Anadolu'da bilinmesi ve en güzel kırmızı

rengin bu bitkiden elde edilmesidir. Türk kırmızısı (Edirne kırmızısı), ihlamur çiçeği rengi, gül kurusu, kızıl kahve, koyu kırmızı (Seventekin 1990:121).

Cehri: Çeşitli sarı tonlar, bej, haki, tarçın renkleri (Aydoğ 1967:13).

Civit: Mavi, indigo, açık mavi, mor, koyu cam kırığı mavi, cam göbeği, ördek başı yeşili, koyu deniz mavisi, boncuk mavisi, turkuaz (Uğur 1988 :19-20).

Sumak Üzümü: Açık eflatun, pembe, leylak, koyu menekşe, pastel mor, açık pembe (Uğur 1988:20-21).

Sütlegen: Kökleri dışında bitkinin tümü sarı renklerin elde edilmesinde kullanılır (Tezcan, Suyunu 1991:91).

Ceviz: Kahverengi ve kahverengi tonları (Özbel 1949:12).

Kadin Tuzluğu (Karamuk): Zeytin yeşili, sarı-yeşil, pastel yeşil, yaprak yeşili, yağ yeşili (Uğur 1982:22).

Karpuz Otu ve Karadel Otu: Siyah (Aytaç 1982:15).

Adaçayı: Parlak sarı (Tezcan, Suyunu 1991:91).

Yaban Eriği: Krem-Açı sarı (Aytaç 1982:15).

Soğan: Krem-acı kahve (Aytaç 1982:14), sarı, bej, kızıl kahve (Tezcan, Suyunu 1991:91).

Madımak: Sarı, yeşil, gri (Aytaç 1982:14).

Ülkemizde yetişen ve boyacılıkta kullanılan bitki örneklerinin sayısını çoğaltmak mümkündür. Erguvan, kızılçam, karavernik, sarı boyalı ağaç, debbağ sumağı, gence, sütleğen, aspir, safran, hayatı, papatya, saman, çınar kabuğu, kırmızı ağaç kabuğu, meşe palamudu, mazı, sergil otu, yarpuz, idris ağaç, mürver ağaç bunlardan bazilarıdır (Özbel 1949:13).

-*Hayvansal Boyalar:* Böceklerden elde edilen boyalardır. Ayrıca Hindistan'da yaşayan deve ve fillerin barsaklarından elde edilen sarı boyalarda bu grupta yer alırlar (Aytaç 1982:16).

-Sunni Organik Boyalar:

-*Anilin Boyalar:* Petrolden damıtılıarak elde edilen boyalardır. Kullanımı kolay, elde edilmesi kolay ve ucuzdur. Ölçü dengeli kullanılırsa aynı renklerin tekrar elde edilmesi mümkün. Anilin boyalar sabit olmayan boyalardır. Bir müddet sonra parlaklığını kaybeder (Özbel 1949:10-11).

Anilin esmer renkli bir sıvıdır. Çok çeşitli maddelerle karıştırılarak pek çok renk elde edilir (Aytaç 1982:16).

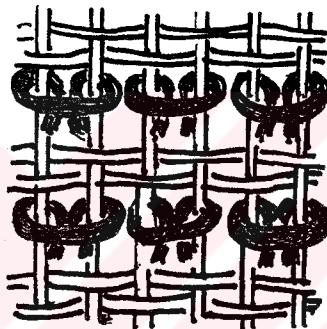
-*Alizarin Boyalar:* Maden kömürünün damıtılmasıyla elde edilen bir hidrokarbondur. çeşitli karışımalarla pek çok renk elde edilmektedir (Aytaç 1982:16).

-*İnorganik Boyalar:* Madensel boyalar olarak tanımlanan bu boyalar doğal ve suni olarak çeşitli maden bileşiklerinden elde edilirler (Aytaç 1982:17).

6.1.5. Hali Yapımında Kullanılan Teknikler

6.1.5.1. Gördes (Türk) Düğümlü

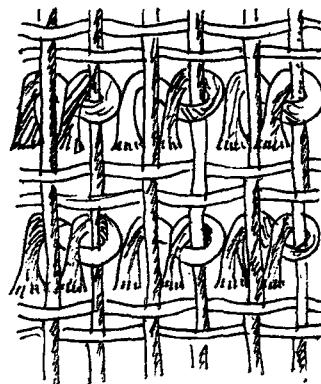
Adını bir halı merkezi olan Manisa'nın kazası Gördes ilçesinden alır. Çift çözgү üzerine sarılarak yapılır. Bilinen en sağlam düğümdür (Bkz. Şekil No:10).

Şekil No: 10. Gördes (Türk) Düğümlü

6.1.5.2. Sine (İran) Düğümlü

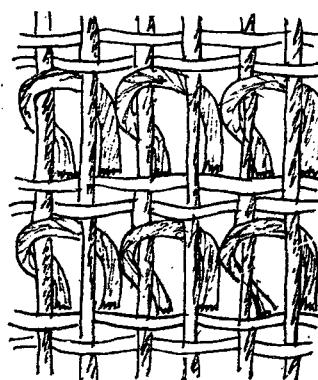
Adını İran'da bulunan bir merkezden alır. Çö zgülerden biri üzerine düğüm ipliği sarılır, düğüm iplığının diğer ucu ikinci çözgү üzerinde serbest bırakılır. Bitkisel desenli halılar dokumak için elverişli bir düğümdür. Bazı Türk halalarında kullanılmıştır. Gördes düğümüne nazaran daha az sağlamdır (Bkz. Şekil No:11).

Şekil No:11. Sine (İran) Düğümü (Aytaç 1982:136)

6.1.5.3. Hekim Düğümü

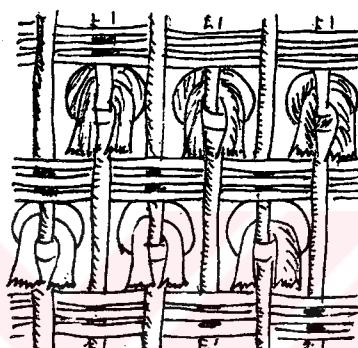
Kaba halılarda kullanılan, yapımı kolay bir düğümdür. Tek ilme kullanılarak atılır ve ilmelerin uçları açık bırakılır (Bkz. Şekil No:12).

Şekil No:12. Hekim Düğümü (Aytaç 1982:136)

6.1.5.4. Tek Arış Üzerine Yapılan Düğüm

Türkiye'de pek kullanılmayan bir düğüm türüdür. Tek çözgү ipliği üzerine ilme ipinin dolanmasıyla oluşur. "Doğu Türkistan'nın eski kültür merkezlerinde bulunan halılarla Fustat'ta bulunan bazı parçalar bu düğümle dokunmuştur" (Aytaç 1982:137) (Bkz. Şekil No:13).

Şekil No:13. Tek Arış Üzerine Yapılan Düğüm (Aytaç 1982:136)

6.1.6. Hali Yapımında Kullanılan Bezemeler

6.1.6.1. Bitkisel Bezemeler

Motif dili görsel sanatlar arasında en çok kullanılan dildir. Zaman ve mekan kısıtlaması olmadan kullanılan bu dil farklı zamanlarda farklı mekanlarda, ayrı koşullarda yaşayan insanlar tarafından insanı şaşırtan bir tempo ile toplumların ortak dili olmuştur. Bu ortak dil yüzyillardır özelliğini koruyarak günümüze ulaşmıştır (Uğurlu 1991:78).

Türk Sanatı'nda süsleme alfabetik bir durumda seyrini takip eder, her çizgi, her nokta, bir anlam taşıdığı için zemin ve motif biçimleri de birbiri ile dengelidir (Çolak 1965:28).

Hali ürün olarak ortaya çıkıncaya kadar karmaşık bir çok işlemden geçer. Ancak onun sanat eseri olarak nitelendirilmesi malzeme, teknikten çok yüzeyinde kullanılan ve onun resimsel olarak nitelendirilen bezemeleridir (Gönenç 1965:29).

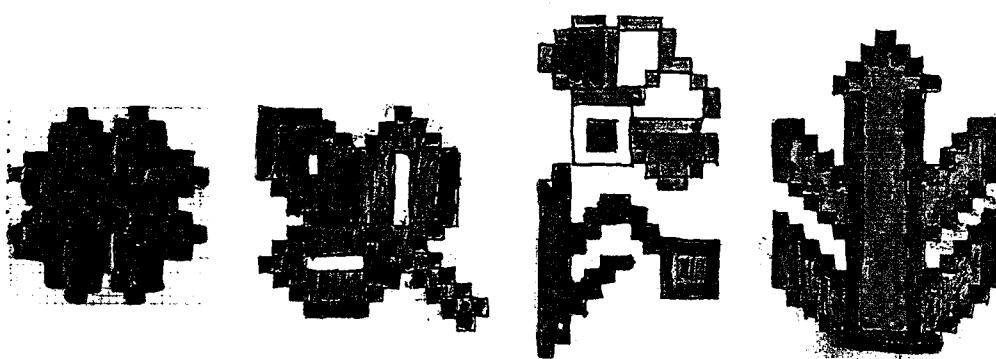
Bu grup bezemeler Anadolu halalarında yaygın olarak kullanılmıştır. Ağaç, yaprak, çiçek, dal ve meyveler bu grupta incelenirler.

Ağaç motifleri arasında, matem ve yeniden dirilmeyi simgeleyen selvi, hurma, salkım söğüt, üzüm, nar gibi ağaçlar sayılabilir.

Yaprak motifleri ise, halılarda en önemli süs unsurlarından biridir. Asma, çınar, sarmaşık yaprakları gibi yapraklar çeşitli şekillerde stilize edilerek halılarda kullanılmıştır.

Çiçek motifleri, Türk halalarında yaygın olarak tercih edilmişlerdir. Karanfil, sümbül, gül, rodos zambağı, lotus, şeftali, nar, lale, bahar çiçekleri, mineler bu grup içinde örneklenebilir.

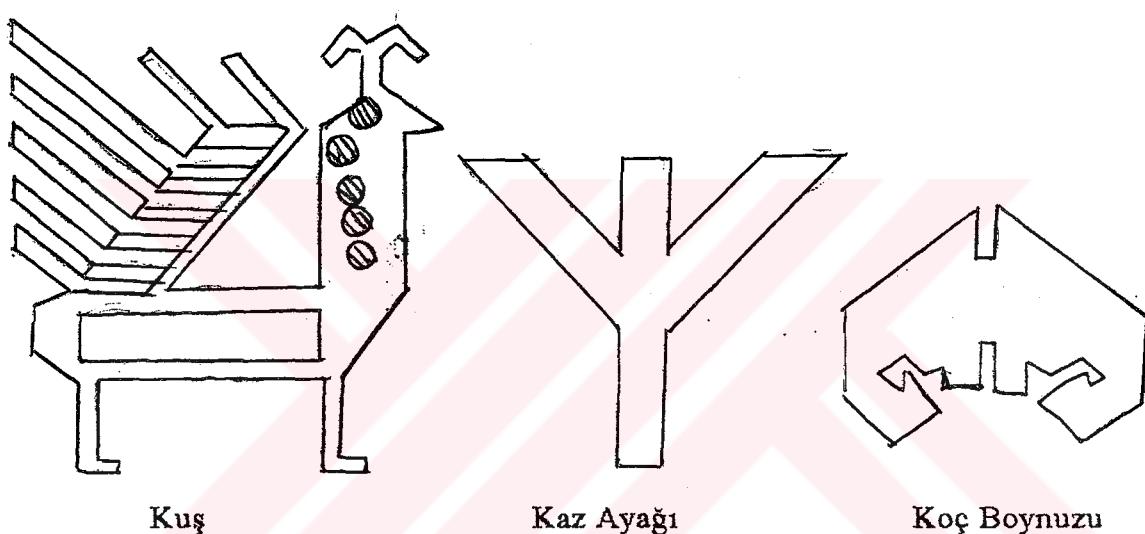
Meyveler, Türk halalarında az kullanılan motiflerdir. En sık rastlananlar; nar, elma ve üzümdür (Gönül 1967:22-23) (Bkz. Şekil No:14).

Sekil No:14. Bitkisel Bezeme Örnekleri

6.1.6.2. Figürlü Bezemeler

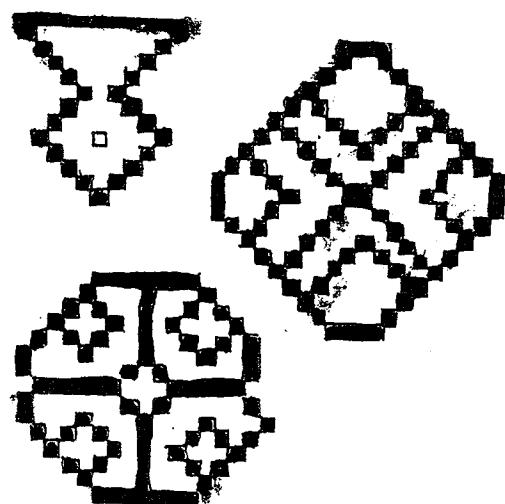
Türk halalarında çokça kullanılmış olan bu motiflere İslamiyetin etkisiyle yasak getirilmişse de yinede yaygın olarak rastlanmaktadır. Bunlar arasında eli belinde kız motifi, koç boynuzu, mezara karşı akrep, yengeç gibi böcek şekilleri, gücü simgeleyen kartal, tavus, kumru, güvercin ve çeşitleri, kuş motifleri, horoz, ejder, el gibi motifler sayılabilir (Bkz. Şekil No:15).

Şekil No:15. Figürlü Bezeme Örnekleri (Sönmez 1995:58)

6.1.5.3. Geometrik Bezemeler

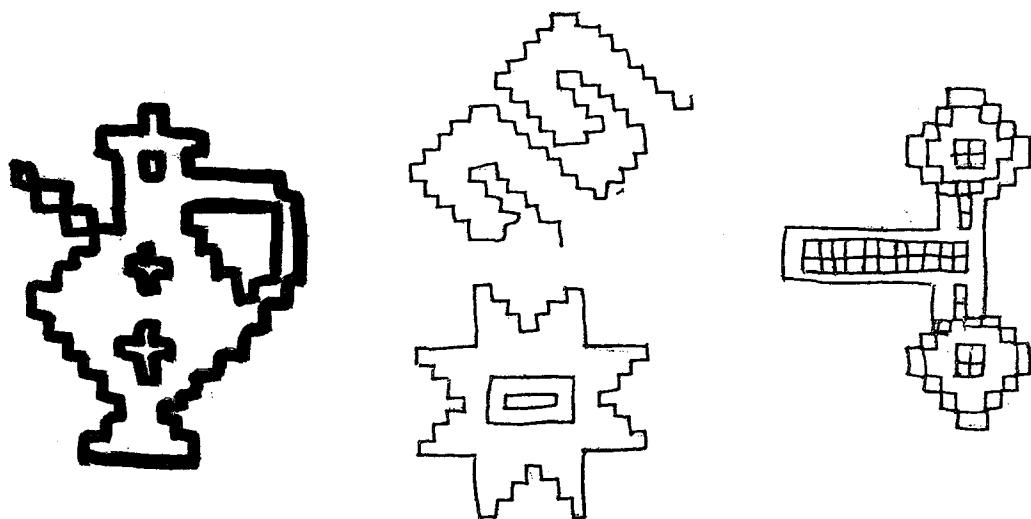
Çeşitli bitki ve nesneler geometrik şekilde usluplaştırlarak Türk halalarında kullanıldığı gibi doğrudan geometrik şekillerde çeşitli isimler alarak halılarda kullanılmıştır. Bunlar arasında kancalı altigenler, sekizgenler, çakmaklı kazayağı, kancalı baklavalar, çengelli baklavalar, u ve v benzeri motifler örnek olarak sayılabilir (Kirzioğlu 1995:57-117)(Bkz. Şekil No:16).

Sekil No:16. Geometrik Bezeme Örnekleri

6.1.6.4. Nesneli Bezemeler

Türk halılarında çok çeşitli nesneler konu olarak seçilmiştir. Bunlarda çok çeşitlilik gösterirler. Örnekleri arasında, tarak, ibrik, sandık madalyon, kandil, rozet, çengel, sütun, bulut, haç, saç bağlı, ok, yay, yaba, yıldız, ay, baklava gibi motifler sayılabilir (Bkz. Şekil No:17).

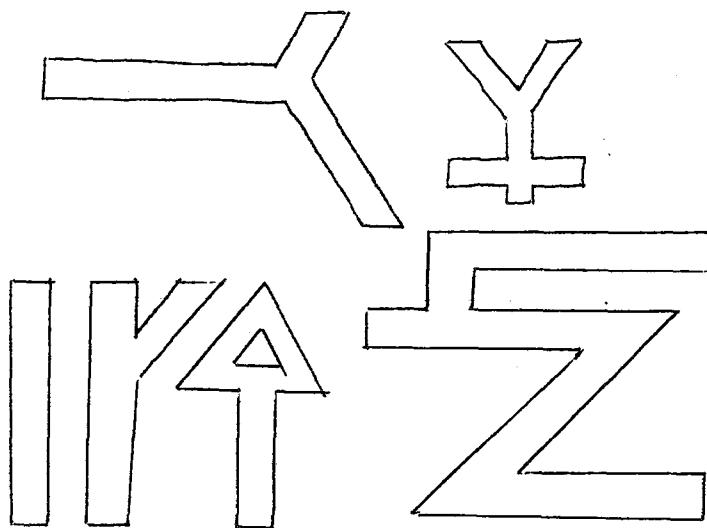
Sekil No:17. Nesneli Bezeme Örnekleri

6.1.6.5. Semboller

“Sembolik şekil içinde kahramanlık gibi yüksek bir kavramın veya saadet, bedbahtlık, neşe, tereddüt gibi ruhi bir halin veyahutta şimşek, fırtına v.s. gibi tabii bir olayın gizli bulunduğu bir fikrin beliren bir işaretidir ” (Gönül 1967:26).

Sembolik motifler içinde soy ağacında denilen hayat ağacı, haç, el nazara karşı kullanılan motifler, muska, damga ve imler sayılabilir (Bkz. Şekil No:18).

Damga, im ve sembolik motiflerin kullanılması günümüzden 6000 yıl kadar geriye uzanan bir kültürün devamlılığını göstermektedir. Bunların özellikle Eti kültürüne bağlantısı önemlidir. Birçok yöremizde kullanılan çeşitli imler, somut ve soyut inançların temellerini atan bir geleneğin devamlılığını gösterir (Durul 1969:27).

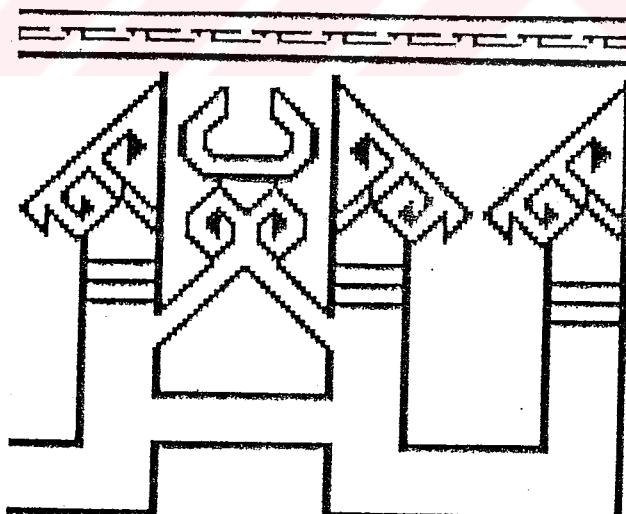
Sekil No:18. Sembolik Motif Örnekleri

6.1.6.6. Yazılı Bezemeler

Türk halalarında yazılar genellikle kitabı, rakamlarda tarihleme amacıyla kullanılmıştır. Selçuklu halalarında kullanılan kufi yazı bu tür bezemelere örnek olarak verilebilir.

“Seccadelerde kitabeler genellikle ayetlik denilen ve seccadenin üst kısmında bulunan dar dikdörtgen şekeil içine yazılır. Bunlar genellikle Kur'an dan alınmış Ayetler olup kufi, nesih, talik ve sülüs denilen yazı şekillerinden biri ile yazılırsa da yazı dokunurken deform olacağından tam türünü kestirmek güçtür ” (Gönül 1967:26)(Bkz. Şekil No:19).

Bazen de halının bordür ve zemininde çeşitli rakamlara rastlanır.

Sekil No:19. Yazılı Bezeme Örnekleri (Aslanapa 1987:26)

6.1.7. Türk Halı Sanatının Tarihi Gelişimi

Geleneksel el sanatlarımızın tekstil grubunu ve keçeden başlayarak düz bezayağı ve atkı yüzlü bütün dokumalar ile düğümlü dokumaları oluşturan tülü ve halılar yaklaşık 2000 yıllık tarih derinliği içinde önemli coğrafi ve kültürel yenilenme ve karşılıklı ilişkilerle günümüze ulaşmışlardır (Kayıpmaz 1988:55).

Halı Sanatı'nın tarihi M.Ö.V. ve III. yy.'a dayanır. Bilinen en eski halı, Altay dağı eteklerinde Pazırık isimli V. kurganda Rus Arkeolog Rudenko tarafından bulunan halıdır. Pazırık Halisi olarak bilinen bu halı boyutları hakkında değişik yaklaşımlar varsada 1.83 x 2 m. ebatlarındaki görüş en yaygın olanıdır. Desimetre karesinde 9600 Gördes düğümü olduğu değişik kaynaklarda bildirilmektedir (Tekçe 1993:16, Öney 1978:125, Aslanapa 1993:11).

Pazırık halisinden sonra halı tarihinde önemli bir boşluk göze çarpar.

“Bugün Pazırık halisinden sonra numunesi mevcut en eski ve hakiki düğümlü halı örnekleri M.S.III ve VI yy.'a aittir. Pazırık halısı ile arada 800 yıllık bir devreye ait hiç bir bilgi bulunmamaktadır”(Özgür 1965:10).

VII. ve IX. yy.'a tarihlendirilen ve İslam sanatında düğümlü halıların başlangıcı olarak kabul edilen ve yine Gördes düğümü ile yapıldığı bilinen halı parçası Kahire İslam Sanatları Müzesi'ndedir ve Fustat'tan getirildiği bilinmektedir (Yetkin 1991:4).

XII. yy.'dan sonra halılara ait örneklerde sıkça rastlanmaktadır. “Bilgilerimizin silsilesinden pek çok boşluklar olmakla beraber kesin olarak bildiğimiz husus düğüm tekniğinin M.Ö.5. yy. önce Orta Asya'da bilinmekte ve mükemmel şekilde taibik edilmekte olduğu ve Batı Asya'ya ise XI. yy. Selçuklular vasıtasiyla gelmiş olduğunu” (Özgür 1965:12).

1905 yılında Konya Alaaddin Camiinde ve Beyşehir Eşrefoğlu Camiinde bulunan XIII. yy.'a tarihlendirilen ve halı sanatı tarihinin düzenli başlangıcını oluşturan Selçuklu halilərinə ait örnekler günümüze kadar gelebilmiştir (Aslanapa 1987:10-17).

8 Adet Konya Alaaddin Camiinde, 3 adet Beyşehir Eşrefoğlu Camiinde, 7 adet ise eski Kahire'de (Fustat) bulunan ve Selçuklu Haliləri adı altında toplanan halilər toplam 18 adettir.

18 Halı o döneme ait ortak özelliklerde birleşirlerse de detaylarda farklılık gösterir. Tamamı Gördes düğümü ile yapılmıştır. Malzeme olarak yün kullanılmıştır. Çö zgüler sarımtırak ve kahverengi, atkilar ise kırmızı renkli ve yündür. Bunlar bu halilarda görülen ortak özelliklerdir. Yine bir başka ortak özellik kullanılan geometrik motifler ve geometrik olarak usluplaştırılan bitkisel motifler, kufi yazılı bordürler olarak göze çarpar. Bu ortak özellikler XIV. yy. de ğin halilardaki sürekliliği ortaya koymaktadır. Konya Alaaddin Camiinde bulunan halilər 1220 ve 1250 yıllarına tarihlendirilirler. Burada caminin bitiş tarihi ve Selçukluların en parlak dönemi esas alınmaktadır. Beyşehir Eşrefoğlu Camiinin yapılış tarihini 1297 civarı olduğu kabul edilmekte ve orada bulunan halilər da bu yıllara tarihlendirmektedir. 100'ü aşkın halı parçası ise Fustat'ta bulunmuştur. Bunlardan yayınlananların içinde sadece 7 tanesi Selçuklu Dönemi'ne ait olarak kabul edilmektedir. Düğümleri sık ve ince olanlar XIV. yy. tarihlendirilirler. Muhtemel olarak bu halilər içinde Selçuklu haliləri arasında yer alabilecek olanlarında bulunmaktadır. Zemin örneklerinin çeşitliliği Selçuklu halilərinde görülen desen zenginliği, karakteristik motifler yaratıcı güç daha sonraki yüzyillardaki halilarda çeşitli kompozisyonlarda işlenmiştir. Bu halilarda esas olan sonsuzluk prensibi Türk halı sanatının temel prensibidir. Türk halı sanatının XIII. yy.'da başlayarak günümüze kadar gelen gelişme zincirinin ilk büyük halkasını oluşturan Selçuklu Haliləri'dir (Yetkin 1991:16-17).

Ayrıca stilize edilmiş çiçek motiflerine de sıkça yer verilmiştir. En çok kullanılan motifler arasında baklavalar, sekiz köşeli yıldızlar, kenarları düz veya çengelli altıgen ve sekizgenler, koç boynuzu, çakmak adı verilen S şekilleri, dörtgenler ve eli belinde kız motifleridir. Kompozisyonlar sade ve kaydırılmış eksene yerleştirilmiş olduğu hemen göze çarpar. Sıralamalarında sonsuzluk ilkesi hakimdir. Selçuklu halalarının en karakteristik özelliği görkemli ve göz alicı bordürleridir. Bu bordürlerde görülen iri kufi yazılar sivri üçgenlerle sonuçlanmaktadır. Ok başını andırırlar (Kırzioğlu 1995:54).

XIV. yy. Başlarından itibaren Selçuklu Halalarının yanında ikinci grup halinin (hayvan figürlü halilar) ortaya çıkması Türk Halı Sanatı'nda süregelen gelişmenin yeni bir safhasını verir. Hayvan figürlü halilar ilk defa Avrupalı ressamların eserlerindeki halı tasvirlerinde tanınmıştır. Daha sonra bu halaların orjinalerinin bulunması halı tasvirlerinin değerlendirilmesini sağlamıştır. Avrupalı ressamların tablolarındaki halı tasvirleri sayesinde orijinal halaların değerlendirilmesi kolaylaşmıştır. Tablolarda görülen hayvan figürlü halilar XIV. yy. başından XV. yy. sonuna kadar olan bir tarihendirmeyi mümkün kılar. Bu iki yüzyıllık süre içinde hayvan figürlü halilar gerek orjinal halilar üzerinde gerekse bunlardan etkilenen Avrupalı ressamların yaptığı eserlerde tasvir edilen halılarda görülen hayvan figürleri ve kompozisyonları ile zengin bir grubun varlığını ortaya koyacak niteliktedir (Yetkin 1991:19).

Bu halaların zeminlerinde küçük kareler içinde bazende altıgenler içinde çeşitli hayvan figürleri yer almaktadır. Kartal, horoz gibi basit figürler ilk kullanınlardır. Daha sonraları ise tek yada çift başlı kartal figürleri cepheden yada profil olarak görülür. XVI. yy. tablolarında Avrupalı Ressamların tasvir ettikleri bu halilar ilk grup Holbein Halıları adı altında toplanır. Bu devre ait geometrik dolgulu bölümlerde bulunduğu halilar yine tablolarda anlaşılmaktadır. Bu halılarda rastlanan hayvan figürleri arasında kuşlar, ejder, zümrüt-ü anka sayılabilir" (Aytaç 1982:95-97).

XV. yy.'dan kalan ve bugüne kadar bilinen en eski seccadeler eski Türk Halı Sanatı'nın ayrı bir grubunu teşkil etmektedirler. Bunlardan İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesinde bulunan üç seccade birbirinden farklı üç kompozisyon göstermektedir (Aslanapa 1993:350).

XV. yy.'a ait seccadeler ayrıca Rönesans tablolarında da konu olarak işlenmiştir. Bu seccadeleri resmeden ressamlar Gentile, Bellini, Carpaccio, Lotto'dur. Bu halilar XV. yy.'da başlamış ve XVI. yy.'a kadar devam etmiştir. Bu yüzyıldan sonra sık rastlanmaz. Bu halılarda konturları belirsiz sekizgenler görülür. Baklava motifleri kaydırılarak yerleştirilmiştir. Yada yanyana dizilmiş küçük taneler içinde farklı renklerde sekizgenler sıralanmıştır. Bu haliların bordürlerinde kufi dekorlar göze çarpar.

Lotto halıları olarak anılan grupta ise bitkisel motifler bir arada kullanılmış zengin haçvari usuluplaşmış baklavalar, kontursuz sekizgenler, dağılmış şekilller haline gelmiştir. 1500-1800 yılları arasında tablolarda görülen bu halılarda zemin rengi kırmızıdır. Bordürlerde kufi yada bulut motifleri ile klasik Uşak bordürleri görülür. 4 grup halinde incelenen Holbein halıları Uşak bölgesi veya Batı Anadolu'da yapılmıştır (Aslanapa 1993:353-354).

XVI. ve XVII. yy.'da ise Türk Halı Sanatı'nın en parlak devridir. Osmanlı İmparatorluğu'nun yükseliş Devri ile beraber bu gelişim Halı Sanatı'na da yansır. Bu döneme ait halilar Uşak Halıları adı altında toplanır. Bitkisel motiflerin o döneme ait karakteristiği olan madalyonlar içinde yer aldığı halilar, madalyonlu Uşak halıları olarak anılırlar. Bu haliların tamamında yün malzeme kullanılmış ve Gördes düğüm tekniği ile dokunmuştur. Madalyonların halılarda kullanılmaya başlanmasıının kitap sanatından halılara geçtiği kabul edilmektedir. Halının tam ortasında yer alan iri madalyon, köşelerde ise bordürle kesilmiş çeyrek madalyonlar yer almaktadır. Bu halilar içinde 10 m. uzunlukta olanları vardır. Günümüze ise çok sayıda örneği ulaşmıştır. Madalyonların halılarda yuvarlak, oval veya

uzamış olarak sıralandığı, yan eksenlerde sivri madalyonların yer aldığı da görülmektedir. En iyi halılarda zemin rengi koyu mavi, orta eksendeki madalyonlar koyu kırmızı, yan eksendeki madalyonlarda ise açık mavi renk kullanılmıştır. Madalyonlu Uşak Halilateri özellikle Kanuni Sultan Süleyman zamanında değer kazanmıştır (Yetkin 1991:90-93).

İkinci grup Uşak Halilateri olarak bilinen halilater Yıldızlı Uşak Halilateri olarak adlandırılırlar. Bu halilater sayıca daha küçük bir grubu oluştururlar. Sekiz kollu yıldızlarla küçük madalyonlar kaydırılmış eksenler üzerine alternatif sıralanmışlardır. Genellikle orta boy halılardır. 4m.'den uzun olanlarına ise azda olsa rastlanmaktadır. Zeminde daima kırmızı, yıldız ve baklavalarda koyu mavi renk kullanılmıştır (Durul, Aslanapa 1973:107).

Çintemani ve Kaplan Beni adı verilen motiflerin kulanıldığı genellikle beyaz ve açık renk zeminli ve madalyonlu halilardan hayli farklılık gösteren XVI. ve XII. y.y. halilateri da Uşak Halilateri arasında yer alır (Özgür 1965:14).

Kuşlu Uşak Halilateri olarak adlandırılan bir başka tip Uşak Halısı ise karşılıklı iki yapraktan oluşmasına rağmen ilk bakışta kuş andırdığı için bu isimle anılırlar (Durul, Aslanapa 1973:121).

1514 yılında Tebriz'in, 1517 de Kahire'nin Osmanlılar tarafından alınması Türk Halı Sanatı'nda yeni bir teknik ve desen anlayışını sağlamıştır. Bu yeni anlayışın şekillendirdiği halilater Osmanlı Saray Halilateri adı ile tanınmaktadır (Yetkin 1991:116).

Bu halilater birbirine bağlınlı bir geçmiş göstermezler. Çıkışları ani olmuştur. Yaprak, çiçek, sümbül, lale, karanfil gibi bitkisel motifler doğalist bir üslupla işlenmiş, iri hançer yapraklar, palmetler desenlerde kullanılmıştır. İran Sanatı'ndan ilham alınarak dokunan halilaterin desenleri Osmanlı saray nakkaşları tarafından çizilmektedir. Osmanlı Saray Halilateri'nda farklı bir özellik görülür ki bu da İran Halilateri'na özgü

madalyon düzeninin Türk Halıları'na özgü üslupla işlenmesidir. Kullanılan teknik Sine (İran) düğümüdür.

Malzeme olarak yumuşak yün kullanılmıştır. Renk olarak çoğulukla kırmızı, sıcak sarı, koyu mavi ve çimen yeşili gibi renkler kullanılmıştır. Düğümler ince ve sıktır. Metrekarelerinde 200.000 ile 700.000 düğüm bulunmaktadır. Bu halıların örnekleri dünyanın belli başlı müzelerinde sergilenmektedir. Türkiye'de ise ancak dört örnek kalmıştır (Yetkin 1991:116-118).

7. DERBENT KÜÇÜK MUHSİNE VE BAŞARAKAVAK HALILARI

7.1. Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yörelerinin Tarihi, Coğrafi ve Sosyal Konumu

7.1.1. Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yörelerinin Tarihi Konumu

Derbent Konya iline bağlı ilçe durumundadır. Küçük Muhsine köyü ve Başarakavak kasabası Konya Merkez Selçuklu ilçesine bağlıdır. Konya Beyşehir yolunun 57. km. kuzeye ayrılan 21 km.'lik yol üzerinde yer alan yerleşim birimleridir.

Derbent Farsça kökenli bir kelimedir. İki dağ arasında kalan geçit yeri, boğaz, sınırlarda bulunan kale anlamına gelir (Türkçe Sözlük T.D.K. 1983:290).

Osmalı İmparatorluğu döneminde derbentler geçit yeri olarak kullanılmışlardır. XIII. y.y. itibarıyle Konya Derbent'te önemli bir geçit merkezi durumundaydı. Kervan yolunun güzergahı Derbent yolu üzerindeydi. Eşya taşımacılığı ve ulaşım sağlayan kervanların korunmasında Derbent güvenliği sağlama konusunda önemli bir merkez durumundaydı (Alişar 1989:16).

Bu yörelerde hangi uygarlıkların yaşadığını tam anlamıyla ortaya çıkarmak için bölgede “Örenler” olarak bilinen yerde kazı çalışmalarının yapılması gerekmektedir (Alişar 1989:16).

Bölge yakınında bulunan Çiğil kasabasında bulunan taştan bir mühür M.Ö. 3000 yılına ait toprak testi, tunç kandil aynı yörede bulunmuştur (Alişar 1989:20).

Bu topraklarda yazılı tarih M.Ö. VII. y.y. dan başlayarak günümüze kadar uzanmaktadır. Orta Tunç Çağı Hitit döneminde Konya önemli yerleşim merkezi olmuştur. Hititlerden sonra Trakya'dan oymaklar halinde gelen Frigler Uygarlığı döneminde de yerleşim devam etmiştir (İ.O. 714). Daha sonra Kimmerler tarafından bu topraklarda yerleşim görülür (İ.O. 695). Lidya egemenliği ise (İ.O. 680) yıllarına dayanır. İ.O. 546'da Pers Krallığı hüküm sürmüştür. Makedonya yönetiminden önce İskender'in bu yöreye hakim olduğu bilinmektedir. İ.O. 99'dan sonra yöre Roma ve Patnos çekişmelerine sahne olmuştur. M.S. Kapadokya Roma eyaleti durumuna gelince Konya İsa'nın Havarilerinden St. Paul'un çalışmalarıyla artık önemli bir dini merkez durumundadır. Derbent ve yakın bölgede ev ve bahçelerde ve ören yerlerinde yapılan kazılarda Roma dönemine ait mezar taşı buluntularına rastlanmıştır (Alişar 1989:22).

Derbent Cami Kebir Mahallesi büyük cami minaresinin dibindeki taş, Roma dönemine ait bir kitabedir.

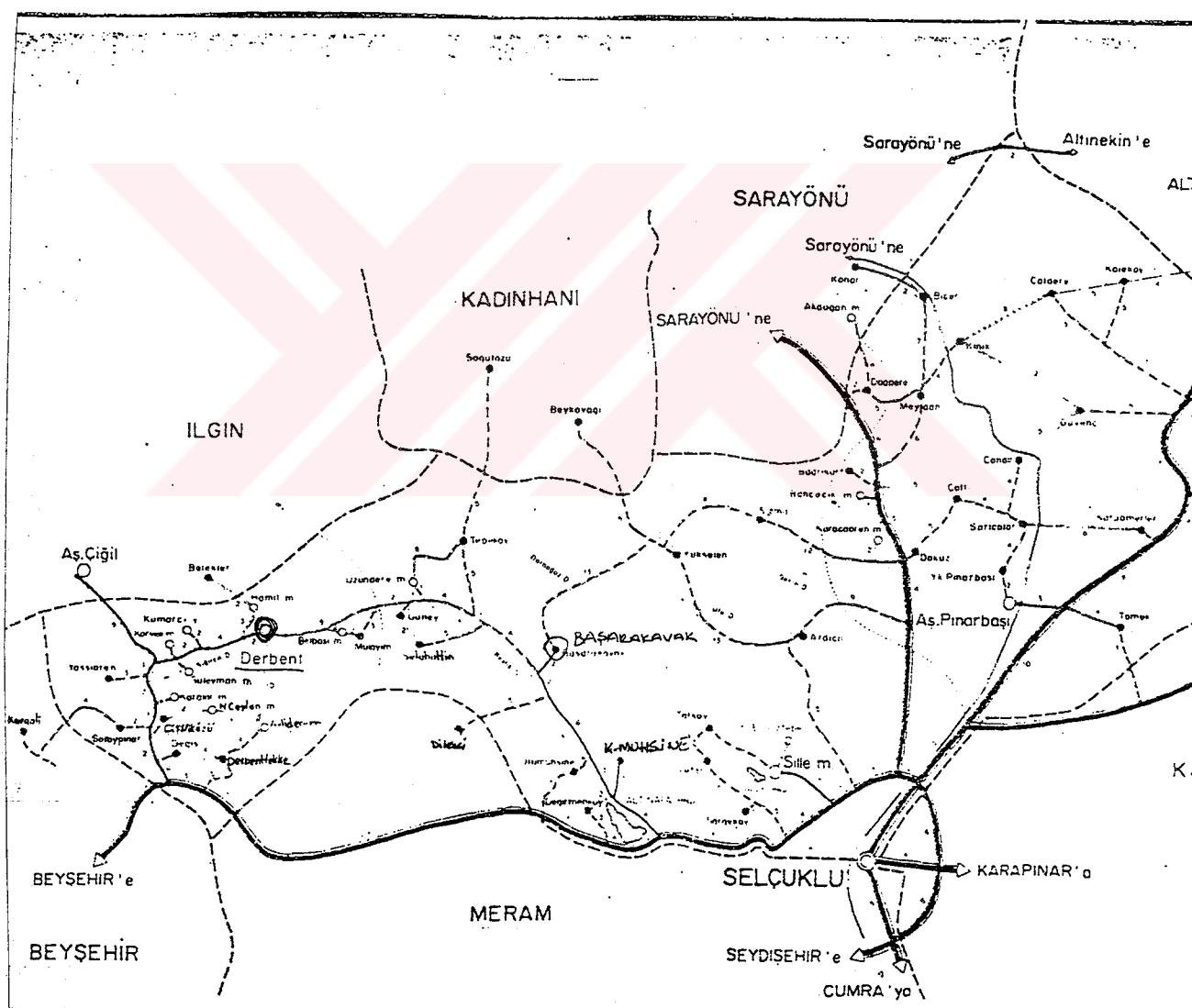
Konya 395'de Bizans'ın toprakları içinde kalmıştır. Emevi ve Abbasiler devrinde Konya bir savaş alanı haline dönerek bir çok el değiştirmiştir.

1076 yılında Konya Selçuklu Devleti'nin başkenti olmuştur. Çeşitli kuşatmalardan sonra 1318'de Anadolu Selçuklu egemenliğinin sona erdiği görülür. Daha sonra yörede Karamanoğulları egemenliği hüküm sürmüştür. 1328'de Osmanlı topraklarına katılan Konya, 1402'de Timur'un Ankara Savaşındaki galibiyetiyle yönetim tekrar Karamanoğullarına geçmiştir. 1466 da Fatih Sultan Mehmet döneminde Konya yeniden Osmanlı topraklarına katılmıştır.

Konya XV. ve XVI. y.y. Osmanlı Devleti'nin eyaletleri arasında yer almıştır.

Mondros Mütarekesinden sonra İtalyan'lar tarafından işgal edilen Konya, çeşitli isyanlara sahne olmuştur. İsyanların bastırılmasından sonra Konya Milli Mücadele'ye katılmış ve Kurtuluş Savaşı sırasında kendine düşen görevi yapmıştır (1984'ten Sonrası Konya 1988:42).

7.1.2. Derbet, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yörelerinin Coğrafi Konumu

Şekil No: 20. Derbet, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yörelerinin Haritası

Derbent Konya iline bağlı Merkez ilçedir. Konya Beyşehir yolunun 57.km.'inden kuzeye ayrılan 21 km.'lik bir yolun sonunda yer alır. Deniz seviyesinden yüksekliği 1350 km.'dir. Doğusunda Başarakavak, Tepeköy, güneyinde Kızılıvırان, batısında İlgin ilçesinin Aşağı Çiğil kasabası yeralır. Yine batı komşuları Beyşehir'in Karallı ve Gökçe köyü, kuzey komşuları ise İlgin'ın Belekler köyündür (Alişar 1989:13).

Dağlık kesimler yüzölçümünün 3/2'sini oluşturur. Yüksekliği 2339 m. olan Aladağ Derbent'in en büyük yükseltisidir. Eteklerinde çam, dikenli çam,ardıç,meşe gibi ağaçlık alan bulunsa da önemli bir bölümü çiplaktır.Yüksekliği 1900m. olan Morbel dağları, kuzeydoğusunda, yüksekliği 1850 m.olan Abla dağı güneyinde yer alır. Ayrıca güneyinde 1750 m. yüksekliğinde Dikmen dağı uzanır. Saracık ovası ve Çukur Çimen vadisi ilçenin tarım alanı içindedir (Alişar 1989:13).

Derbent; Aylıdere, Karalar, Körveli, Süleyman, Esentepe, Hamit, Yeniköy gibi yaylalara sahiptir (Alişar 1989:13).

Yağışla orantılı olarak akarsuları zenginleştir. Kurak geçen yıllarda dere ve çaylarda su azalır. Kaynaklar ise dağlardan gelmektedir. Çayları, Hamit Çayı, Köyönü Çayı, Karalar Çayı, Alişar Çayı, Kirazlıköy Deresi, Karabalçık Deresi ve Özyol deresidir. Bağ ve bahçelikte bu akarsular kullanılır. Sulama yapılan tarım alanı azdır. Kışları soğuk ve sert bir iklim hüküm sürer. İlçe kar yağısı alır. Yıllık yağış ortalaması 383-450 mm.'dır. Toprakları kumlu, killi, tınlı ve kalkersiz kahverengi orman topraklarıdır. Doğal bitki örtüsü çam, meşe, arıtç, dikenli çam gibi orman ağaçlarıdır. Kavak ve söğüt ağaçları sulak kesimlerde görülür. Ayrıca kekik, yabani buğday, kuzu kulağı gibi çeşitli otlarda doğal olarak yetişir (Alişar 1989:14).

Ormanlar kesilme ve otlakçılık sebebiyle tahribe uğramıştır. Orman Müdürlüğü'nün koruma altına aldığı bölgelerde ve dikim çalışmaları sonucu günümüzde yeşil alan çoğalmıştır.

İşlenen arazi miktarı 120.000 dekardır. Sulanan arazi 13.000 dekar olup bunun 5.000 dekarlık bölümünde sebzecilik yapılmaktadır. 8.000 dekar ise hububat alanıdır. Kalan kısmı kuru tarıma ayrılmıştır. Yörede ürün olarak buğday, arpa, yulaf, kuru fasulye, patates, ayçiçeği, ekimi yapılmaktadır. Ayrıca yem bitkileri de yetiştirilir. Sebzecilik ve meyvacılık halkın kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere yapılmaktadır.

Hayvancılık yörenin önemli geçim kaynaklarındanandır. Bölgede küçük ve büyük baş hayvan yetiştirilmektedir.

Yörede in olarak bilinen doğal soğuk hava deposu peynir korumada

- kullanılmaktadır.

Fotoğraf No: 1. Derbent İlçesi'nin Genel Görünüşü

Fotoğraf No: 2. Derbent İlçesi'nin Genel Görünüşü

Fotoğraf No: 3. Derbent İlçesi'nin Genel Görünüşü

Küçük Muhsine köyü Konya ili Selçuklu ilçesine bağlıdır. Konya Beyşehir yolunun 57 km. kuzeye ayrılan yolun 18. km.'inde yer alır.

Doğusunda; Sulutas, Ulu Muhsine (Bulamas) ve Akpınar köyleri, kuzeyinde; Başarakavak ve Tepeköy, güneyinde; Değirmenköy ve Salallı köyleri yer alır. Dağları Erenler Tepesi, Hacı Haydar Sultan Türbesi, doğusunda yer alan Sivri Dağ ve Şahin Dağı, köyün batısında yer alan Asbiray Dağıdır.

İçme suyu akarsulardan sağlanır. Batısında yer alan Uluçay, Tepeköy ve Başarakavak çayları, akarsuları arasındadır. Akboğaz çayı ise kurudur. Akarsular yağışla orantılı olarak çoğalır.

Bölge tamamen dağlıktır. Tarım alanı olarak kullanılacak arazi, köyün kendi ihtiyaçlarına karşılayacak kadardır.

Ekilebilen alanlarda buğday, arpa, yulaf, patates ve sebze yetişirilmektedir. Elma, armut, erik, kayısı gibi meyva ağaçları az sayıda da olsa köyde mevcuttur.

1980 Yılından beri hızlandırılan ağaçlandırma çalışmaları ile bölgede ardiç, meşe, pırnal (karagân) ağaçları çoğalmıştır.

Doğal bitki örtüsü arasında yabani dağ armudu, aliç, kızılçık, gülburnu, dağ eriği sayılabilir. 100 Dönüm kadar kavak ağacı yetiştirilen alan bulunmaktadır. Ayrıca söğüt de yetiştirilen ağaçlar arasındadır.

Ancak toprağın verimsiz olması, sulamanın yapılmaması sağlıklı tarımı engellemektedir.

İklim olarak bozkır iklimi hakimdir. Kışları soğuk ve sert, yazları sıcak ve kurak geçer.

Dağ köyü olması itibariyle hayvancılık önemli bir geçim kaynağıdır. Ancak ağaçlandırma çalışmaları nedeniyle otlaklık alanın azalması hayvan beslenmesini zorlaştırmıştır.

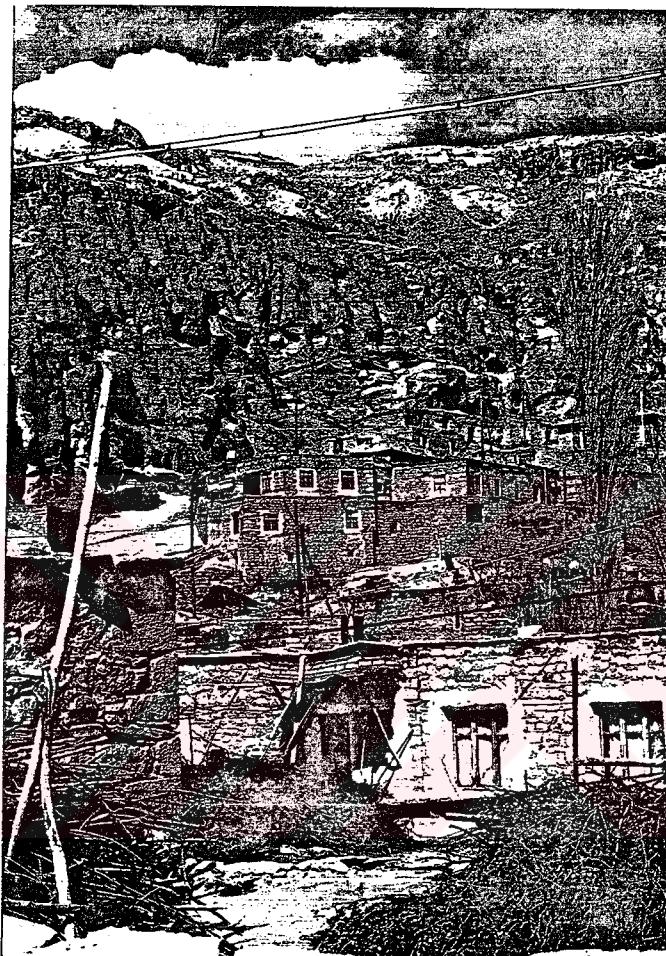
3.000 Civarında koyun, 150-200 adet civarında büyük baş hayvana sahip olan köy, sütünden ve yününden yararlandığı hayvanlardan az da olsa süt ürünlerinden gelir sağlanmaktadır.

Köy doğal mağraların yer aldığı kayalık alan eteğine kurulmuştur. 1800'lü yıllarda bu köye ugrayan Alman Araştırmacı Frederic Sarre şu şekilde söz etmektedir;

“Yaklaşık 200 ev olan yörenin tam ortasında tarlalarla çevrilmiş bir dere akar. Bu arada iki tarafta 100 m. kadar yükseklikte dağlar var. Bu dağların içine büyük bir çoğunlukla mağaralar kazılmış. Orada oturanlar tarafından genelde ahır ya da depo olarak kullanılır. Eskiden bunların bazıları mezar olarak ta kullanılmış oldukları söyleniyor. Mağaraların nerede bitip aynı taşlardan yapılmış evlerin nerede başladığı neredeyse anlaşılmıyor”.

Fotoğraf No: 4. Küçük Muhsine Köyü'nün Genel Görünüşü

Fotoğraf No: 5. Küçük Muhsine Köyünün Genel Görünüşü

Başarakavak, Küçük Muhsine köyü ile Derbent ilçesi arasında yer almaktadır. Konya İli Selçuklu İlçesine bağlı kasaba durumundadır.

Doğusunda Tatköy, kuzeydoğusunda Sızma, Batısında Bulamas (Akpinar), kuzeyinde Derbent ve Tepeköy, güneyinde Küçük Muhsine köyü yer almaktadır.

Kasabanın doğusunda yükseklik alan olarak Koç Yayası, Yüksek Tepe, batısında yer alan Çat Dağı, kuzeyde uzanan Gavur Ketenliği dağları olarak sayılabilir.

İçme suyu akarsulardan sağlanmaktadır. Bölgenin akarsuları Ketenlik Çayı, Tepeköy Çayı, Çeltikönü olarak sayılabilir.

Kasaba dağlık bir bölgede yer almaktadır.

2.000 Dönüm civarında arazide tarım yapılmaktadır. Tarım geçim kaynağı durumundadır. Buğday, arpa, yulaf, nohut, şeker pancarı, fasulye, patates ekimi yapılan ürünlerdir.

Elma ve erik ağaçları yetiştirilirken sanayii ürünü olarak söğüt ve kavak ağaçları da yetiştirilmektedir. Kavakları ile ünlü olan kasaba ismini de buradan almaktadır.

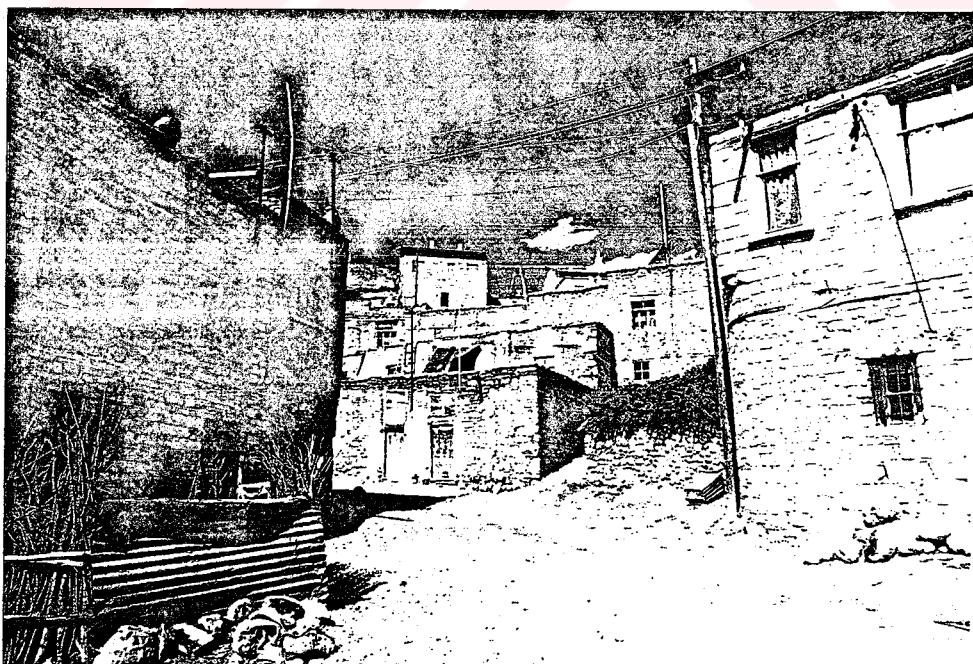
Doğal bitki örtüsü arasında bodur çalılık, dikenli ardiç, kürt çalısı, karaardiç, meşe可以说.

Ormancılık çalışmaları nedeni ile yörede çam, sedir, akasya, badem ağaçları sayısı çoğalmış kasabanın etrafı bu ağaçlarla çevrelenmiştir.

Hayvancılık yine bu yörede önemli geçim kaynağıdır. 300-350 civarında büyük baş hayvan, 1500 civarında küçük baş hayvan sayısı mevcuttur.

Fotoğraf No: 6. Başarakavak Kasabasının Genel Görünüşü

Fotoğraf No: 7. Başarakavak Kasabasının genel Görünüşü

Fotoğraf No: 8. Başarakavak Kasabasının genel Görünüşü

7.1.3. Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yörelerinin Sosyal Konumu

Daha önce köy, daha sonra kasaba olan, Derbent 09.05.1990 tarih ve 3644 sayılı kanunla ilçe olmuştur. Girişinde büyük bir köy durumundadır. Dağlık bölge olmasından dolayı binalaşma çoğunlukla kerpiç ve taş olup oldukça düzensizdir.

Ulaşım karayolu ile sağlanmaktadır. Yol tamamen asfalttır. İlçenin içinde ise asfalt yok denecek kadar azdır.

Elektrik, su, kanalizasyon gibi alt yapı hizmetlerinin tamamı Derbent'e götürülmüştür. Belediye yetkililerinden alınan bilgilere göre Derbent'te alt yapı ve haberleşme sorunu yoktur.

Bugünkü nüfus 6500 olup, ilçe 1270 haneden oluşmaktadır.

İlçede kamu kuruluşu olarak Kaymakamlık ve Belediye Binası, Ziraat Teknisyenliği, Tarım Kredi Kooperatif, P.T.T., T.E.K. binası ve dört adet camisi bulunmaktadır.

Sağlık hizmetleri bir doktor, bir ebe ve bir hemşire bulunan Sağlık Ocağından sağlanmaktadır. İlkokul, ortaokul ve bir adet lisesi bulunan Derbent'te halkın %80'i okur-yazardır.

Süt ve süt ürünleri fabrikası bulunan yörede, un ve yem fabrikası yapılması planlanmaktadır.

Derbent'te mevcut sosyal tesisler öğretmen evi, sinema, otel, bir hamam ve çeşitli kuruluşların lojmanlarıdır. Yörede kütüphane yoktur. Ancak kahvehanelerin sayısı küçümsemeyecek kadardır.

İlçenin en büyük ve gündemdeki sorunu işsizliktir. Halkın büyük bir çoğunluğu Ege ve Marmara Bölgesine göç etmiştir.

Araştırma kapsamına giren ikinci yöre olan, Değirmenköy-Keçi Muhsine olarak bilinen köyün ismi günümüzde Küçük Muhsine olarak değiştirilmiştir. Doğal mağaraların bulunduğu kayaların eteğine kurulan köy dağlık bir bölgede yer almaktadır. Yapılaşma düzensiz ve mevcut yapıların tamamı taş ve kerpiçtir. Ulaşım karayolu ile sağlanmaktadır. Yolun büyük bir kısmı asfalt olup köyün girişinden itibaren stabilizedir.

Köye günübirlik ulaşım belediye otobüsleri ile sağlanmaktadır. Altyapı hizmetleri olarak köye elektrik, haberleşme ve içme suyu getirilmiştir. Ancak kanalizasyon sorunu henüz çözülememiştir. kanalizasyon atıkları için kullanılan Uluçay Altınapa Barajına dökülmektedir.

700 Nüfuslu köy 120 haneden oluşmaktadır.

Köyde kamu kuruluşı olarak bir öğretmeni olan bir ilkokul, sağlık görevlisi olmayan bir sağlık ocağı ve iki camii bulunmaktadır.

Sosyal tesisi bulunmayan köydeki tek sosyal yapı köy konağıdır. Günümüzden yüzyıl kadar önce oldukça önemli bir yerleşim birimi (Bkz. Fotoğraf No:9) bugün işsizlik, tarım alanının olmaması, eğitim imkansızlığı gibi nedenlerle şehre göç kaçınılmaz olmuş, nüfus azalmıştır.

Fotoğraf No: 9. Küçük Muhsinenin 1876 Yılında Genel Görünüşü (Sarre 1876:121)

Araştırma kapsamına giren üçüncü yöre olan Başarakavak'ta 1967 yılında belediye kurulmuştur. Günümüzde kasaba olan Başarakavak yine dağlık bir bölgede yer almaktadır. Ancak tarıma elverişli olan alanların nispeten geniş olması, kavaklılığın gelişmiş olması diğer dağ köylerine

oranla Başarakavak'ı geliştirmiş durumdadır. Yapılaşma daha çok kerpiç olmasına rağmen betonarme binalarda kasabada göze çarpmaktadır. Ulaşım karayolu ile sağlanmaktadır. Asfalt yol kasabanın girişinde son bulur.

Elektrik, su, haberleşme, kanalizasyon ve ulaşım gibi altyapı hizmetlerinin büyük bir bölümü tamamlanmış durumdadır.

Kasaba'da nüfus 2000 civarındadır ve 350 haneden oluşmaktadır.

İlçede kamu kuruluşu olarak Belediye Binası, Tarım Kredi Kooperatifi bulunmaktadır.

Bir doktor, ebe hemşire ve sağlık memurunun bulunduğu hastanesi, iki öğretmeni olan bir ilkokulu vardır. Halkın büyük bir bölümü okuryazardır.

Un fabrikası, su değirmeni bulunan köyde mevcut sosyal tesis park ve çeşitli kuruluşların lojmanlarıdır. Kütüphanesi bulunmayan köyde yine sayısız kahvehane vardır.

Diğer yorelere oranla Başarakavak'ta ekonomik gelişme olduğu söylenebilir. Ancak bu yörenede de eğitim imkansızlığı ve işsizlik gibi sorunlarla göç yaşanmaktadır.

7.2. Derbent Küçük Muhsine ve Başarakavak Yörelerinde Halıcılık

7.2.1. Derbent İlçesinde Halıcılık

Derbent'te dokumacılık çok eski tarihlere dayanmaktadır. Köyün en yaşlıları bile bu sanatı ananelerinden öğrendiklerini belirtmektedirler. Desen, teknik ve renk nesilden nesile aktarılırak günümüze kadar ulaşmıştır.

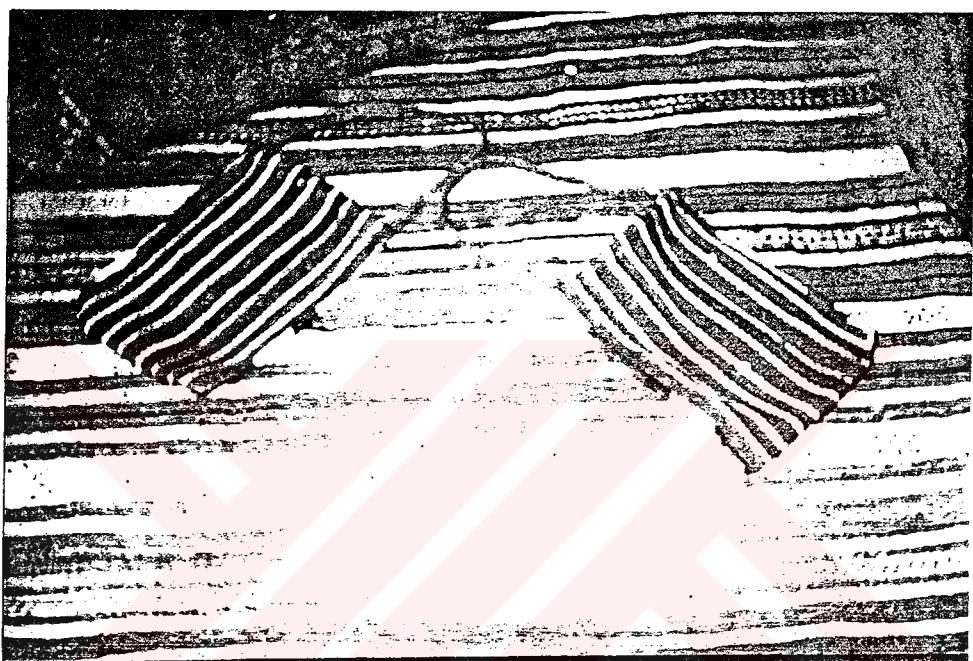
Derbent'te yapılan dokumalardan biri günümüzde pek yapılmayan ancak geçmişte çok yaygın olduğu bilinen yaklaşık 1.5x2m. ebatlarında, ilmek makas kullanmadan koparılan ve hav yükseklikleri 5-6cm.'yi bulan yatak halılarıdır (Bkz.Fotoğraf No:10).

Yazın halının tersi, kışın havlı yüzeyi üzerinde yatılarak kullanılan halı yatak işlevinden dolayı bu isimle anılmaktadır.

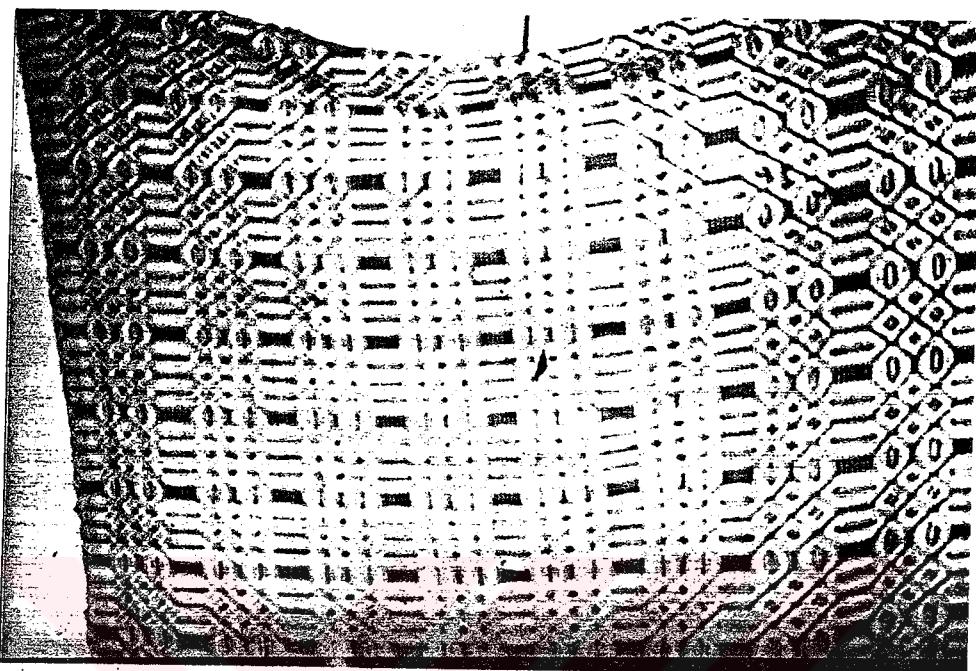
Fotoğraf No: 10. Derbent Yatak Halısı

Çubuklu kılım ismi verilen cicim tekniği ile karışık bir tür kılım yörede dokunmaktadır (Bkz. Fotoğraf No:11). Yaklaşık 1.5m. olan bu kılımların boyları 4m'ye kadar uzanabilmektedir.

Fotoğraf No: 11. Çubuklu Kılım

Yörede dokunduğu bilinen kendine özgü farklı bir dokuma tekniği ile yapılan battaniyelerde ilçede rastlanmış ancak dokuyucuya ulaşılmadığından teknik olarak bilgi alınamamıştır (Bkz. Fotoğraf No:12).

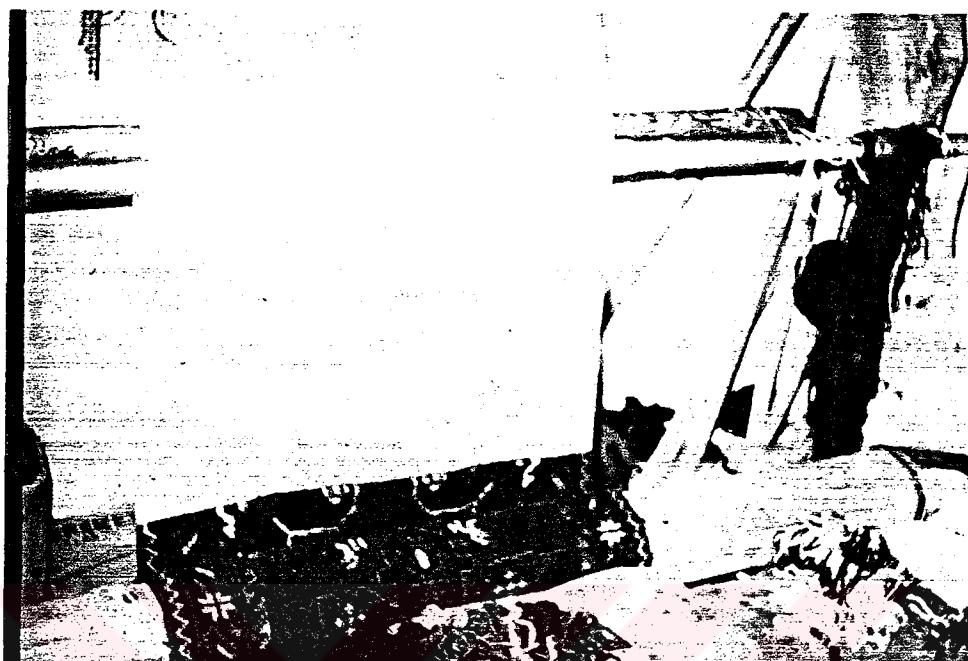
Fotoğraf No: 12. Derbent'te Dokunan Battaniye

Ayrıca yörede düz kilim, yük çırımı adı verilen kilim türlerine heybe, torba, çuval gibi dokumalara da rastlanmıştır.

Bu dokumalar kişisel ihtiyaçlara göre yapılmaktadır.

Derbent halıları ise seccade, taban, yarı taban, yolluk, sedir, duvar, heybe, yastık gibi çeşitlilik gösterirler. Ancak bu halılarda standart bir ölçü belirlenmemiştir. Hemen her dokuyucu kendine göre bir ölçü tespit etmektedir.

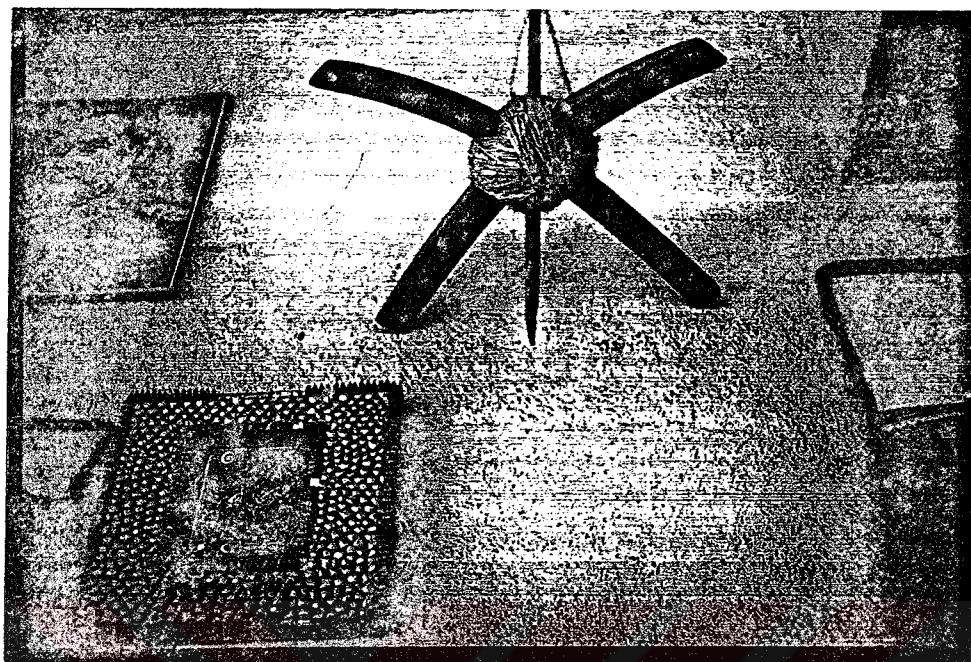
İlçede mevcut bulunan tezgah sayısı 15-20 civarındadır. Sarma tezgah kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf No:13).

Fotoğraf No: 13. Derbent'te Kullanılan Tezgahlar

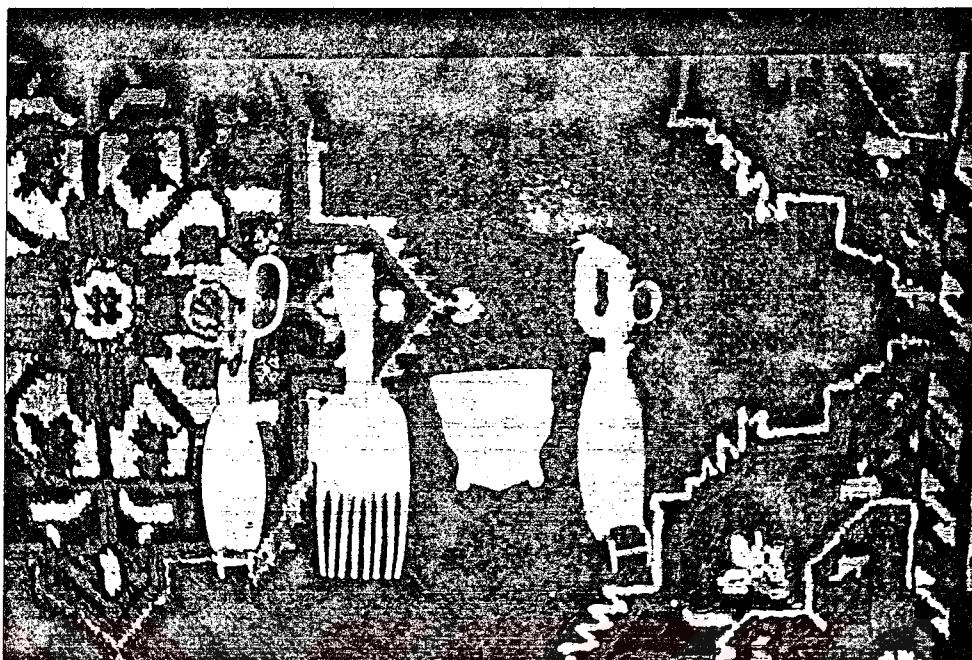
Derbent ilçesinde tezgah sayısı 15-20 civarındadır. Bu tezgahlar sipariş üzerine imece usulü ile çalışmaktadır. Sarma tezgah kullanılmaktadır. Yörede alt ve üst leventlere yuvarlamada denilmektedir. Varan-gelene baskı adı verilmektedir (Bkz. Fotoğraf No:14).

Tezgahlar yaz aylarında bozulmakta, dokumacılık genellikle kışın yapılmaktadır.

Fotoğraf No: 14. Derbent'te Kullanılan Kirmanlar

Hali dokumak için ipler halkın kendisi tarafından koyun yününden kırkılarak elde edilmektedir. Yörede bazen bu ipler elde eğrilirken büyük bir çoğunlukla şehre gönderilerek bu işlem dışarda yaptırılmaktadır. İp eğirmek için Kirmen'de denilen kirmanlar kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf No:15).

Fotoğraf No: 15. Derbent'te Kullanılan Kirkit ve Makaslar

Derbent'te günümüzde doğal boyacılık yok olmuştur. Belli zamanlarda ilçeye gelen boyacıya getirilen ipler istenilen renklerde boyattırmaktadır. Kullanılan boyaların tamamı kimyasaldır.

Derbent halilerinin tamamı kapalı düğüm yani Gördes düğüm tekniği ile dokunmaktadır.

Derbent'te yöresel halicilik yok olmaya yüz tutmuştur. Bir dönem yörede halı dokuma kursu açılmış, sipariş üzerine Isparta türü halı dokunmuş ancak bu çalışma kalıcı olmamıştır. Hemen her kadın dokuma bilirken sadece çeyizlik halı dokunmaktadır. Birkaç kişi tarafından da satmak amacıyla halı dokumacılığı yapılmaktadır.

Maliyetinin yüksek, emek ve zamanının çok olması, harcanan emek ve zaman için maddi karşılığının alınamaması bu yörede haliciliğin yok olma sebeplerinden en önemlidisidir.

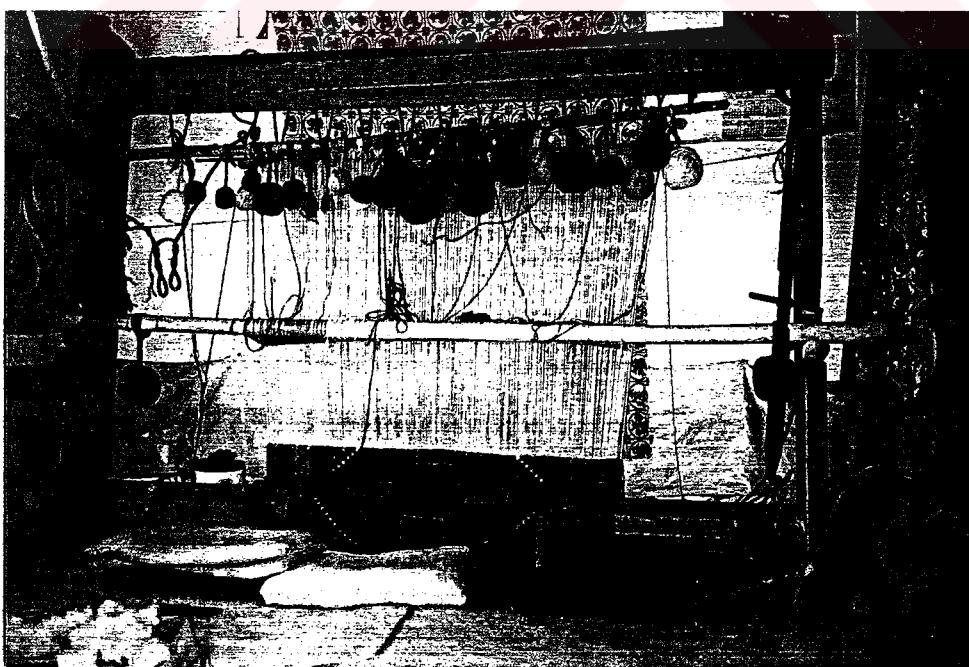
Diğer bir sebeb ise dış pazarda Derbent halılarına olan talebin azlığıdır.

Ayrıca yörede bahar ve yaz aylarında kadın nüfusunun büyük bir bölümünün tarım sektöründe çalışması halı üretimini etkilemektedir.

7.2.2. Küçük Muhsine Köyünde Halicilik

Araştırma kapsamına giren ikinci yöre olan Küçük Muhsine köyünde yün elde etmek amacıyla hayvandan kırkım işlemi Haziran ayında ve senede bir kez yapılmaktadır. Köyde yıkanan yünler önceleri taranırken günümüzde bu işlem dışında para karşılığı yapılmaktadır. Taranan yünler kirmanlarla eğrilmekte ve ip haline getirilmektedir.

Yörede Istar'da denilen tezgahlar kullanılmaktadır. Bu tezgahların alt ve üst leventlerine yörede iğ denilmektedir. Köyde mevcut tezgah sayısı 10, yılda üretilen halı sayısı 30-50 civarındadır (Bkz. Fotoğraf No:16).

Fotoğraf No: 16. Küçük Muhsine'de Kullanılan Tezgahlar

Eğrilen ipler “Gelep” adı verilen çileler haline getirilerek boyanması için şehre gönderilmektedir. Kullanılan boyalar kimyasaldır.

Ceyizlik halilar için yörede ipler, dokuyucular tarafından doğal boyalarla renklendirilmektedir. Yörede “Çögen” denilen kök boyası kırmızı ve kınalı sarı adı verilen koyu sarı renk elde edilmektedir (Bkz. Fotoğraf No: 17).

Fotoğraf No: 17. Küçük Muhsine'de Kullanılan Kök Boya

Ayrıca sütleğen ve sarmaşık bitkisinden de sarı renk elde edilmektedir.

Kök boyadan kırmızı renk elde etmek için boyaya maddesi yıkanıp kurutulduktan sonra ezilerk toz haline getirilmektedir.

10-15 Litre kadar yoğurt suyu içine 250gr. kadar şap ilave edilerek su kaynatılır. Yörede şap "Seğ" olarak bilinmektedir.

Şapla kaynayan yoğurt suyuna "Gelep" adı verilen çileler atılarak kaynatılmaktadır. Boyanın daha iyi tutması ve renk vermemesi için yapılan bu işleme "Seğleme" "Açılıama" denilmektedir.

Seğleme işleminden geçen gelepler daha sonra kurumaya bırakılır.

Ezilen boyalı Meşe ağacı kabuklarının parçalanarak atıldığı su içinde kaynatılır. 1kg. boyada yaklaşık 1kg. kadar ip renklendirilmektedir.

24 Saat boyalı su içinde bekletilen ip boyadan çıkarıldıktan sonra büyük baş hayvan idrarı içinde birkaç dakika bekletilmektedir. Bu işlem iplerin parlaması için yapılmaktadır. Yörede idrar elde etmek için sığır kullanılırken, özellikle camızın idrarı iplere istenmeyen bir görüntü verdiği için tercih edilmemektedir.

Bu işlemden sonra gelepler hemen yıkanarak kurumaya alınmaktadır. Koyu renk için 1kg. ipe 1kg. kadar boyalı su içinde bekletilmektedir.

Yine yörede sütleğen bitkisinden sarı renk elde edilmektedir. Yıkanan sütleğen bitkisi kaynatılarak ipler bu suyun içinde bekletilmektedir.

Teknik olarak bu yörede de Gördes düğüm tekniği kullanılmaktadır. İlme sıralarından sonra aynı kalınlıkta iki bükümlü iplerin kullanıldığı, iki yada üç sıra argaç atılmaktadır.

Tezgahtan çıkartılan halı, sadece çırpmakta başka bir işlemden geçirilmemektedir.

7.2.3. Başarakavak Kasabasında Halıcılık

Araştırma kapsamında yer alan üçüncü yöre olan Başarakavak'ta çalışır durumda tezgah yoktur. Yöresel halı dokumasını bilen birkaç yaşlı kadının dışında kasabada kimse kalmamış, geçmişte oldukça rağbet gören Başarakavak halıcılığı tarihe karışmıştır.

8-10 Yıl kadar önce Halk Eğitim Kursları çerçevesinde halıcılık canlandırılmaya çalışılmış, Isparta-Bünyan tipi halilər ticari amaçla dokunmuş ancak bu çalışmaların devamı getirilememiştir.

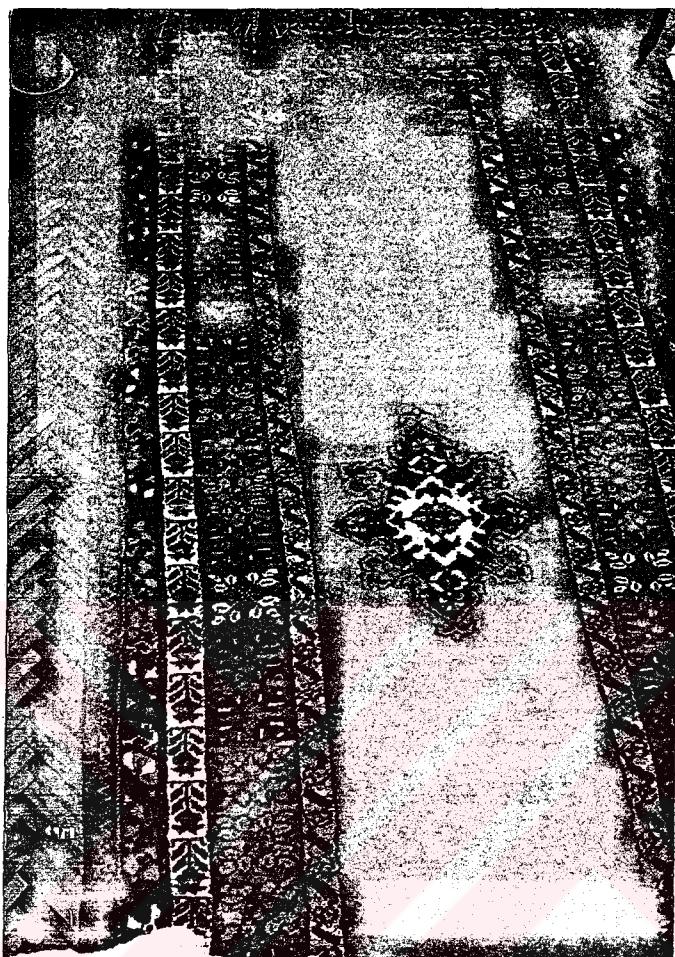
Bu yörede hayvanlardan elde edilen yünler yatak, yorgan, yastık yapımında değerlendirilmekte bir kısmı elde egrilerek çorap yapımında kullanılırken büyük bir yoğunluğu da satılmaktadır.

Yöresel el sanatlarında bile suni ipliklerin tercih edildiği gözlemlenmiştir.

8. DERBENT, KÜÇÜK MUHSİNE VE BAŞARAKAVAK

YÖRELERİNDE DOKUNAN HALİ ÖRNEKLERİ

- Örnek No** : 1
Fotoğraf No : 18
Çizim No : 1 (Bkz. Cilt 2 s:6)
İnceleme Tarihi : 24.03.1996
İlgili Koleksiyon : Ayşe Ulucan
Koleksiyonun Açık Adresi : Nalçacı cad. Dünya apt. A Blok 2/3 Selçuklu/Konya
Koleksiyondaki Yeri : Taban halısı olarak kullanılmaktadır.
Koleksiyona Geliş Etçimi : Satın alınma yolu ile gelmiştir.
Tarihleştirmeye : 27 yıllık
Bugünkü Durumu : İlk hali gibi
Cinsi : Yolluk
Boyutları
En : 1.25cm.
Boy : 3.20cm.

<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 14cm.
<i>Kalite</i>	: 27x29
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgah, kırkit, bıçak, makas ile dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyal kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, şeker pembe, kanarya sarısı, yavruağzı, açık mavi, boncuk mavi, lacivert, açık yağ yeşili, yeşil, krem, eflatun, kızıl kahve, siyah renkli iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bittkisel Bezeme</i> ; karanfil çiçeği, dal, yaprak ve tomurcuğu, lale çiçeği, gül yaprakları, dal, çiçek ve yaprak motifleri, <i>Geometrik Bezeme</i> ; üçgen biçim, zikzag ve düz çizgi, <i>Nesnelli Bezeme</i> ; sekiz köşeli yıldız biçim konu olarak seçilmiştir.
<i>Biçimlendirme</i>	: Natüralist bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.
<i>Kompozisyon</i>	: Hali dikdörtgen formda bir yolluktur.

Orta Zemin; Halının orta zemini köşe göbek kompozisyonu ile düzenlenmiştir. Kırmızı zemin üzerine göbekte yer alan madalyon sekiz köşeli yıldız biçimindedir. Madalyonun alt ve üst uzantılarında lale çiçeği yer almaktadır. Yıldız biçiminin iç köşelerine simetrik bir sistemde lale ve karanfil çiçekleri dal ve yaprak motifleri yerleştirilmiştir. Köşeliklerde çeyrek madalyonlar yer almaktadır. Köşelikler farklı renlerde çiçek motifleri ile dolgulanmıştır.

Bordür; Halının bordürü bir iç sedef bir büyük su ve iki dış sedeften oluşmaktadır. İç sedef açık

mavi zemin üzerine zikzag sıralanmış yaprakların arasında düz tekrarla yerleştirilen çiçek motiflerinin sıralanması ile oluşturulmuştur.

Büyük su, üçlü gruplar halinde dalları birbirine bağlanan ve kare form içine simetrik yerleştirilen gül yapraklarının düzenli tekrar biçiminde sıralanması ile oluşturulmuştur. Büyük suda zemin kırmızı, yapraklar alternatif renklidir.

Dış sedeflerin birincisinde zemin yavruağzı renklidir. Yaprak, çiçek ve dal ile oluşturulan motif düzenli olarak tekrarlanmaktadır.

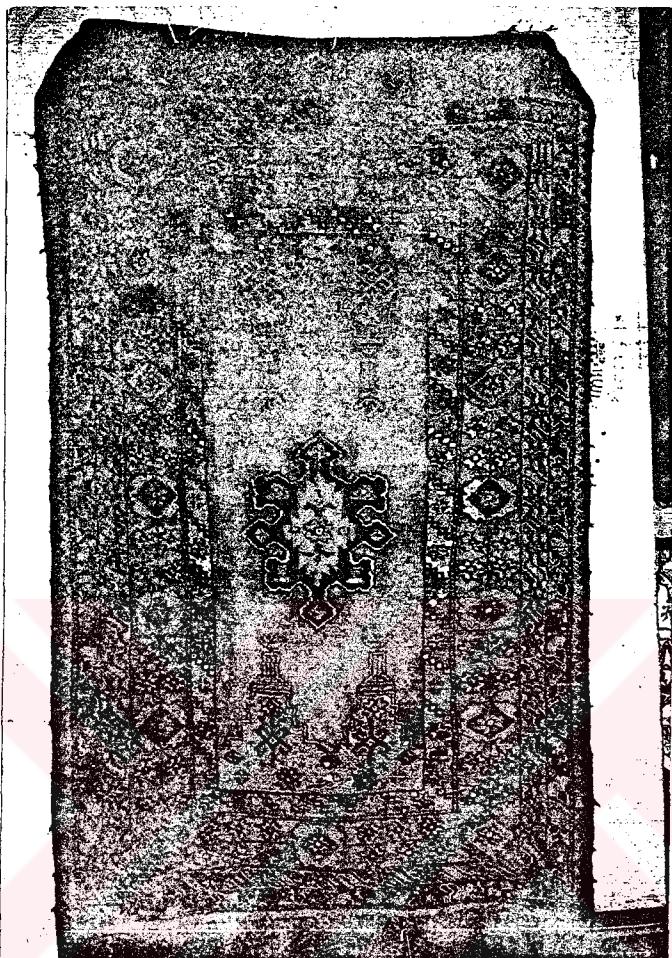
İkinci dış sedefte ise karanfil çiçeği yaprak, dal ve tomurcuğundan oluşan motif, bir düz bir ters tekrarla sıralanmaktadır.

Halının kenar suyu zikzag çizgilerin düzenli tekrarı ile üçgen biçimleri görüntüsünü almıştır.

Bordür halının uzun ve kısa kenarlarını çevrelemektedir.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Ayşe Ulucan
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: Konya - 1941
<i>Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: Dokuma ile uğraşmamaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: -
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Nalçacı Cad. Dünya Apt. A Blok 2/3 Selçuklu-Konya

<i>Örnek No</i>	: 2
<i>Fotoğraf No</i>	: 19
<i>Çizim No</i>	: 2 (Bkz. Cilt 2 s:8)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 23.03.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	: Ayşe Ulucan
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	: Nalçacı Cad. Dünya Apt. A Blok 2/3 Selçuklu/Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	: Taban halısı olarak kullanılmaktadır.
<i>Koleksiyona Geliş Biçimi</i>	: Annesinden miras kalmıştır.
<i>Tarihleendirme</i>	: 40 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: İlk hali gibi
<i>Cinsi</i>	: Sedir halısı
<i>Boyutları</i>	
<i>En</i>	: 1.25cm.
<i>Boy</i>	: 2.17cm.

<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 12cm.
<i>Kalite</i>	: 27x30
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgah, kırkit, bıçak, makas kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgү ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyalar kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, şeker pembe, vişne çürügü, kanarya sarısı, gece mavisi, açık mavi, lacivert, çimen yeşili, yaprak yeşili, turuncu, açık mor, eflatun, taba, beyaz, siyah renkli iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; karanfil çiçeği, dal yaprak ve tomurcuğu, çiçek ve yaprak motifleri, yıldız çiçeği, kır çiçekleri, <i>Figürlü Bezeme</i> ; koç boynuzu motifi, <i>Geometrik Bezeme</i> ; üçgen, kare, beşgen, dikdörtgen, eşkenar dörtgen ve baklava dilimi biçimleri, düz diagonal ve kırık çizgiler, <i>Nesnett Bezeme</i> ; kandil, yıldız biçimleri konu olarak seçilmiştir.
<i>Birimlendirme</i>	: Bitkisel bezeme öğeleri naturalist ve anti-naturalist bir yaklaşımla, geometrik birimler ise soyut bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.
<i>Kompozisyon</i>	: Halı dikdörtgen formda bir sedir halasıdır. <i>Orta Zemin</i> ; Halının orta zemini köşe-göbek kompozisyonu ile düzenlenmiştir. Göbekte sekiz köşeli yıldız biçiminde bir motif yer almaktadır. Yıldızın iç uzantılarında birer çiçek motifleri yer almaktadır. Tam ortada yer alan çiçek motifinin alt ve üst kısımlarına birer adat lale motifleri yerleştirilmiştir.

Köşelikler kısa kenarları tamamen kaplamaktadır. İç kısa kenarlardan göbeğe doğru uzanan basamaklı nişlerin üst kısımlarına birer adet kandil biçimini yerleştirmiştir. Köşeliklerin iç kısımlarında simetrik olarak koç boynuzu ve çiçek motifleri yer almaktadır. Zemin rengi kırmızı olan halının köşelikleri alt ve üst kısımlarında açık yaş yeşili ve gece mavisi olarak farklılık göstermektedir.

Bordür; Halının bordürü bir iç sedef, bir büyük su ve iki dış sedeften oluşmaktadır. İç sedef, diagonal sıralanmış basamaklı kare biçimlerinin arasında yıldız çiçeği motifinin düz tekrarlanması ile oluşmuştur.

Büyük su, iki farklı motifin atlamalı tekrarı ile oluşturulmuştur. Motiflerin birinde dört adet çiçek motifi kare formunda dallarla birbirine bağlanmıştır. Diğer motifte ise, ortada bir kır çiçeği motifi, baklava dilimi biçimini içine yerleştirmiştir. Bu motif dilimli kare biçimini içinde yer almaktadır. Zemin kırmızıdır.

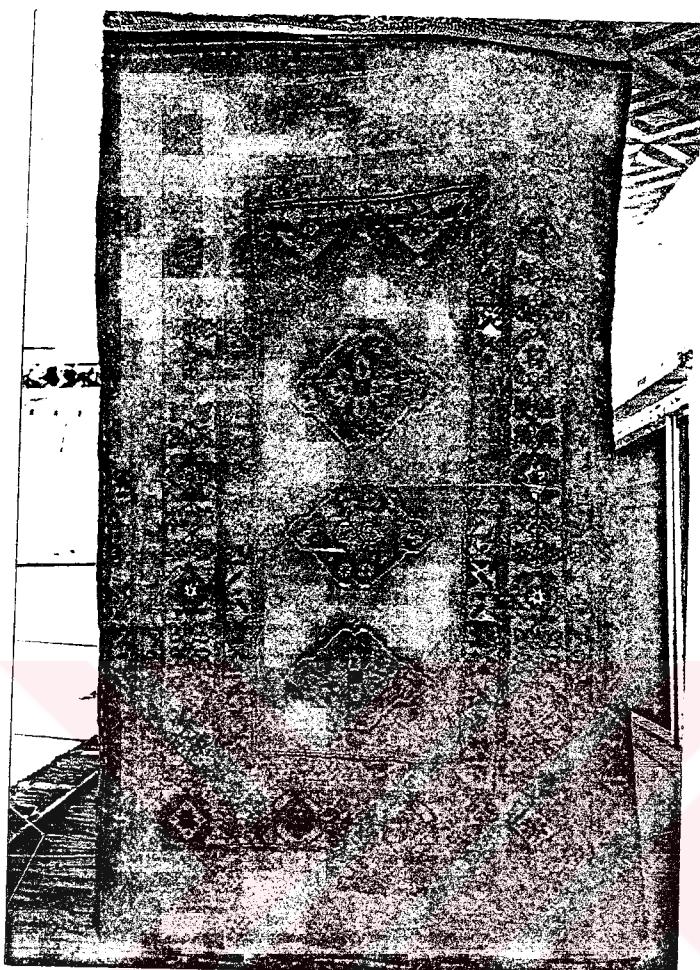
Dış sedeflerin birincisinde diagonal sıralanmış yaprak motiflerine bağlılı çiçek motifi düzenli tekrarlanmaktadır. Zemin kanarya sarısıdır.

İkinci sedefte ise lacivet zemin üzerinde karanfil çiçeği, yaprak, dal ve tomurcuğundan oluşan motif bir düz, bir ters tekrarlanmaktadır.

Halının kenar suyu üçgen görüntüsü veren zikzag çizgilerle oluşturulmuştur.

Kısa kenar bordürlerinde beşkenar formu içinde yer alan dal, yaprak ve tomurcuktan oluşan motif düzenli tekrar edilmektedir.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Örnek No</i>	:	3
<i>Fotoğraf No</i>	:	20
<i>Çizim No</i>	:	3 (Bkz. Cilt 2 s:10)
<i>İnceleme Tarihi</i>	:	24.03.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	:	Ayşe Derbentli
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	:	Nalçacı Cad. Uğurlu Sitesi Kat:8 Selçuklu/Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	:	Çeyiz olarak saklanmaktadır.
<i>Koleksiyona Geliş Biçimi</i>	:	Sipariş verilerek dokutulmuştur.
<i>Tarihlendirme</i>	:	30 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	:	İlk hali gibi
<i>Cinst</i>	:	Seccade
<i>Boyutları</i>		
<i>En</i>	:	1.35cm.
<i>Boy</i>	:	2.22cm.

<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1.5cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 30cm.
<i>Kalite</i>	: 27x29
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak, makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün ipliği kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyanmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Ateş kırmızısı, domates kırmızısı, kanarya sarısı, hardal sarısı, açık mavi, mavi, açık yağ yeşili, yaprak yeşili, açık mor, gri, turuncu, beyaz, siyah, açık kahverengi renkli iplikler kullanılarak dokunmuştur.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; çiçek, yaprak, kozalak ve gül yaprağı motifi, yıldız çiçeği, <i>Geometrik Bezeme</i> ; kare, üçgen, çokgen, baklava dilimi biçimleri, düz ve kırık çizgiler, <i>Nesneli Bezeme</i> ; yıldız, çengel biçimleri konu olarak seçilmiştir.
<i>Büçimlendirme</i>	: Çiçek ve yaprak motifleri anti-naturalist bir yaklaşımla, geometrik biçimler soyut bir yaklaşımla oluşturulmuştur.
<i>Kompozisyon</i>	: Hali dikdörtgen formunda bir seccadadır. <i>Orta Zemin</i> ; Orta zeminde bir mihrap ve üç motif yer almaktadır. Mihrap çengellerle sonuçlanan iki adet üçgen biçimini içine yıldız çiçeği motifinin simetrik olarak yerleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Mihrabin altında üç kez tekrar edilen motif çokgen formdadır. Alt ve üstte aynı olan motifin ortasında iri bir çiçek, etrafında simetrik biçiminde yerleştirilen çiçek ve yaprak motifleri ile dolgulanmıştır. Zemin açık yağ yeşlidir.

Ortada yer alan motifte zemin mavidir. Ortasında dört yapraklı bir çiçek motifi yer almaktadır. Etrafında simetrik sistemle yerleştirilmiş çiçek ve yaprak motifleri yer almaktadır.

Bordür; Halinin bordürü bir iç sedef, büyük su ve iki dış sedefinden oluşmaktadır. İç sedefte farklı renklerde iri yaprak motifleri bir düz, bir ters sıralanarak tekrar edilmektedir.

Büyük suyu oluşturan üç motiften birincisi, kenarları çentikli kareler içinde yer alan yıldız çiçeği, dolgulu baklava dilimi biçimlerinden oluşmaktadır.

İkinci motif dört adet üçlü gül yaprağı grubunun kare form içinde birbirine dalları bağlanması ile oluşturulmuştur.

Üçüncü motifte yine kare form içinde dört adet çiçek motifi dalları birbirine bağlanmıştır. Bu üç motif atlamlı olarak tekrar edilmektedir.

Dış sedeflerin birincisinde turuncu zemin üzerinde kır çiçeği ve yapraktan oluşan motif düz tekrarlanmaktadır.

İkinci dış sedefte kırık çizgi içinde yer alan kozalak motifleri, bir düz bir ters tekrar sistemi ile sıralanmıştır.

Halının alt kenarında iki sıra halinde üstüste yerleştirilmiş baklava dilimi biçimlerinden oluşan kenar suyu yer almaktadır.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

Adı Soyadı

: Ayşe Derbentli

Doğum Yeri ve Yılı

: Derbent - 1948

Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı

: Dokuma ile uğraşmamaktadır.

Kimden Öğrendiği

: -

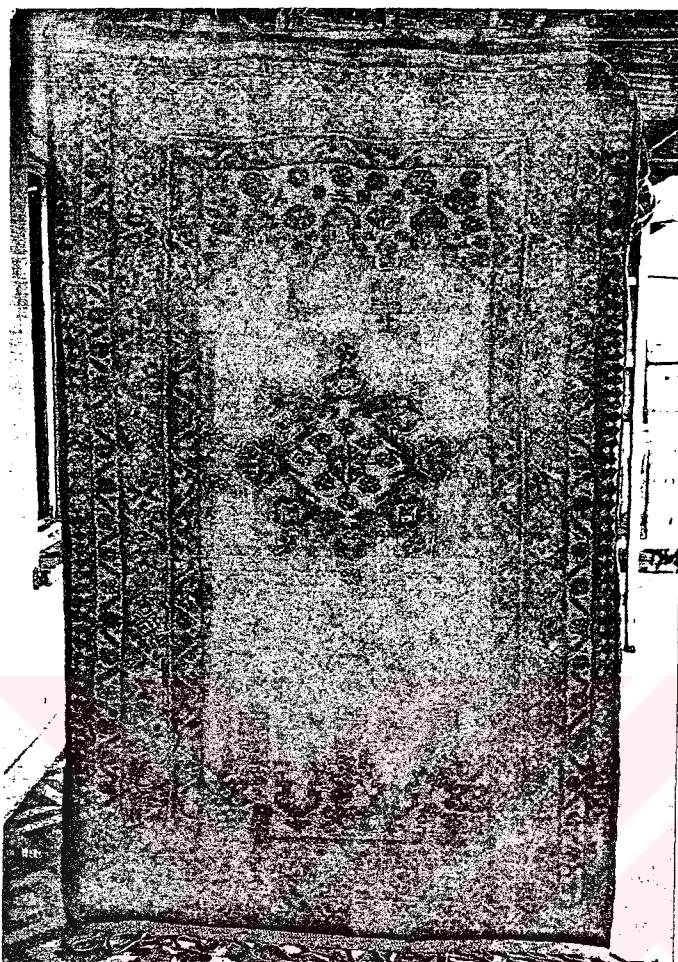
Öğrenim Durumu

: İlkokul mezunu

Adresi

: Nalçacı Cad. Uğurlu Sit. Kat:8

Selçuklu-Konya

<i>Örnek No</i>	: 4
<i>Fotoğraf No</i>	: 21
<i>Çıztım No</i>	: 4 (Bkz. Cilt 2 s:12)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 23.04.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	: Ayşe Derbentli
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	: Nalçacı Cad. Uğurlu Sit. Kat:8 Selçuklu/Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	: Taban halısı olarak kullanılmaktadır.
<i>Koleksiyona Geliş Biçimi</i>	: Sipariş verilerek dokutulmuştur.
<i>Tarihleştirmeye</i>	: 30 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: İlk hali gibi
<i>Cinsi</i>	: Sedir halısı
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 128cm.
<i>Boy</i>	: 194cm.

T.C. YÜKSEK İNDİRİMLİ İŞLETME
BÖLÜM MANTASYASI İŞLETMESİ

<i>Hav Yüksekliği</i>	:	1.07cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	:	22cm.
<i>Kalite</i>	:	23x32
<i>Kullanılan Araçlar</i>	:	Dikey tezgahta kırkit, makas, bıçak kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	:	Akı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	:	Kimyasal boyaya kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	:	Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	:	Kırmızı, kanarya sarısı, gece mavisi, açık yağı yeşili, turuncu, siyah renkli iplikler kullanılarak dokunmuştur.
<i>Seçilen Konu</i>	:	<p><i>Bitkisel Bezeme</i>; lale, papatya, çiçek ve yaprak motifleri, kir çiçeği,</p> <p><i>Figürlü Bezeme</i>; koç boynuzu motifi,</p> <p><i>Geometrik Bezeme</i>; üçgen, eşkenar dörtgen, kare, dikdörtgen, baklava dilimleri, düz, zikzag ve kırık çizgiler,</p> <p><i>Nesneli Bezeme</i>; kandil, yıldız, tarak biçimleri konu olarak seçilmiştir.</p>
<i>Biçimlendirme</i>	:	Bitkisel motifler anti-naturalist bir yaklaşımla, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla oluşturulmuştur.
<i>Kompozisyon</i>	:	Hali, dikdörtgen formunda $\frac{1}{2}$ raport özelliği gösteren kompozisyonla düzenlenmiş bir sedir halisidir.
<i>Orta zemin</i>	:	<i>Orta zemin</i> ; Göbekte yer alan sekiz köşeli yıldız biçimindeki madolyonun iç uzantılarında çiçek motifleri yer almaktadır. Merkezde bulunan sekizgen biçimin her köşesinde dallarla uzatılan simetrik yerleştirilmiş kir çiçeği motifleri bulunmaktadır. Sekiz uzantısı bulunan madalyonun alt ve üst kısımlarında birer, yan uçlara ise ikişer çiçek motif yerleştirilmiştir. Orta zeminin alt kısmında üç, üst kısmında ise iki tane niş yer almaktadır. Nişlerin

uçları kandil biçimleri ile sonuçlanmaktadır. Alt bölümündeki nişler çiçek, yaprak ve koç boynuzu motifleri ile dolgulanmıştır. Üstte bulunan nişlerin iç kısımlarına serpme çiçek motifleri yerleştirilmiştir.

Bordür; Halının bordürü bir iç sedef bir büyük su ve bir dış sedeften oluşmaktadır. İç sedefte zemin rengi mavidir. Zikzag çizgilerin arasına yerleştirilen iri yaprak motifi bir düz bir ters sıralarla tekrarlanmaktadır.

Büyük suda zemin rengi kırmızıdır. Zikzag çizgilerle kapatılmış düz çizgilerin oluşturduğu tarak biçimindeki motif yine zikzaglar halinde bağlantısız tekrar edilmektedir. Ara boşluklarda dolgulu baklava dilimi biçimini atlamanı, çiçek motifleri ise serpme olarak tekrar edilmiştir.

Dış sedef turuncu zemindedir. Zikzag çizgiler arasında yerleştirilen papatya çiçekleri düz tekrarlanmıştır.

Halının kenar suyu üçgen ve baklava dilimi biçiminden oluşan düzenli tekrar edilen motiften oluşturulmuştur.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Ayşe Derbentli
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: Derbent - 1948
<i>Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: Dokuma ile uğraşmamaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: -
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Nalçacı Cad. Uğurlu Sit. Kat:8 Selçuklu-Konya

Örnek No : 5
Fotoğraf No : 22
Çizim No : 5 (Bkz. Cilt 2 s:14)
İnceleme Tarihi : 16.03.1996.
İlgili Koleksiyon : Ayşe Derbentli
Koleksiyonun Açık Adresi : Nalçacı Cad. Uğurlu Sit. Kat:8 Selçuklu/Konya
Koleksiyondaki Yer : Taban halisi olarak kullanılmaktadır.
Koleksiyona Geliş Biçimi : Sipariş verilerek dokutulmuştur.
Tarihleştirmeye : 30 yıllık
Bugünkü Durumu : İlk hali gibi
Cinsi : Sedir halisi
Boyutlar
En : 1.07cm.
Boy : 1.80cm.

<i>Hav Yüksekliği</i>	:	1.7cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	:	22cm.
<i>Kalite</i>	:	23x32
<i>Kullanılan Araçlar</i>	:	Dikey tezgahta kırkit, bıçak, makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	:	Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	:	Kimyasal boyanmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	:	Gördes düğüm tekniği ile dükümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	:	Kırmızı, kanarya sarısı, açık mavi, koyu mavi, açık yağ yeşili, turuncu, eflatun, beyaz, siyah renkli iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	:	<i>Bitkisel Bezeme</i> ; karanfil çiçeği, yaprak, dal ve tomurcuğu, lale, kır çiçeği, yaprak ve dal motifleri, mine ve yıldız çiçekleri, <i>Geometrik Bezeme</i> ; dikdörtgen, üçgen biçimleri, zikzag ve düz çizgiler, <i>Nesneli Bezeme</i> ; kandil biçimini, meşale ve niş motifleri konu olarak kullanılmıştır.
<i>Biçimlendirme</i>	:	Bitkisel motifler naturalist ve anti-naturalist, nesneler ve geometrik biçimler soyut bir yaklaşımla oluşturulmuştur.
<i>Kompozisyon</i>	:	Halı dikdörtgen formunda bir sedir halisidir. Kompozisyon $\frac{1}{4}$ raport özelliği göstermektedir. <i>Orta Zemin</i> ; Orta zeminin kısa kenarlarında ikişer adet niş bulunmaktadır. Nişlerin uç kısımlarında kandil biçimleri yer almaktadır. Nişler, lale çiçeği, yıldız ve mine çiçekleri ile dolgulu ve simetiktir. Kandillerin uç kısımları meşale biçimleri ile sonuçlanmıştır. Orta zemini iç kısımlarından yöresel adı yarım nağış olan zikzag çizgilerden oluşan su dolaşmaktadır. Zemin kırmızıdır.

Bordür; Halının bordürünü bir iç, bir dış sedef ve bir büyük su oluşturmaktadır. Ancak sedeflerin ve büyük suyun kalınlıkları birbirine çok yakındır.

İç sedefte zemin rengi kırmızıdır. Zikzag yerleştirilen yaprakların aralarında yer alan kır çiçeği motifleri bir düz, bir ters sistemde yerlestirilmiştir.

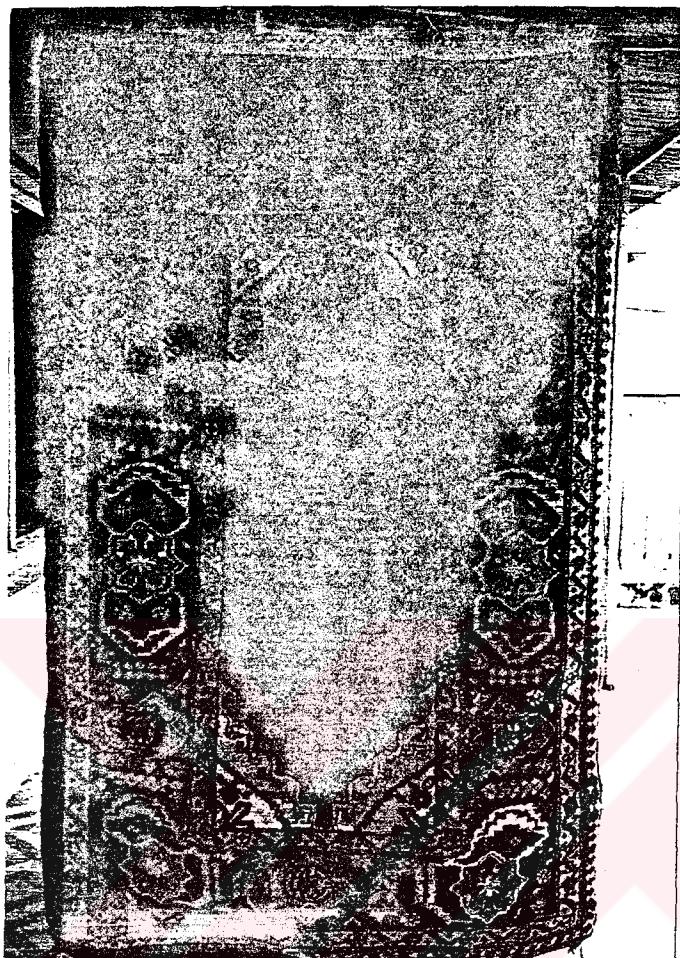
Büyük suda zemin rengi beyazdır. Köşeli zikzag çizgilerle oluşturulan dalların aralarında bir düz bir ters tekrarlanan çiçek ve yaprak motifleri yerleştirilmiştir.

Dış sedefte karanfil çiçeği, yaprak, dal ve tomurcuğundan oluşan motif bir düz, bir ters tekrar edilmektedir.

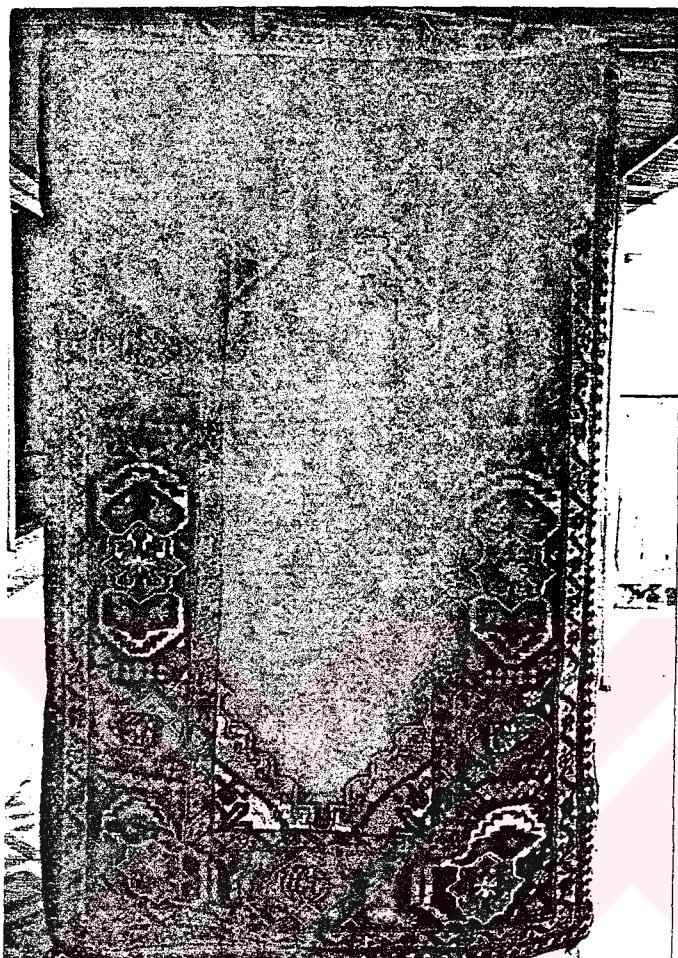
Halının kenar suyu üçgen görüntüsünü alan zikzag çizgilerle oluşturulmuştur. Bordür ve kenar suyu halının kısa ve uzun kenarlarını çevrelemektedir.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Ayşe Derbentli
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: Konya - 1941
<i>Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: Dokuma ile uğraşmamaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: -
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Nalçacı Cad. Uğurlu Sit. Kat:8 Selçuklu-Konya

<i>Örnek No</i>	: 6
<i>Fotoğraf No</i>	: 23
<i>Çıztım No</i>	: 6 (Bkz. Cilt 2 s:16)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 10.03.1996.
<i>İlgili Koleksiyon</i>	: Ayşe Derbentli
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	: Nalçacı Cad. Uğurlu Sit. Kat:8 Selçuklu/Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	: Divan halısı olarak kullanılmaktadır.
<i>Koleksiyona Geliş Biçimi</i>	: Sipariş verilerek dokutulmuştur.
<i>Tarihlendirme</i>	: 32 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: İlk hali gibi
<i>Cinsi</i>	: Sedir halısı
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 117cm.
<i>Boy</i>	: 172cm.

<i>Örnek No</i>	:	6
<i>Fotoğraf No</i>	:	23
<i>Çizim No</i>	:	6 (Bkz. Cilt 2 s:16)
<i>İnceleme Tarihi</i>	:	10.03.1996.
<i>İlgili Koleksiyon</i>	:	Ayşe Derbentli
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	:	Nalçacı Cad. Uğurlu Sit. Kat:8 Selçuklu/Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	:	Divan halısı olarak kullanılmaktadır.
<i>Koleksiyona Geliş Bitimi</i>	:	Sipariş verilerek dokutulmuştur.
<i>Tarihlendirme</i>	:	32 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	:	İlk hali gibi
<i>Cinsi</i>	:	Sedir halısı
<i>Boyutlar</i>		
<i>En</i>	:	117cm.
<i>Boy</i>	:	172cm.

<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1.5cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 21cm.
<i>Kalite</i>	: 28x32
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak, makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyalar kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, açık mavi, gri, koyu sarı, turuncu, açık yaş yeşili, mor ve siyah renkli iplikler kullanılarak dokunmuştur.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; papatya, kır çiçeği, mine çiçeği ve yaprak motifleri, <i>Geometrik Bezeme</i> ; üçgen, kare, çokgen biçimleri, düz ve kırık çizgiler, <i>Nesnetli Bezeme</i> ; yıldız, çengel ve kalp biçimini konu olarak seçilmiştir.
<i>Birimlendirme</i>	: Bitkisel motifler anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla birimlendirilmiştir.
<i>Kompozisyon</i>	: Hali $\frac{1}{4}$ raport özelliği gösteren kompozisyonda düzenlenmiş dikdörtgen formunda bir sedir halısıdır.
	<i>Orta Zemin</i> ; Dört köşeliğin yer aldığı orta zemin rengi kırmızıdır. Köşelikler çeyrek madalyon sisteminde yerleştirilmiştir. Dilimli kenarların iç kısımlarında çengel biçimleri ters simetrik olarak sıralanmıştır. En içte ise çiçek ve yaprak motifleri yer almaktadır.
	<i>Bordür</i> ; Halının bordürü, bir iç sedef, büyük su ve dış sedefinden oluşmaktadır. İç sedef gri zemin üzerine zikzag sıralanan yaprak motiflerinden oluşmaktadır. Ara boşluklarda çiçek ve mine çiçeği motifleri düz olarak tekrarlanmaktadır.

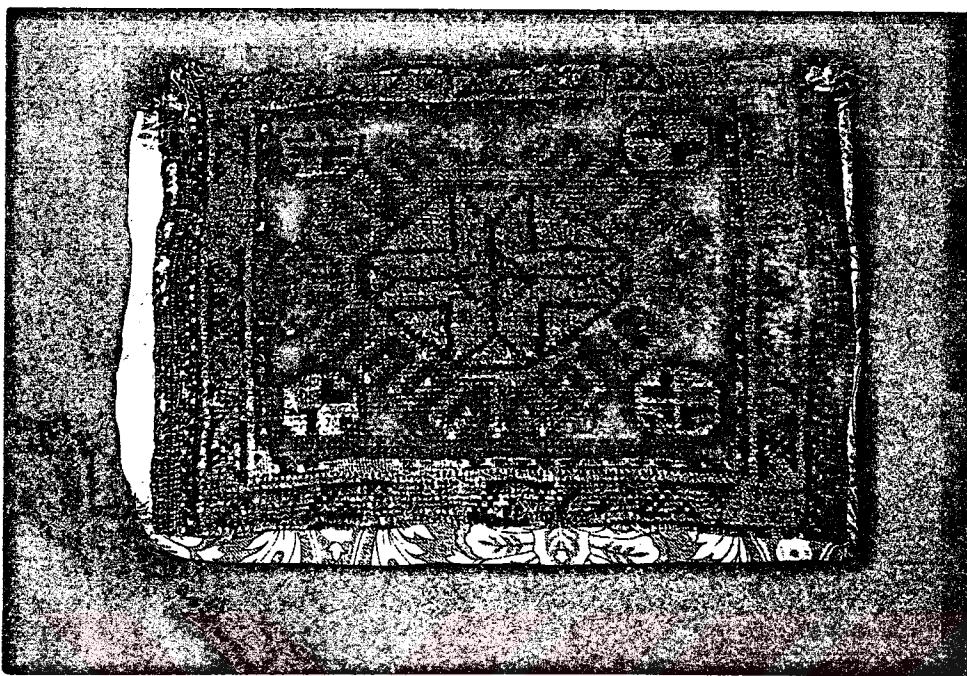
Büyük suyun uzun kenarlarının tam ortalarında sekiz köşeli yıldız biçimini yer almaktadır. Alt ve üst kısmında kalpvari bir biçim simetrik olarak çiçek ve kırık çizgilerle dolguludur. Üçgen formlar içinde geometrik biçimlerin yer aldığı motif sekiz köşeli yıldız motifi ile atlamalı tekrar edilmektedir. Atlamalı tekrarlanan motiflerin arasına simetrik olarak yerleştirilen çiçek motifleri ve eşkenar dörtgenlerden oluşan geometrik biçimler yerleştirilmiştir.

Dış sedef, zikzag yerleştirilen yaprak motiflerinin arasında yer alan çiçek motiflerinden oluşmaktadır.

Üçgen ve baklava biçimlerinden oluşan kenar suyu ve bordür halinin uzun ve kısa kenarlarını çevrelemektedir.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Ayşe Derbentli
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: Konya - 1941
<i>Bu İşte Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: Dokuma ile uğraşmamaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: -
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Nalçacı Cad. Uğurlu Sit. Kat:8 Selçuklu-Konya

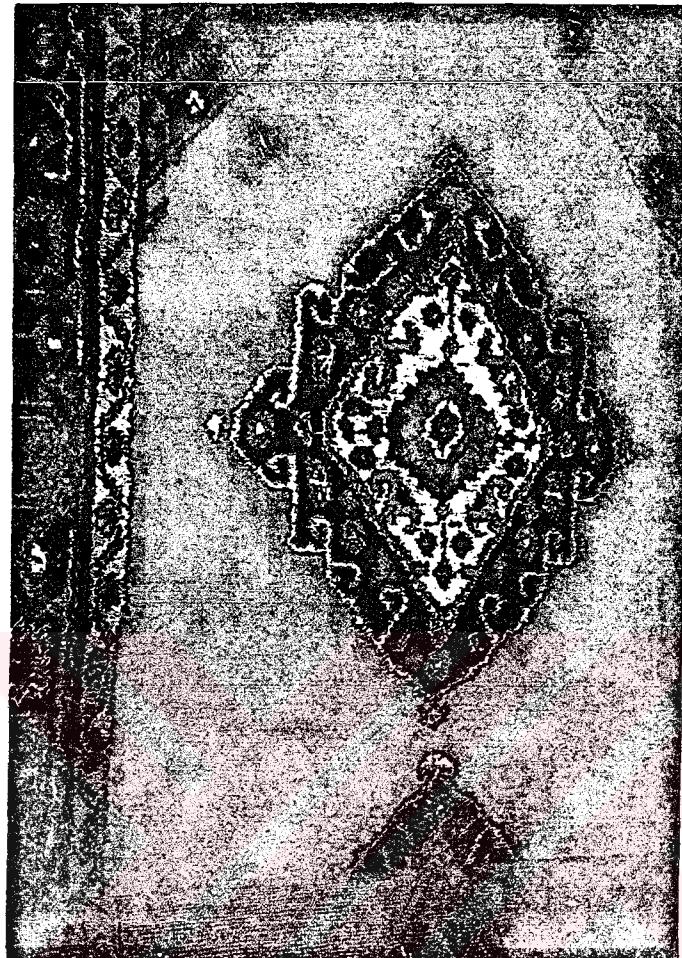
<i>Örnek No</i>	:	7
<i>Fotoğraf No</i>	:	24
<i>Cizim No</i>	:	7 (Bkz. Cilt 2 s:18)
<i>İnceleme Tarihi</i>	:	24.03.1997
<i>İlgili Koleksiyon</i>	:	Ayşe Derbentli
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	:	Nalçacı Cad. Uğurlu Sit. Kat:8 Selçuklu/Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	:	Sandalye üzerinde kullanılmaktadır.
<i>Tarihleme</i>	:	100 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	:	Yıpranmış ve yıpranma nedeni ile kenarları dikilerek onarılmıştır.
<i>Cinsi</i>	:	Heybe
<i>Boyutlar</i>		
<i>En</i>	:	30cm.
<i>Boy</i>	:	42cm.
<i>Hav Yüksekliği</i>	:	Yıpranma nedeni ile ölçülememiştir.
<i>Sağak Uzunluğu</i>	:	-
<i>Kalite</i>	:	27x27

- Kullanılan Araçlar* : Dikey tezgahta kırkit, bıçak, makas kullanılarak dokunmuştur.
- Kullanılan Gereçler* : Atkı, çözgү ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
- Kullanılan Boyalar* : Doğal boyalar kullanılmıştır.
- Kullanılan Teknikler* : Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
- Kullanılan Renkler* : Kırmızı, saman sarısı, siyah ve açık kahverengi renkli iplikler kullanılmıştır.
- Seçilen Konu* : *Bitkisel Bezeme*; çiçek motifleri,
Geometrik Bezeme; kare, sekizgen biçim, Z harfi
 biçim, düz çizgi,
Nesneli Bezeme; Yıldız, çengel biçimleri konu
 olarak seçilmiştir.
- Biçimlendirme* : Çiçek motifleri anti-naturalist bir yaklaşımla, geo-
 metrik birimler soyut bir yaklaşımla
 biçimlendirilmişlerdir.
- Kompozisyon* : Hali köşe göbek kompozisyonu ile düzenlenmiş dik-
 dörtgen formunda bir heybedir.
Orta Zemin; Göbekte sekizgen form içinde
 sekiz köşeli yıldız biçimini almaktadır. Sekizgenin dış
 kenarları çengellerle sonuçlanmaktadır. Çengeller
 ters simetrik olarak sıralanmışlardır.
 Köşeliklerde sekizgenlerin içinde çiçek
 motifleri yer almaktadır. Zemin kırmızıdır.
- Bordür*; Bordür bir iç sedef büyük su ve bir
 dış sedefinden oluşmaktadır. İç sedef çok ince bir su
 şeklindedir. Kırmızı ve sarı renklerle küçük kareler
 tekrar edilmektedir.
- Büyük su kısa kenar ortalarında karşılıklı
 yerleştirilerek simetrik bir sistemde devam eden Z
 harfi biçimini, uzun kenarlardan birinde çengelvarıdır.
 Zemin sarıdır.

Dış sedef kırmızı ve sarı renklerle oluşturulan küçük kare biçimlerinin iki sıra halinde atlamlı tekrarı ile oluşmaktadır.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Ayşe Derbentli
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: Konya - 1941
<i>Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: Dokuma ile uğraşmamaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: -
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adres</i>	: Nalçacı Cad. Uğurlu Sit. Kat:8 Selçuklu-Konya

<i>Örnek No</i>	: 8
<i>Fotoğraf No</i>	: 25
<i>Çizim No</i>	: 8 (Bkz. Cilt 2 s:20)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 24.03.1996
<i>İlgili Kolleksiyon</i>	: Ayşe Derbentli
<i>Kolleksiyonun Açık Adresi</i>	: Nalçacı cad. Uğurlu sit. Kat:8 Selçuklu/Konya
<i>Kolleksiyondaki Yeri</i>	: Taban halisi olarak kullanılmaktadır.
<i>Kolleksiyona Geliş Biçimi</i>	: Sipariş verilerek dokutulmuştur.
<i>Tarihleme</i>	: 11 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: İlk hali gibi
<i>Cinsi</i>	: Taban halisi
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 162cm.
<i>Boy</i>	: 357cm.

<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1.8cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 21cm.
<i>Kalite</i>	: 27x29
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak, makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgü ve ilme iplikleri yündür.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyaya kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, açık mavi, cam göbeği mavi, boncuk mavi, gece mavisi, lacivert, sarı, kanarya sarısı, siyah, yeşil, açık yağ yeşili, yaprak yeşili, turuncu, taba, yanık kahverengi, şeker pembe renkli iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; karanfil çiçeği, lale, yaprak ve çiçek motifleri, <i>Figürlü Bezeme</i> ; koç boynuzu motifi, <i>Geometrik Bezeme</i> ; üçgen, kare, dikdörtgen, altıgen, beşgen, eşkenar dörtgen, baklava dilimi biçimleri, düz çizgi, <i>Nesneli Bezeme</i> ; çengel, kanca biçimleri konu olarak seçilmiştir.
<i>Birimlendirme</i>	: Bitkisel bezeme öğeleri anti-naturalist, geometrik biçimler soyut bir yaklaşımla birleşmiştir.
<i>Kompozisyon</i>	: Hali $\frac{1}{4}$ raport özelliği gösteren kompozisyonla düzenlenmiş dikdörtgen formunda bir taban halisidir.
	<i>Orta Zemin</i> ; kırmızı renkli orta zeminde iki adet madalyon yer almaktadır. Dış kenarlardan içe dönük çifte kancalar arasında serpme çiçek motifleri göze çarpmaktadır. İri baklava dilimi biçiminde oluşturulan orta kısımda bir eşkenar dörtgen biçimini yer almaktadır. Her bir kenara yerleştirilen lale çiçeklerinin boşluklarına simetrik bir sistemle çiçek

ve baklava dilimi biçimleri yerleştirilmiştir. En ortada bulunan motif yine bir başka baklava dilimi biçiminin çiçek motifi dolgulanmasıyla oluşturulmuştur.

Köşeliklerde yer alan çeyrek madalyonlar bütün madalyonun $\frac{1}{4}$ özelliğini göstermektedir.

Bordür; halının bordürü bir iç sedef, büyük su ve dış sedefinden oluşmaktadır.

İç sedefte zemin rengi sarıdır. Köşeli zikzaglar arasına yerleştirilen kırmızı ve lacivert karanfil çiçekleri bir düz bir ters tekrar edilmektedir.

Büyük suda uzantılı baklava dilimi biçimlerinin içine çiçek motiflerinin dolgulandığı görülmektedir. Yan boşluklarda yer alan eşkenar, dörtkenar ise dışa doğru kancalıdır. Motifte geometrik bir üslup göze çarpmaktadır.

Dış sedef iç sedefle aynıdır. Zemin rengi yeşil, çiçekler ise mor ve kahverengidir.

Halının kısa kenarlarına beşgen formların içinde yaprak, dal ve tomurcuktan oluşan motifin yerleştirildiği ve düz tekrarlarla oluşturulan ayak suyu yer almaktadır.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Ayşe Derbentli
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: Konya - 1941
<i>Bu İşte Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: Dokuma ile uğraşmamaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: -
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Nalçacı Cad. Uğurlu Sit. Kat:8 Selçuklu-Konya

<i>Örnek No</i>	: 9
<i>Fotoğraf No</i>	: 26
<i>Çizim No</i>	: 9 (Bkz. Cilt 2 s:22)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 16.03.1996
<i>İlgili Kolleksiyon</i>	: Ayşe Derbentli
<i>Kolleksiyonun Açık Adresi</i>	: Nalçacı cad. Uğurlu sit. Kat:8 Selçuklu/Konya
<i>Kolleksiyondaki Yeri</i>	: Namaz seccadesi olarak kullanılmaktadır.
<i>Kolleksiyona Geliş Biçimi</i>	: Sipariş verilerek dokutulmuştur.
<i>Tarihlendirme</i>	: 21 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: İlk hali gibi
<i>Cinsi</i>	: Seccade
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 83cm.
<i>Boy</i>	: 132cm.

<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1.6cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 16cm.
<i>Kalite</i>	: 23x27
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kirkit, bıçak, makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı ve çözgü ipliklerinde pamuk, ilmelerinde yün iplik kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyaya kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, domates kırmızısı, saman sarısı, kanarya sarısı, açık mavi, koyu mavi, açık yağ yeşili, petrol yeşili, şeker pembe, yavru ağızı, açık kahverengi, beyaz, siyah renkli iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; karanfil çiçeği, çiçek, dal ve yaprak motifleri, <i>Geometrik Bezeme</i> ; kare, dikdörtgen, üçgen, baklava dilimi biçimi ve düz çizgi, <i>Nesneli Bezeme</i> ; kandil, ay, yıldız, çengel ve bardak biçimleri konu olarak seçilmiştir.
<i>Birimlendirme</i>	: Bitkisel bezeme öğeleri anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla birleştirilmiştir.
<i>Kompozisyon</i>	: Hali dikdörtgen formda mihraplı seccadadır. <p style="padding-left: 20px;"><i>Orta Zemin</i>; mihrapta, köşelere üçgen biçiminde yerleştirilen alınlıkların iç kısmı kare, baklava dilimi biçimi ve çiçek dolguludur. Dış kısmı çengellerle sonuçlanmaktadır.</p> <p style="padding-left: 20px;">Ayaklı kısma iki adet niş yerleştirilmiştir. Nişlerin üst kısımlarında kandil biçimleri yer almaktadır. Nişlerin iç kısımlarında ise çiçek, yaprak, ay-yıldız ve bardak biçimleri serpme olarak yerleştirilmiştir. Mihrabın iç kısımları siyah koturlu sarı çizgi ile çevrelenmektedir. Zemin kırmızıdır.</p>

Bordür; halının bordürü bir iç sedef, büyük su ve bir dış sedefinden oluşmaktadır. Sedef ve büyük su kalınlıkları birbirine yakındır. İç sedefi oluşturan siyah zemin üzerine yapraksız karanfil çiçekleri düz tekrarlanmaktadır.

Büyük suda yer alan diagonal yerleştirilmiş iri yapraklar, bir çiçek ve iki yapraktan oluşan motif atlamlı tekrar edilmektedir.

Dış sedefte, iri pençeli yaprak motifinin dal bağlantısı ile birleştiği çiçek motifi yer almaktadır. Bu motif bir düz bir ters tekrar edilmektedir.

Halının kenar suyu iki renkli ince bir çizgi halindedir.

Eserle İlgili Notlar

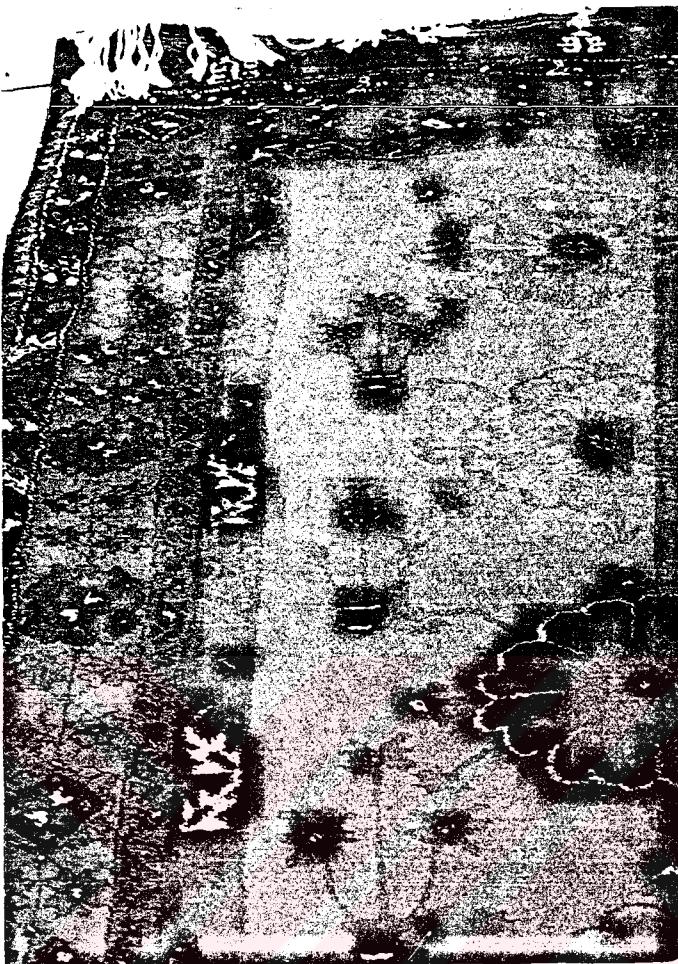
: Halının büyük suyunu oluşturan motife yörede "Bademli" adı verilmektedir.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Ayşe Derbentli
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: Konya - 1941
<i>Bu İşte Kaç Yıldır Ugraştığı</i>	: Dokuma ile uğraşmamaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: -
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Nalçacı Cad. Uğurlu Sit. Kat:8 Selçuklu-Konya

<i>Örnek No</i>	: 10
<i>Fotoğraf No</i>	: 27 a
<i>Çizim No</i>	: 10 (Bkz. Cilt 2 s:24)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 26.03.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	: Şerife Aslankılıç
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	: Küçük Muhsine Köyü No: 47 Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	: Taban halısı olarak kullanılmaktadır.
<i>Koleksiyona Geliş Biçimi</i>	: Kullanılmak üzere dokunmuştur.
<i>Tarihleendirme</i>	: 30 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: İlk hali gibi
<i>Cinsi</i>	: Taban halısı
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 150cm.
<i>Boy</i>	: 354cm.

<i>Fotoğraf No</i>	: 27 b
<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1.1cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 18cm.
<i>Kalite</i>	: 25x28
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgü ve ilme iplikleri yündür.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyalar kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, açık mavi, boncuk mavisi, lacivert, çimen yeşili, şeker pembe, cam göbeği mavi, siyah, beyaz, krem, yanık kahverengi renkli iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; karanfil çiçeği, yaprak, dal ve tomurcuğu, çiçek ve yaprak motifleri,

Geometrik Bezeme; üçgen, beşgen, kare, baklava dilimi biçimleri ve düz çizgi,

Nesneli Bezeme; saksi, çengel ve kanca biçimleri konu olarak seçilmiştir.

Birimlendirme

: Bitkisel bezeme öğeleri naturalist ve anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla birimlendirilmiştir.

Kompozisyon

: Halı $\frac{1}{2}$ raport özelliği gösteren kompozisyonla düzenlenmiş dikdörtgen formunda bir taban halasıdır

Orta Zemin; Beş madalyonun yer aldığı orta zemin, kırmızı renklidir. madalyonların merkezinde iri çiçek motifi yer almaktadır. İç kenarlarda simetrik sistemle yerleştirilen çiçek ve yapraktan oluşan motif görülmektedir. Madalyon uzantıları ise dal, çiçek ve yapraktan oluşan motifle sağlanmıştır.

Madalyonların ara boşluklarına halının yarısına gelecek şekilde simetrik bir sistemle yerleştirilen saksi içinde çiçek motifleri kompoze edilmiştir.

Bordür; Halının bordürü iki iç, bir büyük su ve dış sedeften oluşmuştur. İç sedeflerin birincisinde zemin laciverttir. İri pençeli yaprak motifleri bir düz bir ters bağlantılı tekrar edilmektedir.

İkinci iç sedef diagonal sıralanan yaprak motifleri ve çiçek motiflerinin atlamlı tekrarından oluşmuştur.

Büyük suda zemin kırmızıdır. Büyük su iki motiften oluşmuştur. Bu motiflerin birincisinde merkezinde çiçek motifinin yer aldığı baklava dilimi biçimini kenarları çentikli kare formu içine yerleştirmiştir.

Diger motifte dört adet çiçek motifi ince çubuklarla birbirine tutturularak kare form içinde

sunulmaktadır. Bu iki motif atlamlı tekrar edilmektedir.

Dış sedeffi oluşturan karanfil çiçeği, dal, yaprak ve tomurcuğundan oluşan motif bir düz bir ters tekrar edilmektedir.

Halının kenar suyunda zikzag çizgiler üçgen biçimler almıştır. Bordür halının kısa ve uzun kenarlarını çevrelemektedir.

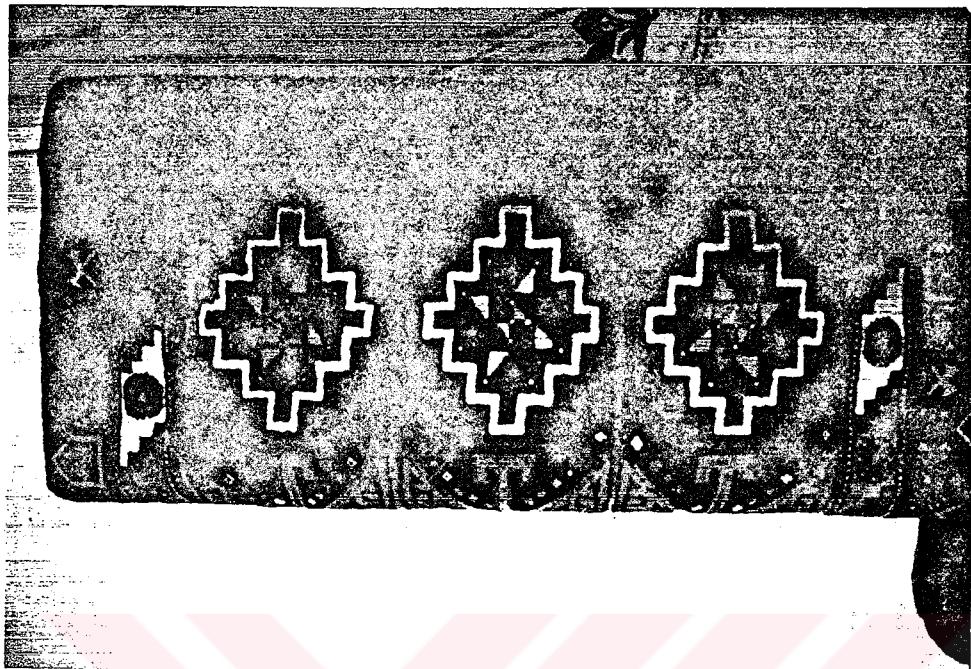
Halının kısa kenarlarında ayak suyu motifi düzenli tekrar edilmektedir. Beşgen formlar içinde ters simetrik olarak yerleştirilen çifte kancalar ve uç kısmında üçgen motifi yer almaktadır.

Eserle İlgili Notlar

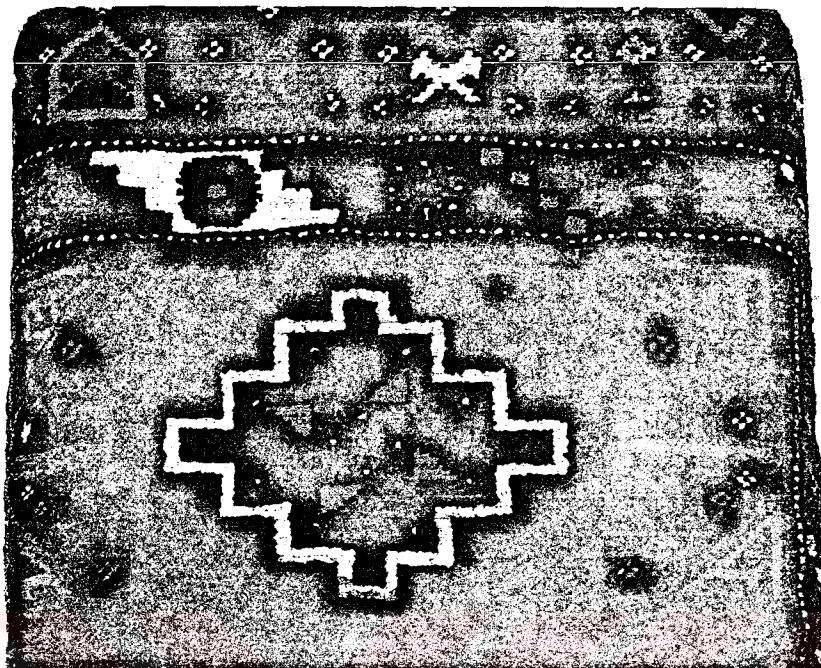
: Halının orta zeminini oluşturan motifin yöresel adı “Saçaklı Göl” dür. Birinci iç sedef “Parmaklı Su”, ikinci iç sedef “Çiçekli Su” olarak adlandırılmaktadır. Büyük su “Al Su”, dış sedeffe kullanılan motif “Kara Su” olarak bilinmektedir. Kenar suyuna ise yörede “Yarım Nağış” denilmektedir. Halının kısa kenar bodürü yörede “Ayak” olarak tanımlanır.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Şerife Aslankılıç
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: 1946 Küçük Muhsine Köyü Konya
<i>Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: 38 yıldır uğraşmaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: Kayınvalidesinden öğrenmiştir.
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Küçük Muhsine Köyü No: 47 Konya

- Örnek No* : 11
Fotoğraf No : 28 a
Cizim No : 11(Bkz: Cilt 2 s:26)
İnceleme Tarihi : 26.03.1996
İlgili Koleksiyon : Şükriye Yiğitbaşı
Kolleksiyonun Açık Adresi : Küçük Muhsine Köyü No: 133 Konya
Kolleksiyondaki Yeri : Yastık olarak kullanılmaktadır.
Kolleksiyona Geliş Bitimi : Annesi tarafından dokunmuştur.
Tarihlenirme : 50 yıllık
Bugünkü Durumu : İlk hali gibi
Cinsi : Yastık
Boyutlar
En : 53cm.
Boy : 108cm.
Hav Yüksekliği : 1cm.
Saçak Uzunluğu : -
Kalite : 27x30
Kullanılan Araçlar : Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.

Fotoğraf No

: 28 b

Kullanılan Gereçler

: Atkı, çözgü ve ilmelerde yün iplik kullanılmıştır.

Kullanılan Boyalar

: Kimyasal ve doğal boya kullanılmıştır.

Kullanılan Teknikler

: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.

Kullanılan Renkler

: Kanarya sarısı, yanık kahverengi, taba, turuncu, kırmızı, krem, koyu yağ yeşili, yaprak yeşili, gri, siyah renkli iplikler kullanılmıştır.

Seçilen Konu

: *Bitkisel Bezeme*; mine çiçeği ve çiçek motifleri,

Geometrik Bezeme; kare, üçgen, beşgen, altigen biçimleri, diagonal kırık ve düz çizgiler,

Nesneli Bezeme; yıldız, kanca ve çengel biçimleri konu olarak seçilmiştir.

Birimlendirme

: Bitkisel motifler anti-natüralist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla birimlendirilmiştir.

Kompozisyon

: Hali tam raport özelliği gösteren bir kompozisyonla düzenlenmiş dikdörtgen formlu bir yastıktır.

Orta Zemin: Birbirinin tekrarı olan üç motif orta zemini oluşturmaktadır. Altigen formlar içine oturan motif birbirine dönük çengellerle

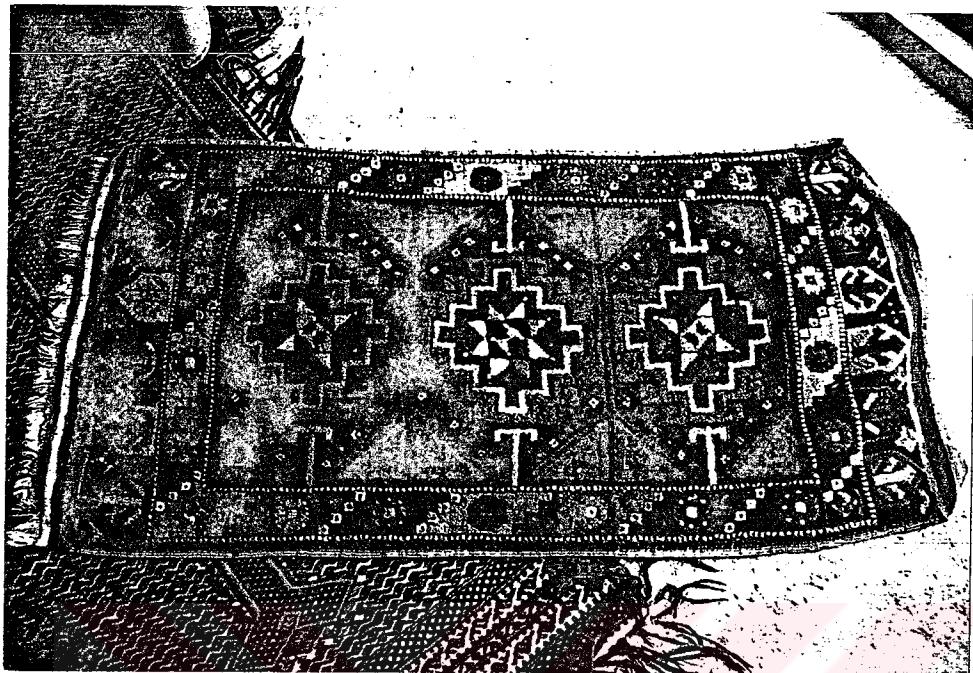
sonuçlanmıştır. Basamaklı dörtgen biçimini içinde üçları alternatif renkli sekiz köşeli yıldız biçimini bulunmaktadır. Yıldız biçimini içine kare formu ve baklava dilimi biçimini yerleştirmiştir. Altıgenlerin yanlardan içe doğru çift kanca uzantıları bulunmaktadır. Üstlere doğru mine çiçekleri düz tekrarlarla sıralanmıştır. Dış kenarlarda bulunan boşluklara çengel biçimini ile dolgulu üçgenler yerleştirmiştir.

Bordür: Halının bordürü tek büyük sudan oluşmaktadır. Orta zeminden bordüre geçiş ince bir su ile sağlanmıştır. Bordür verev hat üzerinde yer alan basamaklı kare biçimlerinin arasında atlama tekrar edilen çiçek motifinin yerleştirilmesi ile oluşmuştur. İç kısımdaki ince su bordürünün dış kısmında çevrelemektedir.

Halının kısa kenarlarında beşgen formlar içine geometrik tarzda usluPLANMIŞ yaprak, dal ve çiçekten oluşan motif yerleştirmiştir. Düz tekrarlarla sıralanmıştır. Köşelerde mine çiçeği yer almaktadır. Ara boşluklarda içe dönük üçgen biçimleri bulunmaktadır.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

Adı Soyadı	: Şükriye Yiğitbaşı
Doğum Yeri ve Yılı	: 1936 Küçük Muhsine Köyü Konya
Bu İşte Kaç Yıldır Uğraştığı	: 40 yıldır uğraşmaktadır.
Kimden Öğrendiği	: Annesinden öğrenmiştir.
Öğrenim Durumu	: İlkokul mezunu
Adresi	: Küçük Muhsine Köyü No: 133 Konya

<i>Örnek No</i>	: 12
<i>Fotoğraf No</i>	: 29 a
<i>Çizim No</i>	: 12 (Bkz. Cilt 2 s:28)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 26.03.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	: Şükriye Yiğitbaşı
<i>Kolleksiyonun Açık Adresi</i>	: Küçük Muhsine Köyü No: 133 Konya
<i>Kolleksiyondaki Yeri</i>	: Seccade olarak kullanılmaktadır.
<i>Kolleksiyona Geliş Biçimi</i>	: Teyzesi tarafından dokunmuştur.
<i>Tarihlendirme</i>	: 70 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: İlk hali gibi
<i>Cinst</i>	: Yastık
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 58cm.
<i>Boy</i>	: 88cm.
<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 3.5cm.
<i>Kalite</i>	: 24x27

Fotoğraf No : 29 b

Kullanılan Araçlar : Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.

Kullanılan Boyalar : Doğal boyası kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.

Kullanılan Teknikler : Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.

Kullanılan Renkler : Turuncu, kırmızı kahverengi, yanık kahverengi, taba, petrol yeşili, yeşil, domates kırmızısı, krem, beyaz ve saman sarısı renkli iplikler kullanılmıştır.

Seçilen Konu : *Bitkisel Bezeme*; mine çiçeği, çiçek, yaprak ve dal motifi,

Geometrik Bezeme; üçgen, beşgen, dörtgen, altıgen, kare, baklava dilimi biçimi,

Nesneli Bezeme; yıldız, kanca, çengel biçimleri konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Bitkisel motifler anti-natüralist, geometrik biçimler soyut bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon

: Halı tam raport özelliği gösteren bir kompozisyonla
düzenlenmiş dikdörtgen formda bir yastıktır.

Orta Zemin: Orta zeminde aynı motif üç kez
tekrarlanmaktadır. Altıgen formunda olan bu üç
motif basamaklı dörtgenlerin yıldız biçimini ile
dolgulanması ile oluşmuştur. Dörtgenler çengel
biçimleri ile çevrelenmiştir. Yan köşelerden içe
doğru çifte kancalar uzanmaktadır. Altıgenlerin iç
kısımlarının yan kenarlarında küçük mine çiçekleri
belirli aralıklarla sıralanmaktadır. Altıgenlerin kenar
köşelerinde oluşan boşluklara üçgen formlar içinde
çengel motifleri yerleştirilmiştir.

Bordür: Halının bordürü bir büyük sudan
oluşmaktadır. İç sedef ve dış sedef yerinde iki renkli
ince bir su görülmektedir.

Büyük suda, küçük kare biçimleri verev bir hat
üzerinde basamak olacak şekilde sıralanmıştır. Bu
motifin aralarında çiçek motifleri yer almaktadır.
Bordürde iki motif atlamalı olarak tekrar
edilmektedir.

Halının kısa kenarlarında ayak suyu motifi
görülmektedir. Beşgen formlar içine dal, çiçek ve
yapraktan oluşan motif yerleştirilmiştir. Düz
tekrarlarla sıralanmaktadır. Üç kısımlarında oluşan
boşluklarda küçük baklava dilimi biçimleri yer
almaktadır.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

Adı Soyadı

: Şükriye Yiğitbaşı

Doğum Yeri ve Yılı

: 1936 Küçük Muhsine Köyü Konya

Bu İşte Kaç Yıldır Uğraştığı

: 40 yıldır uğraşmaktadır.

Kimden Öğrendiği

: Annesinden öğrenmiştir.

Öğrenim Durumu

: İlkokul mezunu

Adresi

: Küçük Muhsine Köyü No: 133 Konya

<i>Örnek No</i>	: 13
<i>Fotoğraf No</i>	: 30 a
<i>Çizim No</i>	: 13(Bkz. Cilt 2 s:30)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 26.03.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	: Şükriye Yiğitbaşı
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	: Küçük Muhsine Köyü No: 133 Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	: Eskimekte olduğu için korumaya alınmıştır.
<i>Koleksiyona Geliş Bitimi</i>	: Annesi tarafından dokunmuştur.
<i>Tarihlendirme</i>	: 50 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: Az yıpranmış durumdadır.
<i>Cinsi</i>	: Taban halisi
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 140cm.
<i>Boy</i>	: 386cm.

<i>Fotoğraf No</i>	: 30 b
<i>Hav Yüksekliği</i>	: 7mm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 13cm.
<i>Kalite</i>	: 29x32
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal ve doğal boyalar kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Ateş kırmızısı, saman sarısı, hardal sarısı, turuncu, cam göbeği mavi, boncuk mavisi, petrol yeşili, gri, krem, beyaz, kızıl kahverengi, yanık kahverengi, siyah, lacivert renkli iplikler kullanılmıştır.

<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; yıldız çiçeği, ağaç, çiçek ve yaprak motifleri, <i>Figürlü Bezeme</i> ; koç boynuzu, <i>Geometrik Bezeme</i> ; üçgen, kare, altigen, S harfi biçimimi, <i>Nesneli Bezeme</i> ; çengel, kanca, püskül, haç, ok biçimleri konu olarak seçilmiştir.
<i>Biçimlendirme</i>	: Bitkisel motifler anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.
<i>Kompozisyon</i>	: Halı köşe göbek kompozisyon özelliği gösteren dik-dörtgen formda bir taban halisidir.

Orta Zemin: Halının orta zemininde bir madalyon ve dört köşelik yer almaktadır. Altigen formda olan madalyonun ortasında düz bir hat üzerinde orta, ters simetrik sisteminde yerleştirilen ok başını andıran biçimler yer almaktadır. Merkezde bulunan çiçek motifinin dört köşesinden simetrik olarak uzanan çubukların uç kısımlarını çiçek motifi yerleştirmiştir. Altigenin iç kenarlarında dört adet okvari uzantılar bulunmaktadır. Altigen formunda olan göbeğin zemin rengi kırmızı, dış kısmı ise petrol yeşilidir. Bu bölümde yanarda birbirine dönük olarak yerleştirilmiş geniş ayaklı kanca biçimlerinin içine birer adet çiçek motifi yerleştirmiştir. Birbirine ters dönük kancaların ara boşluklarında boynuz motifi yer almaktadır. Madalyonun alt ve üst uzantılarında yer alan geometrik biçim ile göbek tamamlanmıştır. Simetrik yerleştirilen iki geometrik biçim arasında tepesi çarpı biçiminde başlayan aşağıyadoğru sarkmış bir püskül biçim bulunmaktadır. Püskülün üstüne haçvari bir biçim yerleştirmiştir. Madalyonun dış uzantılarında ise iki adet baklava dilimi biçimini yer almaktadır.

Orta zeminde yer alan köşelikler halının kısa kenarında, ortada dairemsi bir şekil almıştır. Köşeliklere, uzun kenara paralel uzanan hayat ağacı motifi yerleştirilmiştir. Ortada kalan dairemsi hat içerisinde birbirine dönük çengeller arasında yer alan üçgenler ve yanlara doğru uzayan çifte kancalarla oluşturulmuş motif yer almaktadır.

Bordür: Halının bordürü bir iç bir dış sedef ve büyük sudan oluşmaktadır. İç sedefle zemin rengi gri, dış sedefte yanık kahverengidir. Kullanılan motifler aynıdır. Sedefler ters simetrik sistemde oluşturulmuşturlardır. Diagonal sıralanan yaprak, yıldız çiçeği motifi her iki sedefte de atlamalı olarak tekrar edilmektedir.

Büyük su, ince çizgilerden oluşan S ve C kıvrımlı eşkenar dörtgen formlu biçimlerin arasında, basamaklı dörtgenlerin uçları kancalarla uzatılmış ve içi çiçek dolgulu motif yer almaktadır. Bu motif tekrar edilirken ara bağlantıyı sağlayan motif beş adet kare biçiminin köşelerinin birbirine tutunmasıyla oluşan motifle sağlanmıştır. İki yanında, birbirine dönük çifte kancaların kare form olarak oluşturduğu motif yer almaktadır.

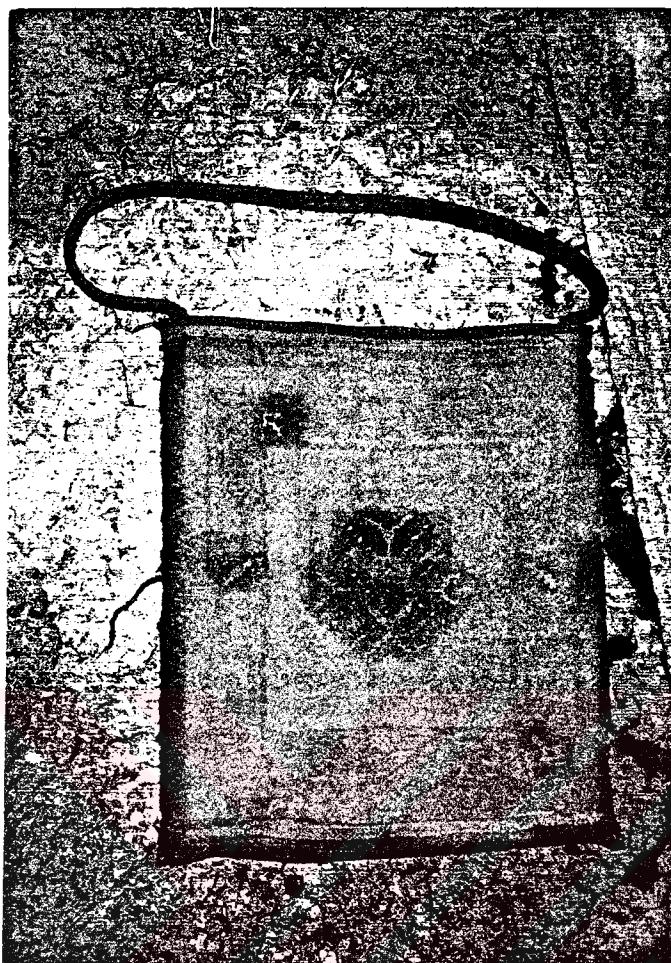
Bordür halının kısa ve uzun kenarlarını çevrelemektedir. Kenar suyu, devamlı zikzag çizgilerin üçgen görüntüsünü aldığı ince sudur.

Eserle İlgili Notlar

- : Halının orta zemini yöresel olarak "Göl" tabir edilmektedir. İç ve dış sedef "Sille Suyu", büyük su ise "Ethem'in Suyu" olarak bilinir. Kenar suyuna ise "Yarım Nağış" denilmektedir.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Şükriye Yiğitbaşı
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: 1936 Küçük Muhsine Köyü Konya
<i>Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: 40 yıldır uğraşmaktadır.
<i>Kimden Öğrendiğit</i>	: Annesinden öğrenmiştir.
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Küçük Muhsine Köyü No: 133 Konya

<i>Örnek No</i>	: 14
<i>Fotoğraf No</i>	: 31
<i>Çizim No</i>	: 14 (Bkz. Cilt 2 s:32)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 26.03.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	: Semiha Başkaya
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	: Küçük Muhsine Köyü No: 138 Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	: Okul çantası olarak kullanılmaktadır.
<i>Koleksiyona Geliş Bitimi</i>	: Kendisi dokumuştur.
<i>Tarihleştirmeye</i>	: 23 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: İlk hali gibi
<i>Cins</i>	: Heybe
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 30cm.
<i>Boy</i>	: 36cm.
<i>Hav Yüksekliği</i>	: 9mm.

<i>Saçak Uzunluğu</i>	: -
<i>Kalite</i>	: 25x29
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgü ve ilme iplikleri yündür.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyaya kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, krem, yanık kahverengi, yeşil, yaprak yeşili, boncuk mavisi, siyah renkli iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; çiçek ve yaprak motifi, <i>Gometrik Bezeme</i> ; üçgen, kare, altıgen biçim, düz, zikzag ve kırık çizgiler konu olarak seçilmiştir.
<i>Birimlendirme</i>	: Bitkisel motifler anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla birleştirilmiştir.
<i>Kompozisyon</i>	: Halı $\frac{1}{4}$ raport özelliği gösteren bir kompozisyonla düzenlenmiş dikdörtgen formunda bir heybedir.

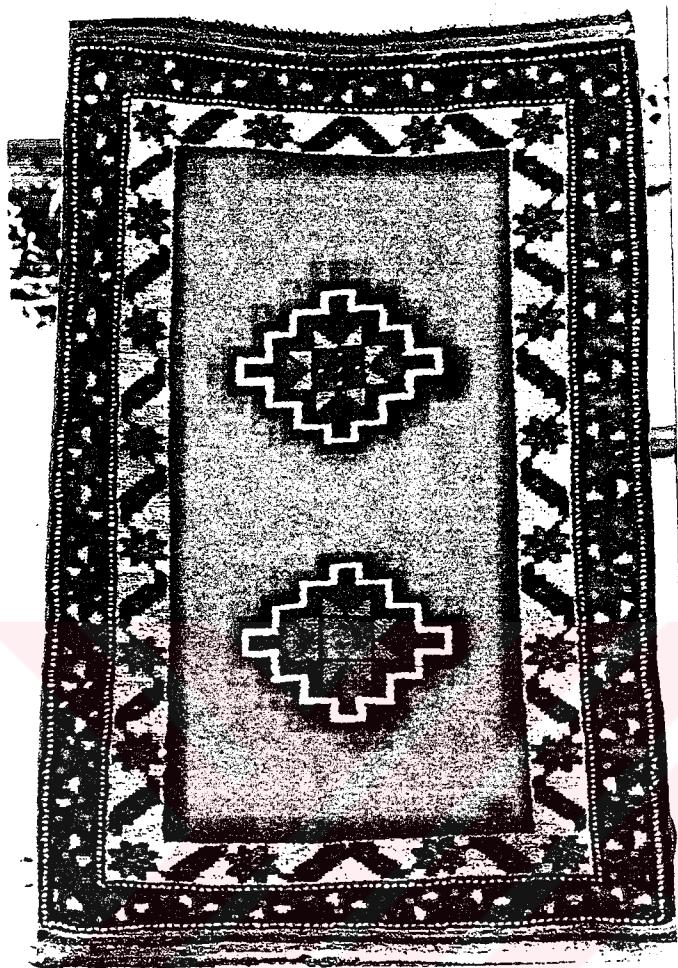
Orta Zemin: Göbekte, kırmızı zemin üzerine köşeleri içlere doğru çentikli altıgen biçimini almaktadır. Ortada baklava dilimi biçimini, yanlarda uçları çatallaşan düz çizgiler, ara boşluklara yerleştirilen verev çizgiler ve çiçek motifini ile dolguludur.

Bordür: Halının bordürü bir büyük su ve bir dış sedeften oluşmaktadır. Büyük su köşeli zikzag çizgilerin arasında yaprak ve tomurcuktan oluşan motif bir düz bir ters tekrar edilmektedir. Zemin açık kahverengidir.

Dış sedef zikzag çizgilerle oluşturulmuştur. Kırmızı renkle oluşturulan zikzag çizgilerin iç kısmı üçgen görüntüsü almıştır.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Semih Başkaya
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: 1954 Küçük Muhsine Köyü Konya
<i>Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: 25 yıldır uğraşmaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: Annesinden öğrenmiştir.
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Küçük Muhsine Köyü No: 138 Konya

<i>Örnek No</i>	: 15
<i>Fotoğraf No</i>	: 32 a
<i>Çizim No</i>	: 15 (Bkz. Cilt 2 s:34)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 26.03.1996
<i>İlgili Kolleksiyon</i>	: Semiha Başkaya
<i>Kolleksiyonun Açık Adresi</i>	: Küçük Muhsine Köyü No: 138 Konya
<i>Kolleksiyondaki Yeri</i>	: Seccade olarak kullanılmaktadır.
<i>Kolleksiyona Geliş Biçimi</i>	: Kendisi dokumuştur.
<i>Tarihlendirme</i>	: 6 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: İlk hali gibi
<i>Cinsi</i>	: Seccade
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 95cm.
<i>Boy</i>	: 150cm.

<i>Fotoğraf No</i>	: 32 b
<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 16cm.
<i>Kalite</i>	: 27x29
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgү ve ilme ipliklerinde yün kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyaya kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Taba, çimen yeşili, kiremit kırmızısı, domates kırmızısı, yaprak yeşili, şeker pembe, beyaz, siyah, krem, gece mavisi, lacivert, kızıl kahverengi renkli iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; karanfil çiçeği, yaprak, dal ve tomurcuğu, yıldız ve mine çiçeği, yaprak motifi, <i>Geometrik Bezeme</i> ; üçgen, kare, eşkenar dörtgen, baklava dilimi biçimini, düz ve kırık çizgiler,

Nesneli Bezeme; yıldız, çengel biçimleri konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme

: Bitkisel motifler naturalist ve anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon

: Halı $\frac{1}{4}$ raport özelliği gösteren bir kompozisyonla düzenlenmiş dikdörtgen formda mihrapsız seccadedir.

Orta Zemin: Kiremit kırmızısı renginde olan orta zeminde birbirinin aynısı olan iki motif bulunmaktadır. Motiflerin ortasında baklava dilimi biçimi kare formu içinde yer almaktadır. Bu motif sekiz köşeli yıldız biçimini içine yerleştirilmiştir. Basamaklı eşkenar dörtgen biçimini ile çevrelenmiştir. Motif orta simetri sisteminde yerleştirilen çengellerle sonuçlanmaktadır.

Bordür: Halının bordürü bir büyük su ve bir dış sedeften oluşmaktadır. Büyük su ve dış sedef kalınlıkları birbirine çok yakındır.

Büyük su iki motiften oluşmaktadır. Bunlardan biri diagonal yerleştirilmiş, ortasında iki edet mine çiçeğinin bulunduğu iri yaprak motifidir. Yapraklar kısa kenarların arasında birleşerek V biçimini almışlardır. Orta ters simetrik bir sistemde sıralanmaktadır. Diğer motif ise yıldız çiçeğidir. Bu iki motif atlama olarak tekrar edilmektedir.

Dış sedefi oluşturan motif karanfil çiçeği, yaprak, dal ve tomurcuğundan oluşmaktadır. Halının kısa ve uzun kenarları boyunca bir düz bir ters tekrar edilmektedir. Büyük su ve dış sedef arasındaki geçişte iki renkli ince bir su kullanılmıştır. Aynı su bordürün dış çevresini de dolaşmaktadır.

Eserle İlgili Notlar

: Halının orta zemininde kullanılan motif yörenede “Yastık Gölü” olarak tanımlanmaktadır. Büyük suda kullanılan motife “Kurtlu Boz Su veya Sille Suyu”, dış sedefste kullanılan motife “Kara Su” denilmektedir.

*KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ**Adı Soyadı*

: Semih Başkaya

Doğum Yeri ve Yılı

: 1954 Küçük Muhsine Köyü Konya

Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı

: 25 yıldır uğraşmaktadır.

Kimden Öğrendiği

: Annesinden öğrenmiştir.

Öğrenim Durumu

: İlkokul mezunu

Adresi

: Küçük Muhsine Köyü No: 138 Konya

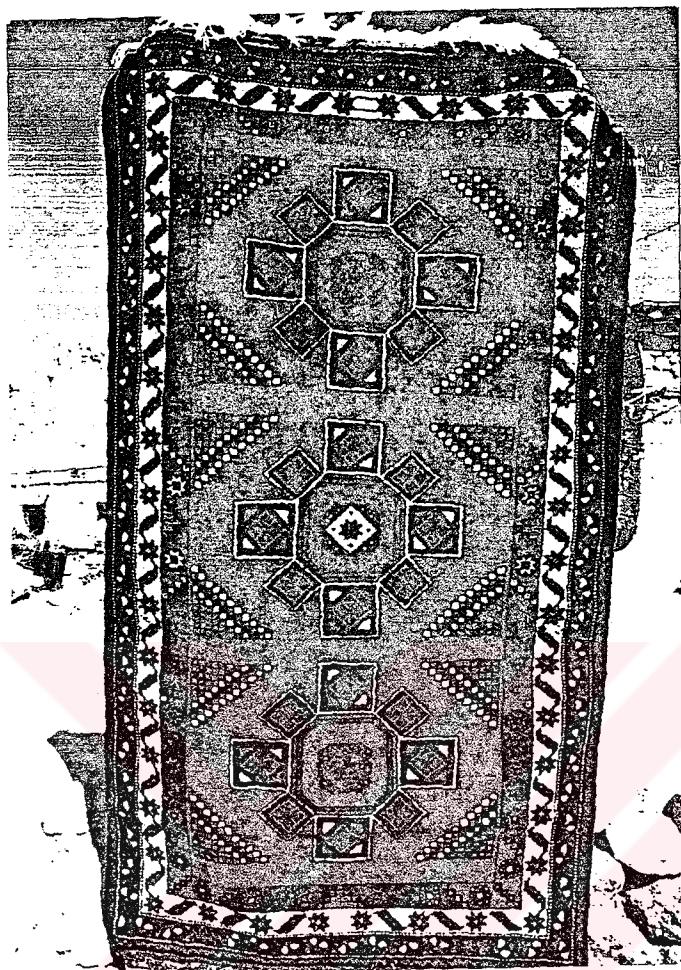

<i>Örnek No</i>	:	16
<i>Fotoğraf No</i>	:	33
<i>Çizim No</i>	:	16 (Bkz. Cilt 2 s:36)
<i>İnceleme Tarihi</i>	:	26.03.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	:	Semiha Başkaya
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	:	Küçük Muhsine Köyü No: 138 Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	:	Okul çantası olarak kullanılmış, eskidiği için artık kullanılmamaktadır.
<i>Koleksiyona Geliş Biçimi</i>	:	Kayıncılık dokumuştur.
<i>Tarihlendirme</i>	:	30 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	:	Çok yıpranmış, yıpranma nedeni ile ağız kısmına kumaş eklenerek onarılmıştır.
<i>Cinsi</i>	:	Heybe
<i>Boynuzlar</i>		
<i>En</i>	:	29cm.
<i>Boy</i>	:	32cm.
<i>Hav Yüksekliği</i>	:	1cm.
<i>Suçak Uzunluğu</i>	:	-
<i>Kalite</i>	:	25x29

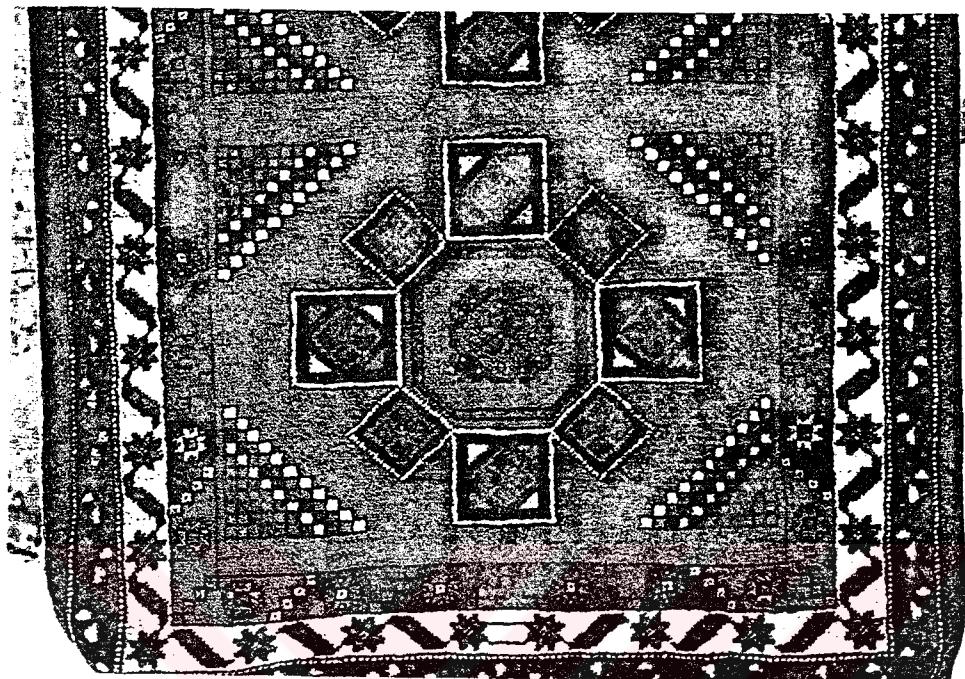
- Kullanılan Araçlar* : Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.
- Kullanılan Gereçler* : Atkı, çö zgü ve ilme iplikleri yündür.
- Kullanılan Boyalar* : Kimyasal boyal kullanılmıştır.
- Kullanılan Teknikler* : Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
- Kullanılan Renkler* : Kırmızı, turuncu, açık mavi, açık kahverengi, yanık kahverengi, saman sarısı renkli iplikler kullanılmıştır.
- Seçilen Konu* : *Bitkisel Bezeme*; yaprak motifi,
Geometrik Bezeme; üçgen biçim, düz, zikzag ve kırık çizgiler,
Nesneli Bezeme; çengel, ok biçimini ve kanca konu olarak seçilmiştir.
- Biçimlendirme* : Bitkisel motifler naturalist ve anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.
- Kompozisyon* : Hali ¼ raport özelliği gösteren kompozisyonla düzenlenmiş dikdörtgen formunda bir heybedir.
- Orta Zemin*: Orta zemin kiremit kırmızısı rengindedir. Göbekte ters simetrik dört üçgen biçimini ve ortasında uçları içe dönük alt ve üst kenarları çengellerle içe kıvrılmış ok biçimini bulmaktadır. Üçgenler alt kenarlardan üste doğru yükselen ve birbirine dönük iri çengellerle sonuçlanmaktadır. Yanlara doğru ise çifte kancalı uzantılar mevcuttur.
- Bordür*: Halının bordürü bir büyük su ve bir dış sedefinden oluşmaktadır. Büyük suda zemin kahverengidir. Köşeli zikzaglar arasında yer alan üç parçalı yapraktan oluşan motif bir düz bir ters tekrar edilmektedir.
- Zemini turuncu olan dış sedef zikzag çizgilerle oluşturulmuştur.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Semih Başkaya
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: 1954 Küçük Muhsine Köyü Konya
<i>Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: 25 yıldır uğraşmaktadır.
<i>Kimden Öğrendiğit</i>	: Annesinden öğrenmiştir.
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Küçük Muhsine Köyü No: 138 Konya

<i>Örnek No</i>	:	17
<i>Fotoğraf No</i>	:	34 a
<i>Çizim No</i>	:	17 (Bkz. Cilt 2 s:38)
<i>İnceleme Tarihi</i>	:	26.03.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	:	Semiha Başkaya
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	:	Küçük Muhsine Köyü No: 138 Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	:	Korunmaktadır.
<i>Koleksiyona Geliş Biçimi</i>	:	Satmak amacı ile dokunmuştur.
<i>Tarih lendirme</i>	:	2 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	:	İlk hali gibi
<i>Cinsi</i>	:	Duvar halisi
<i>Boyutlar</i>		
<i>En</i>	:	118cm.
<i>Boy</i>	:	220cm.

<i>Fotoğraf No</i>	: 34 b
<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 16cm.
<i>Kalite</i>	: 26x29
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgү ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyaya kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kiremit kırmızısı, taba, lacivert, beyaz, kırmızı, koyu yağ yeşili, yaprak yeşili, turuncu, krem, saman sarısı, açık mavi, boncuk mavi, gece mavisi renginde iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; karanfil çiçeği, yaprak, dal ve tomurcuğu, mine, yıldız çiçeği, dört yapraklı yonca, çiçek ve yaprak motifi,

Geometrik Bezeme; üçgen, kare, sekizgen biçim, düz ve kırık çizgiler,

Nesneli Bezeme; yıldız biçimini konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme

: Bitkisel motifler naturalist ve anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon

: Hali tam raport özelliği gösteren kompozisyonla düzenlenmiş dikdörtgen formda bir duvar halisidir.

Orta Zemin: Kiremit kırmızı olan orta zeminde birbirinin tekrarı olan üç motif ve kenarlarını tamamlayan köşelikler bulunmaktadır. Sekizgen form içinde yer alan eşkenar dörtgen çiçek motifi ile dolgulanmıştır. Eşkenar dörtgen kenarları çentikli kare biçimini içine yerleştirilmiştir. Sekizgenin alt, üst ve yan kenarlarında büyük, ara kenarlarında küçük olmak üzere sekiz adet kare formu yer almaktadır. Büyük kareler birer adet dört yapraklı yonca ve küçük üçgenlerle dolguludur. Küçük karelerde ise dört yapraklı yonca motifi kendi başına kullanılmıştır.

Köşelikler üçgen biçimindedir. Üçgenin düz kenarları, kısa ve uzun kenarlarda paraleldir. Üçgenler basamaklı sıralanan alternatif renkli küçük karelerden oluşturulmuştur.

Bordür: Halının bordürü bir iç sedef, bir büyük su ve bir dış sedeften oluşturulmuştur. Sedef ve büyük su genişlikleri birbirine yakındır.

İç sedef verev hat üzerine dizilmiş basamaklı küçük kare biçimlerinin orta ters simetrik sistemde yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Aralarda çiçek motifi yer almaktadır.

Büyük su iki motiften oluşmaktadır. Bunlardan birincisi diagonal sıralanmış içinde mine çiçeklerinin yer aldığı orta ters simetrik sistemde yerleştirilmiş, iri yaprak motifleridir. İkinci motif ise yıldız çiçeğidir. İki motif atlamlı olarak tekrar edilmektedir.

Dış sedefte karanfil çiçeği, yaprak, dal ve tomurcuğundan oluşan motif bir düz bir ters tekrar edilmektedir.

Halının kenar suyu zikzag çizgilerle oluşturulmuştur.

Eserle İlgili Notlar

: Halının orta zemininde kullanılan motifin ortası yörede “Göbek”, küçük kareler “Üzlük”, büyük kareler “Ayna” tabir edilmektedir. Motifin tümü “Top Çiçek” olarak adlandırılır. Köşeliklere verilen isim “Çörek”tir. İç sedefte kullanılan motife “Şapdal” denilmektedir.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Semih Başkaya
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: 1954 Küçük Muhsine Köyü Konya
<i>Bu İşle Kaç Yıldır Ugraştığı</i>	: 25 yıldır uğraşmaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: Annesinden öğrenmiştir.
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Küçük Muhsine Köyü No: 138 Konya

<i>Örnek No</i>	:	18
<i>Fotoğraf No</i>	:	35
<i>Çizim No</i>	:	18 (Bkz. Cilt 2 s:40)
<i>İnceleme Tarihi</i>	:	23.03.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	:	Ayşe Ulucan
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	:	Nalçacı cad. Dünya apt. A blok 2/3 Selçuklu/Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	:	Taban halisi olarak kullanılmaktadır.
<i>Koleksiyona Geliş Biçimi</i>	:	Satin alınmıştır.
<i>Tarihlendirme</i>	:	30 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	:	İlk hali gibi
<i>Cinsi</i>	:	Seccade
<i>Boyutlar</i>		
<i>En</i>	:	113cm.
<i>Boy</i>	:	205cm.

<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1 cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 18 cm.
<i>Kalite</i>	: 27x32
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunumuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyanmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, krem, beyaz, yaprak yeşili, açık yağı yeşili, petrol yeşili, yanık kahverengi, siyah, gri, pembe, açık mavi, boncuk mavi, lacivert renkli iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; karanfil çiçeği, yaprak, dal ve tomurcuğu, çiçek ve yaprak motifleri, <i>Geometrik Bezeme</i> ; kare, üçgen, baklava dilimi biçimleri, düz, diagonal ve kırık çizgiler, <i>Nesneli Bezeme</i> ; çengel ve yıldız biçimini konu olarak seçilmiştir.
<i>Bağışıklılık</i>	: Bitkisel motifler naturalist ve anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.
<i>Kompozisyon</i>	: Halı dikdörtgen formlu mihraplı bir seccadeidir.
<i>Orta Zemin:</i> Alınlık ve ayaklık bölümlerinin bulunduğu orta zemin kırmızı renklidir. Halının mihrabını oluşturan alınlık bölümü iki üçgen köşelikten oluşmuştur. Ortasında ise çift taraflı kanca uzantısı vardır. Köşeliklerde uçları diagonal çizgili ve sapları kıvrık simetrik yerleştirilmiş üçer adet yaprak motifi yer almaktadır.	
Ayaklık bölümünde ise ortada dolgulu bir üçgen biçimini yer almaktadır. Orta zeminin iç kısmı	

verev ve simetrik yerleştirilmiş ince çizgilerle dolgulanmıştır.

Bordür: Halının bordürü iki iç sedef, bir büyük su ve bir dış sedefinden oluşmuştur.

İç sedefte zemin boncuk mavisi ve lacivert renklidir. Dolgulu ve iri pençeli yaprak motifi bağlantılı olarak bir düz bir ters tekrar edilmektedir.

İkinci iç sedefte köşeli zikzag çizgilerin arasında yer alan tomurcuk ve üç parçalı yapraktan oluşan motif bir düz bir ters sistemde tekrarlanmaktadır. Zemin beyazdır.

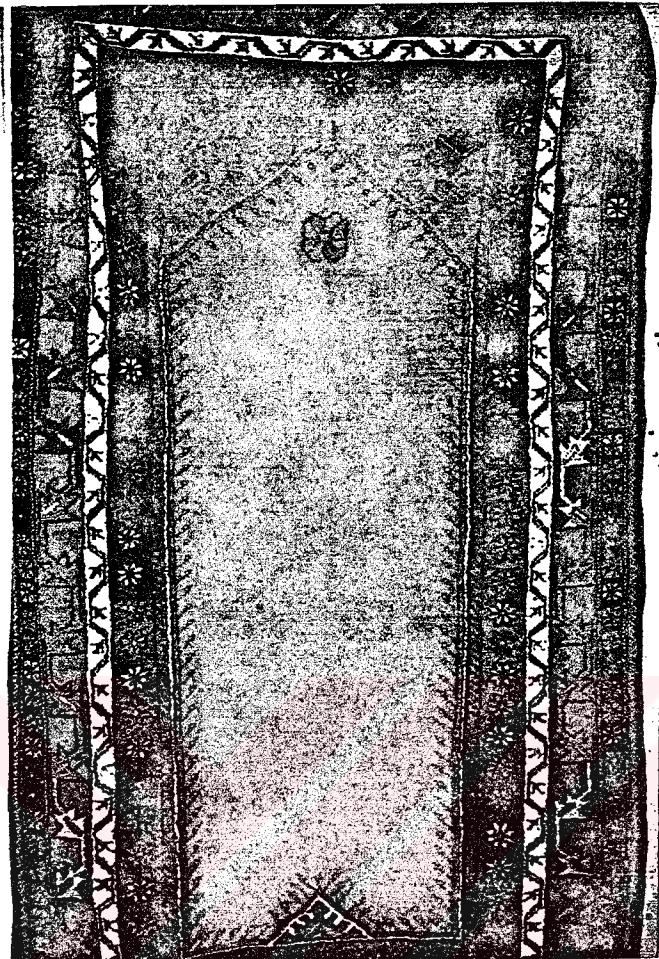
Büyük suyu oluşturan iki motiften birincisinde kenarları çentikli kare formunun içinde yer alan baklava dilimi biçimini içine bir büyük ve serpme küçük çiçekler yerleştirmiştir.

İkinci motifte dört adet çiçek motifini ince çubuklarla birbirine kare formu içinde bağlamışlardır. İki motif birbirine bağlantılı olarak atlamalı tekrar edilmektedir. Zemin kırmızıdır.

Dış sedefte karanfil çiçeği, yaprak, dal ve tomurcuğundan oluşan motif bir düz bir ters tekrar edilmektedir. Dış sedef her iki yanından ince bir su ile çevrelenmektedir.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

Adı Soyadı : Ayşe Ulucan
Doğum Yeri ve Yılı : 1941-Konya
Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı : Dokuma ile uğraşmamaktadır.
Kitmden Öğrendiği : -
Öğrenim Durumu : İlkokul mezunu
Adresi : Nalçacı cad. Dünya apt. A blok 2/3
Selçuklu-Konya

<i>Örnek No</i>	: 19
<i>Fotoğraf No</i>	: 36
<i>Çizim No</i>	: 19 (Bkz. Cilt 2 s:42)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 23.03.1996
<i>İlgili Kollekstyon</i>	: Ayşe Ulucan
<i>Kollekstyonun Açık Adresi</i>	: Nalçacı cad. Dünya apt. A blok 2/3 Selçuklu/Konya
<i>Kollekstyondaki Yeri</i>	: Taban halisi olarak kullanılmaktadır.
<i>Kollekstyon'a Geliş Biçimi</i>	: Satın alınmıştır.
<i>Tarihleendirme</i>	: 30 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: İlk hali gibi
<i>Cinsi</i>	: Seccade
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 113cm.
<i>Boy</i>	: 203cm.

<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 18cm.
<i>Kalite</i>	: 27x32
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyalar kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, şeker pembe, açık mavi, boncuk mavi, lacivert, yaprak yeşili, koyu yağ yeşili, kızıl kahverengi, yanık kahverengi, saman sarısı, gri, beyaz, turuncu renkli iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; papatya, yıldız çiçeği, yaprak, çiçek ve tamurcuk motifi, <i>Geometrik Bezeme</i> ; üçgen biçimini, düz, diagonal, kırık ve zikzag çizgiler, <i>Nesneli Bezeme</i> ; kanca biçimini konu olarak seçilmiştir.
<i>Biçimlendirme</i>	: Bitkisel motifler naturalist ve anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.
<i>Kompozisyon</i>	: Hali dikdörtgen formunda mihraplı kompozisyonla düzenlenmiş bir seccadedir.

Orta Zemin: Kırmızı renkli orta zeminde, mihrapta alınlık, alt kısa kenarda ise ayaklık bölümleri bulunmaktadır. Alınlık ortada çifte kancalı uzantısı bulunan geometrik bir biçimle ortadan ikiye bölünmüştür. İki yanında üçgenvari bir biçim alan köşeliklere, uçları diagonal çizgili, sapları kıvrık üçer adet yaprak motifi yerleştirilmiştir.

Ayaklık bölümünde, kısa kenarın iç kısmında tam ortada yer alan dolgulu bir üçgen biçimini yer

almaktadır. Orta zemin iç kısmından verev ince çizgilerle çevrelenmiştir.

Bordür: Halının bordürü üç adet iç sedef, bir büyük su ve bir dış sedefinden oluşmuştur. İkinci iç sedef ve büyük su genişlikleri birbirine yakındır. İlk iç sedef ince verev çizgilerin tekrarlanması ile oluşturulmuştur. Zemin yaprak yeşili, çizgiler turuncudur.

İkinci iç sedefte lacivert ve mavi renkli zemin üzerinde alternatif renkli yıldız çiçekleri aralıklı ve düz tekrarlanmaktadır.

Üçüncü dış sedefte zemin beyazdır. Köşeli zikzagların arasına yerleştirilen üç parçalı yaprak ve uçlarında yer alan tomurcuktan oluşan motif bir düz bir ters tekrar edilmektedir.

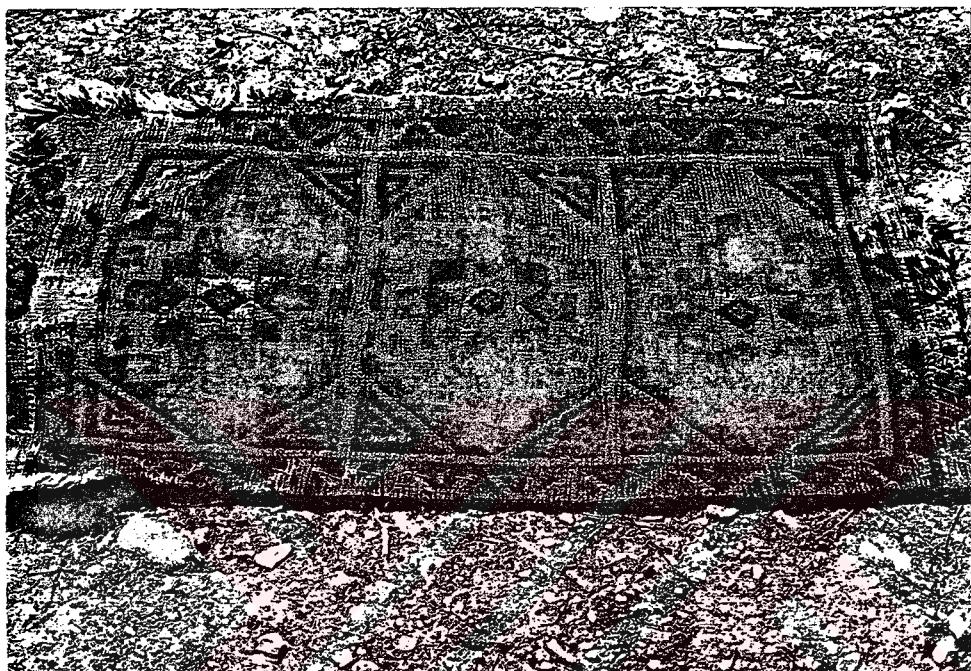
Büyük suda zemin kırmızıdır. İçleri dolgulu ve pençeli iri yaprak motifleri bağlantılı olarak bir düz bir ters tekrarlarla sıralanmaktadır.

Dış sedefte zemin rengi laciverttir. Alternatif renkli papatyalar düz olarak sıkça tekrar edilmiştir.

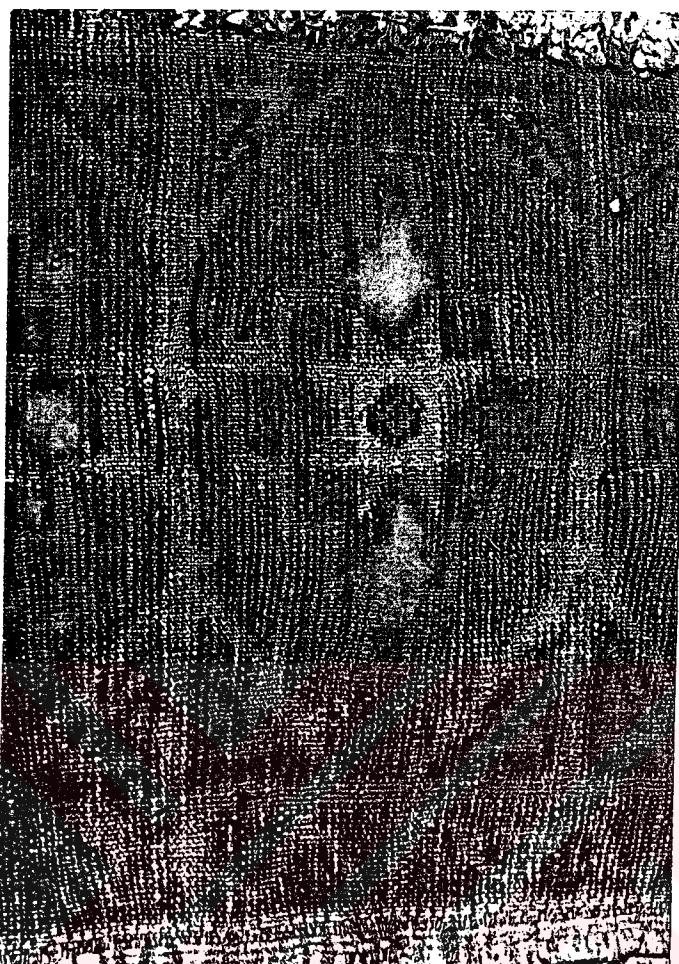
Halının kenar suyu zikzag çizgilerden oluşmuştur.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Ayşe Ulucan
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: 1941-Konya
<i>Bu İşte Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: Dokuma ile uğraşmamaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: -
<i>Öğrenim Durumu</i>	: İlkokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Nalçacı cad. Dünya apt. A blok 2/3 Selçuklu-Konya

<i>Örnek No</i>	:	20
<i>Fotoğraf No</i>	:	37 a
<i>Çizim No</i>	:	20 (Bkz. Cilt 2 s:44)
<i>İnceleme Tarihi</i>	:	26.03.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	:	Mustafa Özyiğit
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	:	Başarakavak Kasabası No: 26 Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	:	Kullanılmamaktadır.
<i>Koleksiyona Geliş Biçimi</i>	:	Aileden miras kalmıştır.
<i>Tarihlendirme</i>	:	110 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	:	Çok yıpranmış durumdadır.
<i>Cinsi</i>	:	Yastık
<i>Boyutlar</i>		
<i>En</i>	:	57cm.
<i>Boy</i>	:	110cm.

<i>Fotoğraf No</i>	: 37 b
<i>Hav Yüksekliği</i>	: Ölçülemedi
<i>Suçak Uzunluğu</i>	: -
<i>Kalite</i>	: 29x30
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgü ve ilme iplikleri yündür.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Doğal boyası kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, sarı, turuncu, açık yağ yeşili, açık kahverengi renginde iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Geometrik Bezeme</i> ; üçgen, eşkenar dörtgen, kare, beşgen, altıgen ve baklava dilimi biçimini, düz ve zikzag çizgiler,

Nesneti Bezeme; yıldız ve çengel biçimleri konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme : Geometrik bezemeler soyut bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Hali tam raport özelliği gösteren bir kompozisyonla düzenlenmiş dikdörtgen formunda bir yastıktır.

Orta Zemin: Altıgen formlar içinde birbirinin takrarı olan üç motif orta zeminde yer almaktadır. Orta ters simetrik sistemle sıralanan çengel biçimlerinin içine basamaklı eşkenar dörtgen biçim yerleştirilmiştir. Sekiz köşeli yıldız biçimini, kare formu ve baklava dilimi biçiminin içine yerleştirildiği motif eşkenar dörtgenin içinde yer almaktadır.

Altıgen formların köşe boşluklarında içice üç üçgenden oluşan motif yerleştirilmiştir. Zemin kırmızıdır. Orta zemin ince bir çizgi ile bordürden ayrılmaktadır.

Bordür: Halının bordürü, kısa ve uzun kenarları dolaşan zikzag çizginin arasında küçük kare biçimlerinin dolgulandığı büyük sudan oluşmuştur.

Halının kısa kenarlarında yer alan bordür beşgen formlar içine küçük baklava dilimi biçimlerinin yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Ara boşluklarda üçgen biçimleri yer almaktadır.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

Adı Soyadı : Mustafa Özyiğit

Doğum Yeri ve Yılı : 1944-Başarakavak Kasabası

Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı : Dokuma ile uğraşmamaktadır.

Kimden Öğrendiği

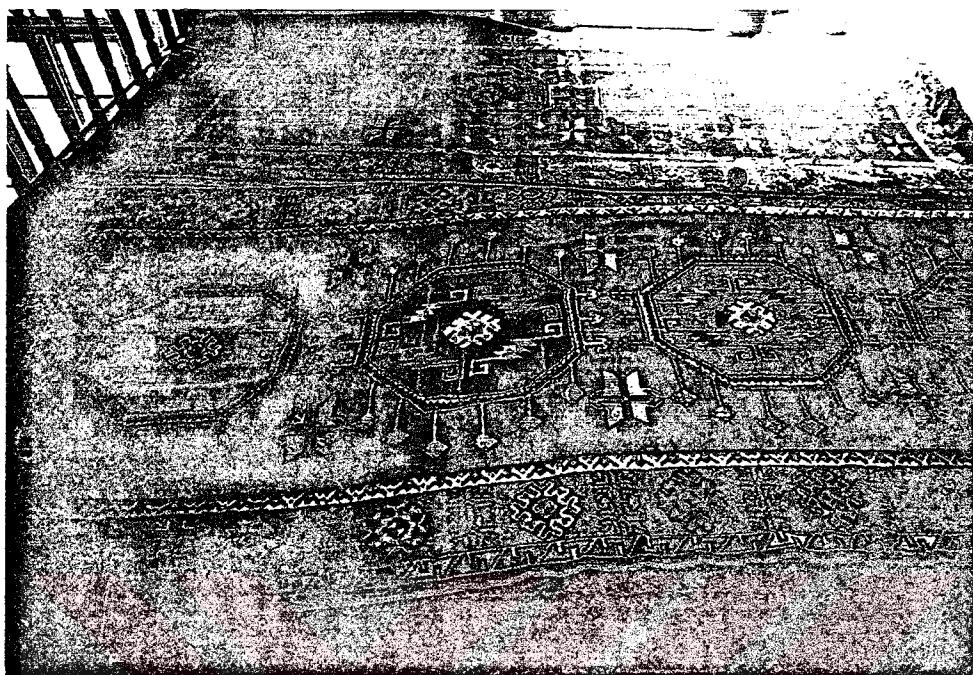
: -

Öğrenim Durumu

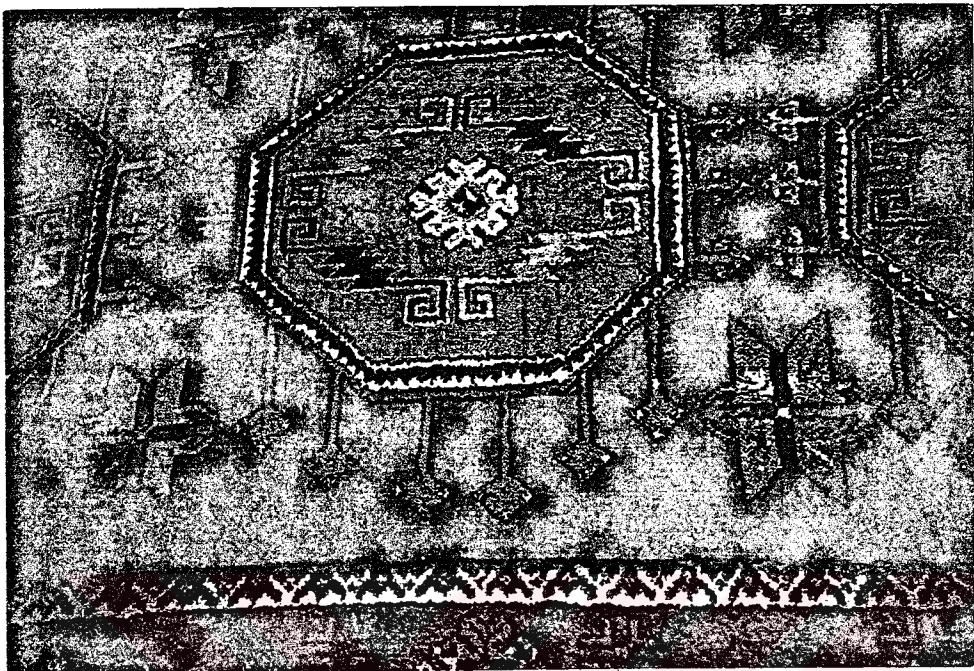
: İlkokul mezunu

Adresi

: Başarakavak Kasabası No: 26 Konya

<i>Örnek No</i>	: 21
<i>Fotoğraf No</i>	: 38 a
<i>Çizim No</i>	: 21 (Bkz. Cilt 2 s:46)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 26.03.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	: Başarakavak Camii
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	: Başarakavak Camii Başarakavak Kasabası Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	: Kadınlar bölümünde yerde serilidir.
<i>Koleksiyona Geliş Bitimi</i>	: Bağış yoluyla gelmiştir.
<i>Tarihleştirmeye</i>	: 80 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: Az yıpranmıştır.
<i>Cinsit</i>	: Taban halısı
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 145cm.
<i>Boy</i>	: 350cm.
<i>Hav Yüksekliği</i>	: 8mm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 16cm.
<i>Kalite</i>	: 27x29

- Fotoğraf No* : 38 b
- Kullanılan Araçlar* : Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.
- Kullanılan Gereçler* : Atkı, çözgü ve ilme iplikleri yündür.
- Kullanılan Boyalar* : Kimyasal boyaya kullanılmıştır.
- Kullanılan Teknikler* : Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
- Kullanılan Renkler* : Kırmızı, hardal sarısı, kanarya sarısı, turuncu, açık yağ yeşili, vişne çürügü, taba, gri, siyah, beyaz renkli iplikler kullanılmıştır.
- Seçilen Konu* : *Bitkisel Bezeme*; yaprak motifi,
Geometrik Bezeme; üçgen, sekizgen, eşkenar dörtgen ve S harfi biçimi, düz ve zikzag çizgiler,
Nesneli Bezeme; yıldız, çengel, ok biçimi konu olarak seçilmiştir.
- Biçimlendirme* : Bitkisel motifler naturalist ve anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.

<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, hardal sarısı, kanarya sarısı, turuncu, açık yağı yeşili, vişne çürüğü, taba, gri, siyah, beyaz renkli iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; yaprak motifi, <i>Geometrik Bezeme</i> ; üçgen, sekizgen, eşkenar dörtgen ve S harfi biçimleri, düz ve zikzag çizgiler, <i>Nesneli Bezeme</i> ; yıldız, çengel, ok biçimleri konu olarak seçilmiştir.
<i>Birimlendirme</i>	: Bitkisel motifler naturalist ve anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla birimlendirilmiştir.
<i>Kompozisyon</i>	: Hali $\frac{1}{4}$ raport özelliği gösteren bir kompozisyonla düzenlenmiş dikdörtgen formunda bir taban halisidir.
	<i>Orta Zemin</i> : Halının orta zemininde dört adet göbek yer almaktadır. Göbekler sekizgen formundadır. Yan kenarlarda altışar adet dışa doğru uçları baklava dilimi biçimli uzantıları mevcuttur. Alt ve üst kenarlarda bulunan üçer adet uzanti ok başını andırmaktadır. İçte dönük çifte kancalarla sonuçlanmaktadır. Göbeklerin ortasına bir rozet motifi yerleştirilmiştir. Etrafında orta ters simetrik sistemle yerleştirilen zikzag çizgilerin iki ucunun çengel biçimini aldığı motif bulunmaktadır.
	Ara boşluklarda dört yaprakvari biçimde sap kısımlarından ortada birleşmesiyle oluşturulan motif yer almaktadır.
	<i>Bordür</i> : Halının bordürü bir iç sedef, bir büyük su ve bir dış sedefinden oluşmaktadır.
	İç sedefte zemin beyazdır. Ok başını andıran motif uç kısmından baklava dilimi biçimini ile kapatılarak çiçek motifi ile dolgulanmıştır. Ucuna küçük çiçek motifi yerleştirilen üçgenlerden oluşan

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Ali Bulamaç (Camii İmamı)
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: 1933 Başarakavak Kasabası-Konya
<i>Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: Dokuma ile uğraşmamaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: -
<i>Öğrenim Durumu</i>	: Ortaokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Başarakavak Kasabası-Konya

<i>Örnek No</i>	: 22
<i>Fotoğraf No</i>	: 39 a
<i>Çizim No</i>	: 22 (Bkz. Cilt 2 s:48)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 26.03.1996
<i>İlgili Koleksiyon</i>	: Başarakavak Camii
<i>Koleksiyonun Açık Adresi</i>	: Başarakavak Camii Başarakavak Kasabası Konya
<i>Koleksiyondaki Yeri</i>	: Seccade olarak kullanılmaktadır.
<i>Koleksiyona Geliş Biçimi</i>	: Bağış yoluyla gelmiştir.
<i>Tarihlendirme</i>	: 43 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: İlk hali gibi
<i>Cinsit</i>	: Seccade
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 111cm.
<i>Boy</i>	: 198cm.

<i>Fotoğraf No</i>	: 39 b
<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1.3cm.
<i>Saçak Uzunluğu</i>	: 16cm.
<i>Kalite</i>	: 29x31
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyanmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, kanarya sarısı, krem, turuncu, yaprak yeşili, yeşil, açık mavi, boncuk mavi, şeker pembe, yanık kahverengi, siyah ve beyaz renkli iplikler kullanılmıştır.
<i>Seçilen Konu</i>	: <i>Bitkisel Bezeme</i> ; çiçek, yaprak, dal, yıldız çiçeği, mine çiçeği ve tomurcuk motifi, <i>Geometrik Bezeme</i> ; üçgen, eşkenar dörtgen, beşgen, altigen, kare biçimleri, düz ve diagonal çizgiler,

Nesneli Bezeme; yıldız biçimini,

Yazılı Bezeme; rakamla tarihlendirme konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme

: Bitkisel motifler naturalist ve anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon

: Hali $\frac{1}{2}$ raport özelliği gösteren bir kompozisyonla düzenlenmiş mihrapsız seccadedir.

Orta Zemin: Altıgen biçimlerden oluşan üç farklı renkte motif, halının orta zemininde yer almaktadır.

İçten ve dıştan kısa verev çizgilerle çevrelenen motifin ortasına bir çiçek motifi yerleştirilmiştir.

Halının kısa kenar ortalarında alt ve üst bölümünde üçgen biçimleri yer almaktadır. Üçgenler daha küçük üçgenlerle dolgulanmış, iç ve dış taraftan verev çizgilerle çevrelenmiştir. Ayak kısmında bulunan ilk motiften sonra iki yan boşluklara 1953 tarihi yerleştirilmiştir. Zemin kırmızıdır.

Bordür: Halının bordürü bir iç sedef, bir büyük su ve bir dış sedefinden oluşmaktadır.

İç sedefte diagonal sıralanmış ve içleri mine çiçeği dolgulu yaprak motifleri ve alternatif renkli yıldız çiçeği motifi atlamlı olarak tekrar edilmektedir. Zemin yeşildir.

Büyük suyu oluşturan motiflerden birinde dört çiçek motifi ince çubuklarla kare formu oluşturacak şekilde birbirine bağlanmıştır. Diğer motifte kenarları çentikli kare formunun içinde yer alan baklava dilimi biçiminin içine merkeze bir büyük, etrafına dört küçük çiçek yerleştirilmiştir. Bu iki motif bağlantılı olarak atlamlı tekrar edilmektedir.

Kısa kenarlarda ara motifi oluştururken kullanılan çiçek sayısı ikidir. Büyük suda zemin kırmızıdır.

Dış sedef düz tekrarlanan yıldız çiçeği motifinden oluşmuştur. Zemin boncuk mavisidir.

Halının kısa kenarlarında yer alan bordürde beşgen formlar içine dal, yaprak ve tomurcuktan oluşan motif yerleştirilmiştir. Bu motif düz tekrarlanmaktadır.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Ali Bulamaç (Camii İmamı)
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: 1933 Başarakavak Kasabası-Konya
<i>Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: Dokuma ile uğraşmamaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: -
<i>Öğrenim Durumu</i>	: Ortaokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Başarakavak Kasabası-Konya

- Örnek No* : 23
Fotoğraf No : 40 a
Çizim No : 23 (Bkz. Cilt 2 s:50)
İnceleme Tarihi : 26.03.1996
İlgili Koleksiyon : Başarakavak Camii
Koleksiyonun Açık Adresi : Başarakavak Camii Başarakavak Kasabası Konya
Koleksiyondaki Yeri : Mihrapta serilidir.
Koleksiyona Geliş Biçimi : Bağış yoluyla gelmiştir.
Tarih lendirme : 33 yıllık
Bugünkü Durumu : İlk hali gibi
Cinsi : Seccade
Boyutlar
En : 105cm.
Boy : 168cm.

<i>Fotoğraf No</i>	: 40 b
<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1.4cm.
<i>Sağak Uzunluğu</i>	: Üst kenar; 16cm. Alt kenar; 9cm.
<i>Kalite</i>	: 29x32
<i>Kullanılan Araçlar</i>	: Dikey tezgahta kırkit, bıçak ve makas kullanılarak dokunmuştur.
<i>Kullanılan Gereçler</i>	: Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Boyalar</i>	: Kimyasal boyaya kullanılmıştır.
<i>Kullanılan Teknikler</i>	: Gördes düğüm tekniği ile düğümlenmiştir.
<i>Kullanılan Renkler</i>	: Kırmızı, yeşil, yaprak yeşili, boncuk mavi, krem, beyaz, cam göbeği mavi, yanık kahvarengi, siyah renkli iplikler kullanılmıştır.

Seçilen Konu

: *Bitkisel Bezeme*; çiçek, yaprak, dal ve tomurcuk motifleri,

Geometrik Bezeme; üçgen, kare, eşkenar dörtgen, beşgen, altigen biçimleri, düz diagonal ve zikzag çizgiler,

Nesnett Bezeme; yıldız, kanca biçimi konu olarak seçilmiştir.

Birimlendirme

: Bitkisel motifler naturalist ve anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla birimlendirilmiştir.

Kompozisyon

: Hali mihraplı kompozisyonla düzenlenmiş dikdörtgen formunda bir seccadedir.

Orta Zemin: Alınlık ve ayaklı bölgelerinin bulunduğu orta zemin kırmızı renklidir. Halının mihrabını oluşturan alınlık bölümü iki üçgenvari köşelikten oluşmuştur. Ortasında ise çift taraflı kanca uzantısı vardır. Köşeliklerin iç kısmında serpme çiçek motifleri yer almaktadır. Mihrabın ortasına bir çiçek motifi yerleştirilmiştir.

Ayaklı bölüm içten ve dıştan ince verev çizgilerle çevrelenen üçgen biçimi ile oluşturulmuştur. Orta zemini iç kısmından ince diagonal çizgiler, dıştan iki renkli düz çizgi çevrelemektedir.

Bordür: Halının bordürü bir iç sedef, bir büyük su ve bir dış sedefinden oluşmaktadır.

İç sedefste zemin beyazdır. Diagonal sıralanan yaprak motifi, çiçek motifi ile atlamalı tekrar edilmektedir.

Büyük suda zemin rengi kırmızıdır. Dört çiçek motifi kare form içinde ince çubuklarla birbirine tutturulmuştur. Bu bordürde kullanılan diğer motif; eşkenar dörtgen biçimini içine merkeze bir çiçek,

etrafına serpme çiçek motifleri yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Eşkenar dörtgen biçimini kenarları çentikli kare form içine yerleştirilmiştir. İki motif atlamlı tekrar edilmektedir.

Dış sedefte köşeli zikzag çizginin aralarında kullanılan motif, yaprak ve tomurcuktan oluşmaktadır. Bir düz bir ters tekrarlanarak sıralanmıştır.

Halının kısa kenarlarında kullanılan bir başka bordürde beşgen formlar içinde yaprak, dal ve tomurcuk motifi kullanılmıştır. Beşgenler seyrek bir biçimde tekrar edilmektedir.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

Adı Soyadı : Ali Bulamaç (Camii İmamı)

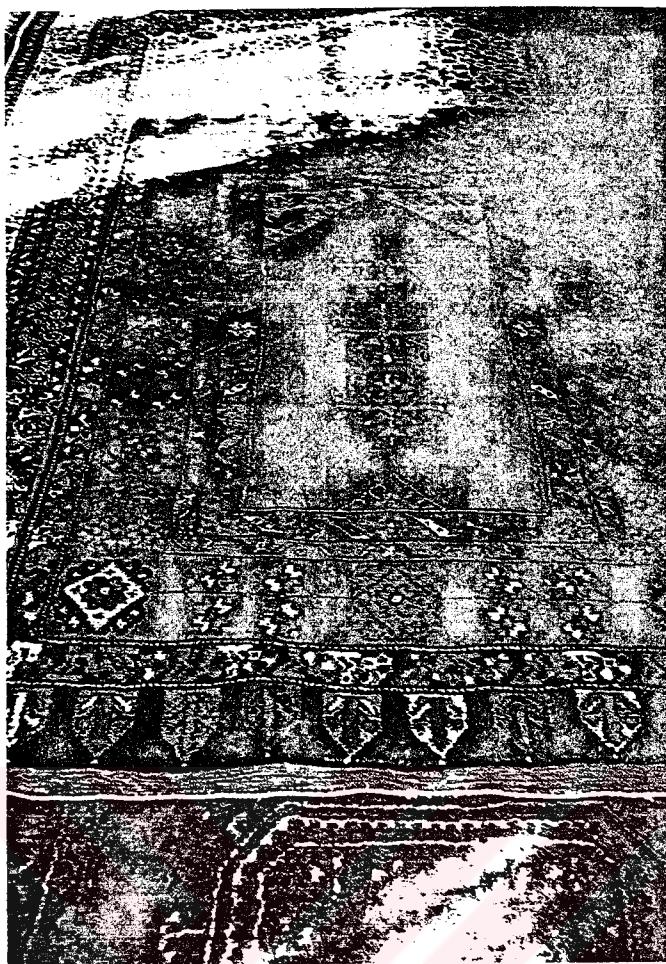
Doğum Yeri ve Yılı : 1933 Başarakavak Kasabası-Konya

Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı : Dokuma ile uğraşmamaktadır.

Kimden Öğrendiği : -

Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunu

Adresi : Başarakavak Kasabası-Konya

<i>Örnek No</i>	: 24
<i>Fotoğraf No</i>	: 41 a
<i>Çizim No</i>	: 24 (Bkz. Cilt 2 s:52)
<i>İnceleme Tarihi</i>	: 26.03.1996
<i>İlgili Kolleksiyon</i>	: Başarakavak Camii
<i>Kolleksiyonun Açık Adresi</i>	: Başarakavak Camii Başarakavak Kasabası Konya
<i>Kolleksiyondaki Yeri</i>	: Seccade olarak kullanılmaktadır.
<i>Kolleksiyona Geliş Biçimi</i>	: Bağış yoluyla gelmiştir.
<i>Tarihlendirme</i>	: 56 yıllık
<i>Bugünkü Durumu</i>	: İlk hali gibi
<i>Cinsi</i>	: Seccade
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	: 121cm.
<i>Boy</i>	: 225cm.
<i>Hav Yüksekliği</i>	: 1.3cm.
<i>Suçak Uzunluğu</i>	: 16cm.
<i>Kalite</i>	: 29x32

- Fotoğraf No** : 41 b
- Kullanılan Araçlar** : Dikey tezgahta kırkit, bıçak, makas kullanılarak dokunmuştur.
- Kullanılan Gereçler** : Atkı, çözgü ve ilme ipliklerinde yün iplik kullanılmıştır.
- Kullanılan Boyalar** : Kimyasal boyaya kullanılmıştır.
- Kullanılan Teknikler** : Gördes düğüm tekniği ile dokunmuştur.
- Kullanılan Renkler** : Kırmızı, saman sarısı, kanarya sarısı, turuncu, beyaz, siyah, açık kahverengi, taba, mavi, yanık kahverengi, açık yağ yeşili ve yaprak yeşili renginde ipler kullanılmıştır.
- Seçilen Konu** : *Bitkisel Bezeme*; karanfil çiçeği, yaprak, dal ve tomurcuğu, yıldız çiçeği, çiçek, yaprak, dal ve tomurcuk motifleri,

Geometrik Bezeme; üçgen, eşkenar dörtgen, beşgen, kare ve baklava dilimi biçimi, zikzag, düz ve diagonal çizgiler,

Nesneli Bezeme; çengel, kanca ve ok biçimleri konu olarak seçilmiştir.

Biçimlendirme

: Bitkisel motifler naturalist ve anti-naturalist, geometrik birimler soyut bir yaklaşımla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon

: Halı dikdörtgen formunda mihraplı kompozisyonla düzenlenmiş bir seccadedir.

Orta Zemin: Orta zeminin mihrap bölümünde iki üçgen köşelik yer almaktadır. Sapları kıvrık iri pençeli yaprak motifleri simetrik olarak üçgenlerin içine yerleştirilmiştir. Ayaklık bölümü içten ve dıştan diagonal çizgilerle çevrelenmiş üçgen biçimini ile oluşturulmuştur.

Orta hat boyunca birbirinin tekrarı olan üç motif sıralanmaktadır. Ters simetrik çengellerle sonuçlanan dışa dönük üçgenler ve yanlarda kanca uzantıları bulunan motifin orta hattı ters dönük okvari biçimdedir. Uçlarında birbirine dönük kancalar yer almaktadır.

Orta zemin iç taraftan ince diagonal çizgilerle çevrelenmiştir.

Bordür: Halının bordürü iki iç sedef, bir büyük su ve bir dış sedefinden oluşmaktadır.

İç sedeflerin birincisinde mine çiçeği dolgulu diagonal sıralanmış yaprak motifi, yıldız çiçeği motifi ile atlama tekrar edilmektedir.

İkinci iç sedefte köşeli zikzag çizginin arasında kullanılan yaprak ve tomurcuktan oluşan motif bir düz bir ters tekrar edilmektedir.

Büyük su iki motiften oluşmaktadır. Bu motiflerin birinde, dört çiçek motifi ince çubuklarla birbirine kare form içinde tutturulmuştur. Diğer motifte kenarları çentikli kare formu içinde baklava dilimi biçimini yer almaktadır. Etrafına küçük çiçek motiflerinin yerleştirildiği çiçek motifi merkezde bulunmaktadır. Bu iki motif atlamalı tekrar edilmektedir.

Dış sedefte karanfil çiçeği, yaprak dal ve tomurcuğundan oluşan motif bir düz bir ters tekrar edilmektedir.

Halının kısa kenarlarında kullanılan bordür içinde yaprak, dal ve tomurcuk motifleri yerleştirilen beşgen formlarla oluşturulmuştur.

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

<i>Adı Soyadı</i>	: Ali Bulamaç (Camii İmamı)
<i>Doğum Yeri ve Yılı</i>	: 1933 Başarakavak Kasabası-Konya
<i>Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı</i>	: Dokuma ile uğraşmamaktadır.
<i>Kimden Öğrendiği</i>	: -
<i>Öğrenim Durumu</i>	: Ortaokul mezunu
<i>Adresi</i>	: Başarakavak Kasabası-Konya

9. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

**Tablo 1a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halılarının Kullanıldığı Yerlere Göre
Çeşitleri**

Kullnildığı Yere Göre Çeşitleri	Taban Halısı	Yolluk	Sedir Halısı	Yastık	Seccade	Heybe	Duvar Halısı
Örnekler							
Örnek No: 1	-	x	-	-	-	-	-
Örnek No: 2	-	-	x	-	-	-	-
Örnek No: 3	-	-	-	-	x	-	-
Örnek No: 4	-	-	x	-	-	-	-
Örnek No: 5	-	-	x	-	-	-	-
Örnek No: 6	-	-	x	-	-	-	-
Örnek No: 7	-	-	-	-	-	x	-
Örnek No: 8	x	-	-	-	-	-	-
Örnek No: 9	-	-	-	-	x	-	-
Derbent							
Toplam : 9	1	1	4	0	2	1	0
Örnek No: 10	x	-	-	-	-	-	-
Örnek No: 11	-	-	-	x	-	-	-
Örnek No: 12	-	-	-	x	-	-	-
Örnek No: 13	x	-	-	-	-	-	-
Örnek No: 14	-	-	-	-	-	x	-
Örnek No: 15	-	-	-	-	x	-	-
Örnek No: 16	-	-	-	-	-	x	-
Örnek No: 17	-	-	-	-	-	-	x
Örnek No: 18	-	-	-	-	x	-	-
Örnek No: 19	-	-	-	-	x	-	-
Küçük Muhsine							
Toplam : 10	2	0	0	2	3	2	1
Örnek No: 20	-	-	-	x	-	-	-
Örnek No: 21	x	-	-	-	-	-	-
Örnek No: 22	-	-	-	-	x	-	-
Örnek No: 23	-	-	-	-	x	-	-
Örnek No: 24	-	-	-	-	x	-	-
Başarakavak							
Toplam : 5	1	0	0	1	3	0	0
Genel Toplam : 24	4	1	4	3	8	3	1

n: 24

**Tablo 1b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halılarının Kullanıldığı Yerlere Göre
Çeşitlerinin Dağılımları**

	Genel Toplam		Derbent	Küçük Muhsine	Başarakavak
	f	%	f	f	f
Taban					
Halısı	4	16	1	2	1
Yolluk	1	4	1	-	-
Sedir					
Halısı	4	16	4	-	-
Yastık	3	12	-	2	1
Seccade	8	32	2	3	3
Heybe	3	16	1	2	-
Duvar					
Halısı	1	4	-	1	-
Toplam	24	100	9	10	5

n:24

Tablo 1b'de araştırma kapsamına giren Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yöreleri halılarının kullanıldığı yerlere göre çeşitlerinin dağılımları incelendiğinde %32 oranında seccade, %16 oranında taban halısı, %16 oranında heybe, %16 oranında sedir halısı, %12 oranında yastık, %4 oranında yolluk, %4 oranında duvar halısı olduğu görülmektedir.

Derbent yöresinde dokunan halılardan seçilen örnekler toplam 9 adettir. Bunlardan 4 adedi sedir halısı, 2 adedi seccade, 1'er adedi taban halısı, yolluk ve heybedir.

Küçük Muhsine yöresinde dokunan halılardan seçilen örnekler toplamı 10 adettir. Bunlardan 3 adedi seccade, 2 adedi taban halısı, 2 adedi yastık, 2 adedi heybe, 1 adedi de duvar halisidir.

3 Adedi seccade, 1 adedi yastık, 1 adedi taban halisi olmak üzere Başarakavak yöresinde dokunan halılardan seçilen örneklerin toplamı 5 adettir.

Bu yörelerde dokunan halilater, tablo sonucuna göre herhangi bir türü için çok yaygın olduğu sonucu çıkarmak, doğru bir yaklaşım olmaz. Sonuç olarak, bu yörelerde kullanıldıkları yerlere göre hali çeşitleri oldukça zengindir.

**Tablo 2a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halılarının Tarihlendirilmeleri**

Tarihlendirilmeleri	
Örnekler	Halının Yaşı (Yıl)
Örnek No: 1	27
Örnek No: 2	40
Örnek No: 3	30
Örnek No: 4	30
Örnek No: 5	30
Örnek No: 6	32
Örnek No: 7	100
Örnek No: 8	11
Örnek No: 9	21
Derbent	
Toplam : 9	
Örnek No: 10	30
Örnek No: 11	50
Örnek No: 12	70
Örnek No: 13	50
Örnek No: 14	23
Örnek No: 15	6
Örnek No: 16	30
Örnek No: 17	2
Örnek No: 18	30
Örnek No: 19	30
Küçük Muhsine	
Toplam : 10	
Örnek No: 20	110
Örnek No: 21	80
Örnek No: 22	43
Örnek No: 23	33
Örnek No: 24	56
Başarakavak	
Toplam : 5	

n:24

**Tablo 2b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halilerinin Tarihlendirmelerinin Dağılımları**

Tarihlendirme	\bar{X}	En Az Değer	En Çok Değer
Genel Ortalama	40	6	110
Derbent	35	11	100
Küçük Muhsine	32	6	70
Başarakavak	64	33	110

n: 24

Tablo 2b'de araştırma kapsamına giren Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yöresi halilerinin yaşları incelendiğinde ortalama hali yaşıının 40 olduğu görülmüştür. İlgili yöre halilerinden seçilen örnekler en yeni hali 6 yıllık, en eski hali 110 yıllıktir.

Derbent yöresi halilerinden seçilen örneklerin yaş ortalaması 35, Küçük Muhsine yöresi halilerinden seçilen örneklerin yaş ortalaması 32, Başarakavak yöresi halilerinden seçilen örneklerin yaş ortalaması 64'tür. Buna göre Derbent ve Küçük Muhsine yörelerine ait yeni hali örneklerine rastlamak mümkünken, Başarakavak yöresinde yeni hali örneğine ulaşılamamıştır.

**Tablo 3a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halılarının Bugünkü Durumları**

Bugünkü Durumları Örnekler	İlk Hali Gibi	Az Yıpranmış	Çok Yıpranmış	Yıpranma Nedeni ile Onarılmış
Örnek No: 1	x	-	-	-
Örnek No: 2	x	-	-	-
Örnek No: 3	x	-	-	-
Örnek No: 4	x	-	-	-
Örnek No: 5	x	-	-	-
Örnek No: 6	x	-	-	-
Örnek No: 7	-	-	-	x
Örnek No: 8	x	-	-	-
Örnek No: 9	x	-	-	-
Derbent				
Toplam : 9	8	0	0	1
Örnek No: 10	x	-	-	-
Örnek No: 11	x	-	-	-
Örnek No: 12	x	-	-	-
Örnek No: 13	-	x	-	-
Örnek No: 14	x	-	-	-
Örnek No: 15	x	-	-	-
Örnek No: 16	-	-	-	x
Örnek No: 17	x	-	-	-
Örnek No: 18	x	-	-	-
Örnek No: 19	x	-	-	-
Küçük Muhsine				
Toplam : 10	8	1	0	1
Örnek No: 20	-	-	x	-
Örnek No: 21	-	x	-	-
Örnek No: 22	x	-	-	-
Örnek No: 23	x	-	-	-
Örnek No: 24	x	-	-	-
Başarakavak				
Toplam : 5	3	1	1	0
Genel Toplam : 24	19	2	1	2

n: 24

**Tablo 3b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Hali Örneklerinin Bugünkü Durumlarının
Dağılımları**

	Genel Toplam		Derbent	Küçük Muhsine	Başarakavak
	f	%	f	f	f
İlk Hali Gibi	19	80	8	8	3
Az Yıpranmış	2	8	0	1	1
Çok Yıpranmış	1	4	0	0	1
Yıpranma Nedeni ile Onarılmış	2	8	1	1	0
Toplam	24	100	9	10	5

n:24

Tablo 3b'de araştırma kapsamına giren Derbent, Küçük Muhsine, Başarakavak yöreleri halı örneklerinin bugünkü durum dağılımları incelendiğinde; %80 oranında haliların ilk hali gibi olduğu, %8 oranında az yıpranma gözlendiği, %4 oranında çok yıpranmış olduğu, %8 oranında ise çok yıpranma nedeni ile onarıldığı görülmüştür.

İncelenen Derbent yoresi 9 halı örneğinin 8 adedi ilk hali gibi, 1 adedi çok yıpranmıştır.

İncelenen Küçük Muhsine yoresi 10 halı örneğinin 8 adedi ilk hali gibi, 1 adedi az yıpranmış, 1 adedi ise çok yıpranma nedeni ile onarılmıştır.

İncelenen Başarakavak yoresi 5 halı örneğinin 3 adedi ilk hali gibi, 1 adedi az yıpranmış, 1 adedide çok yıpranmış durumdadır. Bu yörede üretilen el dokusu haliların günümüze ilk halini koruyarak geldiği söylenebilir.

Araştırma kapsamında bulunan halıların yaş ortalamaları dikkate alındığında, bu rakam yaklaşık olarak 40 yıldır.

Ortalama bu yaşa sahip olan halıların %80 oranında ilk hali gibi görünmesi halıların ortak özelliklerinden biri olan yün atkı, çözgü ve ilme iplerinin kullanılmasıdır.

Sonuç olarak, el dokusu halıların çok uzun bir süre ilk halini muhafaza ettiği söylenebilir.

**Tablo 4a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halalarının Boyutları**

Boyuşları (cm.)		
Örnekler	En	Boy
Örnek No: 1	125	320
Örnek No: 2	125	217
Örnek No: 3	135	222
Örnek No: 4	128	194
Örnek No: 5	107	180
Örnek No: 6	117	172
Örnek No: 7	30	42
Örnek No: 8	162	357
Örnek No: 9	83	132
Derbent		
Toplam : 9		
Örnek No: 10	150	354
Örnek No: 11	53	108
Örnek No: 12	58	88
Örnek No: 13	140	386
Örnek No: 14	30	36
Örnek No: 15	95	150
Örnek No: 16	29	32
Örnek No: 17	118	220
Örnek No: 18	113	205
Örnek No: 19	113	203
Küçük Muhsine		
Toplam : 10		
Örnek No: 20	57	110
Örnek No: 21	145	350
Örnek No: 22	111	198
Örnek No: 23	105	168
Örnek No: 24	121	225
Başarakavak		
Toplam : 5		

n: 24

**Tablo 4b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halilalarının Boyutlarının Dağılımları**

Boyut Ortalamaları (cm.)	n	\bar{X}		En Az Değer		En Çok Değer	
		En	Boy	En	Boy	En	Boy
Genel Ortalama	24	102	194	29	32	162	386
Derbent	9	112	204	30	42	162	357
Küçük Muhsine	10	89	178	29	32	150	386
Başarakavak	5	107	210	57	110	145	350

n:24

Tablo 4b'de araştırma kapsamına giren Derbent, Küçük Muhsine, Başarakavak yöreleri halilalarının boyut ortalamaları incelendiğinde, en ortalaması 102cm., boy ortalaması 194cm. olduğu görülmüştür.

İncelenen Derbent yöreni halilalarının ortalamaları 112cm., boy ortalamaları 204cm.'dir. İncelenen Küçük Muhsine yöreni halilalarının en ortalamaları 89cm., boy ortalamaları 178cm.'dir. Başarakavak yöreni halilalarının en ortalamaları 107cm., boy ortalamaları 210cm.'dir.

Tablo sonucunda bu yörelerde dokunan halilaların boyutlarının, birbirine yakın olduğu ve çok büyük farklar görülmediği tespit edilmiştir. Tespit edilen diğer bir husus ise, bu yörelerde çok çeşitli boytlarda halilaların dokunduğu ve bu halilaların hemen hemen tamamının dikdörtgen formunda olduğunu.

*Tablo 5a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halılarının Hav Yükseklikleri ve Saçak Uzunlukları*

Örnekler	Halıların Hav Yükseklikleri ve Saçak Uzunlukları (cm.)				Saçaksız
		Hav Yükseklikleri	Alt Saçak Uzunluğu	Üst Saçak Uzunluğu	
Örnek No: 1	1	-	-	14	-
Örnek No: 2	1	-	-	12	-
Örnek No: 3	1.5	30	-	-	-
Örnek No: 4	1.7	-	-	22	-
Örnek No: 5	1.7	22	22	-	-
Örnek No: 6	1.5	-	-	21	-
Örnek No: 7	ölçülemedi	-	-	-	x
Örnek No: 8	1.8	-	-	21	-
Örnek No: 9	1.6	16	-	-	-
Derbent					
Toplam : 9					
Örnek No: 10	1.1	18	18	-	-
Örnek No: 11	1	-	-	-	x
Örnek No: 12	1	-	-	3.5	-
Örnek No: 13	0.7	-	-	13	-
Örnek No: 14	0.9	-	-	-	-
Örnek No: 15	1	-	-	16	-
Örnek No: 16	1	-	-	-	x
Örnek No: 17	1	-	-	16	-
Örnek No: 18	1	-	-	18	-
Örnek No: 19	1	-	-	18	-
Küçük Muhsine					
Toplam : 10					
Örnek No: 20	ölçülemedi	-	-	-	x
Örnek No: 21	0.8	-	-	-	16
Örnek No: 22	1.3	-	-	16	-
Örnek No: 23	1.4	9	16	-	-
Örnek No: 24	1.3	-	-	16	-
Başarakavak					
Toplam : 5					

n: 24

Tablo 5b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halilerinin Hav Yükseklikleri ve Saçak Uzunlıklarının Dağılımları

	Genel Değer \bar{X}	Derbent \bar{X}	Küçük Muhsine \bar{X}	Başarakavak \bar{X}
Hav Yükseklikleri (cm.)	1.1	1.4	1	1
Alt Saçak Uzunlukları (cm.)	22	23	18	9
Üst Saçak Uzunlukları (cm.)	16	18	15	16

n: 24

Tablo 5'de araştırma kapsamına giren Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yöreleri halilerinin hav yükseklikleri ve saçak uzunlıklarının dağılımları incelendiğinde, ortalama hav yüksekliğinin 1.1cm. olduğu görülmüştür.

Yörelere göre incelendiğinde Derbent yöreni halilerinin ortalama hav yüksekliği 1.4cm., Küçük Muhsine yöreni halilerinin ortalama hav yüksekliği 1cm., Başarakavak yöreni halilerinin ortalama hav yüksekliği 1cm.'dir.

Bu yörelerde dokunan halılarda %5 oranında halinin alt kısmında saçak görülmüş ve ortalama uzunluk 22cm. olarak tespit edilmiştir.

Üst saçak uzunlukları ortalamaları 16cm. ve %62 oranında haliların üst kısmında saçak bırakıldığı gözlenmiştir.

Derbent yöreni halalarında bulunan saçak uzunlukları ortalamaları 22cm., Küçük Muhsine yöreni halalarında 16cm., Başarakavak yöreni halalarında 9cm.'dir. Bu sonuca göre araştırma kapsamına giren halı

örnekleri incelendiğinde, Derbent yöresi halalarında kullanılan saçak uzunluklarının Küçük Muhsine yöresi halalarından yaklaşık 6cm., Başarakavak yöresi halalarından yaklaşık 13cm. daha uzun olduğu tespit edilmiştir.

İncelenen örneklerde %20 oranında saçaksız halı bulunduğu gözlenmiştir.

*Tablo 6a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halılarının Kaliteleri*

Halıların Kaliteleri	10cm.'lik Endeki İlmek Sayısı	10cm.'lik Boydaki Sıra Sayısı
Örnekler		
Örnek No: 1	27	29
Örnek No: 2	27	30
Örnek No: 3	27	29
Örnek No: 4	23	32
Örnek No: 5	23	32
Örnek No: 6	28	32
Örnek No: 7	27	27
Örnek No: 8	27	29
Örnek No: 9	23	27
Derbent		
Toplam : 9		
Örnek No: 10	25	28
Örnek No: 11	27	30
Örnek No: 12	24	27
Örnek No: 13	29	32
Örnek No: 14	25	29
Örnek No: 15	27	29
Örnek No: 16	25	29
Örnek No: 17	26	29
Örnek No: 18	27	32
Örnek No: 19	27	32
Küçük Muhsine		
Toplam : 10		
Örnek No: 20	29	30
Örnek No: 21	27	29
Örnek No: 22	29	31
Örnek No: 23	29	32
Örnek No: 24	29	32
Başarakavak		
Toplam : 5		

n:24

**Tablo 6b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri
Halilərinin Kalite Dağılımları**

	\bar{X}	
	10cm.'lik Endeki İlmek Sayısı	10cm.'lik Boydaki İlmek Sayısı
Genel Ortalama	26	29
Derbent	25	29
Küçük Muhsine	26	29
Başarakavak	28	30

n:24

Tablo 6b'de araştırma kapsamına giren halilərin kalitelerinin dağılımları incelendiğinde 10cm.'lik endeki ilmek sayısı ortalaması 26, 10cm.'lik boydaki sıra sayısı ortalaması 29'dur.

Derbent yöreni halı örneklerinin ortalama kalitesi 25x29, Küçük Muhsine yöreni halı örneklerinin ortalama kalitesi 26x29, Başarakavak yöreni halı örneklerinin ortalama kalitesi 28x30'dur.

Tablo sonucuna göre, bu yöre halilərinin kalitesinin birbirine çok yakın olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak bu yörenlerde dokunan halilər, Türkiye Standartları'na göre "Orta Kaliteli" halilər kategorisinde değerlendirilebilir.

**Tablo 7a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halılarında Kullanılan İplikler**

Kullanılan İplikler	Atkı İpliği		Çözgү İpliği		İlme İpliği	
	Yün	Pamuk	Yün	Pamuk	Yün	Pamuk
Örnek No: 1	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 2	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 3	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 4	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 5	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 6	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 7	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 8	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 9	-	x	-	x	x	-
Derbent						
Toplam : 9	8	1	8	1	9	0
Örnek No: 10	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 11	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 12	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 13	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 14	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 15	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 16	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 17	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 18	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 19	x	-	x	-	x	-
Küçük Muhsine						
Toplam : 10	10	0	10	0	10	0
Örnek No: 20	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 21	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 22	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 23	x	-	x	-	x	-
Örnek No: 24	x	-	x	-	x	-
Başarakavak						
Toplam : 5	5	0	5	0	5	0
Genel Toplam : 24	23	1	23	1	24	0

n: 24

Tablo 7b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak Yöreleri Halilerinde Kullanılan İpliklerin Dağılımları

Kullanılan İplikler	f	%
ATKİ İPLİĞİ		
Yün	23	96
Pamuk	1	4
ÇÖZGÜ İPLİĞİ		
Yün	23	96
Pamuk	1	4
İLME İPLİĞİ		
Yün	24	100
Pamuk	0	0

n:24

Araştırma kapsamına giren Derbent, Küçük Muhsine, Başarakavak yöreleri halı örneklerinde kullanılan iplikler incelendiğinde, atkı iplığında %96 oranında yün, %4 oranında pamuk ipliği kullanıldığı görülmüştür.

Çözgü ipliklerinde de %96 oranında yün, %4 oranında pamuk ipliği kullanılmıştır. İlme ipliklerinde ise %100 oranında yün ipliği kullanılmıştır.

Derbent yoresi halı örneklerinin atkı ve çözgüsü pamuk ipliği olan halı örneği sayısı 1'dir.

Küçük Muhsine ve Başarakavak yörelerine ait halı örneklerinde kullanılan ip türü tamamıyla yündür.

Bu verilerin ışığında, bu yöre halilerinin malzemesinin yün olarak seçilmesi yöre halkın geçim kaynaklarının tarım ve hayvancılık olması

sebebiyle, hammaddenin kişilerce bizzat üretilmesi ve işlenmesiyle doğru orantılı olduğu söylenebilir.

*Tablo 8a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halılarında Kullanılan Boyalar*

Kullanılan Boyalar	Dogal Boyalar	Kimyasal Boyalar
Örnekler		
Örnek No: 1	-	x
Örnek No: 2	-	x
Örnek No: 3	-	x
Örnek No: 4	-	x
Örnek No: 5	-	x
Örnek No: 6	-	x
Örnek No: 7	x	-
Örnek No: 8	-	x
Örnek No: 9	-	x
Derbent		
Toplam : 9	1	8
Örnek No: 10	-	x
Örnek No: 11	x	x
Örnek No: 12	x	-
Örnek No: 13	x	x
Örnek No: 14	-	x
Örnek No: 15	-	x
Örnek No: 16	-	x
Örnek No: 17	-	x
Örnek No: 18	-	x
Örnek No: 19	-	x
Küçük Muhsine		
Toplam : 10	3	9
Örnek No: 20	x	-
Örnek No: 21	-	x
Örnek No: 22	-	x
Örnek No: 23	-	x
Örnek No: 24	-	x
Başarakavak		
Toplam : 5	1	4

n:24

**Tablo 8b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halilardan Kullanılan Boyaların Dağılımları**

	Genel Değerler		Derbent	Küçük Muhsine	Başarakavak
	f	%	f	f	f
Doğal Boyalar	3	13	1	1	1
Kimyasal Boyalar	19	79	8	7	4
Doğal + Kimyasal Boyalar	2	8	0	2	0
Toplam	24	100	9	10	5

n: 24

Tablo 8b incelendiğinde; Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yoresi halilardan seçilen örneklerin %13'ünde doğal boyaların, %79'unda kimyasal boyaların, %8'inde her iki türde boyanın ortak kullanıldığı görülmektedir.

İncelenen Derbent yoresi halı örneklerinin 8 adedinde kimyasal, 1 adedinde doğal boyaya kullanılmıştır.

İncelenen Küçük Muhsine yoresi halı örneklerinin 7 adedinde kimyasal, 1 adedinde doğal, 2 adedinde ise her iki boyaya türünün kullanıldığı görülmüştür.

İncelenen Başarakavak yoresi halı örneklerinin 4 adedinde kimyasal, 1 adedinde doğal boyaya kullanılmıştır.

Verilerden anlaşıldığı gibi, bu yorelerde ip renklendirmenin büyük çoğunluğunun kimyasal boyalarla sağlandığı, çok az oranda da doğal boyaya kullanıldığı söylenebilir.

*Tablo 9a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halılarında Kullanılan Renkler*

Kullanılan Renkler	Ana Renkler												Ara Renkler				Nötr Renkler	Kahverengi																			
	Kırmızı			Sarı			Mavi			Yeşil		Mor																									
	Kırmızı	Yavruağzı	Şeker pembe	Domasos Kırmızısı	Ateş Kırmızısı	Vışne Çürüğu	Saman Sarısı	Hardal Sarısı	Kanarya Sarısı	Koyu Sarı	Mavi	Ağık Mavı	Cam Göbeği Mavı	Gece Mavisi	Boncuk Mavı	Lacivert	Yeşil	Ağık Yağ Yeşili	Koyu Yağ Yeşili	Yaprak Yeşili	Çimen Yeşili	Petrol Yeşili	Mor	Ağık Mor	Eflatun												
Örnekler																																					
Örnek No: 1	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	x	x	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-										
Örnek No: 2	x	-	x	-	-	x	-	-	x	-	-	x	-	-	x	-	x	x	-	-	x	x	-	-	-	x											
Örnek No: 3	-	-	-	x	x	-	-	x	x	-	x	x	-	-	-	-	x	-	x	-	-	x	-	-	-	-	-										
Örnek No: 4	x	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	x	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Örnek No: 5	x	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-										
Örnek No: 6	x	-	-	-	-	-	-	-	x	-	x	-	-	-	-	-	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-										
Örnek No: 7	x	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-										
Örnek No: 8	x	-	x	-	-	x	-	-	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	x	-	-	-	x	-	-	x	-	x									
Örnek No: 9	x	x	x	x	-	-	x	-	x	-	x	x	x	x	x	x	x	-	x	-	-	-	x	-	-	x	-	x									
Toplam: 9	8	2	4	2	1	0	1	1	2	1	7	1	1	7	2	1	3	2	3	2	7	0	3	1	1	1	2	3									
Örnek No: 10	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-	x	x	-	x	x	-	-	-	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-									
Örnek No: 11	x	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	-	-	-	-	x	-	-	x	-									
Örnek No: 12	-	-	-	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	x	-	-	-	x	x	x	-	-								
Örnek No: 13	-	-	-	x	-	-	x	x	-	-	x	-	x	x	-	-	-	-	x	-	-	-	x	x	x	-	-	-									
Örnek No: 14	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-								
Örnek No: 15	-	-	x	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-	x	-	x	-	x	x	-	-	-	-	-	-	x	x	-	-								
Örnek No: 16	x	-	-	-	-	-	-	x	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	x	x	-	-	-							
Örnek No: 17	x	-	-	-	x	-	-	x	-	-	x	-	-	x	x	x	-	x	x	-	-	-	-	x	-	-	x	-	-	x							
Örnek No: 18	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	x	x	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	x	x	-	-	-							
Örnek No: 19	x	-	x	-	-	-	x	-	-	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	-	-	-	-	x	x	-	-	-	-							
Toplam: 10	7	0	4	2	1	2	0	0	5	1	1	0	0	5	0	2	2	6	6	2	1	3	6	2	3	0	0	0	0								
Örnek No: 20	x	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
Örnek No: 21	x	-	-	-	-	-	x	-	-	x	x	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
Örnek No: 22	x	-	x	-	-	-	-	x	-	-	x	-	-	x	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	x	x	-	-	-	-							
Örnek No: 23	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	-	x	x	-	-	x	-	-							
Örnek No: 24	x	-	-	-	-	-	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	x	-	x	-	-	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-						
Toplam: 5	5	0	1	0	0	0	1	1	1	1	3	0	1	1	0	1	0	2	0	2	3	0	3	0	0	0	0	0	0								
TOPLAM	20	2	9	4	2	2	2	2	8	3	11	1	2	13	2	4	5	10	9	6	11	3	12	3	4	1	2	3	16	19	15	7	11	6	12	5	8

*Tablo 9b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halılarında Kullanılan Renklerin Dağılımları*

Kullanılan Renkler		Genel Değer		Derbent	Küçük Muhsine	Başarakavak
		f	%	f	f	f
Ana Renkler	Kırmızı	20	83	8	7	5
	Yavruağzı	2	8	2	-	-
	Şeker Pembe	9	37	4	4	1
	Domates Kırmızısı	4	16	2	2	-
	Ateş Kırmızısı	2	8	1	1	-
	Kiremit Kırmızısı	2	8	-	2	-
	Vişne Çürüğü	2	8	1	-	1
Ara Renkler	Sarı	2	8	1	-	1
	Saman Sarısı	8	32	2	5	1
	Hardal Sarısı	3	12	1	1	1
	Kanarya Sarısı	11	45	7	1	3
	Koyu Sarı	1	4	1	-	-
	Mavi	2	8	1	-	1
	Açık Mavi	13	54	7	5	1
Nör Renkler	Koyu Mavi	2	8	2	-	-
	Cam Göbeği Mavi	4	16	1	2	1
	Gece Mavisi	5	20	3	2	-
	Boncuk Mavisi	10	41	2	6	2
	Lacivert	9	37	3	6	-
	Yeşil	6	25	2	2	2
	Açık Yağ Yeşili	11	45	7	1	3
Kahverengi	Koyu Yağ Yeşili	3	12	-	3	-
	Yaprak Yeşili	12	50	3	6	3
	Çimen Yeşili	3	12	1	2	-
	Petrol Yeşili	4	16	1	3	-
	Mor	1	4	1	-	-
	Açık Mor	2	8	2	-	-
	Eflatun	3	12	3	-	-
Turuncu	Turuncu	16	66	6	6	4
	Siyah	19	79	9	6	4
	Beyaz	15	63	4	7	4
	Gri	7	29	2	4	1
Krem	Krem	11	45	1	8	2
	Açık Kahverengi	6	25	3	1	2
	Yanık Kahverengi	12	50	1	8	3
	Kızıl Kahverengi	5	20	1	4	-
	Taba	8	32	2	4	2

Tablo 9b incelendiğinde Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yöreleri hallarından seçilen örneklerde en çok kullanılan rengin %83 oranında kırmızı olduğu anlaşılmaktadır. %79 oranında siyah, %66 oranında turuncu, %63 oranında beyaz, %54 oranında açık mavi, %50 oranında yanık kahverengi ve yaprak yeşili en çok kullanılan renklerdir. %45 oranında krem, açık yağı yeşili, kanarya sarısı tercih edilen renkler arasındadır. %41 oranında boncuk mavisi, %37 oranında şeker pembe ve lacivert, %32 oranında taba rengi ve saman sarısı, %29 oranında gri, %25 oranında yeşil, %20 oranında kızıl ve açık kahverengi, gece mavisi renkleri kullanılmıştır.

Daha az oranda ise %16 domates kırmızısı, petrol yeşili, cam göbeği mavisi, koyu yağ yeşili, hardal sarısı, eflatun, çimen yeşili tercih edilmiştir. En az kullanılan renkler arasında %8 oranında yavruağzı, ateş ve kiremit kırmızısı, vişne çürüğü, sarı, koyu mavi, mavi, açık mor, %4 oranında da koyu sarı, mor yer almaktadır.

Bu verilere göre, kırmızı ve tonlarının bu yöre halalarında en çok kullanılan renk olduğu görülmektedir. Tablo 9b incelendiğinde, en çok ana renklerden kırmızı ve tonları, mavi ve tonları, sarı ve tonlarının kullanıldığı, ara renklerden ise yeşil ve turuncunun daha çok, mor ve tonlarının daha az oranda kullanıldığı görülmektedir.

Nötr renklerden siyah, beyaz ve gri sıkça kullanılmıştır. Kahverengi ve tonları da bu halılarda en çok görülen renkler arasındadır.

Tablo 9b'de incelenen Derbent yöresi hali örneklerinde en çok kullanılan rengin kırmızı ve tonları ile siyah renk olduğu görülmektedir. Ana renklerden mavi ve sarı, ara renklerden turuncu, yeşil ve mor sırayla birbirlerini takip etmektedirler. Beyaz bu yöre halalarında %44 oranında kullanılmıştır. Kahverengi ve tonlarının bütün halılarda kullanıldığı görülmektedir.

İncelenen Küçük Muhsine yöresi halı örneklerinin Tablo 9b'deki renk dağılımlarına bakıldığından, tamamında kırmızı ve tonlarının kullanıldığı anlaşılmaktadır. Kahverengi ve krem en çok tercih edilen renkler olup, %80 oranında kullanılmışlardır. Ana renklerden kırmızıdan sonra mavi daha çok tercih edilirken, sarının da sıkça kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Ara renklerden yeşil ve tonlarına bütün halılarda rastlamak mümkünken, morun hiç tercih edilmemiği görülmektedir.

Beyaz, bu yöre halalarında %70 oranında en çok kullanılan renkler arasındadır.

Tablo 9b incelendiğinde, Başarakavak yöresinde ana renklerden kırmızı ve tonlarının bütün halılarda kullanıldığı anlaşılmaktadır. Sarı ve mavi de çok kullanılan renkler arasındadır.

Bu yörelerden seçilen örneklerde kullanılan ara renkler, yeşil ve tonları, turuncudur. Mor renge bu örneklerde rastlanmamıştır. Siyah ve beyaza bu yöre halalarında %80 oranında rastlanmaktadır. Kahverengi de bu yörede tercih edilen renkler arasındadır.

Tablo 9b'den de anlaşılacağı üzere, bu yörelerde dokunan haliların tamamında kırmızı renk kullanılmıştır. Haliların büyük bir çoğunluğunda kırmızı ve tonlarının zemin rengi olarak seçilmesi, bu yöre halalarının karekteristiğidir.

İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yöreleri halalarında birçok rengin bir arada kullanıldığı görülmektedir.

Bu halılarda renkler canlı ve parlaktır. Sıcak, soğuk ve zıt renkler bir arada kendi içinde uyumludur. Araştırma kapsamına giren bu yöre

halılarından seçilen örneklerde en az 4 rengin, en çok 16 rengin bir arada kullanıldığı tespit edilmiştir.

*Tablo 10a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halalarında Kullanılan Konular*

Konu	Bitkisel Bezeme										Figürlü Bezeme					Geometrik Bezeme					Nesneli Bezeme					Yazılı Bezeme																		
Örnekler	Çiçek (Palınsız)	Karanfil Çiçeği	Lale	Kır Çiçeği	Yıldız Çiçeği	Papatya	Mıza	Tanırucuk	Yanca	Karanfil Yaprağı	Gül Yaprağı	Yaprak (Belinsiz)	Ağacı	Dal	İkizaltık	İkinci Boynuzu	Üçgen	Kare	Dikdörtgen	Eşkenar Dörtgen	Başgen	Altıgen	Sekizgen	Çökgen	Baklava Dilimi Bügemi	Zırzag Çizgi	Kink Çizgi	Diagonal Çizgi	S Hafı Bügemi	Z Hafı Bügemi	Yıldız	Çengel	Ok	Kalp	Taraç	Ay-Yıldız	Saksı	Bardak	Hafı	Püsküll	Mesaie	Rakam		
Ornek No: 1	x	x	x	-	-	-	-	x	-	x	x	-	-	x	-	x	x	-	-	x	-	x	-	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
Ornek No: 2	x	x	-	x	x	-	-	x	-	x	x	-	-	x	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-								
Ornek No: 3	x	-	-	x	-	-	-	-	-	x	x	-	-	x	-	-	x	x	-	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-								
Ornek No: 4	x	-	x	x	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-								
Ornek No: 5	-	x	x	x	x	-	x	x	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-								
Ornek No: 6	-	-	-	x	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	x	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-								
Ornek No: 7	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-								
Ornek No: 8	x	x	x	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-								
Ornek No: 9	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-								
Toplam: 9	7	5	4	4	3	2	2	3	0	3	2	8	0	4	1	3	8	7	5	3	2	1	1	2	5	9	3	4	1	0	1	6	1	5	0	1	1	0	0	4	1	0		
Ornek No: 10	x	x	-	-	-	-	-	x	-	x	-	x	-	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	-	-	-	-	-							
Ornek No: 11	x	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	-	-	-	-	-							
Ornek No: 12	x	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	x	-	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	-	-	-	-	-							
Ornek No: 13	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-	x	x	-	-	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	-	-	-	-	-							
Ornek No: 14	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	-	-	-	-	-							
Ornek No: 15	-	x	-	-	x	-	x	x	-	x	-	x	-	x	-	-	x	x	-	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-	x	x	-	-	-	-	-							
Ornek No: 16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	-	-	-	-	-						
Ornek No: 17	x	x	-	-	x	-	x	x	x	x	-	x	-	x	-	-	x	x	-	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-							
Ornek No: 18	x	x	-	-	-	-	x	-	x	-	x	-	x	-	-	x	x	-	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-							
Ornek No: 19	x	-	-	x	x	-	x	-	-	x	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	x	x	x	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-							
Toplam: 10	8	4	0	0	4	1	4	5	1	4	0	9	1	5	0	1	10	8	0	2	3	4	1	0	4	8	3	7	3	1	0	5	6	7	2	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Ornek No: 20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	-	x	x	x	-	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
Ornek No: 21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
Ornek No: 22	x	-	-	-	x	-	x	x	-	-	x	-	x	-	-	-	x	x	-	x	x	x	-	x	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-	x							
Ornek No: 23	x	-	-	-	-	x	-	-	x	-	x	-	x	-	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	x	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-						
Ornek No: 24	x	x	-	-	x	-	x	-	x	-	x	-	x	-	-	-	x	x	-	x	x	x	-	x	-	x	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-						
Toplam: 5	3	1	0	0	2	0	1	3	0	1	0	4	0	3	0	0	5	4	0	5	4	3	1	0	2	5	4	0	3	1	0	4	2	3	2	0	0	0	0	0	0	1		
TOPLAM	18	10	4	4	9	3	7	11	1	8	2	21	1	12	1	4	23	19	5	10	9	8	3	2	11	22	10	11	7	2	1	15	9	15	4	1	1	1	1	1	4	1	1	

*Tablo 10b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halalarında Kullanılan Konuların Dağılımları*

Kullanılan Konular	Genel Değerler		Derbent	Küçük Muhsine	Başarakavak		
	f	%	f	f	f		
Bitkisel Bezeeme	Çiçek (Belirsiz)	18	75	7	8	3	
	Karanfil Çiçeği	10	41	5	4	1	
	Lale	4	16	4	-	-	
	Kır Çiçeği	4	16	4	-	-	
	Yıldız Çiçeği	9	37	3	4	2	
	Papatya	3	12	2	1	-	
	Mine	7	29	2	4	1	
	Tomurcuk	11	45	3	5	3	
	Yonca	1	4	-	1	-	
	Karanfil Yaprağı	8	32	3	4	1	
	Gül Yaprağı	2	8	2	-	-	
	Yaprak (Belirsiz)	21	87	8	9	4	
	Ağaç	1	4	-	1	-	
	Dal	12	50	4	5	3	
	Kozalak	1	4	1	-	-	
Geometrik Bezeeme	Figürü Bezeeme	Koç Boynuzu	4	16	3	1	-
	Üçgen	23	96	8	10	5	
	Kare	19	79	7	8	4	
	Dikdörtgen	5	20	5	-	-	
	Eşkenar Dörtgen	10	41	3	2	5	
	Beşgen	9	37	2	3	4	
	Altıgen	8	32	1	4	3	
	Sekizgen	3	12	1	1	1	
	Çokgen	2	8	2	-	-	
	Baklava Dilimi Biçimi	11	45	5	4	2	
	Düz Çizgi	22	92	9	8	4	
	Zikzag Çizgi	10	41	3	3	3	
	Kırık Çizgi	11	45	4	7	-	
	Diagonal Çizgi	7	29	1	3	2	
Nesneli Bezeeme	S Harfi Biçimi	2	8	-	1	1	
	Z Harfi Biçimi	1	4	1	-	-	
	Yıldız	15	63	6	5	4	
	Kanca	9	37	1	6	2	
	Çengel	15	63	5	7	3	
	Ok	4	16	-	2	2	
	Kalp	1	4	1	-	-	
	Tarak	1	4	1	-	-	
	Ay-Yıldız	1	4	1	-	-	
	Saksı	1	4	-	1	-	
	Bardak	1	4	1	-	-	
	Haç	1	4	-	1	-	
	Püskül	1	4	-	1	-	
	Kandil	4	16	4	-	-	
Yazılı Bezeeme	Meşale	1	4	1	-	-	
	Rakam	1	4	-	-	1	

Tablo 10b'deki verilere göre incelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yöresi halılarda seçilen konuların %96'sını üçgen, %92'sini düz çizgi, %87'sini yaprak, %79'unu kare, %75'ini çiçek (belirsiz), %62'sini yıldız ve çengel, %50'sini dallar, %45'ini baklava dilimi, tomurcuk ve kırık çizgiler, %41'ini karanfil çiçeği ve eşkenar dörtgen ve zikzag çizgi, %37'sini yıldız çiçeği, beşgen, kanca, %32'sini karanfil yaprağı, altigen, %29'unu mine çiçeği ve diagonal çizgi, %20'sini dikdörtgen, %16'sını lale, kır çiçeği, koç boynuzu, ok ve kandil, %12'sini papatya, sekizgen, %8'ini gül yaprağı, çokgen ve S harfi, %4'ünü yonca, ağaç, kozalak, Z harfi, kalp, tarak, ay-yıldız, saksı, bardak, haç, püskül, meşale biçim ve motifleri ile rakamla tarihlendirme oluşturmaktadır.

Bu sonuçlara göre, incelenen halılarda en çok geometrik ve bitkisel bezemenin kullanıldığı, nesneli bezemenin bunları izlediği figürlü ve yazılı bezemeye azda olsa rastlandığı söylenebilir.

Geometrik bezemelerde düz çizgi, üçgen ve kareye çok sık rastlandığı, baklava dilimi biçim, kırık çizgi, eşkenar dörtgen, zikzag çizgi, beşgen ve altigenin bunları izlediği söylenebilir. Azda olsa diagonal çizgi, dikdörtgen, sekizgen, çokgen, S ve Z harfi biçimini bu halılarda bezeme konusu olarak kullanılmıştır.

Bitkisel bezemelerde en çok kullanılan motif, belirsiz çiçek ve yaprak motifidir. Dal, tomurcuk, karanfil çiçeği, yıldız çiçeği, karanfil yaprağıda sık kullanılan motifler arasındadır. Azda olsa lale, kır çiçeği, mine, papatya, gül yaprağı, ağaç ve kozalak motifleri de kullanılmıştır.

Nesneli bezemelerde yıldız ve çengel biçimleri de bu halılarda en çok tercih edilen konulardır. Kanca yine sıkça raslanılan biçimdir. Bu halılarda az sayıda ok, kalp, tarak, ay-yıldız, saksı, bardak, püskül, kandil, meşale gibi nesneli bezeme motifleri kullanılmıştır.

Figürlü bezemelerden sadece koç boynuzu motifi, az denecek kadar halıda kullanılmıştır.

Yazılı bezemelerden, rakamla tarihlendirme sadece bir halıda yer almaktadır.

**Tablo 11a. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halalarında Görülen Kompozisyon Düzenlemeleri**

Kompozisyon Düzenlemeleri Örnekler	Köşe Göbekli Kompozisyon	Mihraplı Kompozisyon	Raport		
			Tam Raport	$\frac{1}{2}$ Raport (Yarım)	$\frac{1}{4}$ Raport (Çeyrek)
Örnek No: 1	x	-	-	-	-
Örnek No: 2	x	-	-	-	-
Örnek No: 3	-	x	-	-	-
Örnek No: 4	-	-	-	x	-
Örnek No: 5	-	-	-	-	x
Örnek No: 6	-	-	-	-	x
Örnek No: 7	x	-	-	-	-
Örnek No: 8	-	-	-	-	x
Örnek No: 9	-	x	-	-	-
Derbent					
Toplam : 9	3	2	0	1	3
Örnek No: 10	-	-	-	x	-
Örnek No: 11	-	-	x	-	-
Örnek No: 12	-	-	x	-	-
Örnek No: 13	x	-	-	-	-
Örnek No: 14	-	-	-	-	x
Örnek No: 15	-	-	-	-	x
Örnek No: 16	-	-	-	-	x
Örnek No: 17	-	-	x	-	-
Örnek No: 18	-	x	-	-	-
Örnek No: 19	-	x	-	-	-
Küçük Muhsine					
Toplam : 10	1	2	3	1	3
Örnek No: 20	-	-	x	-	-
Örnek No: 21	-	-	-	-	x
Örnek No: 22	-	-	-	x	-
Örnek No: 23	-	x	-	-	-
Örnek No: 24	-	x	-	-	-
Başarakavak					
Toplam : 5	0	2	1	1	1

n:24

**Tablo 11b. İncelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak
Yöreleri Halilalarında Görülen Kompozisyon Düzenlemelerinin
Dağılımları**

Kompozisyon Düzenlemeleri	Genel Ortalama		Derbent	Küçük Muhsine	Başarakavak
	f	%	f	f	f
Köşe Göbekli Kompozisyon	4	16	3	1	-
Mihraplı Kompozisyon	6	25	2	2	2
RAPORT					
Tam Raport	4	16	-	3	1
$\frac{1}{2}$ Raport (Yarım)	3	12	1	1	1
$\frac{1}{4}$ Raport (Çeyrek)	7	29	3	3	1

n:24

Tablo 11b'deki verilere göre incelenen Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yöresi halilalarında %29 oranında $\frac{1}{4}$ raport özelliği gösteren kompozisyon, %25 oranında mihraplı kompozisyon, %16 oranında köşe göbekli ve tam raport özelliği gösteren kompozisyon, %12 oranında $\frac{1}{2}$ raport özelliği gösteren kompozisyon düzenlemesinin uygulandığı tespit edilmiştir.

Derbent yöresi halilalarında köşe göbekli ve $\frac{1}{4}$ raport özelliği gösteren kompozisyon düzenlemelerine sıkça rastlanırken, Küçük Muhsine yöresinde tam ve $\frac{1}{2}$ raport özelliği gösteren kompozisyon düzenlemesi, Başarakavak yöresi halilalarında en çok mihraplı kompozisyon görülmüştür.

10. SONUÇ VE ÖNERİLER

10.1. Sonuç

Bu araştırmada Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yöreleri halileri incelenerek gözlenebilen tüm özelliklerinin tablolara dökümü yapılmıştır.

Derbent ve Küçük Muhsine yörelerinde, bu yörede dokunan halilara rahatça ulaşılırken, Başarakavak yöresinde dokunan halilara ulaşma sorunu yaşanmıştır.

Tarihlendirmelerde halı sahiblerinin beyanı esas alınmıştır. Dökümü ve dağılımları yapılan halı özellikleri şunlardır; kullanıldıkları yerlere göre çeşitleri, halilərin tarihlendirilmeleri, bugünkü durumları, boyutları, hav yükseklikleri ve saçak uzunlukları, kaliteleri, kullanılan iplikler, kullanılan boyalar, kullanılan renkler, seçilen konular ve görülen kompozisyon düzenlemeleridir.

Elde edilen verilere göre, bu yöre halilərini kullanıldıkları yerlere göre; %32'sinin seccade, %16'sının taban halisi, heybe, sedir halisi, %12'sinin yastık, %4'ünün yolluk ve duvar halisi çeşitlerinin olduğu tespit edilmiştir.

İncelenen bu yöre halilərinin ortalama yaşı 40 yıldır. İncelenen en yeni halı 6 yıllık, en eski halı ise 110 yıllıktir.

Bu halilərin bugünkü durumlarına bakıldığından, oldukça önemli bölümün günümüze ilk halı gibi (%80'i) ulaşmıştır. Zaman aşımı ile az yıpranan halilərə (%8) rastlanırken, kullanma ve koruma gibi nedenlerle bazlarının oldukça yıprandığı (%4) görülmüştür. %8 Oranında ise çok yıpranma nedeniyle onarılmış halilər tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamına giren haliların genel boyut ortalamaları en 102cm., boy 194cm. olarak tespit edilmiştir.

Bu haliların ortalama hav yükseklikleri 1.1cm., alt saçak uzunlukları ortalama 22cm., üst saçak uzunlukları ortalama 16cm.'dir.

Bu yöre halilarının kaliteleri incelendiğinde ortalama 10cm.'deki ilmek sayısı 26, 10cm.'deki sıra sayısı 29 olarak tespit edilmiştir. Buna göre bu yöre halili, Türkiye Standartları içinde "Orta Kaliteli" halilar kategorisinde değerlendirilebilir.

Bu yöre halalarında kullanılan ipliklerin tamamına yakını yündür. Yörelerin dağ köyleri olması, geçim kaynaklarının önemli bir ölçüde hayvancılık olması, malzeme seçiminde önemli bir etkendir. Oldukça az sayıda çözgü ipliklerinde pamuk iplığıne rastlanmıştır.

Bu yörelerin halalarında, çoğunlukla günümüzde kimyasal boyalarla renklendirilmiş iplikler kullanılmaktadır. İncelenen örnekler arasında özellikle çok eski tarihli halılarda doğal boyalarla renklendirilmiş ipliklerin kullanıldığı görülmüş, az sayıda doğal ve kimyasal boyaların birlikte kullanıldığı hali örnekleri de tespit edilmiştir.

İncelenen hali örneklerinin çok büyük bir bölümünün zemininde kırmızı renk kullanılmıştır. Bütün halılarda kırmızı renge raslanmıştır. Siyah, turuncu, beyaz, kahverengi, krem en çok kullanılan renklerdir. Bu yöre halalarında kullanılan 40 renk tonu belirlenebilmiştir. Bir rengin değişik ton ve nüansları, zıt renkler ve nötr renklerin birbirine yakın ve uyum içinde kullanılması, halılarda canlı ve parlak bir görüntü sergilemesi açısından dikkat çekicidir.

Araştırma kapsamına giren halılarda bezeme konuları geometrik, bitkisel, nesneli, figürlü ve yazılı olarak sıralanabilir. Çiçek motifleri

geometrik formlar içinde sunulmuş, düz, verev, kırık ve zikzag dalların arasına yaprak motifleri yerleştirilmiştir. Çiçek ve yaprak motifleri çoğunlukla stilize edilerek kullanılmıştır. Karanfil çiçeği ve yaprağı bu halılarda en çok kullanılan motifler arasındadır. Yine bitkisel bezeme konuları içinde lale, kır çiçeği, yıldız çiçeği, papatya, gül yaprağı kullanılırken az da olsa ağaç, kozalak gibi motiflerin kullanıldığı elde edilen verilerden anlaşılmaktadır.

Geometrik bezemelerden üçgen, kare, eşkenar dörtgen, kırık, düz, verev ve zikzag çizgiler en çok rastlanan biçimler arasındadır. Beşgen, altigen, sekizgen, çokgen gibi çeşitli geometrik formlara rastlanırken az sayıda S ve Z harfi biçimlerinin kullanıldığı görülmüştür. Nesneli bezemelerde ise yıldız ve çengel biçimleri yoğun olarak kullanılmıştır. Kandil, meşale, saksı, kalp, tarak, püskül, haç gibi çeşitli biçimler de bu halılarda görülmektedir.

En az tercih edilen bezemeler ise, figürlü ve yazılı bezemeler olduğu tespit edilmiştir.

Halılarda kullanılan motiflerin çoğunlukla stilize edilerek uygulandığı görülmüştür.

İncelenen halı örneklerinde farklı kompozisyon düzenlemeleri uygulanmıştır. $\frac{1}{4}$ (çeyrek) raport en çok rastlanan kompozisyon düzenlemesidir. Seccade örneklerinin tamamı mihraplıdır. Tam raport ve köşe göbekli kompozisyonlara da bu halılarda sıkça kullanılmıştır. Azda olsa $\frac{1}{2}$ (yarım) raport özelliği gösteren kompozisyon düzenlemelerinin de kullanıldığı elde edilen verilerden anlaşılmaktadır.

Bu yöre halalarında ince ve düzenli bir işçilik görülmemektedir. Göbek kayıklığı, yani ortadaki motiflerin tam ortada yer almaması, abraj hatası yani aynı renkte olması gereken ilmelerde net bir şekilde görülen renk ve ton

farkları, dokuyucunun farklı iplik kullanması ve boyama esnasında ipligin homojen boyanmaması desen bozukluğu yani desenin dokuyucu tarafından haliya yanlış aktarılması, kırkım hatası; havların eşit uzunlukta kesilmemesi gibi hatalar görülmüştür (Aytaç 1997:27).

Hahıların tamamı “Gördes” yani kapalı düğüm tekniği uygulanarak dokunmuştur. İlme sıralarının arasında iki veya üç sıra aynı kalınlıkta atkı ipliği geçirilmiştir.

Eski halılarda halı hatalarına daha az rastlanırken yeni halılarda daha çok hata göze çarpmaktadır.

Bilindiği gibi, Milattan Önceki yıllarda günümüze ulaşan Türk Hali Sanatı Geleneksel Türk El Sanatları içinde özel bir yere sahiptir.

Desen, renk, teknik, malzeme gibi halıyı oluşturan tüm özellikler yörelere göre farklılık göstermekte ve halı dokuma sanatında şaşırtıcı bir zenginlik sergilemektedir.

Anadolu'da halı dokuyucuları desen eğitimi almamış ve çizim yapmadan doğada gördüğü objeleri içinden geldiği gibi halı yüzeyinde kullanmışlardır. Bu desenlerin her biri farklı anımlarla yüküdür.

Renkler doğadan seçilmiş yine bu renkleri elde etmek için doğal malzemeler kullanılmış, sonsuz ve sınırsız bir renk zenginliğine ulaşılmıştır.

Teknik, nesilden nesile aktarılırak küçük yaştan itibaren pratiklerle geliştirilen bir düzen ve uyum içinde uygulanmış, olağanüstü başarılı ürünler meydana getirilmiştir.

Malzemede çoğulukla yün kullanılmış, dokuyucular hayvanlarından elde ettikleri yünleri kendileri elyaf haline dönüştürmüştürlerdir.

Geçmişte her birisi bir sanat olan Anadolu Haliciliği'nda bugün maalesef çeşitli nedenlerle dejenerasyon, yapaylaşma ve kalite düşüklüğü görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Derbent ilçesinde, düzensiz desen kağıtlarının kullanıldığı, renklerin rastgele seçildiği, doğal boyalardan gittikçe uzaklaştırıldığı, malzemenin tüccarlara verilerek elyaf haline getirilen ipliklerin kullanıldığı görülmüştür.

Kendi çeyizini dokuyan genç kız artık ailenin isteği ile ticari amaçla halı dokumaya başlamıştır. Üzücidür ki Derbent ve Başarakavak yöresinde dokumacılık nesilden nesile sağlıklı aktarılamamıştır.

Küçük Muhsine dağ köyündür. Tarım yapmaya elverişli alan halkın kendi ihtiyaçlarını karşılayacak şekildedir. Temel geçim kaynağı hayvancılık olan bu yörede halkın koyunlarına mera olarak kullandığı alanlar Orman Genel Müdürlüğü'nce ağaçlandırılmıştır. Ülke için önemli gelişme kaynağı olan bu durum köylünün aleyhine olmuş, hayvanın bir aileye getirdiği ek beslenme yükü hayvanın sağlayacağı geliri aşmıştır. Bu nedenle yörede hayvan sayısı giderek azalmaya yüz tutmuş, köyden şehrə göç kaçınılmaz olmuştur.

Derbent ve Başarakavak yörelerine nazaran Küçük Muhsine köyünde orjinalliği bozulmayan halilar günümüzde de üretilebilirken, ancak bunların yok denecek kadar azalması, harcanan emek ve zamanın maddi karşılığının alınamaması yüzünden yok olmak üzeredir.

Derbent halalarında ise kalite düşmüş, hav yükseklikleri artmış bu nedenle motiflerin kenar sınırları tespit edilemez olmuştur.

Doğal boyaların terkedilmesi, boyacılığın eğitimsiz ve bilinçsiz kişilerce ticari amaçla yapılması hatta bu işlemin tekelde bulunması,

kimyasal boyaların başarısız uygulanması Derbent halilerinin klasik renk özelliğini bozmuş, estetik, canlı ve sıcak görünümleri abartılı bir şekil almıştır.

Sosyal ve ekonomik gelişim daha kısa yoldan, daha çok gelir elde etme isteği, el emeğinin değerini bulamaması hali dokumacılığını doğrudan etkilemiş, halıcılık yok olamaya yüz tutmuştur.

Başarakavak yöresinde ise tek kelime ile halıcılık tam anlamıyla ölmüştür.

10.2. Öneriler

İnsanoğlu var olduğu günden bu yana ilk önceleri doğal ihtiyaçlarını karşılamak, daha sonraları ise süslenmek ve yaşadıkları mekanları süslemek için elinin emeğine, ruhunun incelliğini ve yaratıcı gücünü kullanarak bir takım eşyalar yapmışlardır. İşte bu eşyalar da geleneksel el sanatlarını meydana getirmiştir (Altuntaş 1992:2).

Geçmişten geleceğe uzanan ve kültür mirasımızın önemli bir unsuru olan el dokuması halilar, Türk Milleti'nin renk ve nakış ahengi içinde ruh zenginliğini ve sağlam karakterini, sabrını sergileyen sanat eserleridir. Milli ekonomide olduğu kadar, kültür birikiminde de önemli yer tutan bu sanat dalı turizm sektörününde ayrılmaz bir parçasıdır (Adalar 1989:7).

Düşük yatırım tutarı ile geniş istihdam yaratma imkanına sahip olan, bu yönü ile işsizliğe önemli ölçüde çözüm getirebilecek olan nitelikli el halıcılığı çeşitli yönleriyle özellik gösteren bir üretim sektörüdür (İGEME 1988:1).

Geçmiş zenginliklerle dolu olan el halısı sektörü bugün bu zenginliğinden yeterince yararlanamamaktadır. Önemli bir ihracat ve

istihdam potansiyeline sahip bu sektör üretimden pazarlamaya kadar olan süreç içinde bir dizi sorunla karşı karşıyadır (HEDEF 1995:61).

Geleneksel olana duyulan sevgi ve hayranlık onları yaşatmaya yetmeyeceği, verimsiz ve yozlaştırıcı önlemler almaya itebilir (Asher 1989:23).

Bu açıdan halı sektöründe yaşanan sorunların tam anlamıyla ortaya konması gerekmektedir.

Türk Halıcılığı'nda yaşanan üretimden pazarlamaya kadar olan sorunlar, bu araştırma kapsamında yer alan Derbent, Küçük Muhsine ve Başarakavak yörelerine de yansımıştır.

Özetlendiğinde;

- Yore halkı halıcılık konusunda bilinçli değildir.
- Hammadde elde etmek ve kullanımına hazır hale getirmek için verilen emek, zaman ve masraf elde edilen üründen daha pahaliya mal olmaktadır.
- Halk daha az emek ve daha az zamanda daha çok gelir elde etmek amacıyla farklı çalışma alanlarına yönelmiştir.
- Yörelerde eğitim ve iş imkanlarının sınırlılığı nedeni ile köyden kente göç yaşanmaktadır.
- Yore halıcılığı nesilden nesile sağlıklı aktarılamamış, desen, renk ve teknik olarak dejenerasyona uğramıştır.
- Yore halılarına iç piyasada talep azdır. Bu nedenle köylü ürettiği halıyı pazarlayamamaktadır.
- Halk, halıcılığı sadece boş zaman uğraşısı ve çeyiz materyali olarak görmektedir.
- Doğal boyacılık hemen hemen bitmiştir, kimyasal boyacılık ise tekel durumunda ve niteliksizdir.

Geleneksel El Sanatları'nmızı ve halıcılığımızı yaşatmak ve gelecek kuşaklara sağlıklı bir biçimde aktarmak görev anlayışı içinde kabul edildiğinde şu şekilde çözüm önerileri sunulabilir;

- Hali sektöründe çalışanlara teşvik edici krediler sağlanmalıdır.
- Üreticiler konunun önemi hakkında bilinçlendirilmeli, nitelikli eğitim verilmelidir.
- Konya yöresinde faaliyet gösteren konuya ilgili müteşebbislerle ve kamu kuruluşlarıyla (üniversite, halk eğitim merkezleri gibi) işbirliği yoluna gidilmelidir. Bu sayede;
- Desen, motif, renk ve teknikteki yozlaşmalar tespit edilmeli ve önlemler alınmalı,
- Üretim aşamasında kontrol yapabilecek bilir kişileri istihdam edecek bir kuruluş olmalıdır.
- Kooperatifleşme yoluna gidilmeli ve dokuyucuya sosyal haklar sağlanmalıdır.
- Atölyeleşme sistemine gidilmelidir.
- Unutulan doğal boyamacılık geleneği yeniden canlandırılmalıdır.
- Yore halıları basın, yayın ve reklam kanalları ile görsel olarak ülke içinde tanıtılmalıdır.

Şüphesiz halıcılık sektörü birçok sektörün yaşadığı sorunları yaşamaktadır. Hangi alanda olursa olsun kalite, eğitim ve bilinçlenme ile sağlanacaktır. Halk eğitimi ülke kalkınması için en büyük etkenlerden birisidir. Bu nedenle halk eğitim sisteminde mutlaka gözden geçirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

ACAR, Belkis Balpinar,

Kilim, Cicim, Zili, Sumak, Türk Düz Dokuma
Yaygilar, İstanbul, Eren Yayınları, 1982

ADALILAR, Ayça,

“Türkistan’da Türk Hali Sanatı ve Türkiye’deki Devami Bugünkü Dejenerasyon”, *Türk Haliciliğinin Dünü Bugünü ve Yarını Semineri*, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 1989

AKBİL, Fatma Pamir,

Türk El Sanatlarından Örnekler, İstanbul, M.E.B. Basımevi, 1970

ALIŞAR, Fahrettin,

Her Yönüyle Konya Derbent'i, Mersin, Mersin Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüğü Yayınları, Yayın No:7, 1989

ALTUNTAŞ, Yener,

“El Sanatlarının Dünü Bugünü ve Sorunları”, *Kamu ve Özel Kuruluşlarla Orta Öğretimde, Üniversitelerde El Sanatlarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri*, İzmir, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1992

ANA BRITANICCA

Genel Kültür Ansiklopedisi, İstanbul, Ana Yayıncılık, 1986 Cilt:17

ASLIER, Mustafa,

Geleneksel Türk Haliciliğinin Geleceği, *Türk Haliciliğinin Dünü Bugünü ve Yarını Semineri*, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1989

ASLANAPA, Oktay,

Türk Sanatı, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1993

- *Türk Hali Sanatının Bin Yılı*, İstanbul, Eren yayincılık, 1987
- ASLANAPA O., DURUL Y., *Selçuklu Halıları*, İstanbul, Akbank Kültür Yayınları, 1973
- ATALAY, Besim, *Türk Haliciliği ve Uşak Halıları*, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1968
- AYDOĞ, Tamer, *Halicilik ve Hali Hammaddesinin Boyamada Kullanılan Bitkisel Boyalar ile Bunlardan Elde Olunan Renklerin Çeşitli Müessirlere Karşı Haslık Dereceleri*, Ankara, T.C. Köyişleri Bakanlığı Kooperatifleri Eğitim ve El Sanatları Genel Müdürlüğü, Yayın No: 38, 1977
- AYTAÇ, Ahmet, *Hali Dokumacılığı*, Konya, S.Ü.M.E.F. Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayınları No:32, 1997
- AYTAÇ, Çetin, *El Dokumacılığı*, İstanbul, M.E.B. Basımevi, 1982
- AYYILDIZ, Uğur, *Zeltgenöss,eche Türkische Teppiche*, İzmir, 1985
- BARIŞTA, Örcün, *Türk El Sanatları*, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Sanat eserleri Dizisi:11, Yayın No:975, 1988.
- BÜYÜK LAROUSSE* Sözlük ve Ansiklopedi, İstanbul, Interpress Basın ve Yayıncılık A.Ş., Cilt:7, 1986

- ÇOLAK, Orhan, "Desen Çalışmaları Hakkındaki Görüşler", İstanbul, *Sümerbank Halı Semineri Özel Sayısı*, 1965
- DİRİK, Kazım, *Eski ve Yeni Türk Haliciliği ve Cihan Halı Tipleri Panoraması*, İstanbul, Aleaddin Kral Basımevi, 1938
- DİYARBEKİRLİ, Nejat, *Hun Sanatı*, İstanbul, M.E.B. Kültür Yayınları, 1972
- DURUL, Yusuf, *Baraj Göllü Çevresi Dokuma Sanatları*, Ankara, ODTÜ Keban Projesi Yayınları, Seri No:2, 1969
- "Bugünkü Türk Halı Sanatından İstikrarsızlığın Sebepleri", İstanbul, *Sümerbank Halı Semineri Özel Sayısı*, 1965
- *Türk Kilim Motifleri*, Ankara, Türk Kültürünu Araştırma Enstitüsü Yayınları 62, Seri No:4, 1987
- *Yörük Kilimleri*, İstanbul, Ak Yayınları, 1977
- "Halı ve Kilimlerde Kız Motifleri", Ankara, *Türk Etnografya Dergisi*, Maarif Basımevi, 1956
- ELÇİN, Şükrü, "Denizli Dokumacılığı Üzerine Notlar", Ankara, *Türk Etnografya Dergisi*, Sayı No:5, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1963
- ESMER, Zerrin, "Güzel Halı", *Türk Haliciliğinin Dünü Bugünü ve Yarını Semineri*, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1989

- GÖNENÇ, Selahattin, "Halıda Resim", *Türk El Dokumacılığı Semineri*, Ankara, Sümerbank Genel Müdürlüğü, 1965
- GÖNÜL, Macide, "Eski Türk Halalarında Motif Çeşitleri ve Özellikleri", İstanbul, *Sümerbank Hali Semineri Özel Sayısı*, 1965
- GÜLAL, Elvan, *Hali Dokuma Tekniği*, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Basımevi, 1991
- GÜRÇAY, Hikmet, "Beledi Dokumaları", *Türk Etnografya Dergisi*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Sayı:12, 1970
- GÜRSU, Nevber, *Türk Dokumacılık Sanatı*, İstanbul, Redhouse Yayınevi, 1988
- GÜRTANIN N., YAZICIOĞLU Y., CANIKLİ N., "Değişik Düğümleme Sistemleri Kullanılarak Farklı Hav Yüksekliklerinde Üretilmiş, El Dokusu Halaların Rezilyans Özellikleri", *Tekstil ve Makina IV*, Bursa, 1988
- HEDEF 95**, İstanbul Tekstil ve Konfeksiyoncuları İhracat Birlikleri Yayın Organı, İstanbul, Şubat, 1995
- İŞİKSAÇAN, Gündör, *Bati Anadolu'nun Başlıca Hali Merkezlerinde İmal Edilen Halıların Desen ve Kalitelerine Üzerine Araştırmalar*, Doktora Tezi, İzmir, E.U. Ziraat Fakültesi Yayınları, 1964
- İGEME**, "Türk El Halilari Dış Pazar Araştırması", Sanayii ve Maden Dairesi, Ankara, 1988

- “Ürün Profili”, Sanayii ve Maden Dairesi, Ankara,
Sayı:10, 1990
- “El Halisi Dış Piyasa Araştırması”, Ankara, Şubat,
1984
- İSLİMYELLİ, Nuzhet, *Sanat Terimleri Ansiklopedisi, Cilt:I,II*, Ankara,
Doğuş Ltd. Şti. Matbaası, 1973
- KARASAR, Niyazi, *Araştırmalarda Rapor Hazırlama Yöntemi*, Ankara,
Torunoğlu Ofset, 1981
- KARPUZ, Haşim, *Arkeoloji ve Sanat Tarihinde Bilimsel Araştırma
Metodları*, Konya, S.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi
Arkeoloji-Sanat Tarihi Bölümü, 1994
- KAYA F., ERGENEKON C., *Mekikli El Dokumacılığı*, Ankara,
G.Ü.M.E.F. Yayınevi, 1989
- KAYIPMAZ, Fahrettin, “Geleneksel Halalarımızda Kimlik Arayışları”, *Kültür
ve Sanat*, Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları,
Sayı:30, 1996
- KIRZIOĞLU, Neriman G., *Altaylar'dan Tuna Boyuna Türk Dünyasında Ortak
Motifler*, Ankara, Türksoy Yayınları, No:3, 1995
- KÜÇÜKERMAN, Önder, “Türk Haliciliğinin Tarihten Gelen Sorunları”, *Arıç*,
Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, Varan Matbaası,
1997
- ÖNDER, Mehmet, “Türk Halı Sanatı İncelemeleri”, *Kültür ve Sanat*,
Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, Haziran, 1996

- “Anadolu’da Hali Kilim Demek”, *Kültür ve Sanat*, Ankara, M.E.B. Basımevi, Sayı:1, Haziran, 1973
- ÖNEY, Gönül, *Anadolu Selçuklu Mimarisinde Süsleme ve El Sanatları*, Ankara, Türkiye İş Bankası Yayımları, 1988
- “Anadolu Türk Halisinin Serüveni”, *Artış*, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, Varan Matbaası, Mart, 1997
- ÖZBEL, Kenan, *Anadolu Tefriş Halıları*, C.H.P. Halk Evleri Bürosu, Ankara, Ulus Basımevi, 1949
- ÖZBEK, Orkun, *Halıcılık Sektörünün Türkiye Ekonomisindeki Yeri*, İzmir, Ticaret Odası Yayınları, 1994
- ÖZEL, Ali, *El Halisi Dokumacılığı*, Ankara, Devlet Bakanlığı, Başbakanlık Basımevi, Yayın No:44, 1989
- ÖZGÜR, Zehra, “Türk Halıcılığın Tarihi Gelişmesi ve Bugünkü Durumu”, *Sümerbank Hali Semineri Özel Sayısı*, 1965
- ÖZTÜRK, Yeşim, *Balıkesir-Sındırıcı Yöresi Yuğcibedir Halıları*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları No:1395, 1992
- SARRE, Friedrich, *Reise In Kleinasiens*, Berlin, Seldjukischen Kunst Unt Geographie Des Landes, 1896

- SEVENTEKİN, Necdet, "Kız Bergama Tipi Yağcıbedir Halilinin Doğal Boyalarla Boyanması ve Özellikleri", *Tekstil ve Makina*, Bursa, Kasım, 1996
- SÖNMEZ, Tuna Demir, *El Dokumacılığı ve Çarpana Dokuma*, Ankara, G.Ü. Yayınları, 1995
- SÖZEN M., TANYELİ U., *Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü*, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1992
- TEKÇE, E. Fuat, *Pazırık, Altaylardan Bir Halin Öyküsü*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları, Yayın No:1542, 1993
- TEZCAN, Hülya, "Yerli ve Yabancı Kaynakların Dışında 16. Yüzyıldan 19.Yüzyıla Hali Sanatı", *Türk Haliciliğinin Dünü Bugünü ve Yarını Semineri*, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1989
- TEZCAN İ., SUYUNU A., "İpek Halılarda Doğal Boyar Maddeler", İstanbul, *Tekstil ve Mühendis*, Sayı:26, Nisan, 1991
- TURANİ, Adnan, *Sanat Terimleri Sözlüğü*, Ankara, Toplum Yayınevi, 1980
- TÜRK EL SANATLARI*, İstanbul, Yapı Kredi Bankası Kültür Yayınları, 1978
- TURKISH HANDWOVEN CARPETS*, Katolog No:1,2,3,4,5, T.C. Kültür Bakanlığı, Ankara, Sevinç Matbaası, 1992
- UĞUR, Gürbüz, *Türk Halilärında Doğal Renkler ve Boyalar*, Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1988

UĞURLU, Aydin,
“Anadolu Dokumalarında Motif Felsefesi”, İstanbul,
Tekstil ve Mühendis, Sayı:26, Nisan, 1991

“Ortaçağ Anadolu Dokuma Sanatı”, İstanbul, *İlgi*,
No:48, 1987

YAZICIOĞLU, Yahsi,
*Türk El Dokusu Yün Hali İplikleri İle F.Alman
Makina Halisi Yün Hali İpliklerinin Bazı Fiziksel ve
Kimyasal Özellikleri Üzerinde Bir Araştırma*,
Ankara, A.Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları, No:1007,
1987

YETKİN, Şerare,
Türk Hali Sanatı, Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür
Yayınları, 1991

1984'DEN SONRASI KONYA, Ankara, Dönmez Ofset, 1988

EKLER

Ek 1. Gözlem Formu Örneği

<i>Örnek No</i>	:
<i>Fotoğraf No</i>	:
<i>Çizim No</i>	:
<i>İnceleme Tarihi</i>	:
<i>İlgili Koleksiyon</i>	:
<i>Koleksiyonun Açık Adresi :</i>	
<i>Kolleksiyondaki Yeri</i>	:
<i>Kolleksiyona Geliş Bitçimi</i>	:
<i>Tarihleştirmeye</i>	:
<i>Bugünkü Durumu</i>	:
<i>Cinsi</i>	:
<i>Boyutlar</i>	
<i>En</i>	:
<i>Boy</i>	:
<i>Hav Yüksekliği</i>	:
<i>Suçak Uzunluğu</i>	:
<i>Kalite</i>	:
<i>Kullanılan Araçlar</i>	:

Kullanılan Gereçler :
Kullanılan Boyalar :
Kullanılan Teknikler :
Kullanılan Renkler :
Seçilen Konu :
Başçılendirmeye :
Kompozisyon :

KAYNAK KİŞİ KÜNYESİ

Adı Soyadı :
Doğum Yeri ve Yılı :
Bu İşle Kaç Yıldır Uğraştığı :
Kimden Öğrendiği :
Öğrenim Durumu :
Adresi :

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM VÜZÜLLÜ
DOKÜMANTASYON İMZAÇI

61502

**SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EL DOKUMALARI VE ÖRGÜLERİ EĞİTİMİ
ANA BİLİM DALI**

**KONYA
DERBENT-KÜÇÜK MUHSİNE-BAŞARAKAVAK
HALILARI
CİLT II**

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ DANIŞMANI
Yrd.Doç.Firdevs TIRMAN**

61502

**Hazırlayan
Perihan TUNÇ**

KONYA-1997

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

sayfa

Fotoğraf No:1. Derbent İlçesi'ne ait yolluk halisinin genel fotoğrafı.....	5
Fotoğraf No:2. Derbent İlçesi'ne ait sedir halisinin genel fotoğrafı.....	7
Fotoğraf No:3. Derbent İlçesi'ne ait seccade halisinin genel fotoğrafı....	9
Fotoğraf No:4. Derbent İlçesi'ne ait sedir halisinin genel fotoğrafı.....	11
Fotoğraf No:5. Derbent İlçesi'ne ait sedir halisinin genel fotoğrafı.....	13
Fotoğraf No:6. Derbent İlçesi'ne ait sedir halisinin genel fotoğrafı.....	15
Fotoğraf No:7. Derbent İlçesi'ne ait heybe halisinin genel fotoğrafı.....	17
Fotoğraf No:8. Derbent İlçesi'ne ait taban halisinin genel fotoğrafı.....	19
Fotoğraf No:9. Derbent İlçesi'ne ait seccade halisinin genel fotoğrafı...	21
Fotoğraf No:10. Küçük Muhsine Köyü'ne ait taban halisinin genel fotoğrafı.....	23
Fotograf No:11. Küçük Muhsine Köyü'ne ait yastık halisinin genel fotoğrafı.....	25
Fotograf No:12. Küçük Muhsine Köyü'ne ait yastık halisinin genel fotoğrafı.....	27
Fotograf No:13. Küçük Muhsine Köyü'ne ait taban halisinin genel fotoğrafı.....	29
Fotograf No:14. Küçük Muhsine Köyü'ne ait heybe halisinin genel fotoğrafı.....	31
Fotograf No:15. Küçük Muhsine Köyü'ne ait seccade halisinin genel fotoğrafı.....	33
Fotograf No:16. Küçük Muhsine Köyü'ne ait heybe halisinin genel fotoğrafı.....	35
Fotograf No:17. Küçük Muhsine Köyü'ne ait duvar halisinin genel fotoğrafı.....	37
Fotograf No:18. Küçük Muhsine Köyü'ne ait seccade halisinin genel fotoğrafı.....	39
Fotograf No:19. Küçük Muhsine Köyü'ne ait seccade halisinin genel fotoğrafı.....	41

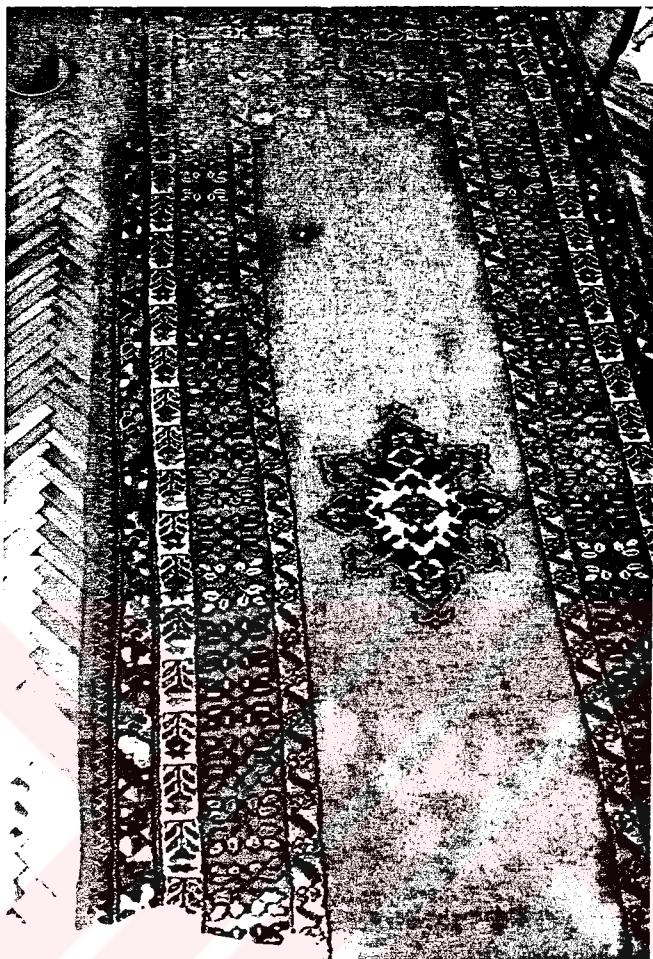
Fotograf No:20. Başarakavak Kasabası'na ait yastık halisinin genel fotoğrafı	43
Fotograf No:21. Başarakavak Kasabası'na ait taban halisinin genel fotoğrafı.....	45
Fotograf No:22. Başarakavak Kasabası'na ait seccade halisinin genel fotoğrafı.....	47
Fotograf No:23. Başarakavak Kasabası'na ait seccade halisinin genel fotoğrafı.....	49
Fotograf No:24. Başarakavak Kasabası'na ait seccade halisinin genel fotoğrafı.....	51

ÇİZİMLER LİSTESİ

sayfa

Çizim No:1. Derbent İlçesi'ne ait yolluk halısı köşe göbek desen çizimi..	6
Çizim No:2. Derbent İlçesi'ne ait sedir halısı köşe göbek desen çizimi....	8
Çizim No:3. Derbent İlçesi'ne ait seccade halısı mihraplı desen çizimi...	10
Çizim No:4. Derbent İlçesi'ne ait sedir halısı raport desen çizimi.....	12
Çizim No:5. Derbent İlçesi'ne ait sedir halısı raport desen çizimi.....	14
Çizim No:6. Derbent İlçesi'ne ait sedir halısı raport desen çizimi.....	16
Çizim No:7. Derbent İlçesi'ne ait heybe halısı köşe göbek desen çizimi..	18
Çizim No:8. Derbent İlçesi'ne ait taban halısı raport desen çizimi.....	20
Çizim No:9. Derbent İlçesi'ne ait seccade halısı mihraplı desen çizimi...	22
Çizim No:10. Küçük Muhsine Köyü'ne ait taban halısı raport desen çizimi.....	24
Çizim No:11. Küçük Muhsine Köyü'ne ait yastık halısı raport desen çizimi.....	26
Çizim No:12. Küçük Muhsine Köyü'ne ait yastık halısı raport desen çizimi.....	28
Çizim No:13. Küçük Muhsine Köyü'ne ait taban halısı köşe göbek desen çizimi.....	30
Çizim No:14. Küçük Muhsine Köyü'ne ait heybe halısı raport desen çizimi.....	32
Çizim No:15. Küçük Muhsine Köyü'ne ait seccade halısı raport desen çizimi.....	34
Çizim No:16. Küçük Muhsine Köyü'ne ait heybe halısı raport desen çizimi.....	36
Çizim No:17. Küçük Muhsine Köyü'ne ait duvar halısı raport desen çizimi.....	38
Çizim No:18. Küçük Muhsine Köyü'ne ait seccade halısı mihraplı desen çizimi.....	40
Çizim No:19. Küçük Muhsine Köyü'ne ait seccade halısı mihraplı desen çizimi.....	42

Çizim No:20. Başarakavak Kasabası'na ait yastık halısı raport desen çizimi.....	44
Çizim No:21. Başarakavak Kasabası'na ait taban halısı raport desen çizimi.....	46
Çizim No:22. Başarakavak Kasabası'na ait seccade halısı raport desen çizimi.....	48
Çizim No:23. Başarakavak Kasabası'na ait seccade halısı mihraplı desen çizimi.....	50
Çizim No:24. Başarakavak Kasabası'na ait seccade halısı mihraplı desen çizimi.....	52

Fotoğraf No:1. Derbent İlçesi'ne ait yolluk halisinin genel fotoğrafı
Çizim No :1. Derbent İlçesi'ne ait yolluk halisi köşe göbek desen çizimi

Fotoğraf No:2. Derbent İlçesi'ne ait sedir halısının genel fotoğrafı

Çizim No :2. Derbent İlçesi'ne ait sedir halısı köşe göbek desen çizimi

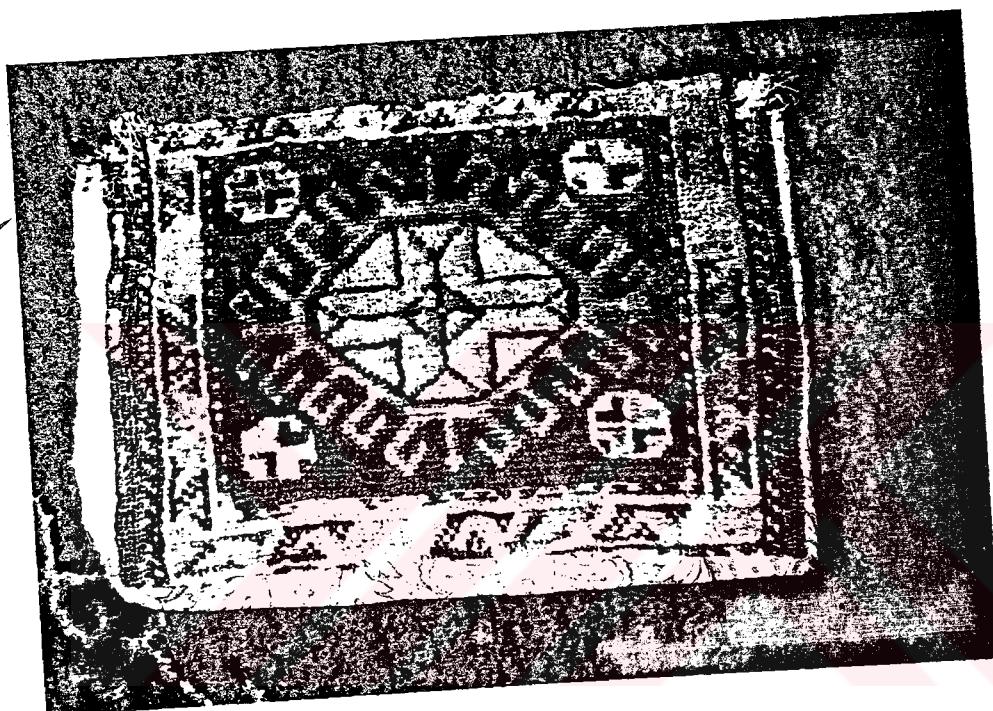
Fotoğraf No :4. Derbent İlçesi'ne ait sedir halisinin genel fotoğrafı
Çizim No :4. Derbent İlçesi'ne ait sedir halisi raport desen çizimi

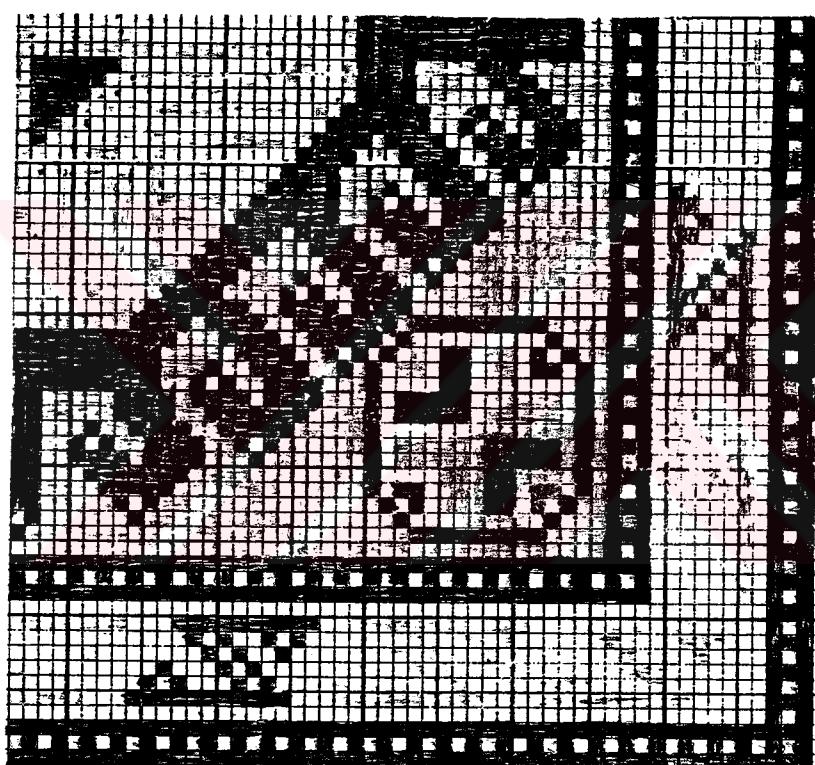
Fotoğraf No:5. Derbent İlçesi'ne ait sedir halisinin genel fotoğrafı
Çizim No :5. Derbent İlçesi'ne ait sedir halısı raport desen çizimi

Fotoğraf No:6. Derbent İlçesi'ne ait sedir halısının genel fotoğrafı
Çizim No :6. Derbent İlçesi'ne ait sedir halısı raport desen çizimi

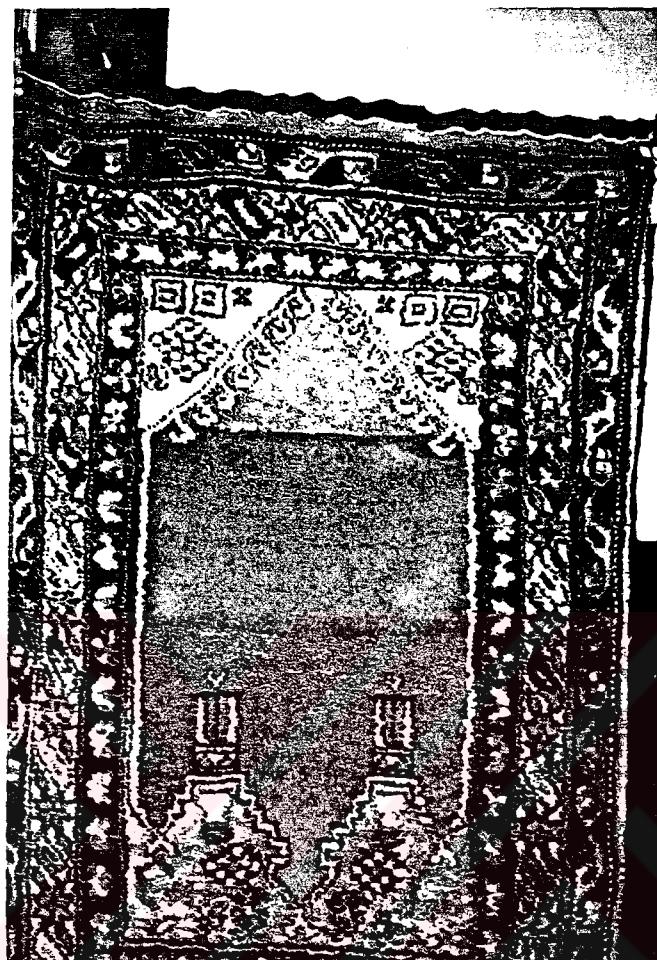
Fotoğraf No:7. Derbent İlçesi'ne ait heybe halisinin genel fotoğrafı
Çizim No :7. Derbent İlçesi'ne ait heybe halisi köşe göbek desen çizimi

Fotoğraf No:8. Derbent İlçesi'ne ait taban halisinin genel fotoğrafı

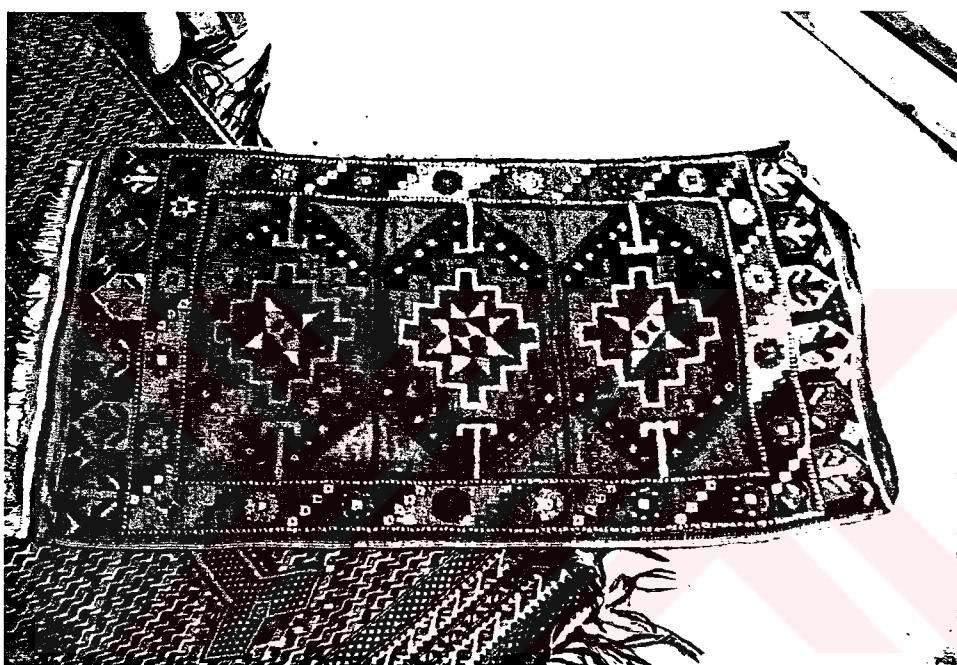
Çizim No :8. Derbent İlçesi'ne ait taban halısı raport desen çizimi

Fotoğraf No:9. Derbent İlçesi'ne ait seccade halisinin genel fotoğrafı
Çizim No :9. Derbent İlçesi'ne ait seccade halısı mihraplı desen çizimi

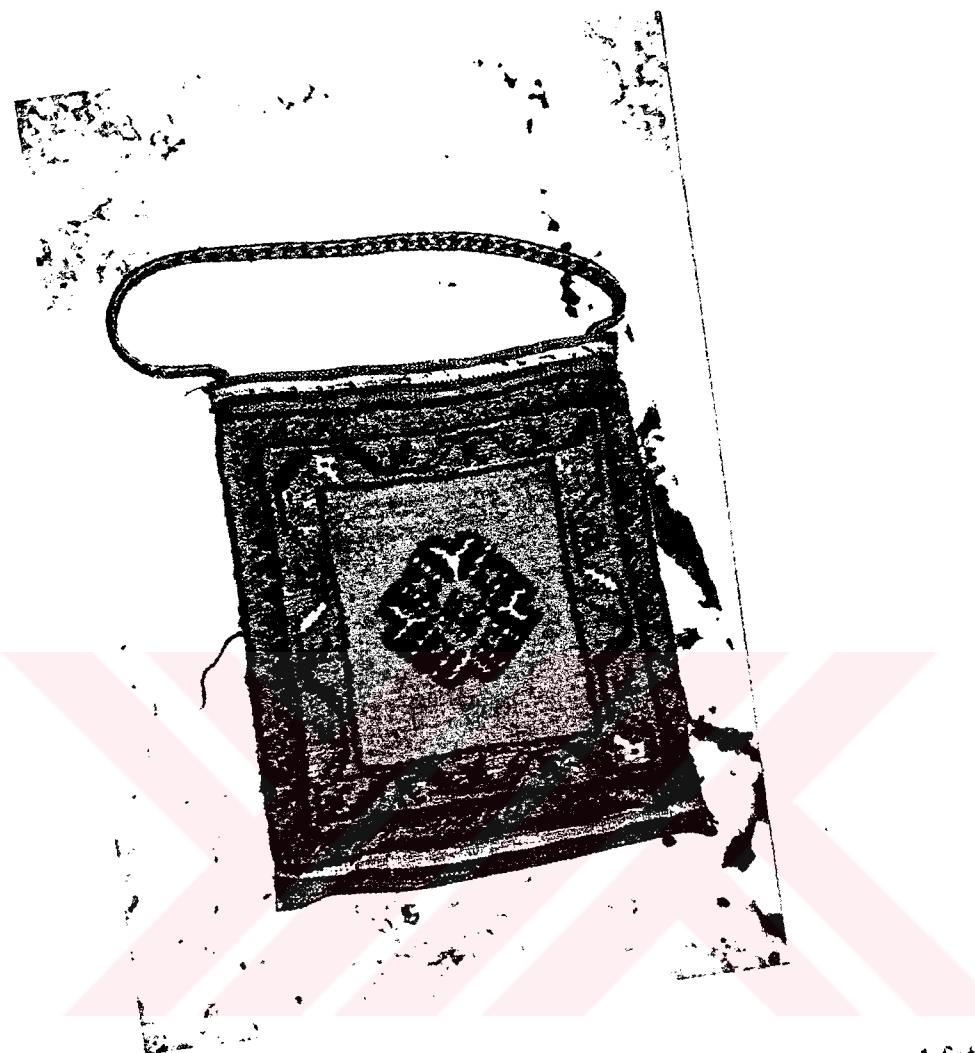
Fotograf No:11. Küçük Muhsine Köyü'ne ait yastık halisinin genel fotoğrafı
Çizim No :11. Küçük Muhsine Köyü'ne ait yastık halısı raport desen çizimi

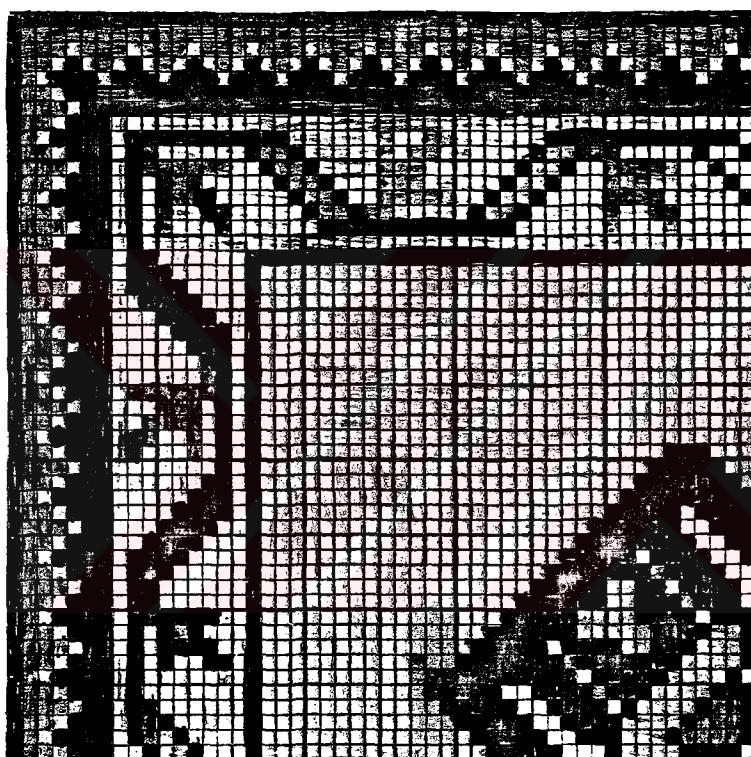
Fotograf No:12. Küçük Muhsine Köyü'ne ait yastık halisini¹¹ grafı
Çizim No :12. Küçük Muhsine Köyü'ne ait yastık halısı raport desen çizimi

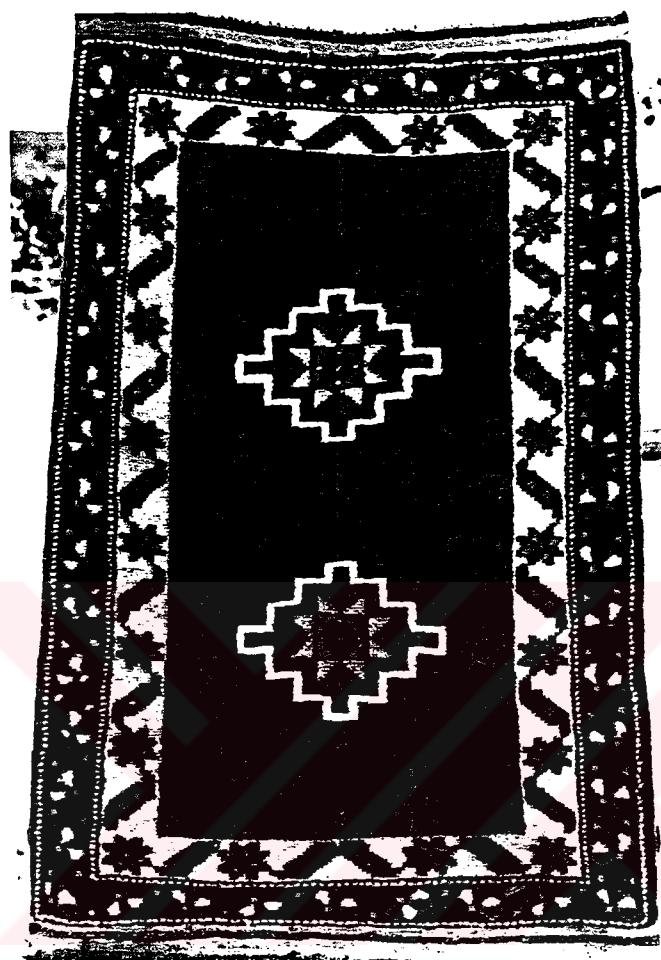

Fotograf No:13. Küçük Muhsine Köyü'ne ait taban halisinin genel fotoğrafı
Çizim No :13. Küçük Muhsine Köyü'ne ait taban halisi köşe göbek
desen çizimi

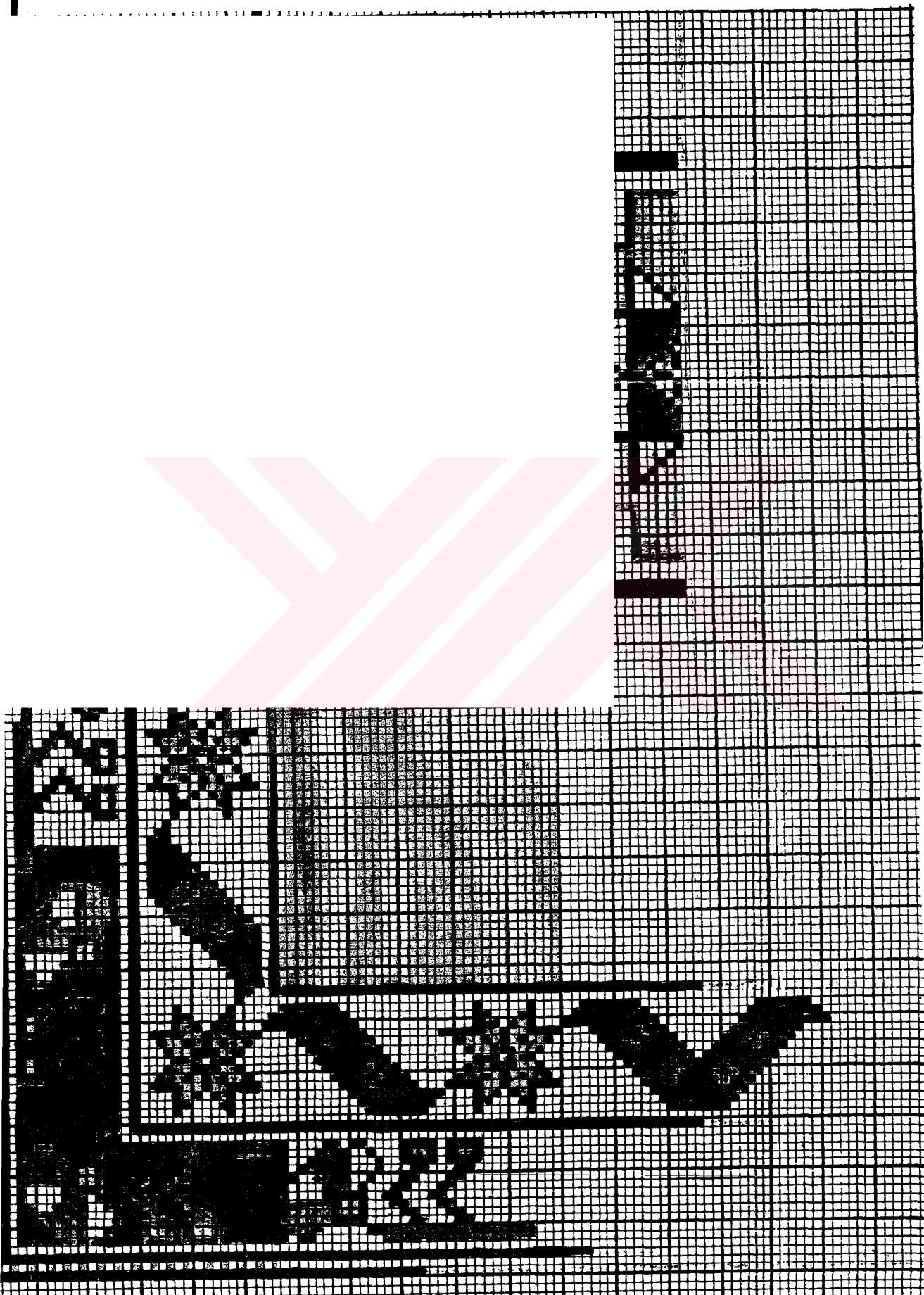
Fotograf No:14. Küçük Muhsine Köyü'ne ait heybe halisinin genel fotoğrafı
Çizim No :14. Küçük Muhsine Köyü'ne ait heybe halısı raport desen çizimi

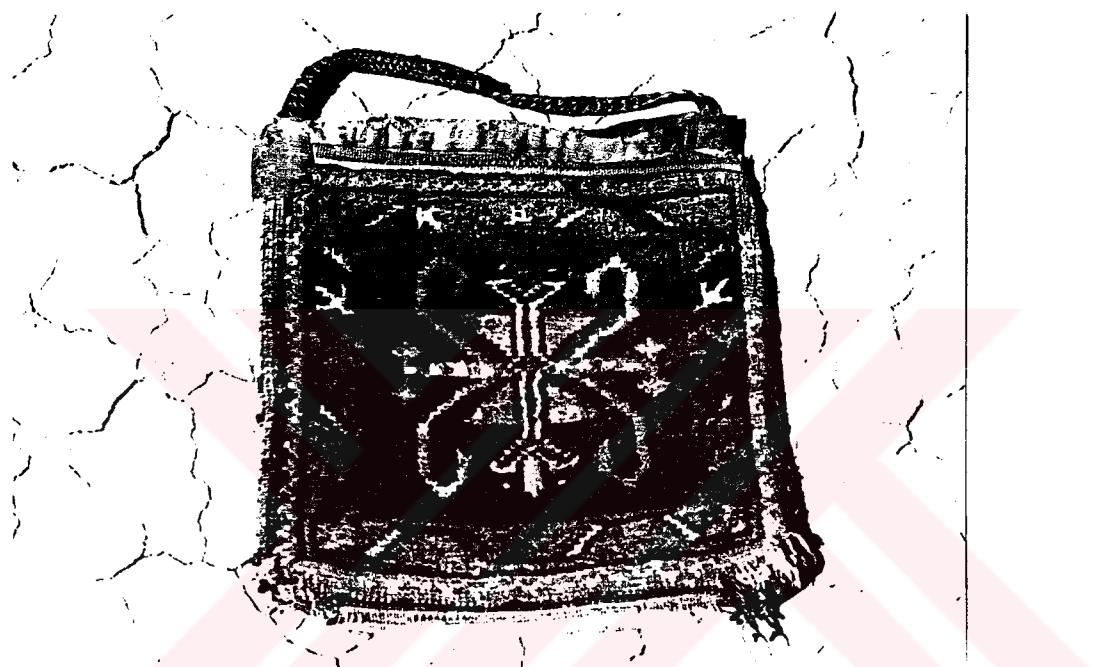

Fotograf No:15. Küçük Muhsine Köyü'ne ait seccade halisinin
genel fotografi

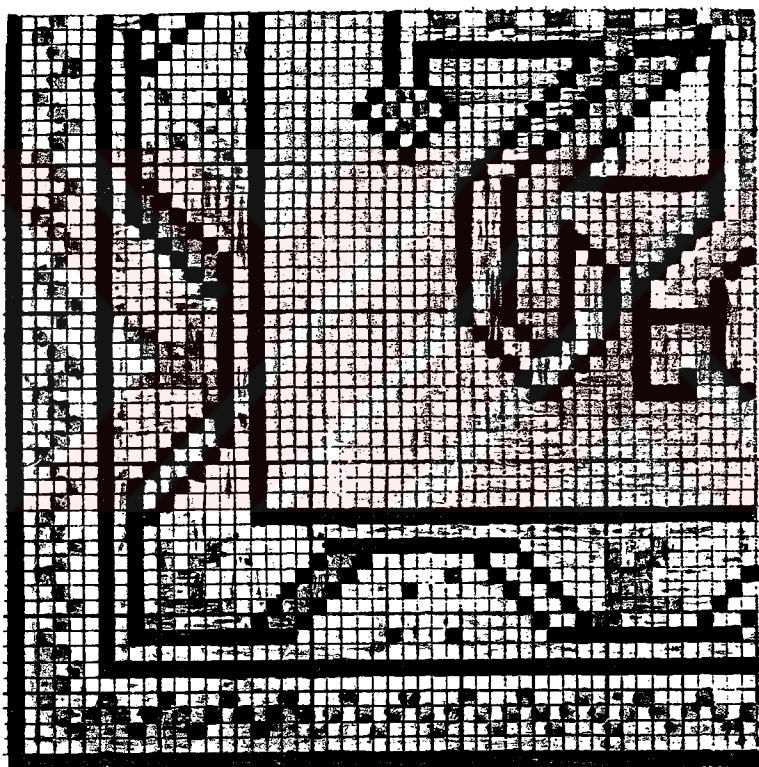
Çizim No :15. Küçük Muhsine Köyü'ne ait seccade halisi raport
desen çizimi

Fotograf No:16. Küçük Muhsine Köyü'ne ait heybe halısının
genel fotoğrafı

Çizim No :16. Küçük Muhsine Köyü'ne ait heybe halısı raport
desen çizimi

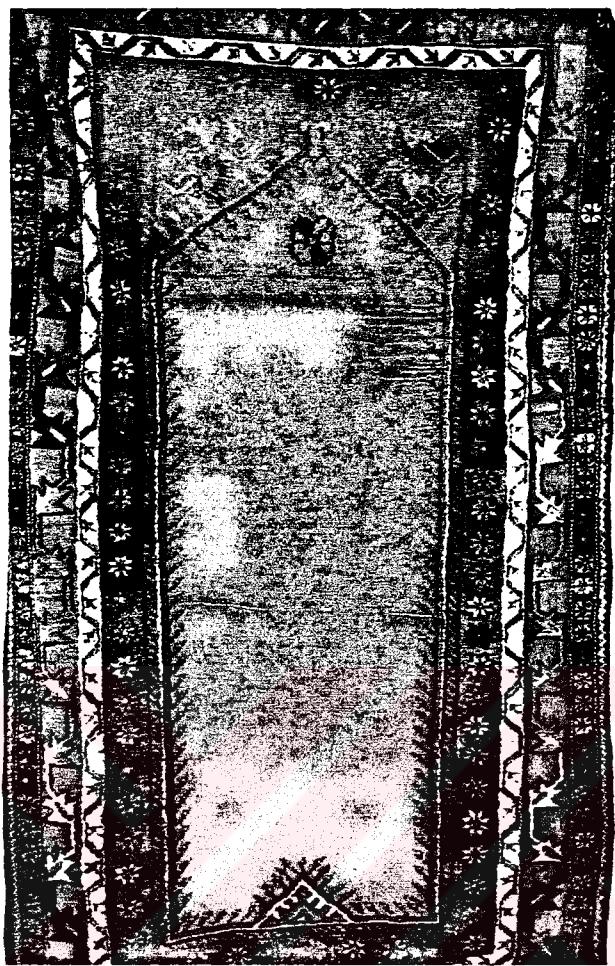
Fotograf No:17. Küçük Muhsine Köyü'ne ait duvar halisinin
genel fotografi

Çizim No :17. Küçük Muhsine Köyü'ne ait duvar halisi raport
desen çizimi

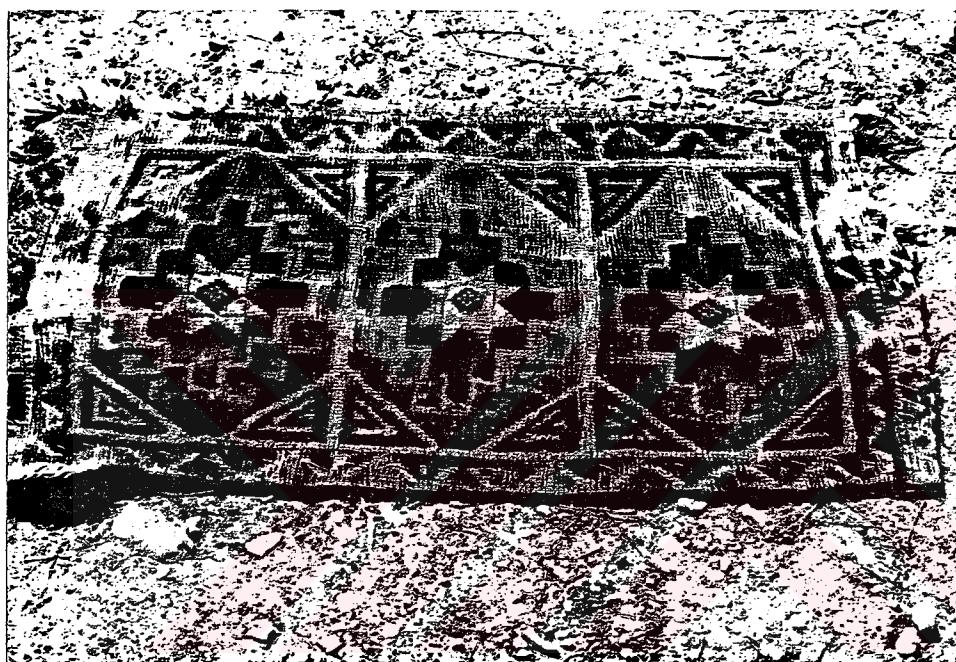
Fotograf No:18. Küçük Muhsine Köyü'ne ait seccade halisinin
genel fotografi

Çizim No :18. Küçük Muhsine Köyü'ne ait seccade halisi mihraplı
desen çizimi

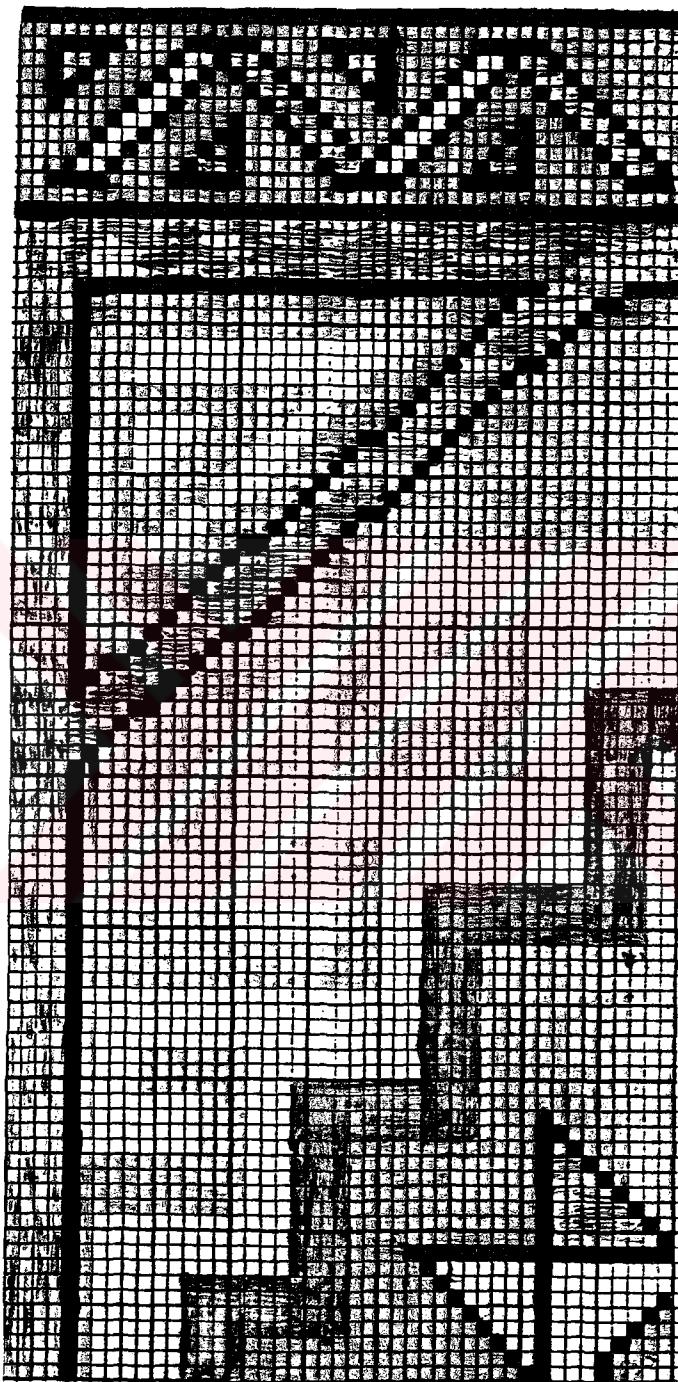
Fotograf No:19. Küçük Muhsine Köyü'ne ait seccade halisinin
genel fotoğrafı

Çizim No :19. Küçük Muhsine Köyü'ne ait seccade halisi mihraplı
desen çizimi

Fotograf No:20. Başarakavak Kasabası'na ait yastık halisinin
genel fotoğrafı

Çizim No :20. Başarakavak Kasabası'na ait yastık halısı raport
desen çizimi

Fotograf No:21. Başarakavak Kasabası'na ait taban halisinin
genel fotoğrafı

Çizim No :21. Başarakavak Kasabası'na ait taban halisi raport
desen çizimi

Fotograf No:22. Başarakavak Kasabası'na ait seccade halisinin
genel fotoğrafı

Çizim No :22. Başarakavak Kasabası'na ait seccade halısı raport
desen çizimi

Fotograf No:23. Başarakavak Kasabası'na ait seccade halısının
genel fotoğrafı

Çizim No :23. Başarakavak Kasabası'na ait seccade halısı mihraplı
desen çizimi

Fotograf No:24. Başarakavak Kasabası'na ait seccade halısının
genel fotoğrafı

Çizim No :24. Başarakavak Kasabası'na ait seccade halısı mihraplı
desen çizimi